

Farkasfalvy Dénes

ZSOLTÁROSKÖNYV

ZSOLTÁROSKÖNYV

ZSOLTÁROSKÖNYV

Fordította, bevezetéssel és magyarázatokkal ellátta:

FARKASFALVY DÉNES

2. bővített és átdolgozott kiadás

PRUGG VERLAG
EISENSTADT 1976

Egyházi jóváhagyással. — Druck u. Verlag: Prugg Verlag -
Eisenstädter Graphische GesmbH, Eisenstadt, Österreich.

BEVEZETÉS

1. A zsoltárfordítás fontossága és nehézségei

Ma, amikor divatos a hagyományt felülvizsgálni, könnyen felmerülhet a kérdés: vajon a zsoltárimádság felett nem járt-e el az idő? Tudjuk, hogy az összes ószövetségi könyv közül a Zsoltárok Könyve az, amelyet az Újszövetség aránylag leggyakrabban idéz. A nagy egyházatyák — Szent Ambrus, Szent Ágoston, hogy csak a legismertebbeket idézzük — a zsoltárokat a néppel együtt imádkozták, sőt beszéd sorozatban magyarázták. Ki merne ma akár csak egy papi lelkigyakorlaton is a 119(118). zsoltár verseiről elmélkedni, mint Ambrus a keresztény nép előtt? Hol az a mű, amely a mai biblikus műveltség színvonalán s a mai keresztény imádságos életnek nyelvén fejtené ki a zsoltárok tartalmát, ahogy Szent Ágoston az „Enarrationes in Psalmos” kötetekre menő beszéd sorozatában vagy Joannes Cassiodorus az „Expositio Psalmorum”-ban? Ákik a zsoltárokat imádkozni és imádkoztatni próbálták, azokban nem egyszer vetődhetett fel a kérdés: lehet-e ez manapság termékeny módon napi imádságunk, főképp a hívek szélesebb rétegeiben?

Ezzel szemben tény, hogy az Egyház a szentmise liturgiájának kialakításában és a zsolozsmában továbbra is bőségesen felhasználja a zsoltárokat. Tény az is, hogy az utolsó évtizedekben sikeres, költői és imádságos ihletű zsoltárfordítások láttak napvilágot különböző világnyelveken (Gelineau franciául, Guardini németül, a Grail-fordítás angolul). És akik ezeket forgatták, nem egyszer megtapasztalták a szentírási mondat igazságát: „az én igém el nem múlnak”, azaz Isten sugalmazott szava fölötte sosem jár el az idő.

Az Egyház az utóbbi időkben fokozottan és ismételten bátorított arra, hogy a Szentírás megértését minden nyelven elősegítsük, mindenki számára a maga igénye és iskolázottsága színvonalán lehetővé tegyük: jó fordítások létrehozásával, a szövegek alapos tanulmányozásával és magyarázatával. A zsoltárimádkozás kudarca gyakran

a fordítások kudarca, nem a zsoltároké. Legtöbbször pedig a magunk hibája, amennyiben nem tárjuk fel — magunknak és másoknak — a szövegekben rejlő kincseket.

A zsoltárfordítás azonban nem könnyű feladat. Minden zsoltár külön költemény: nem egyszerű, nyelvtanilag pontos fordítást, hanem műfordítást igényel. A műfordítás szabályait és alapelveit illetően nincsenek általánosan elfogadott tételek. És bár a magyar nyelvű műfordítás minden szempontból kiváló hagyományokkal és ragyogó teljesítményekkel rendelkezik, hagyományait és eszközeit sajátos módon ritkán, vagy éppen alig alkalmazták a bibliai szövegekre. A szent szövegek műfordításának elveiről pedig még csak nem is tárgyaltak igazán, nem hogy tisztázták volna őket.

Egy további nehézség, hogy a zsoltárok ősrégi költemények. A legrégibb szövegek talán több mint 3000 évesek (így pl. a 29. zsoltárnak egyes, valószínűleg kánaáni eredetű részei), és a legújabbak is idősebbek 2000 évnél. A mienktől különböző kultúrkörből erednek, nemcsak vallásos világuk áll meglehetősen távol tőlünk, hanem nyelvi és esztétikai formáik is, képzeletviláguk sokszor idegennek tűnik, s ezért mondanivalójukat csak nehezen tudjuk mai nyelvi és költői formákban kifejezni.

Ráadásul a zsoltárok fordítása több nyelvi nehézséget okozott és okoz ma is, mint minden más ószövetségi könyvé. Innen ered a Vulgáta zsoltárszövegeiben található sok homály, innen érthető, hogy az elmúlt harminc évben két ún. hivatalos latin nyelvű fordítás is megjelent: az első, a *Psalterium Pianum* 1945-ben, a második pedig, amelyet a továbbiakban röviden *Neovulgátának* nevezünk, a „*Liturgia Horarum*” új kiadásában 1970-ben. Ezek az új latin fordítások igyekeztek kihasználni mindazt az új adatot és felismerést, amelyet a modern biblikus kutatás bocsátott rendelkezésünkre a zsoltárok megértéséhez. A *Pianum* valóban sokhelyütt sikerrel kijavította a Vulgáta szövegét, de egészében a latin nyelv szakértői mint költőietlen fordítást elmarasztalták. A *Neovulgáta* ezzel szemben a régi Vulgáta kifejezésmódját próbálta összekapcsolni a modern szentírástudomány világosságával.

Az utóbbi évtizedekben több olyan modern nyelvű fordítás jött létre, amely nem annyira költői szépségre

törekedett, hanem pontos és alapos nyelvtani elemzéssel próbálta a zsoltárok homályát eloszlatni. A költői fordítások jobbára ezeken a prózai változatokon alapulnak, mintegy „nyersfordításként” használják őket a héber szöveg „megfejtésére”. A héber szöveg ugyanis sok helyen valóban megfejtésre szorul: egyszerű, szótárral-nyelvtannal való lefordítása semmiféle értelmes szöveget nem eredményez. Ilyenkor a szentírásszakértő mesterségének eszközeivel az ókori fordítások és értelmezések segítségét veszi igénybe. Máskor a szöveget „romlottnak” jelenti ki, és egyes betűket átalakít vagy kihagy, rokon nyelvek, archeológiai leletek, párhuzamos szövegek vagy etimológiai elemzés alapján állítja helyre az eredeti értelmet. Egy-egy ilyen megfejtés akkor mondható sikeresnek, ha a bizonyítékok alapos átvizsgálása során és esetleg később felfedezett további érvek alapján kiérdemli a tudományos világ egyetértését. Ugyanilyen fontos azonban az is, hogy a megoldás fényt vessen a szöveg egészére, azaz valóban világosság forrása legyen az egész költemény számára, nemcsak a nyelvi formát, de a költői kompozíciót illetően is.

Fordítás közben igyekeztünk tekintettel lenni az elmúlt 15-20 év tudományosan legalaposabb és leginkább elismert fordításaira, ill. kommentárjaira. A régebbi művek közül csak E. PODÉCHARD, *Les Psaumes* I-II. c. művét vettük figyelembe. E mű első kötete 1949-ben jelent meg, a második csak a szerző halála után, 1954-ben. Joggal lehetne büszkesége az ötvenes évek francia katolikus szentírástudományának, de sajnos befejezetlenül maradt (csak az első száz zsoltárt tárgyalja és a 110.-et), és aránylag kevésbé ismerik. Használtuk nem egy pontban Hans Joachim KRAUS *Psalmen* I-II. c. monumentális művét, amely kitűnik rendszerességével és alaposságával. Sajnos sok nyelvi és fordítási problémát a héber szöveg önkényes megváltoztatásával próbál megoldani. Továbbá kiadási éve óta (1960) számos elgondolását tévesnek vagy valószínűtlennek találta a szentírástudomány. Mint költői igényű és egyben tudományosan megalapozott modern fordítás, feltétlenül kiemelkedik a *Bible de Jérusalem* szövege (3. kiadás 1964, elsősorban R. Schwab, R. Tournay és J. Gelineau műve). Jegyzetei és címei sok segítséget nyújtottak. Magát a szöveget csak fenntartásokkal tudtuk használni,

mert a nehézségekkel megtűzdelt héber szöveg helyett tudvalevőleg szívesen követi a Hetvenes görög fordítást. Sokkal bizalmatlanabbak voltak a Hetvenes iránt a Bible de la Pléiade fordítói. Nem egy esetben segítségünkre volt ez az 1959-ből származó remek francia fordítás, a világhírű Édouard DHORME műve, amely első-sorban a vallástörténeti szempontokat és összefüggéseket domborítja ki.

Fordításunkra azonban legnagyobb hatással Mitchell DAHOOD háromkötetes műve volt: *The Psalms* I-III, *The Anchor Bible* 16, 17, 17A (I: 1965, II: 1968 és 1973, III: 1970). Ez a mű nemcsak a qumrani tekercsek szövegkritikai adatait használja fel, hanem az ugariti és általában a föníciai nyelv és költészet legfrissebb feltárása alapján rengeteg nyelvi nehézséget megold, rámutat költői szerkezetekre, és általában beállítja a zsoltárokat egy kulturálisan széles, történetileg régi nyelvi és irodalmi hagyományba.

Ami a magyar nyelvű zsoltárfordítást illeti, természetesen úttörőnek tekintettük SÍK Sándor munkásságát; közvetett hatása bizonyára felfedezhető szövegünkön. Azért mondjuk, hogy „közvetett”, mert nem egy pontban tudatosan szembefordultunk azokkal a módszerekkel, amelyeket használt. Talán Sík Sándor második zsoltárfordítása (1955) mutatja legszemléletesebben, hogy ez a munka mennyire a Scylla és Charybdis veszélyeit rejtí magában: a szöveghűség és költőiesség kettős követelménye egészen gúzsba kötheti a fordítót. Pedig tulajdonképpen ez a két követelmény nem állhat szemben egymással. A „költői” fordítás ugyanis nem azt jelenti, hogy egy tartalmilag pontos prózai fordítást változtatások és megalkuvások árán előre meghatározott formai keretek közé kell kényszeríteni. A vers költőiségét maga a tartalmi mondanivaló követeli: a fordító tollán egy töről, ugyanabból a megértésből kell fakadnia a nyelvi kifejezésnek, a versformának és a tartalmi hűségnek. Gyakorlatban a fordítót mégis rengeteg dilemma elé állítja ez a kettős követelmény. Hiszen ami a magyar nyelvérzéknak vagy verselési hagyománynak megfelel, az esetleg kétségeket támaszt a szöveghűség szempontjából, — vagy megfordítva: amikor nyelvtanilag közel van az eredeti szöveg mondanivalójához, elárulja a magyar nyelv szellemét, vagy kifejezései elvesztik a költőiesség lendületét.

2. Fordításunk célja és alapelvei, eredményei és tökéletlensége

Mindenekelőtt műfordítást akartunk adni, hogy a magyar zsoltár mint vers is hasson az olvasóra, egyszerre szóljon az értelemnek és a szívnek, az öszövetési istenélményt a költői közlés minden eszközével élményszerűen közvetítse. A fordítás ezért ritmikus és rímes, gyakran használ betűrímet (alliterációt), érzelmileg fűtött, sőt néha túlfűtött, akár az eredeti, és követi a zsoltárok hangulati változatosságát, a mélységek iszonyától a Magasságok ujjongó dicséretéig.

Versformánk — Sík Sándort követve — rímes jambus, tehát nem igyekeztünk a héber szöveg hangsúlyos ritmusát utánozni. A hangsúlyos, azaz magyaros verselés használata ugyanis talán kelleténél jobban „megmagyarította” volna a zsoltárok világát, míg a modern költészetünkben rengeteg modulációra képes jambusi ritmus rugalmasabb, tágabb versforma. (Sorvégi rímek a héberben nem szerepelnek, magyar fülnek azonban enélkül nem igazán vers a vers. De sokszor választottunk tompább vagy távolibb összecsengéseket, nehogy a figyelmet ez kösse le túlságosan.) Mindamellett próbáltunk a héber verselés költői fogásaiból annyit átültetni magyarra, amennyit csak lehetett. A gondolatritmus elve jól ismert nálunk is, és ez általában nem jelent nagyobb fordítási problémát. Van azonban használatának nem egy olyan árnyalata, amelyet magyarul visszaadni nem mindig könnyű. Ilyen például a sorok ún. „khiasztikus” elrendezése:

az ártatlant titkon leszúrja,
rejtekből tör a nyomorultra (Zsolt 10,8).

Az azonos jelentésű szavakat összekötve x-alakú ábrát kapunk (az x görög neve khi, innen az elnevezés). Hasonló költői forma az összetett istenév (mint pl. „Magasságos Isten”, „Felséges Úr”, „Győzelmes Isten”, „Magasságos Úr” stb.) kettéválasztása és a gondolatritmus szerkezetébe való beleillesztése, esetleg khiasztikus formában. Példa az utóbbira:

Mivel a király bizalma az Úr,
a Magasságos hűségétől el nem tántorul
(Zsolt 21,8).

Szavak vagy sorok ismétlése is gyakori költői eszköz. Jellegzetes föníciai formát találunk pl. a 29. zsoltárban: több versszakon át három sor azonos szóval vagy kifejezéssel kezdődik, míg a negyedik sor új mondanivalót hozva lezárja a versszakot. Máskor a szóismétlés mint a gondolatrítmus egyik változata jelenik meg, amelyben a párhuzamos ritmus a haladó ritmussal van egybekapcsolva:

Settenkedik, mint leshelyén oroszlán,
lesi a meggyötörtet, felragadja,
a meggyötörtet felragadja s elrabolja
(Zsolt 10,9).

Magyarban a szóismétlés könnyen válik nehézkessé. Ez a fenti példában is érezhető. Az eredeti azonban még tovább megy, amennyiben a „meggyötörtet” és „felragadja” szavakon kívül a „settenkedik” szót is megismétli. Mi ehelyett már kénytelenek voltunk egy hasonló értelmű szót használni. Általában az ilyen költői eszközök fordításánál a nyelvi és ritmikai kötöttségek, valamint a szépérzék vagy jóízlés ismételten határt szabott. Hasonlóan az eredeti szöveg képeinek vagy fordulatainak tömörsége nem egyszer lehetetlen feladatnak bizonyult a mai magyar nyelv (vagy legalábbis a fordító nyelvtudása) számára, és megalkuvásra kényszerített.

Egészen egyedülálló formai nehézséget jelentettek az ún. ábécés zsoltárok. Ezek versei vagy sorai a héber ábécé egymást követő betűivel kezdődnek. Eredetileg ez a forma talán csak a zsoltár sorainak emlékezetben tartását szolgálta. Ahogy azonban a zsoltárokból jelentkezik, már gondolati és esztétikai jellegű is. Az ábécé ugyanis az írásbeliségnek és így a nyelv egészének szimbóluma. Továbbá az ábécés forma, akárcsak a mai szonett vagy egy modern rímképlet, szigorú formai követelményeket támaszt a versíróval szemben. Minthogy a héber és a latin ábécé egyformán 22 betűből áll, kézenfekvőnek tűnt az ábécés forma visszaadása fordításunkban. Viszont ez a formai megkötöttség a szöveghűség szempontjából néha rendkívül terhesnek bizonyult, és a fordítóban újra meg újra fölvetette a kérdést: nem volna-e jobb az ábécés szerkezettel szakítani. Ennek a kísértésnek mégis ellenálltunk. Az eredeti ugyanis hasonló formai kötöttségek fegyelmében született: szórendi inverziókkal, néha

ritka szavakat előkotorva, néha banális kötőszók ismétlésével, legtöbbször laza gondolati szerkesztéssel halad a szöveg több-kevesebb nehézséggel az ábécés szerkezet kívánalmai szerint, azaz az egész versből kitűnik, hogy egy formai követelmény kormányozza és „szedi ráncba” mind sorait, mind mondanivalóját. A fordító, amikor az eredeti szöveget tartalmilag igyekszik megtartani, hasonló „fogásokra” kényszerül. Az eredmény, úgy hiszszük, végső fokon azonos avval, amit az eredeti költeményben találunk.

Különös gondunk volt arra, hogy a fontosabb szavakat és kifejezéseket — legalábbis ugyanazon a zsoltáron belül — ugyanavval a szóval fordítsuk. Így pl. a 119. zsoltárnak a Törvényre vonatkozó szinonimáit olyan sorrendben és ott használtuk, mint ahogy a héber szövegben található, azaz szót szóval fordítottunk. Ugyanígy jártunk el a bűn szinonimáival az 51. zsoltárban. Megesett az is, hogy erre nem volt lehetőség (lásd pl. a „derek” szó fordítását az 1. és 101. zsoltárban).

Sokban — bár nem mindenben — követtük Dahood szövegét, főképp ott, ahol más fordítások csak az eredeti szöveg átalakításával vagy a Hetvenes fordítás követésével boldogultak. Ez a fordítás, úgy érezzük, nem jött volna létre Dahood műve nélkül. Igaz, hogy az ő rendkívül gondos és pontos angol szövege költőileg élvezhetetlen. Mégis leginkább ő segített, hogy felismerjük egy-egy zsoltár költői kompozíciójának egészét, és így megtaláljuk azt az alapélményt, amelyből a zsoltár fakad, és amelynek megértése a költői fordítást lehetővé teszi. Ez a versélmény hiányzik a leggyakrabban sok modern fordításból, ezért érthetetlen költőileg a latin fordítások mindegyike is. Tanulságos lenne pl. sorról-sorra összevetni a 139. zsoltár itt közölt szövegét a Neovulgáta fordításával. A sorok értelmileg legnagyobbbrészt megegyeznek, a Neovulgátában azonban nem található meg a költemény egységét magyarázó szerkezet: néhány homályos sor, rosszul rekonstruált kötőszó vagy igeidő miatt az egész darabokra hull, és az olvasónak nem tudja igazában átadni mondanivalóját teljét. A későbbi tudományos haladás bizonyára Dahood megoldásainak egy részét is helyreigazítja vagy kiegészíti. Abban azonban hiszünk, hogy az a szemlélet, amellyel a költemények belső egységét sikerült felfedeznie, az egyetlen

járható út a műfordító számára. Ebből a szempontból fordításunk remélhetőleg eddig kevésbé ismert értékeket tár a magyar olvasó elé, sőt talán megszeretteti a zsolnárokat olyanokkal, akik az eddigi fordítások alapján nem tudtak velük megbarátkozni.

3. A zsolnárok vallásos és teológiai tartalma

A zsolnároskönyv lírai formában tartalmazza az ószövetség egész vallásos gondolatvilágát. Ezt a gondolatvilágot két oldalról közelíthetjük meg: egyfelől mint üdvörténetet, azaz az ószövetségi nép mint közösség oldaláról, másrészt az egyén oldaláról mint hitet és vallásos élményt.

A zsolnárokban gazdagon tükrözödnék az üdvösségtörténet nagy élményei, mindaz, ami Izrael világfelfogását és saját magáról mint népről való nézeteit meghatározta. A történelembe belépő, népet formáló, vezető és szabadító Isten képe szinte minden költeményben jelen van, még ott is, ahol az egyén legegységibb baja-gondja jut kifejezésre. A legfőbb közösségi történeti téma az Exodus, az egyiptomi rabságból való szabadulás. Erre a zsolnárok gyakran utálnak. Más történeti tény leírása ritka, inkább az üdvörténet tanulságai találhatók meg a zsolnárokban: az Isten szabadító és büntető tetteinek pedagógiája, a nép bűneinek, bűnhödésének és bűnbánatának szinte állandó hullámozása, amely mögött mindig kettős istenarc rejlik: olyan Istené, aki gondoskodó szeretetét soha meg nem tagadja, de aki ugyanakkor hallatlan erkölcsi igényeket támaszt, határtalanul „féltékeny”, és az erkölcsi rossz megrovásában könyörtelen. A nép tehát egy emberfööttien tökéletes, szeretetével teljesen lenyűgöző és ugyanakkor követelményeivel „elviselhetetlenül” igényes Istennel áll szemben. Tőle kapja hivatását, előtte bukik el, hozzá menekül, benne talál köziklát, szabadulást, nyugalmat, létének szilárd alapját.

A népnek ez a kollektív istenélménye gyakran szólal meg a király ajkán vagy legalábbis a király nevében. Az ún. királyzsolnárok száma vitatott, de mindenestre nagyszámú zsolnártan fordul elő több-kevesebb hivatkozás a királyra. Ő a nép képviselője Isten előtt olyan értelemben, hogy Istennek a nép iránti szeretete, kiválasztó kegyelme, őket illető szemrehányó vagy büntető szava mind

a királyra összpontosul. Ugyanakkor a király, mint Isten Felkentje, az Ő szeretetének letéteményese, sőt az Ő képviselője, fogadott fia és örök uralkodásának látható jele a nép között. Ez a teológia az ószövetség folyamán dinamikus fejlődésben van. Egyes kifejezésekben ugyan könnyű fölfedezni az ókori Közelkelet általános stílusát és gondolkodásmódját. De egyedülálló az a fejlődés, amellyel ez a királyideál tisztul, lelki értelmet vesz fel, és kitarul egy eszkatológikus jövő felé. Ez a királyi messianizmus az, amit az apostoli Egyház a feltámadás után értett meg, mint Krisztusra vonatkozó jövődölést, s amit a kereszténység azóta is a krisztusi országra alkalmaz.

Az ószövetségi nép vallásos életében igen nagy jelentőségű a Templom és az oda összpontosuló kultikus élet. A zsoltárok pontos liturgikus használatáról több az elmélet, mint a tényleges adat, de kétségtelen, hogy nem egy zsoltár vagy templomi használatra íródott, vagy később a templomi liturgiában alkalmazták. Sokszor azonban a szentélyre való utalás nem egyszerűen a jeruzsálemi templomot jelenti, hanem Isten égi lakhelyére vonatkozik. Nem egyszer pedig hiába próbálunk határvonalat húzni a két értelem között, hiszen a zsoltáros a földi templomban is az égi szentély földi megvalósulását látja, tehát nem hogy nem akarja elkülöníteni őket, hanem éppen a két szentély azonosságára fekteti a hangsúlyt. Amint a jegyzetekben néhol említettük, a keresztény imádkozó számára a Templom témájának van egy jól kidolgozott újszövetségi teológiája, amely elsősorban Sz. János evangéliumában, a Zsidóknak írt levélben és a Jelenések könyvében található. Ugyanígy a „szent városnak” a zsoltárokból gyakran szereplő képe keresztény hitünk értelmezésében elsősorban az égi Jeruzsálemet, egyetlen „maradandó városunkat” jelenti, és annak tökéletlen, de mégis szívünk minden gondjával eljegyzett megvalósulását az egyházi közösségben. A szent város teológiája, úgy, ahogy Izaiásnál olvassuk, ugyancsak jelen van a zsoltárokból. Számunkra ez nem lehet „túlhaladott álláspont”, hanem azt fejezi ki, hogy a földkerekség királynője, örömeinek és üdvösségének forrása az Egyház, és a Gonosz minden hatalma — a Pokol kapui — nem döntheti meg. Csak ebben a távlatban tudjuk ezeket a zsoltárokat igazán birtokba venni, illetőleg újra birtokba venni, — mert hiszen az apostoli század és a

szentatyák kora, majd a középkor ilyen gondolatokkal imádkozta és értelmezte a zsoltároskönyvet.

Ami az egyén vallásos világképét illeti: a zsoltároskönyv rendkívül sokszínű és gazdag. A modern olvasót bizonyára meglepi az imádkozó ember érzelmi skálájának változatossága: milyen árnyaltan fejezik ki ezek az ókori imádságok a csüggedt szív levertségét, a halálélmény rettenetét, az Isten mindentudó és mindenható valósága előtti döbbenetet, a magány és elhagyatottság kínját, a közösséggel való meg hasonlottság keserűségét, az istenvágy szomját vagy az öregség és elmúlás borúlátó keservét. Meglepően sokszor olvasunk az üldözött igaz gyötrelmeiről; egyes zsoltárok szinte paranoiás hangulatot árasztanak: mintha a szerző minden sarokban ellenségeket látna, akik ellene sugdolóznak, szervezkednek és megrontására készülődnek. Fontos azonban tudnunk, hogy ez sokszor csak a zsoltáros kultúrkörének hagyományain alapul: drámai módon megjeleníti azokat az erőket, amelyek miatt szenved. Azaz az „üldözés” bizonyos fokig irodalmi téma, mintegy a szenvedő ember kínjait okozó erők „megszemélyesítése”, konkretizálása.

A zsoltárok világában uralkodó elem a Teremtő Istenbe vetett hit. Ennek megjelenési formája sokféle. Általában az Alkotóra, a mindenség Urára hivatkoznak. Másutt az őskáosz mitológiai témájára vonatkozó utalásokat találunk: Jáhvé az, aki a tenger szörnyét, Tannínt lefejezte, ő a Leviátán, az összörny alkotója, az évszakok körforgása, az égitestek és csillagok mind az ő kezéből erednek. Ezekben a leírásokban mindegyre fölfedezhetők a korabeli általános kultúra fogalmai. Ugyanakkor azonban határozottan szembehelyezkednek azokkal a — főleg kánaáni — nézetekkel, amelyek az isteni hatalommal felruházott égitestekből vagy a természeti erőkből származtatják mind a természet, mind a történelem eseményeit. Főképp az esőt adó Jáhvé alakja tanulságos ebből a szempontból: ábrázolása ugyan magán hordozza a kánaáni kultúra formáinak és képzeletvilágának nyomát, de egyben élesen el is ítéli a pogány szemléletet. Hiszen nem a pogány báálók, nem is a csillagok, hanem maga Jáhvé a termékenység ősforrása, és ő nem azonos a világban működő immanens erővel. Ezeknek a szövegeknek az imádkozásához rendkívül fontos látni, hogy az ókori termékenységi kultuszok minden pogány-

ság őstípusát jelenítik meg: az az állítás rejlik bennük, hogy a világ autonóm, az abszolútumot az esetleges és véges lét mélyén kívánják felfedezni, és az embert a maga természetes és ösztönös mivoltában „istenítik”. Azaz minden idők és nem utolsó sorban saját korunk pogányságát fedezhetjük fel abban a bálványimádásban, amit a zsoltárok megtagadnak és elátkoznak, de ugyanakkor kulturálisan sok szempontból pozitív módon felhasználnak.

Az ember sorsát illetően is koruk világképétől függenek a zsoltárok szerzői. De nemcsak befolyása alatt állnak, hanem szembe is fordulnak vele, és harcolnak, hogy a kinyilatkoztatott hitet tisztán fejezzék ki, és megalkuvás nélkül hirdessék. Az egyén teremtője is az egy Isten, ő formálja, alkotja az anyaméhtől fogva. Bár az ember életét szinte forrásaiban megfertőzte a bűn szennye, a teremtő Isten mindig mint végtelen irgalmú szabadító áll a bűntudattal küszködő ember előtt. Ezt az isteni irgalmat a zsoltáros szemében leginkább az biztosítja, hogy a kiválasztott néphez tartozik, amelynek Isten már számtalanszor megmutatta szeretete hatalmát. Az Isten megváltó közbelépése ezért nem kiérdemelt bér vagy jutalom, hanem teljesen ingyenes ajándék, amire az izraelita ember az öröm és ujjongó hála elragadtatásával válaszol. A zsoltárokból van tehát egy „implicite” megtalálható kegyelemtan, amelyet a keresztény imádkozónak az újszövetségi szotériológia, szentségtan és kegyelemtan fényében kell értelmeznie.

Sok kereszténynek a zsoltárok imádkozásában nehézséget jelent az a kemény, nem egyszer kegyetlen, sőt átkozódó hang, amellyel a zsoltáros ellenségeit, a hitleneket és gonoszokat támadja. Szent Pál szavai jutnak eszünkbe: vajon az Isten csak a zsidóké, a többi emberé nem? (Vö. Róm 3,29.) Nem mintha a zsoltárokból nem lenne szó Isten általános üdvözítő akaratáról. Elég a 87. zsoltárt elolvasni, hogy lássuk az ószövetségi álláspontot: minden ember Sionban született, azaz Izrael üdvörténete az egész emberiség üdvösségét célozza és szolgálja. De hogyan egyeztethetők össze ezzel az állásponttal azok a zsoltársorok, amelyek a gonoszok pusztulását sürgetik?

A választ az üdvörténeti szemlélet adja meg, és pedig két oldalról. Egyrészt kétségtelen, hogy az ilyen átkok-

ban kitörő őszövetségi ember még nem látja az üdv-történet teljességét, Isten üdvösségtervének egészét csak homályosan ismeri. Számára Izrael és az igazak ügye egy, és ugyanakkor Isten ügyével is azonos. Csak azt látja, hogy aki az igazak közösségével szembeszegül, azt előbb-utóbb teljes pusztulás kell, hogy érje. Átkaiban valójában Isten ügyének végső diadaláért mond imádságot. Nem tudja még, hogy Isten minden ellensége felé kinyúl, és pedig az üdv-történet csúcán az ellenségszeretet olyan szélsőséges példájával, hogy életét adja a bűnös emberért. Mindez az őszövetségi látásból még hiányzik. Hozzájárul mindehhez az a nehézség, hogy a konkrét fogalmakban gondolkodó primitív kultúrák általában a rosszak és a rosszság közti megkülönböztetést alig ismerik. Ezért a gonoszság iránti gyűlölet a gonoszok iránti gyűlölet formájában jut kifejezésre. Hiszen a gonosz éppen az, aki a gonoszszággal úgy azonosul, hogy ezt a megkülönböztetést újra meg újra elfeledteti velünk is!

Másrészt látnunk kell, hogy az átokzsoltároknak és átkozó zsoltársoroknak az újszövetségben is megmarad teológiai érvényük. Amikor az eszkatológia teljessége elérkezik, Krisztus „minden ellenségét lába alá veti” (1Kor 15,25), s a kárhozat ítélete beteljesedik a gonoszok felett. A „Jaj nektek!” átkok sorozatát az Úr Jézus beszédeiben is megtaláljuk, és még ha át is tör rajtuk a szerető isteni Szív együttérző fájdalma, valóságos átkot jelentenek a megátalkodottak számára: „Jaj nektek! . . . Hogyan kerülhetnétek el a kárhoztató ítéletet?” (Mt 23,29-33)

Ahogy tehát a „távozzatok tőlem, átkozottak!” (Mt 25,41) nem hiányozhat a végső dolgok leírásából, ugyanúgy a zsoltároknak is az igazak végső megdicsőülése mellett mindig kifejezésre jut a gonoszok pusztulásának gondolata, néha mint fenyegető jóslat, máskor mint türelmetlen kívánság.

Borítsd szomszédaink ölébe hétszer,
Uram, a gúnyt, amivel kigúnyoltak téged.
Mi pedig, meződ juhaj, mi a te néped,
hálát adunk neked örökre,
és nemzedékről nemzedékre
hirdetjük dicsőségéd. (Zsolt 79,12-13)

Amikor a Liturgia Horarum az első két sort ebből a szövegből kihagyja, pasztorális gondoskodás alapján

teszi, hogy a mai keresztény számára a zsoltár imádkozását megkönnyítse. Semmiképp sem akarja a kihagyott sorok érvényét kétségbe vonni. Minthogy a mi fordításunk a költemény egészét mindenütt meg akarja őrizni, hasonló kihagyás pedig a vers megcsonkítását és a világkép egyoldalú leszűkítését eredményezné, ezért inkább jegyzetekkel és a teológiai távlat tudatosításával kívánjuk segíteni az olvasót és imádkozót.

Az ember halál utáni sorsa gyakran foglalkoztatja a zsoltárost. Bár a szentírástudomány legjobbjainak véleménye a zsoltárok és általában az ószövetség eszkatológiáját illetően megoszlik, aligha vitatható, hogy az Alvilág árnyék-létén kívül legalábbis egyes zsoltárok ismerik a boldog istenlátás öröklétét is. E kérdésben a tudományt egészen a legutóbbi időkig nagy óvatosság, mondhatni minimalizmus jellemezte. Túlságosan átment a köztudatba az a tétel, hogy az ószövetségi könyvek túlnyomó többségben nem ismerik az örök boldogság tanítását, és a kinyilatkoztatás egészen a Krisztust közvetlenül megelőző időkig hallgat a túlvilágról. Korántsem ilyen köztudomásúak az ellenérvek, egyszerűen nem látjuk világosan, milyen bonyolult ez a kérdés. A mi fordításunk ezen a téren igen gyakran Dahoodot követi, aki meggyőzően bizonyítja, hogy nem egy zsoltárban kifejezésre jut a szerző legfőbb vallásos vágya és reménye: az Isten házában váró örök lakás, arca látásában eltöltött örök élet. Kimutatja, hogy a kánaáni pogányság erre vonatkozó képei és terminológiája (örök égi vendégség, örök mezők, együttlakás az Istennel stb.) nem egyszer megjelenik a zsoltárookban is, és semmi okunk feltételezni, hogy ezek a képek ne jelentenék lényegében ugyanazt, ti. a boldog örök életet. Óvakodtunk viszont átvenni Dahoodtól azokat a magyarázatokat, ill. fordításokat, amelyek a test feltámadásának kifejezett reményét vetítik bele egyes zsoltárversekbe, — véleményünk szerint elegendő fogalmi tisztázás nélkül. De az aligha kétséges, hogy a zsoltáros imádságainak távlatát legtöbbször túlterjed a földi élet korlátain. Istentől nem pusztán a halandó élet javainak ideigtartó élvezetét kéri és várja, hanem örökkétartó javakat keres. Viszont ugyancsak vitathatatlan, hogy az ószövetségi szemlélet ritkán választja szét Isten örömeinek evilági megtapasztalását és Isten halál utáni bírását. Nemcsak azért, mert az utóbbiról filo-

zófiai fogalmak hiányában nehezen tud beszélni, hanem főképp azért, mert a halálon inneni és túli boldogságot mindig egységben szemléli, mint az élet teljét és értelmét. A kérdés alaposabb vizsgálata meghaladja ennek a bevezetésnek kereteit, csupán egy utalást engedhetünk meg magunknak: Amint nem szabad visszavetíteni a zsoltárokba az újszövetségi eszkatológiát, mintha az lenne az eredeti értelmük, ugyanúgy tévedés volna azt hinni, hogy az ószövetségi felfogás igazi letéteményese a szadduceusi álláspont, amely „tagadja a feltámadást” (Mk 12,18), és nem vár örök életet. Igen, az ószövetségi ember sok kérdést illetően homályban járt, de lelkének vágya nemcsak az Isten szolgálata, hanem megtapasztalása és birtoklása is volt, ez pedig mindenképpen az örök élet reményét jelenti.

Igy jutunk ahhoz a tételhez, amely a zsoltárok imádásos használatának egyik legszebb tanulsága: hogy ti. ezek a költemények valóságos Jáhvé-misztikát képviselnek, amely mögött vallásos élmény, a „magasságok és mélységek” ismerete rejlik. Nem véletlen, hogy a keresztény misztika az első századok óta (Origenész, Ágoston, a kappadóciai atyák stb.) és az egész középkoron át (Nagy Sz. Gergelytől Sz. Bernátig) az istenélményt mindig elsősorban a zsoltárok nyelven próbálta kifejezni. Hiszen az Isten távollétének és jelenlétének, a keresésnek, megtalálásnak és soha ki nem elégülő további keresésnek dialektikája a zsoltárok egyik alapvető témája, és pedig sugalmazott, tehát hitelesen Istentől ihletett formában.

A zsoltárimádság valóban lelki iskola, amelyben az ember saját vágyainak, törekvéseinek és lelki hányattatásainak kifejezését találja meg. De miközben „mint egy tükörben” vizsgálja önmaga arcát (Nagy Sz. Gergely), egyben azt is megtudja, megsejti, mit jelent rá vonatkozólag az Isten szava, akarata és vágya. Mert ezekben az imádságokban az ember és Isten szava egybefonódik, s ezért egyszerre tanítanak önismeretre és istenismeretre.

4. Az egyes zsoltárok címe, bevezetése és jegyzetei

A jelen fordítás a zsoltárok szövegén kívül tartalmazza a héber alcímeket, továbbá egy-egy magyar nyelvű címet, rövid bevezetést és jegyzeteket. Mindezt nem a teljesség igényével készítettük, és főképp nem akartuk

velük egy kommentár látszatát kelteni. Csupán a leg-szükségesebb tájékozódást segítik elő.*

A héber címek az eredeti szöveg egészéhez tartoznak, néha útmutatást és segítséget is adnak a zsoltárhoz fűződő ősi hagyományok megismeréséhez. Legtöbbször azonban meglehetősen homályos megjegyzések, az olvasó nyugodtan átugorhatja őket. A magyar címek megadásában próbáltunk a zsoltárokkal a modern költeményekhez hasonlóan bánni. A címek tehát egy-egy alapgondolatot ragadnak meg, és ezzel valamelyest előkészítik az olvasót arra, mit várjon a szövegtől. A bevezetéseket igyekeztünk rövidre fogni. Hol a zsoltár szerkezetét ismertetjük, hol egy-egy teológiai gondolatához fűzünk magyarázatot, hol egyszerűen egy filológiai vagy fordítási problémát világítunk meg. A jegyzetek is csak a nehezebb szavak, képek vagy hasonlatok megértéséhez nyújtanak segédkezet, de nem akarnak minden kérdésre választ adni. A filológiai jellegű jegyzetekben pedig csak néhány szemléltető példát sorolunk fel, hogy az olvasó lássa mind a fordítói munka dilemmáit, mind az egyes kérdésekben alkalmazott módszert. Főleg olyankor tértünk ki ilyen kérdésekre, amikor fordításunk eltér az eddig ismert vagy „általánosan” elfogadott fordítások szövegétől.

Mondanunk sem kell, hogy a jegyzetek, és maga a bevezetés is, csak sarkallni akarnak a Szentírás és főképp a zsoltárok további és alaposabb tanulmányozására.

Minden filológiai és esztétikai műgond mellett is ezt a könyvet elsősorban elmélkedésre és imádságra szánjuk. Akkor éri el célját, ha túlmutat önmagán, nemcsak amennyiben fordítás, tehát egy tökéletesebb és teljesebb eredeti szövegre utal, hanem amennyiben az Isten szavát közvetíti az istenkereső lélek számára. Töltsé be ez a zsoltároskönyv is azt a feladatot, amelynek betöltése,

* A zsoltárokat a héber számozás alapján közöljük. A Vulgáta számai 1-8-ig, valamint 148-150-ig megegyeznek. A 9. és 10. zsoltár a Vulgátában egy költeménynek számít (9.zs.), ezért 10-113-ig a Vulgáta számai eggyel alacsonyabbak. A 114. és 115. zs. a Vulgátában ismét egy zsoltárt alkot (113), a 116. zs. viszont a Vulgátában oszlik két részre (114-115.), ezért a számozás 117-146-ig továbbra is csak eggyel kisebb, mint a héber szövegé. Minthogy a 147. zsoltárt a Vulgáta ismét kettéosztja (146-147.), a 148. zsoltártól a két számozás újból találkozik.

Szent Pál szerint, minden sugalmazott szent könyv célja:
„Mindazt, amit valaha megírtak, a mi okulásunkra írták,
hogy az írásból türelmet és vigasztalást merítsünk, és
megőrizzük a reményt . . . s így egy szívvel, egy szájjal
magasztaljuk az Istent” (Róm 15,4).

Farkasfalvy Dénes

A zsoltár először szembeállítja a bűnösök közösségét az igaz ember magányos, külön útjával. Az igaz ember sorsa örök virulás és termékenység, míg a gonoszé pusztulás. Az igazak végül összesereglenek, hogy törvényt üljenek a rosszakon. A gonoszok gyűlését eléri a végső pusztulás. A „gonoszok gyűlése” az utolsó versszakban ún. „inklúziót” alkot, azaz megismétli az első vers két vezérszavát, s így bizonyos zárt keretet ad a költeménynek.

- 1 Boldog, aki a gonoszok tanácsát elkerülte,
a bűnösök gyűlésén nem jelent meg,
a káromlók közé nem ült le.
- 2 De örömet az Úr törvényében leli,
éjjel-nappal csak azt rebesgeti.
- 3 Fa lesz, amelyet átültetnek folyóvíz mentébe,
gyümölcsöt hoz, ha itt az ideje,
nem hervad levele
és jó minden termése.
- 4 Nem így a gonoszok: olyanok, mint a polyva,
a szél azokat elsodorja.
- 5 Nem állnak helyt a gonoszok a törvényszék előtt,
a bűnösök az igazak között.
- 6 Az igazak közösségét az Úr megőrzi,
a gonoszok gyűlését pusztulás emészti.

(1) **gyűlést:** a héber „dérék” szó első értelme út, ösvény. Nem egy szöveg tanúsága szerint azonban második értelme „testület” vagy egy testület „hatalma”. Ezt a nyelvi felismerést a zsoltár szövegösszefüggése mind az első, mind az utolsó versben ki-válóan igazolja. Vö. Zsolt 77,14 és 139,24.

(3) **átültetnek:** a legtöbb fordítás szerint „elültetnek”. Az itt közölt fordítás Dahood érvelésére támaszkodik. A szöveg tehát az igaz ember örök jövőjéről szól; a folyópartra ültetett fa örök virulása a paradicsomkert leírását juttatja eszünkbe (Ter 2,9-14).

(6) **közösségét . . . gyűlést:** a héber szöveg mindkét esetben a „dérék” szót használja. A magyar fordításban az egyhangúságot igyekeztünk tompítani.

2. AZ ÚR FELKENT KIRÁLYA ÉS A NÉPEK

Az új királyi trónralépését gyakran kíséri a hűbéreseket lázongó mozgolódása. Ez a zsoltár az új király fellépését mint Jáhvé fiává fogadását ábrázolja. Isten nevében és hatalmával fogja vazallusait engedelmességre tanítani.

A dávidi királyság vallásos értelmét sugározza a zsoltár: Isten maga a király, aki az égből trónol, a földi király mint fia az ő nevében gyakorolja hatalmát. Minden nemzet őalá tartozik. Ezekben a gondolatokban a messiási eszmény már jelen van: Isten felkent királya által uralkodik minden nép felett.

Az első keresztény közösség ennek a zsoltárnak beteljesülését látta Krisztusban, aki feltámadásában az Atya Jobbján mint Flú és Király átvette országa uralmát (lásd Csel 4,25-27; vö. a 110. zsoltár értelmezését: Csel 3,34-36).

- 1 A népek miért gyülekeznek?
Hadait mért számlálja minden nemzet?
- 2 A föld királyai mért tömörülnek?
Mért fognak össze mind a fejedelmek
az Úr ellen s felkent Királya ellen?
- 3 „Tépjük szét kötelékük!
igájuk rázzuk le magunkról!”
- 4 Nevet rajtuk, aki az égből trónol,
az Úr gúnyt űz belőlük.
- 5 Majd hadnagyaikat dühében messze űzi,
haragjában szétszórja őket.
- 6 De engem felkent Királyává ő tett
Sionban, szent hegyén.
- 7 Az Úr rendelkezett: hadd hirdetem meg én.
Így szólt: „Te a fiam vagy,
a mai nap nemzettelek.
- 8 Kérj gazdagságot, meg nem tagadom,
örökségedül minden nemzetet,
s a föld határát birtokul adom.
- 9 Vasvesszővel törd össze őket,
pozdorjává zúzd, mint a cserepet.”
- 10 Királyok, legyetek most bölcssek.
okuljatok, ti urai a földnek.
- 11 Szolgálatot az Úrnak hódolattal,
reszketve éljete, halandó emberek.

3. zsoltár

- 12 Nehogy dühétől egyből elpusztuljon
 az összegyűlt sereg.
 Mivel haragja könnyen fellobog.
 Kik benne bíznak, boldogok!

(1) **Hadait . . . számíálja:** Dahood ebben a zsoltárban nem egy katonai kifejezést fedezett fel, s evvel a költemény egységes mondanivalóját rekonstruálta. (Lásd *hadnagyait* az 5. versben.)

(12) **az összegyűlt sereg:** az eredeti szövegben „dêrêk” (vö. Zsolt 1,1). A pontos fordítás tehát „uralmatok” vagy „gyűlésetek” lenne. A 12. vers azonban inklúziót alkot az elsővel, amelyben csapatok összevonásáról van szó. Ez a szövegösszefüggés kívánja meg az itt közölt fordítást.

3. ÜLDÖZÖTT EMBER IMÁDSÁGA

A zsoltár, a menekülő Dávid helyzetének megfelelően, szorongat-tatást szenvedő egyén imádsága. Míg az üldöző biztos a sikerében, mert prédáját az Isten is elhagyta (3. vers), a zsoltáros teljes bizalmat fejez ki. A 8. vers harcias hangja végső kétségbeesést és ugyanakkor szélsőséges bizalmat tükröz. A 9. vers későbbi hozzáadásnak tűnik, amennyiben a zsoltárnak mint közösségi imának a használatát jelzi.

- 1 Dávid-zsoltár. Amikor fia, Absalom elől menekült.
2 Ó Uram, ellenségem mennyi!
 Jaj, hányan törnek ellenem!
3 Szemük fürkészi életem:
 „Az Isten ezt már meg nem menti!”
4 De Te, Uram, Vezérem, amíg élek,
 dicsőségem, Te feltartod fejem.
5 Ha hangos szóval hívom az Urat,
 ő szent hegyéről feleletet ad.
6 Ha elpihenve álom hull rám,
 megvirradok, vigyáz az Úr rám.
7 Nem rettegem az emberek nyilát,
 mit mindenünnen rám szegeznek.
8 Ó Uram, kelj fel, Isten, szabadíts meg!
 Bár ellenségem állát összetörnéd,
 s a gonoszok fogát kivernéd!

- 9 Uram, tetőled a megváltás!
Népedre szálljon áldás.

-
- (1) A héber zsoltárcímek nagyrészt homályosak. Mintegy 73 költeményt a zsoltároskönyv Dávid-zsoltárnak nevez. Nem világos, hogy ez a cím („ledawid”) mit jelent: „Dávidtól”, „Dávidról” vagy „Dávid számára”.
- (3) **Szemük fürkészi:** általánosan elfogadott fordítások szerint: „így szólnak hozzám.” Szövegünk Dahood magyarázatára épül.
- (4) **feltartod fejem:** megmentesz, megdicsőítesz.

4. AZ ÚR AZ IGAZI JAVAK FORRÁSA

Legkönnyebben úgy érthetjük meg ezt a zsoltárt, ha Illés próféta Kármel hegyén való szereplésére gondolunk. A nép nagyjai a bálványoktól várják az esőt és a föld termékenységét, az Úr szolgálja azonban tudja, hogy kedvéért az Úr csodát tesz (4. vers), csak a remény és hűség magatartását kívánja (5-6. vers). Míg sokan mások kételkednek és zúgolódnak, a zsoltárost az Úr jelenléte boldogsággal és békével tölti el.

- 1 A karnagynak. Hüros hangszeren. Dávid-zsoltár.
- 2 Ügyemnek Istene, felelj, ha hívlak!
Könnyítsd meg szorongásom,
irgalmaz, halld meg imádságom.
- 3 Ti nagyurak, a Dicsőségest meddig sértitek?
Meddig bókoltok hitványságnak
s a bálványokat kérdezgetitek?
- 4 Majd meglátjátok:
az Úr szolgájának csodát tesz,
az Úr meghallgat, ha hozzá kiáltok.
- 5 Légy nyugtalan, de hagyd a bűnt,
vizsgáld meg szíved s ágyadon zokogj.
- 6 Mutass be áldozatot a Törvény szerint,
s az Úrban bizakodj.
- 7 Sokan mondják: „Esőt nekünk ki küld?”
„Urunk, arcodnak fénye elkerült.”
- 8 Örömmel töltsd el szívem;
boruk, búzájuk legyen bőven!

5. zsoltár

- 9 Arcának békessége vesz körül,
lefekszem, rám köszönt az álom,
mert benned, Uram, egyedül
biztos nyugalمامat találok.

-
- (3) **nagyurak:** szósz szerint „emberfiak” (bené is) Zsolt. 49,3 és 62,17 tanúsága szerint előkelő vagy nemes embereket jelent, míg a szinonim kifejezésnek tűnő bené adam az egyszerű szegényemberre vonatkozik. (Így Dahood, a Bible de Jérusalem és Szőrényi Andor jegyzete Sík Sándor zsoltárfordításához, Zsolt 62 (61),10.)
- (7) Szósz szerint: „ki ad nekünk javakat”, a „javak” kifejezés azonban a Szentírás nyelvén (tobim) nem egyszer a közéleti földművesek legfőbb javát, az esőt jelenti. (Lásd MTörv 28,12; Jer 3,3; 5,25 és Ám 4,7.)
- (8) A kételkedőkkel szemben a zsoltáros megismétli imáját. Saját ügyének diadalát kéri („örömmel töltsd el szívem”), amikor a termékenységet hozó esőt várja („boruk, búzájuk legyen bőven”).
- (9) A csendes elpihenés a gondtalan nyugalom és teljes bizalom jele. Vö. Zsolt 3,6. Ez a vers az oka, hogy a 4. zsoltár mint esti ima használatos az Egyházban.

5. AZ ÁRTATLAN IMAJA, MIELŐTT VÁDLÓIVAL SZEMBESZÁLL

A zsoltár alaphangja az ártatlanul vádolt ember riadt, de mégis bizakodó fohászkodása. A bálványok elvetése és az Istennél való otthonkeresés egymást váltogató témák. Az Isten házában való elnyugvás a halálón túli hazatérésre vonatkozik.

- 1 A kamagynak. Fúvós hangszerre. Dávid-zsoltár.
- 2 Ó Uram, hangom hadd jusson füledbe,
vedd szavam figyelembe.
- 3 Halld hangomat, mikor hozzád kiáltok,
én Istenem, királyom,
imádságomat, Uram, hozzád tárom.
- 4 Ó halld a hangom virradatkor,
ügyemmel virradatkor előállok:
feléd tekintek akkor.
- 5 A bálványisten öröme a rossz,
de hozzád be nem térhet a gonosz.
- 6 Hetvenkedők előtted meg nem állnak.
Én gyűlölöm a rosszakat.
Pusztuljon minden álnok!

- 7 Ki bálványszobrok elé leborul,
azt elveti az Úr.
- 8 De engem a Te irgalmas szerelmed
háza körébe enged.
S én hódolok szent templomodban,
azok közt, Uram, kikben félelmed van.
- 9 Vezess el dús meződre!
Irgyeim miatt
Vigyázva egyengesd előttem utamat.
- 10 Szájukban semmi meg nem áll,
bendőjükből üresség tátog,
kitárult sír, ha nyitják, szájuk,
torkukból árad a halál.
- 11 Pusztítsd el őket, ó nagy Isten,
gáncsold el őket cselvetéseikben!
Gaztetteik miatt taszítsd el őket,
hisz ellened szegültek.
- 12 De ujjongnak, kik hozzád menekülnek,
örökre vigadozva énekelnek,
s tenálad lakhelyet találnak,
hogy akik szeretik neved
tebenned dicsekedjenek.
- 13 Mert áldás jön a jókra, Uram, tőled,
s kegyelmed pajzsa körülveszi őket.

(4) **virradatkor:** a kora reggel a pereskedés ideje. A zsoltáros Istenre tekint, ha majd a vádakkal szembesítik.

(5) **bálványisten:** a fordítás a héber szöveg két szavának, a tagadó szó („ló” = nem) és az istent jelentő közös főnév („el”) összevonását tükrözi: non-deus, azaz hamis isten vagy bálványisten.

(9) **dús meződre:** Dahood értelmezése. A „cedaqah” főnév szó szerinti értelme igazság (iustitia), de biblikus értelme Isten dús ajándékait jelenti. Az azokba való „bevezetetés” eszkatológikus értelmű. Az itt közölt fordítást befolyásolják azok a párhuzamos helyek, ahol „cedaqah” ugyancsak eszkatológikus értelemben szerepel: Zsolt 5,9; 36,11; 48,12; 69,28; 143,10-11 és Péld 21,21.

(13) **körülveszi:** az ókori védőpajzs egyik formája a harcost félkörben körülfogja, hogy védje testét az ellenség nyilaival szemben.

6. zsoltár

6. IMÁDSÁG TESTI SZENVEDÉSBEN

Ez a zsoltár a siralmak műfajához tartozik. A betegség testi és lelki szenvedései mellett gonosz ellenség is gyötri a zsoltárost. E két téma között logikus az összefüggés, amennyiben az ókori ember szemében a betegség ténye isteni büntetést jelent, s ezért a beteg ellenségeit további támadásra sarkallja. A zsoltáros a költemény végén imája meghallgattatását tényként közli. Míg ő evvel a halálveszélyből kimenekült, Isten igazsága ellenségeit taszítja pusztulásba.

- 1 A karnagynak. Húros hangszerre; a nyolcadikon. Dávid-zsoltár.
- 2 Uram, ne támadj rám indulatodban,
ne büntess haragodban.
- 3 Könyörülj, Uram, erőm elapad,
gyógyíts, Uram, kín gyötri csontomat.
- 4 És lelkem is nagyon gyötrődik.
De Te Uram! — de Te még meddig . . . ?
- 5 Uram, térj vissza, életemet mentsd meg,
kegyességedben szabadíts meg.
- 6 A halálból nem gondol senki rád.
Az Alvilágból van-e, aki áld?
- 7 A zokogástól lelkem bágyad,
éjente könnyem öntözi az ágyat,
sirás fűroszti fekhelyem.
- 8 Szemem homályba vonja bánat,
az aggódástól megrokkant szívem.
- 9 Gonosztevők, el innen, hagyjatok!
Az Úr síró szavamra hallgatott.
- 10 Az Úr kérésem meghallgatta,
az Úr imámat elfogadta.
- 11 Borítsa őket szégyen
és rendüljön meg minden ellenségem.
Hanyatt-homlok vonuljon vissza
s a szégyen végkép elborítsa.

7. Az ÁRTATLAN ISTEN ÍTÉLŐSZÉKÉHEZ MENEKÜL

A zsoltáros Isten ítéletét hívja, egyrészt azért, hogy ártatlansága bebizonyosodjék, másrészt hogy ellenségei elnyerjék büntetésüket. A 4-6. versben mintegy átkot mond magára, amennyiben vétkes — evvel bizonyítja ártatlanságát. A 7. és 8. vers az ítéletet jeleníti meg. A

7. zsoltár

zsoltár hátralevő versei a bűnös pusztulását szemléltetik. Míg először a büntetés mint Isten haragvó bosszúja jelenik meg, az utolsó versek azt állítják, hogy a bűnös oka saját bűnhődésének, hiszen saját gonoszsága „tornyosul fejére” a büntetésben.

- 1 Dávidi „siggajón”. Dávid énekelte az Úrnak a Benjámin törzsből való Kús szövegére.
- 2 Tebenned bíztam, Uram Isten!
Ne hagyj, hogy üldözőm elérjen.
- 3 Ments meg, oroszlánként hogy szét ne tépjén:
feltépi torkom, s nincs aki megmentsen.
- 4 Úristenem, ha rosszat cselekedtem,
ha bűnnel mocskoltam kezem,
- 5 ha elárultam szövetségesem,
ha hitvány szóval tönkre tettem lelket,
- 6 hát jöjjön, érjen utol az ellenség.
Tapossa szívemet az alvilágba,
süllyessze életem a sárba.
- 7 Ó kelj fel, Uram, haragodban,
serkenj fel ellenségem gőgje ellen!
Serkenj fel, Isten!
Hirdess ítéletet!
- 8 Vegyen körül a népek serege,
s te, Magasságos,
foglald el székedet.
- 9 A népeket az Úr ítélje mind!
Uram, ítélj meg igazságod,
Fölséges, ártatlanságom szerint!
- 10 Büntesd a cselszövőt, a hazugot,
s az igaz ember biztonságra leljen.
Te a szív mélységeit kutatod,
ó igazságos Isten!
- 11 A magasságos Úr az én vezérem,
megmenti az igaz szívet.
- 12 Igazságos uralkodó az Isten,
ő mindenért majd megfizet.
- 13 Kardját a Győztes bárcsak élesítené,
íját felajzaná a cél felé!
- 14 Ó bárcsak felvenné halálos fegyverét,
s nyilát lángcsóvaként röpítené!

8. zsoltár

- 15 Nézd, hogy fogamzik gonoszsága:
álnok szándékkal viselő
és aljas tettet hoz világra.
- 16 Csapdát ásott, belé esett,
verembe hullt, mit maga készített.
- 17 Gonoszsága fejére hull,
gaszága tarkójára tornyosul.
- 18 És én az Úr igazságát hálával hirdetem,
a Magasságos Úr nevét dicséri énekem.

-
- (1) A „siggajón” szó értelme nem világos; valószínűleg valami költői műfajra (rapszódia?) vonatkozik.
- (6) **Alvilágba . . . sárba:** az istenítéletre szólító bizonykodás csúcspontján a zsoltáros a halált és pusztulást hívja magára. A „sár” mint az alvilág neve többször is előfordul. Az alvilágot szennyes és sötét helynek képzelették.

8. ISTEN DICSŐSÉGE ÉS AZ EMBER NAGYSÁGA

Ez a zsoltár az istenalkotta teremtet világ szemléletéből fakad. A világ egyszerre nyilatkoztatja ki Isten mindenek feletti nagyságát és az ember minden más teremtmény feletti rangját.

- 1 A karnagynak. „Gittith”-re; Dávid-zsoltár.
- 2 Uristen, szerte a világon
milyen dicső a Te neved!
Felséged túlhaladja az eget:
és én csak gyermekek és csecsemők szavaival
imádom.
- 3 Fellegvárt készítettél szállásul magadnak,
az ellenséget mind elnémitottad,
aki csak ellenállt vagy lázadott.
- 4 Az eget nézem: ujjaid formálták,
a holdat, csillagokat: kezéd alkotását.
- 5 Mit ér az ember, hogy Te rá figyelsz,
emberfia, hogy rá gondot viselsz?
- 6 S Te csaknem egyenlővé tetted istenekkel,
megkoronáztad dicsőséggel, tisztelettel.
- 7 Hatalmat adtál kezéd művei fölé,
odavetted mindent lábai elé.

- 8 A sok barmot: apraját-nagyját,
a puszták minden vadját,
9 ég madarát, a tenger sok halát,
s amik a tenger útjain keringenek.
10 Úristen, szerte a világon
milyen dicső a Te neved!

(1) **Gittith:** a szó értelme bizonytalan.

(3) **gyermek és csecsemők szavaival:** az ember szava Isten dicsőségéhez mértén csak gyermeki gőgcsélés. E gondolat magyar kifejezése: „Láttam Uram a hegyeidet — s olyan kicsike vagyok én. — Roppant hegyeid dobogásában — elvész az ő gyenge dadogása.” (József Attila: Isten)

9. A VILÁG BÍRAJA, AZ ELYNOMOTTAK MEGMENTŐJE

A 9. és 10. zsoltár eredetileg egy költeményt alkotott. Jelenlegi formájukban különálló művek. Eredetileg az egész mű ún. „ábécés” szerkezetet mutatott, amennyiben minden második, harmadik, esetleg negyedik vers a héber ábécé soron következő betűjével kezdődött. Mivel a 10. zsoltár későbbi átdolgozás folytán az ábécés jelleget csak töredékesen tartotta fenn, mi csak a 9. zsoltár fordításában követtük ezt a szerkezetet.

Tartalmilag a zsoltár érdekesen egyesíti Istennek egyrészt nemzetek feletti, másrészt egyéneket kormányzó hatalmát. A zsoltáros imádsága egyszerre hirdeti meg a világitéletet és a szenvedő Igaz szabadulását.

- 1 A karnagynak; „Muth Lebben” szerint. Dávid-zsoltár.
- 2 **A** szívem minden erejével, Uram, hálát mondok
és csodatetteidet hirdetem,
- 3 örvendek benned és ujjongok,
neved, Magasságos, dicséri énekem.
- 4 Bizony meghátrál minden ellenségem,
mert haragoddal sújtod és lerontod.
- 5 Te védj, Te fogd a pártomat,
Igazságos Bíró, foglald el trónod!
- 6 Csatazz pogányokkal, a rosszat rontsd le,
töröld el nevük mindörökre.
- 7 **D**öntsd meg az ellenséget: romlást hozz rá,
és tedd örökre romhalmazzá.
Pusztítsd el isteneiket egészen,
hogy emlékük is elenyéssen.

9. zsoltár

- 8 Nézd, országol az Úr öröktől fogva,
trónját ítélőszékül állította.
- 9 Igazságban kormányozza a földet,
méltányossággal ítél minden népet.
- 10 Erőd az Úr az elnyomásban szenvedőnek,
erős vár ő, nehéz napok ha jönnek.
- 11 Ki neved szereti, bizalma legyen benned,
mert nem hagyod el azokat,
akik téged keresnek.
- 12 Fel dalra hát, zengjétek az Urat, Sion királyát!
Hirdessétek a népek közt minden csodáját.
- 13 Gondot visel a gyászolóra,
emlékszik minden panaszszóra,
és nem felejtí szenvedők sirását.
- 14 Gondolj rám, én Uram, irgalmazz nékem,
nézd mennyi kint hozott rám ellenségem.
- 15 A Halál Tornácából hozz ki engem,
dicséreted hadd zengem
Sion lányának udvarában!
Hadd ujjongok neved diadalában!
- 16 Hadd hulljanak saját vermükbe a pogányok,
rejtett hálójuk gáncsolja el saját lábuk.
- 17 Mutassa meg magát az Úr ítéletében,
a rosszak törbe essenek az ő kezében.
- 18 Így végül is a gonoszok zuhanjanak az Alvilágra,
akik az Istent feledik, a pusztulásba.
- 19 Örökös feledés nem borul a szegényre,
nem oszlik semmivé a szenvedők reménye.
- 20 Jöjj hát, Uram, ne hagyj az embert pöffeszkedni!
Ítéleted hallják a nemzetek.
- 21 Köss rájuk, Uram, zabolát,
lássák, hogy ők csak emberek.

(1) **Muth Lebben:** e héber kifejezés értelme ismeretlen.

(2) **isteneiket:** a szó a héber szövegben (arím) kettős értelmű. Egyik jelentése „város”, másik „védnök”. Az utóbbi a pogány istenek (pártfogók, patrónusok) megjelölésére szolgál. E második érteleme ismeretének hiánya a vers fordításában meg-

lehetős zavart okozott. A szó kettős értelmére alapszik Jeremiás könyvének két szójátéka (Jer.2,28 és 19,15).

- (12) **Sion királyát:** legtöbb fordítás szerint „Sion lakóját”. A megfelelő héber szó azonban, Dahood szerint, királyi székhelyen való lakást jelent, magyar fordítása „trónon ül” vagy „székel”. Vö. Zsolt 91,2.

10. ISTEN SZEGÉNYEINEK PANASZA

Az ártatlan igazak („meggyötörtek”, „nyomorultak”, „szegények”) a gonoszok prédájaként állandó veszélyben és félelemben élnek. Az Isten távollétének élménye jut kifejezésre ebben a költeményben, miközben a rosszak akadály nélkül garázdálkodnak.

- 1 Uram, miért maradsz a messzeségben?
miért rejtőzöl el nehéz időkben?
- 2 Az álnok szívek gyöttrésünkre terveket koholnak,
lihegve egyre-másra fáradoznak.
- 3 A gonosz büszke: hajtja mohó vágya,
a rabló kapzsi ösztönét imádja.
- 4 A gonosz az Uristent megveti:
„Nem gerjed fel, bosszút nem áll a Magasságbeli!”
Az ő tervét nem húzza át,
örökre élvezheti vagyonát.
- 5 Felség, törvényed messze tőle,
és semmibe veszi egész szívével,
- 6 magában így beszél: „Nem botlom én el,
élem világom mindörökre.”
- 7 Erőszak ömlik szájából, csalás és átok,
a nyelve bűnt takar és gonoszságot.
- 8 Nyílt utcán lesben áll,
az ártatlant titkon leszúrja,
rejtekből tör a nyomorultra.
- 9 Settenkedik, mint leshelyén oroszlán,
lesi a meggyötörtet, felragadja,
a meggyötörtet felragadja s elrabolja.
- 10 Hálója elnyeli az elnyomottat,
a nyomorultak csapdájába buknak.
- 11 Így szól magában: „Isten elfelejti,
nem is néz ránk, arcát végképp elrejti.”

11. zsoltár

- 12 Uristen, kelj fel és karod emeld fel,
az elnyomottat ne felejtsd el!
- 13 Hát megvetik a gonoszok Istent örökre?
Magukban azt mondják: „Bosszút nem állsz!”
- 14 Ó mennyi kín és bánat!
De kezedből is jön-e más?
Terád hagyatkozik a nyomorult, az árva,
oltalmát tőled várja.
- 15 Törd össze karját a gonosznak,
csak sujtsa bosszúd álnokságukat.
Még mindig nem látod, hogy milyen rosszak?
- 16 Az Úr király vég nélkül, és öröktől,
pusztuljanak a pogányok e földről.
- 17 Ó halld, Uram, a szegény panaszát,
hajolj hozzá, figyeld szavát.
- 18 Ha megvéded az árvát s elnyomottat,
a kevélyek már senkit a világon
megfélemlíteni nem tudnak.

-
- (2) Ebben és a következő versben Dahood értelmezését követtük, aki a szöveg masszoréta pontozását módosítja.
- (14) A szöveg értelme bizonytalan, az itt közölt fordítás csak megközelítően adja az eredeti szavak értelmét. Más szerzők szerint: „Nézd a kint és bánatot! Hiszen rájuk nézel, hogy kezedbe vedd őket.” Így található a szöveg Dhorme, Podéhard és Kraus fordításában. Azonban valószínűleg a „kezedből” fordítás a helyes, és ez eldőnti a második sor értelmét: valamiképp a kín és bánat is Isten kezéből jön.

11. AZ ÚR ÍTELŐ TEKINTETE

A gonoszok már-már foglyul ejtik az igazat (1-2. vers), és kétséges, hogy a magasságban élő Isten törődik-e a földi halandó sorsával (3. vers). A zsoltár többi része erre a kétségre válaszol. Először az Urat ábrázolja mindentudó és mindent megítélő tekintetével. A trónoló Főlégi merev mozdulatlanságban figyel és ítél. Ezzel szemben a 6. vers a vulkanikus kataklizmák nyelvén festi le az Isten büntetésének pusztító tevékenységét. A költemény végén a jók boldog istenlátása egészíti ki az ítélkező Urról alkotott képet.

- 1 A kamagynak; Dávid-zsoltár.
Az Úrhoz menekültem:
hogy próbálhattok törbe csalni engem,
s üldözni, mint vadász a madarat?

- 2 Mert nézd, a gonoszok feszítik íjuk,
vesszőt helyez a húrra ujjuk,
hogyan lesből lelőjék az igazat.
- 3 Ha romlás támad idelent,
vajon cselekszik-e a Szent?
- 4 Az Úr: szentséges templomában,
az Úr: trónján az égi magasságban.
Szeme kutatva kémlel,
a pillantása embereket mér fel.
- 5 Az Úr, a Szent
ítél, mikor a gonoszokra rátekint.
Aki a rosszban örömet leli,
önmagát gyűlöli.
- 6 Zúduljon a gonoszra
zsarátnok, tűz és kéneső,
és forró szélvész legyen sorsa.
- 7 Igaz és Szent az Úr:
örömet igaz tettekben találja,
a jók előtt arcát feltárja.

-
- (3) **a Szent:** a latin fordításokban „justus”; ebben a zsoltárban Istenre vonatkozik (lásd az 5. és 7. verset). A 7. versben az „Igaz” fordítást is használjuk, hogy az „Igaz tettek”-kel való összefüggés megmaradjon. A megfelelő héber szavak: *cadiq* (justus) és *cedaqa* (justitia). E fogalmak magyar fordítása egy szóval aligha lehetséges.

12. HAMIS EMBERI NYELV — ISTEN TISZTA SZAVA

Ez a zsoltár erőteljes képekben szembeállítja az emberi ajkak csatlárd álnokságát Isten tiszta és hűséges beszédével. Az egész költeményen végigvonul ez a kettősség, amit az utolsó sorok mint az igaz ember életének hátterét mutatnak be: Isten öröktől fogva őrzi övét, a gonoszok azonban nem szűnnek meg áskálódni ellene.

- 1 A karnagynak; a nyolcadikon. Dávid-zsoltár.
- 2 Segítség Uram, fogytán a jámbor,
kivész a hűség a világból!
- 3 Egymást áltatják hamis hittel,
hazug ajakkal és kétszínű szívvel.
- 4 Az Úr végezzen a hazug ajakkal,
minden nyelvvel, mely csalfa szóra szólal.

13. zsoltár

- 5 Heccegnek: nyelvünk oly hatalmas,
ajkunk a fegyverünk,
ki bír velünk?
- 6 „Szegények zokogása,
szűkölködők siránkozása
felkelni késztet” — szól az Úr —
„segítségem megkapja, aki várja.”
- 7 Az Úr beszéde tiszta, ötvözetlen,
mint színezüst
salaktól hétszer megtisztított tégelyekben.
- 8 Urunk, megóvtól minket,
őrzöl kezdettől fogva, örök Isten.
- 9 A gonosz áskálódik mindenünnen,
kelepcét ás az embereknek.

-
- (2) ■ **Jámbor:** nehezen fordítható héber szót (haszíd) próbál visszaadni. A hűségese, istenfélő embert jelenti, másutt „hivó”-vel is fordítjuk.
- (9) E vers fordítása vitatott, a szerzők véleménye megoszlik. A Neovulgáta Dhorme és Kraus értelmezését követi, amely így fordítható: „A gonoszok kószálva járnak szerte,
tobzódásuk az emberek között növekszik egyre.”

13. PANASZ ÉS REMÉNY

Az Isten távollétének élménye összekapcsolódik a halál közelségének érzésével. Az utolsó versben a remény diadalmaskodik mindkettő felett.

- 1 A karnagynak; Dávid-zsoltár.
- 2 Uram, még meddig? Elfelejtész végképp?
Még meddig fordítod el arcod tőlem?
- 3 Még meddig lakja lelkemet a kétség,
meddig csüggeszti szívem?
Még meddig ujjong rajtam ellenségem?
- 4 Nézz rám, felelj, Úristen!
Deríts szememre fényt,
halálos álom el ne lépjen.
- 5 Ne hirdethesse ellenségem: „Ime, győztem!”
Ellenfelem ne örvendjen, ha földre buktam.

- 6 De én jószágodban remélek:
hadd ujjongjon szívem megváltó hatalmadban.
7 Én zengem az Urat, mert jótevőm lett.

14. A TÉVELYGŐ EMBERISÉG

Az első három versszak az egész emberiséget mint Isten nélkül tévelygő nemzedéket írja le. Ez a borúlátó szemlélet a bibliai bölcsességirodalom stílusát idézi. Teológiailag Sz. Pálnak a rómaiakhoz írt levelében talál alapos kifejtésre.

A költemény második fele az emberiséget már két csoportra osztja: Az Isten népét a gonosztevők üldözik, az igazak közösségét a rosszak bandája fenyegeti. Az utolsó versszak Izrael megváltásáért eseng.

- 1 A karnagynak; Dávid-zsoltár.
Az esztelen magában így beszél: „Nincs Isten!”
Ocsmány, gyalázatos dolgokra vetemednek,
és jót ki tenne, nincs közöttük egy sem.
- 2 Az Úr az égből letekint,
az embereket figyeli,
van-e ki töpreng és kutat,
van-e ki Istent keresi.
- 3 Megátalkodott mindegyik,
a rossz után jár tévelyegve.
Mert nincs, aki a jóra törekednék,
egyetlen egy se.
- 4 Vajon a gonoszok nem értik,
hogy akik az Ő népét elemésztik,
felemésztik az Úr vetését,
pedig nem ők szedték a kévét?
- 5 Nézd, bandába verődnek,
de Isten a jók oldalára állt.
- 6 A szegények szövetsége legyőzi őket,
mivel az Úrban támaszra talált.
- 7 Sionból jönne már megváltás Izraelnek!
Az Úr népének kincseit ha visszahozza,
ujjongjon Jákob, Izrael öröljön vigadozva.

(4) A vers nehezen fordítható, Dahood megoldásait követjük.

(7) **kincseit:** korábbi fordítások szerint „foglyokat”. A „sebút” szó „kincs”-szel való fordítását Henri Cazelles dokumentálta, Da-

15. zsoltár

hood őt követi. Kraus hasonló irányban, de valamelyest eltérő fordítást ad, ami magyarul így hangoznék:

„Az Úr népének jószerencsét adjon!
Ujjongjon Jákob, Izrael vigadjon!”

15. AZ IGAZ EMBER ÉLETSZABÁLYA

Ez a mű a bölcsességi zsoltárok közé tartozik, mintegy rövid „lelki-tükör”: az igaz élet szabályait sorolja fel, főképp az egyenes beszédet és a felebaráttal való igazságos, méltányos bánásmódot hangsúlyozva

1 Dávid-zsoltár.

Uram, sátradbán vendég ki lehet?
Ki kaphat szent hegyeden lakhelyet?

2 Ki becsületben, igazságban él, ki szíve szerint igazat beszél,

3 ki saját nyelvén át nem botlik, ki másnak rosszat nem cselekszik,

4 ki társát vádakkal nem illeti, jelenlétében aljas embert nem tűr, az istenfélőt megvendégeli,

5 eláll a rossztól esküvel s meg nem szegi, ha kölcsönöz, kamatot nem szab, az éhezőt nem uzsorázza ki.

Ki így cselekszik, soha el nem bukhat.

(3) **át nem botlik:** szemléltető kép, amely szerint az álnok nyelvű ember önmaga kelepcéjének áldozata.

(4) **megvendégeli:** nem egyszerűen „megtiszteli”. Elsősorban ugarit költői és mitológiai szövegek alapján Dahood meggyőzően bizonyítja a „kdb” mássalhangzó-csoport ilyen árnyalatú értelmét. Ez az 50. és 91. zsoltár utolsó sorainak eszkatológikus értelmezéséhez fontos adat.

16. HÜSÉGESKÜ

Ez a zsoltár olyan ember hűségnyilatkozata, aki előzőleg a kánaáni termékenységisteneknek hódolt, és most az Igaz Úrhoz tér. A negyedik vers a bálványok kicsapongó kultuszára utal, az ötödikben pedig pogány itáláldozatról van szó.

A költemény második fele meghitt kapcsolatot ír le Isten és újonnan megtért híve között. Az utolsó három versben a zsoltáros szinte extázisban szemléli boldog jövőjét Isten oldalán.

- 1 Örizz meg, Isten,
mert oltalmat nálad kerestem.
- 2 Így szóltam: „Jáhvé, Uram és javam vagy,
fölötted senki sincsen.”
- 3 E föld sok istenének,
bálványurának, kikben gyönyörködtem,
- 4 csak sokasodjék kínos vajúdása:
maradjanak meg kéjes örömeikben.
Kezem többé nekik nem áldoz,
nem emelem nevük ivásra ajkaimhoz.
- 5 Te, Uram, könnyű borral töltötted kupám
és sorot magad vetettél Te rám.
- 6 Jó helyre hullottak a kötelek:
az Úr maga mérte ki földemet.
- 7 Én az Urat dicsérem,
tanácsom tőle van.
Titkon tanít a szíve
az éj óráiban.
- 8 Szemem előtt az Úr mindenkoron,
jobbjától el nem távozom.
- 9 És ezért bensőm ujjongásba fog,
szívem vígan dobog,
nyugodtan elpihen a testem.
- 10 Nem engeded, hogy alvilágba essem,
halálba hullni híved nem hagyod.
- 11 Az élet ösvényét kitárod,
hogy színed előtt elteljek örömmel
és lássam jobboldon örökre boldogságot.

(4) Célzás a termékenység isteneinek kéjelgéssel és szülési gyötrelmekkel teli mítoszaira és kultuszára. A vers utolsó két sora pogány Itáláldozatra céloz. A zsoltáros megfogadja, hogy sem az Itáláldozat kupáját nem emeli ajkához, sem az Istenek nevét többé nem veszi ajkára. (Az Itáláldozatban az Isten nevének segítségül hívása és az áldozati pohárból való ivás egyetlen aktussá fonódik.)

(5)-(6) Az Istenek borát otthagynak a zsoltáros az Úr borához fordul. Az Úrtól kapott kupa egyben az istenszabta életsors szimbóluma (vö. Zsolt 75,9) Így merül fel a 6. vers képe: a művelésre kisorsolt földbirtokot kötéllel mérték; a kötélén bizonyos távolságokra elhelyezett csomók segítségével a Pitagorasz-tétel alapján derékszöveget tudtak alkotni. A zsoltárosnak maga az Úr mérte ki földjét: sorsa Isten gondoskodó kezéből ered.

17. zsoltár

17. AZ ÁRTATLAN SEGÍTSÉGERT KIÁLT

Ez a zsoltár ártatlanul üldözött ember panaszát, ártatlanságának bizonyítását és Istenben való megnyugvását fejezi ki. A 3. versből arra következtethetünk, hogy bálványimádással vádolják. A 8-12. versszak szuggesztív képei halálveszélyről tanúskodnak. Az utolsó vers Isten színelátásának reményéről szól.

- 1 Dávid-zsoltár.
Ó Uram, halld meg igaz ügyemet,
kiáltó szavam figyelembe vedd,
imámat hallgasd,
pusztítsd az álnok ajkat.
- 2 Igazságom előtted felragyogjon,
szemléld ártatlan voltom.
- 3 Vizsgáld szívem, fürkészd az éjben,
próbára tedd tüzőn:
meglátod, bálványokhoz nincs közöm.
- 4 Szám nem vétett kezed művei ellen,
ajkad szavát követtem.
- 5 Göröngyös utaidon megmaradtam,
ösvényeidtől el nem tántorodtam.
- 6 Hozzád kiáltok!
ó Isten, válaszodra várok!
Fordítsd felém figyelmed
és szavam halld meg.
- 7 Suijsz arra, Megváltóm, aki bemocskol téged,
jobboddal vess a támadókra féket.
- 8 Mint szemed bogarát, úgy őrizz,
hadd bújjak szárnyad árnyékába:
- 9 Széttép a gonoszok dühöngő sokasága,
a gyilkos ellenség körülvesz.
- 10 Mozdulni alig hagyja őket hájuk,
csupa fennhéjázás a szájuk.
- 11 Megrogygan lábam: körülvettek,
tekintetükkel rám merednek,
már-már a Pusztulás Honába vetnek!
- 12 Mint oroslán, ha zsákmányára vár,
mint oroslánkölyök, ha lesben áll.

- 13 Ó kelj fel, Uram, szállj szembe dühével,
porig alázzad!
A gonoszoktól mentsd meg életem,
azoktól, akik ellened csatáznak.
- 14 Emészd el őket, Uram, önkezeddel,
a földről mind emészd el,
az élők közül irtsd ki mind!
De a Te féltve őrzött kincseid,
híveid mind jóllakjanak,
fiaik bővelkedjenek,
s utódaikra vagyont hagyjanak.
- 15 Én pedig, mikor ítél igazságod,
arcodra függesztem szemem,
fölébred életem
és csordultig betölt látásod.

(15) A vers eszkatológikus értelme vitathatatlan. A „fölébredés” képe semmi esetre sem reggeli felébredést jelent, mintha esti imával lenne dolgunk (Dhorme), hanem egy új, örök életre utal, amelynek lényege az Istenlátás.

18. A NAGYHATALMÚ ISTEN SZABADÍTÓM

Az Isten földrengés és vihar közepette jelenik meg, hogy híveit a halál és az alvilág mélységeiből kivezesse. A költemény megkapó erővel mutatja be a Természet Urát, aki egyben népének és az egyes hívőnek is biztos menedéke. A kánaáni költészet egyik jellemzőjeként a zsoltáros hol második személyben szól Istenhez hol harmadik személyben beszél róla. Az Igék személyének ezt a ritmikus váltakozását a modern fordítások gyakran nem tükrözik.

- 1 A karnagynak; Dávidtól, az Úr szolgájától. Akkor dalolta ezt a dalt az Úrnak, amikor az minden ellensége és az Alvilág hatalmából kimentette. Így szól:
- 2 Szeretlek, Uram, én erőm.
- 3 Az Úr az én sziklám és váram,
az Isten az én szabadítóm,
hegycsúcs, amelyen menhelyet találtam.
Üdvömnek szarva, védőpajzsom,
erődöm, áldás magasztaljon.
- 4 Az Úrhoz kiáltottam
és ellenségemtől megszabadultam.

18. zsoltár

- 5 Halál hullámai körém tódultak,
Beliál árja átcsapott fölöttem,
- 6 az alvilág béklyói körülfontak,
a halál kelepcéjébe kerültem.
- 7 Szorongásomban hívtam az Urat,
kértem az Istentől oltalmamat.
És templomába szavam eljutott,
kiáltozásom füléig hatott.
- 8 Az alvilág megingott, rengett,
a hegyek alja megrendült a mélyben,
megrendült tájétkzó dühében.
- 9 Füst tört elő az orrlyukából,
emésztő tűz csapott ki torkán,
izzó parazsat hányt magából.
- 10 Az eget szétnyitotta és lejött,
viharfelhőn pihent a lába,
- 11 kerubra ült és úgy repült,
száguldott szárnyait kitérve.
- 12 Sötétség borította,
bebunkolta a fergeteg,
fénye elől a fellegek futottak,
és jégeső és villogó tüzek.
- 14 Dörögve szólt az Úr szava,
felzengett a Felséges szózata.
- 15 Nyilat kovácsolt és a földre szórta,
lángcsóváit ontotta záporozva.
- 16 Forrásait a tenger kitakarta
és feltárult a világ ősalapja,
Uram, mennydörgésed szavától,
orrod fuvallatától.
- 17 A magasból lenyúlt és megfogott,
a vizek mélységéből kihozott.
- 18 Hatalmas ellenségemtől megmentett,
ellenféltől, amely erősebb nálam.
- 19 Vezéremül szegődött a halálban,
az Úr pásztorbotom lett.
- 20 A Kietlenségből kivezetett,
megszabadított, mivel szeretett.

- 21 Mert hű voltam, az Úr jutalma ért,
és megjutalmazott ártatlanságomért.
- 22 Mert mindig az Úr útján volt szemem,
s nem estem bűnbe, Istenem,
- 23 mert ügyeltem minden ítéletére,
törvényeit sosem vetettem félre,
- 24 előtte szívemet kitértam,
megtettem mindent, csakhogy meg ne bántsam,
- 25 mert hű voltam, az Úr jutalma ért,
és megjutalmazott ártatlanságomért.
- 26 Hűséges vagy a hűségessel,
és őszinte az őszintével,
- 27 az egyenessel egyenes,
de a ravasznak túljársz az eszén.
- 28 Igen, Te vagy a Nagyhatalmú,
nálad mentséget talál a szegény,
s a nagyralátót megalázkod.
- 29 Sugárzik Tőled rám a fény,
hiszen lámpásom lett az Úr,
sötétségemben Ő gyújtott világot.
- 30 Te izmosítod tagjaim.
Istennel túljutok minden falon.
- 31 Határtalan az Úristen hatalma,
minden parancsa kifogástalan,
fölséges ura mindazoknak,
kiknek bizalma benne van.
- 32 Az Úron kívül ki az Isten?
És ki a köszál, ha nem Ő?
- 33 Az Isten, aki erővel övez fel,
határtalan hatalmú Jótevő.
- 34 Olyanná tette lábam, mint a szarvasét
és csúcsaira felvezet.
- 35 Kezemet harcra tanította,
csodás íját kezembe adta.
- 36 Győzelmes pajzsod átnyújtottad,
fenntartott jobbkezed,
nagygyá tett engem a Te diadalmad.

18. zsoltár

- 37 Te hosszúvá toldottad léptem,
nem ingott meg bokám,
38 üldöztem ellenségem, utolértem,
míg el nem pusztítottam, meg nem tértem.
39 Rájuk sujtottam, többé föl nem keltek,
a lábamnál heverték.
40 Erőddel felövezted a csatára,
leterítetted támadómat,
41 kiszolgáltattad ellenfeleim nyakát
s az ellenséget felkoncoltad.
42 Rimázkodtak, de nem volt mentség,
az Úr, a legfőbb Fenség,
nem válaszolt.
43 Szétszúrtam őket mint a tér porát,
tapostam mint az út sarát.
44 Pogányok nyilától megóvtál engem
és megvédtél a nemzetek mérgével szemben.
45 Távoli nép hódoljon meg nekem,
azonnal szót fogadjon.
46 Földig alázkodjék az idegen,
kicsinnyé zsugorodjon,
fogja el szívét félelem.
47 Éljen az Úr!
Neked, köszálam, zengjen a dicséret!
Ujjongás diadalmam Istenének!
48 Mert ő az, aki győzelmet adott,
uralmam alá népeket vetett,
49 ellenfelemtől megszabadított,
rágalmak ellen védelmébe vett.
50 Dicsérni foglak minden népnek,
Uram, dallal dicsérem a neved.
51 Királyát győzelmekkel megdicsőítette,
jóságát megmutatta Felkentjének,
Dávidnak és házának mindörökre.

(1) **Alvilág:** Seol, a masszoréta pontozás szerint Saul.

(5) **Bellál:** a szó eredeti értelme vitatott. Szövegünknek leginkább az az etimológia felel meg, amely „Torok”, „Elnyelő” vagy ha-

sonló értelmet ad. Mindenképpen az Alvilág egyik neve, azt valószínűleg mint mindent elnyelő torkolatot, mélységet szemlélteti. Vö. Zsolt 49,15.

- (12)-(16) A természet erőinek megrendülése és tombolása Isten hatalmát érzékelteti. A mennydörgés: Isten hangja, a szélvihar: orrának fuvallata. Ez az antropomorf (emberi formákat idéző) istenábrázolás a zsoltárokból nem egyszerűen primitív naívság jele, hanem tudatosan használt művészi eszköz, amellyel Isten transzcendens nagysága az emberi tapasztalás nyelvén fejeződik ki.
- (20) **Kietlenségéből:** az Alvilág egyik neve.
- (35) **csodás íját:** a kép mögött valószínűleg mitológiai téma rejlik: az istenek csodás fegyvert adnak egy kiválasztott halandó kezébe, hogy sikerét biztosítsák. A zsoltáros költői eszközként használja ezt a mitológiai fordulatot.

19.

AZ EGEK HIRDETİK

Az első hét vers az égből csodáit írja le, a zsoltár második része pedig a törvényt magasztalja. Valószínűleg két különálló költemény ötvözete. Jelen formájában azonban a két rész belső, tartalmi egységet alkot, hiszen az egek Isten akaratát pontos hűséggel tartják, akárcsak a törvénynek engedelmeskedő emberek.

- 1 A karnagynak; Dávid-zsoltár.
- 2 Isten dicsőségét az egek hirdetik,
zengi az égből keze műveit.
- 3 A napok egymással beszélnek,
átadja titkát éj az éjnek.
- 4 Szó nélkül, beszéd nélkül,
hangot se hallani,
- 5 bejárja mégis híre a világot,
s a föld szélét eléri szavai.
- 6 A napnak sátrat vert,
és az mint nászteremből vőlegény, rohan,
hős harcosként elindul boldogan.
- 7 Az égnek egyik sarkán útra kel,
a másik sarkán visszatér,
és hajlékától sose fordul el.
- 8 Tökéletes az Úr törvénye,
lelkemet megújítja,
szilárdan áll az Úr rendelkezése,
eszem bölcsességre tanítja.

20. zsoltár

- 9 Az Úr határozata egyenes,
szívem felujjong benne,
az Úr parancsa ragyogó,
fényt sugároz szememre.
- 10 Az Úr szabálya tiszta,
örökre megmarad,
az Úr ítéletei helyesek
és egytől-egyig igazságosak.
- 11 Vonzóbbak az aranynál, színaranynál,
méznél, a lépesméznél édesebbek.
- 12 Szolgád számára mennyi fényt szereznek,
és megtartásuk bő jutalmul szolgál.
- 13 A tévedéseket ki érti meg?
Bocsásd meg minden tévelygésemet.
- 14 Főképp a gögöektől őrizd szolgád,
úrrá fölöttem ne lehessenek.
Én akkor ártatlan leszek,
nem emelhet rám senki súlyos vádat.
- 15 Ó add, hogy minden szó az ajkamon
kövesse kívánságod.
Szívemben minden gondolat
neked szolgáljon,
Uram, kösziklám és Megváltóm.

(6)-(7) Az égbolt csodáinak legszebbike a nap. A zsoltáros megszemélyesíti: útjára lendülettel és boldogan indul, mint vőlegény vagy harcos. Éjjelre eltűnik égi sátrában, amely a „nászterme”. Bár sátrába mindig visszatér, sosem kell megfordulnia: a 7. vers ezt az egyirányú körforgást írja le. Úgy tűnik, hogy a zsoltáros kánaáni naphimnuszot használt fel költeménye megírásához.

20. AZ ÚR GYŐZELMET AD A KIRÁLYNAK

Ez a zsoltár a közösség imáját fejezi ki a királyért. A 7. versben valaki — nyilván egy pap vagy előimádkozó — prófétai módon a király győzelmét hirdeti meg, azaz a sikert mintegy megtörténtnek jelenti ki. A 8. és 9. vers remek tömörséggel fejezi ki a megtámadott nép Istenbe vetett reményét.

- 1 A karnagynak; Dávid-zsoltár.
- 2 Az Úr győzelmet adjon,
ha ostromolnak,
nevével Jákob Istene
legyen oltalmad.
- 3 Szent templomából nyújtson segítséget,
karoljon fel Sionból,
- 4 emlékezzék meg ajándékaidról,
találja égő áldozataidat bőkezűnek.
- 5 Töltse be minden vágyad
és terveid valóra váljanak.
- 6 Ujjongjunk diadalmad örömében,
és lobogóid Istenünk nevében
magasra szálljanak.
Hallgassa meg az Úr minden imádat.
- 7 Most már tudom:
az Úr Felkentjét megmentette,
szentséges égi hajlékából
győztessé tette:
várából jobbja győzelemre vitte.
- 8 Ezeknek harci szekerek, azoknak hadi ménnek,
nekünk az Úristen neve ad erősséget.
- 9 Azok lerogynak, földre buknak,
mi büszke fővel, egyenesen állunk.
- 10 Az Úrtól diadalt kapott királyunk,
mert győzelemre visz, mikor hozzá kiáltunk.

21. A GYŐZTES KIRÁLY DICSŐSÉGE

Ez a zsoltár jól kapcsolódik az előzőhöz: a kivitt diadalt ünnepli. Mint „királyzsoltár”, a király dicsőségét látja a győzelemben, hiszen az Úr minden áldását ő közvetíti, és ugyancsak ő személyesíti meg a népet Isten előtt. A zsoltáirodalomban nem ritka az a szemlélet, amely egy harci győzelmet Isten terveinek eszkatológikus távlatába helyez. Itt is az 5. vers a király örök megdicsőülését, a 10-11. pedig az ellenfél teljes megsemmisülését írja le. Ez a távlat teszi ezt a zsoltárt messiásivá, s mi valóban minden sorával tudunk Krisztus királyságának hódolni.

- 1 A karnagynak; Dávid-zsoltár.
- 2 Uram, győzelmed a királyt örömmel tölti el,
és diadalmadon ujjongva ünnepel.

22. zsoltár

- 3 Mert szíve vágyát Te megadtad,
és ajka kérését meg nem tagadtad.
- 4 A jólét minden áldását terítetted eléje,
aranyból tettél koronát fejére.
- 5 Az élet teljét kérte: az övé lett,
hosszú napok, vég nélkül, örök élet.
- 6 Te győzelmeddel megdicsőítetted,
fényessel, fényességgel körülvetted.
- 7 Mert áldásod rá mindörökké ontod,
szemlélni fogja boldogságban arcod.
- 8 Mivel a király bizalma az Úr,
a Magasságos hűségétől el nem tántorul.
- 9 Balod győzött az ellenség felett,
jobbod leverte gyűlölőidet.
- 10 Tüzes kohódba hulltak,
mikor haragod, Uram, lángra gyulladt.
Dühében mind elnyelte,
tűzében őket mind elemésztette.
- 11 A föld színéről kiirtottad őket,
az emberek között irmagjuk sem maradt.
- 12 Mert ellened lázadni készülődtek,
de álnok tervük megbukott.
- 13 Kétvállra lábad elé estek,
mikor nyilatad arcukra szegezted.
- 14 Ujjongj, Uram, élvezd győzelmedet,
dallal dicsérjük erősségedet.

22. MIÉRT HOGY ELFELEDTÉL?

A keresztfeszített Jézus imádsága ez a zsoltár: az Isten távollétét ízező, emberek gyűlöletétől körülvelt szenvedő igaz könyörgése. A 23. versből fogva a zsoltáros az Úr üdvözítő feleletét elővételileg mind maga, mind népe számára. Az Úr mindent átfogó hatalmát énekl, még a Holtak Országá is Neki hódol. Az Úr földi uralmát egy eljövendő (szó szerint „születendő”) nép fogja megvalósítani. A szó legmélyebb értelmében messiási zsoltár, mert Krisztus misztériumának minden fő vonását előre vetíti: a szenvedést, a szabadulást, a halál legyőzését, s egy új, örömteli, üdvözített nép megteremtését.

- 1 A karnagynak: „A szarvas hajnalá”-ra. Dávid-zsoltár.
- 2 Istenem, Istenem,
miért hagytál el engemet?
miért, hogy könnyörgésem,
feljajduló panaszom elveted?
- 3 Én Istenem, kiáltok nappal — de te hallgatsz,
és éjszaka — de válaszra se méltatsz.
- 4 Szentséges trónon aki ülsz,
ó dicsősége Izraelnek,
- 5 Tebenned bíztak őseink,
bíztak, s Te őket megmentetted.
- 6 Tehozzád kiáltottak és megmenekültek,
benned bíztak és meg nem szégyenültek.
- 7 De én féreg vagyok, nem ember,
mindenki csúfja, népem söpredéke,
- 8 aki csak lát, gúnyt űz belőlem,
bámulnak rám és rázzák fejüket:
- 9 „Istennek élt, hát szabadítsa meg!
Hát mentse meg, ha oly kedves előtte!”
- 10 Te vagy, ki anyám méhéből kihoztál,
anyám ölén elcsitítottál.
- 11 Tied már születésem óta életem,
anyám méhétől Te vagy Istenem.
- 12 Ne légy távol, közel van ellenségem,
és nincs, aki segítsen.
- 13 Erős vadbikák körülállnak,
Básán bikái bekerítenek,
- 14 kitátott szájuk rám mered,
prédára éhes, dühödt oroszlánok.
- 15 Szétömlő víz vagyok,
megtörték minden csontomat,
szívem, mint olvadó viasz,
keblemből elapad.
- 16 Erőm kiszáradt, mint cserép,
inyemhez tapadt nyelvem,
az Alvilág sárába elmerültem.

22. zsoltár

- 17 A kutyák körülvettek,
a gonoszok bandája bekerített,
18 átszúrták kezemet és lábamat,
megszámlálhatom minden csontomat,
árgus szemekkel rám merednek,
19 ruháim egymás között elosztották,
és köntösömet kisorsolták.
- 20 De Te Uram, Te ne légy messze,
erős hadam, segíts sietve!
- 21 Ne hagyd nyakamra vágni kardjukat,
baltájuk életől oltalmazd arcomat.
- 22 Az oroszlán torkától ments meg engem,
a vadbikák szarvával szemben
vidd győzelemre harcomat.
- 23 Testvéreim közt hirdessem neved,
a közösségben hadd dicsérjelek.
- 24 Aki az Urat féli, mind dicsérje,
Jáknak minden sarjadéka áldja,
Izrael minden nemzedéke
imádva félje!
- 25 Mert nem vetette el, nem dobta vissza
az elgyötörtek énekét,
nem fordította el fejét,
kiáltásuk meghallgatta.
- 26 Én százszor elismétlem
dicséretem a közösségben,
és teljesítem fogadalmam
azok előtt, kik félnek téged.
- 27 Esznek a szegények s betelnek,
akik az Urat keresik, így énekelnek:
„A szíved mindörökre éljen!”
- 28 A föld minden határa
megemlékezik s visszatér az Úrhoz,
és minden népe, törzse
hódolva hull a földre.
- 29 Király az Úr valóban,
és minden népet ő kormányoz.

- 30 Eléje leborulnak,
akik az alvilágban alszanak,
előtte térdet hajtanak,
akik a Sárba hulltak.
- A Győztes keltsen új életre!
- 31 Szolgálja minden sarjadékom őt!
Az Ürről mindörökre zengje,
amit jósága végbevitt,
s egy eljövendő nép előtt
hirdesse tetteit.

-
- (7) **féreg vagyok:** a zsoltáros testi nyomorúsága megvetést vált ki üldözői részéről. Azok ebben eltaszítottságát, Isten büntetését látják.
- (4) **trónon aki ül:** vö. Zsolt 91,2.
- (13) **Básán bikái:** Básán legelői híresek voltak hatalmas szarvasmarháikról.
- (23) **testvéreim közt hirdesseim neved:** a Zsidóknak írt levél ezt a verset a feltámadt Krisztus szájába adja, aki tanítványainak megjelenve meghirdeti a megszerzett üdvösséget. Hogy a feltámadt Krisztus apostolait „testvéreinek” nevezi, azt nemcsak Máténál olvassuk („vigyétek hírl testvéreimnek, hogy térjenek vissza Galileába”: Mt 28,10) hanem Jánosnál is megtalálható: Fölmegyek az én Atyámhoz és a ti Atyátokhoz” (Jn 20,17). Vö. Zsid 2,13.
- (26) **százszor elismétlem:** Dahood értelmezése átpontozással.

23. AZ ÚR A PÁSZTOROM

A költemény távlata eszkatológikus: a zöldelő mező, csendes vizek, az Isten lakomája és az Isten házába való hazatalálás az ember örök boldogságának jelképei.

- 1 Az Úr a pásztorom
és nem hiányzik semmi,
- 2 mert zöldelő mezőn hagy elpihenni,
csendes vizek mellé visz engemet,
hogy felüdítse lelkemet,
- 3 s nevéhez illőn
dús legelők felé vezet.
- 4 Ha járok vaksötétben,
veszély nem rémít, mert velem vagy ott,
a Te pálcád, a Te pásztorbotod,
az lesz vezérem.

24. zsoltár

- 5 Elémbe asztalt terítettél,
 és látja mind ellenfelem.
 Keneted gazdagon kiárad homlokomra,
 túlcordul serlegem.
- 6 Bizony jószág és kegyelem kíséri
 minden nap életem sorát,
 s az Úr házában lesz lakásom
 örök időkön át.

-
- (4) **vaksötétben:** a halál sötét útján a Úr vezeti végig hívét.
- (5) A vers témája az eszkatológikus lakoma. Jézus parabolái nyomán az újszövetségi irodalom különösképpen is továbbfejleszti az égi vendégség hasonlatát. Ezért a zsoltár kiválóan alkalmazható az eukarisztiára.
- (6) **Jószág és kegyelem:** költői megszemélyesítés. A kánaáni Irodalomban egy istent rendszerint két szolga kísér, ők hajtják végre akaratát. A zsoltárban mindez csak „mitosztalanított” költői kép. **az Úr házában:** Isten örök hajlékára, nem a jeruzsálemi templomra vonatkozik.

24. JÁHVÉ, HADÚR, A DICSŐSÉG KIRÁLYA

Ez a zsoltár minden bizonnyal liturgikus használatra készült, valószínűleg a szövetségládával kapcsolatos körmenetre. A kérdő-felelő versek váltakozó karokat feltételeznek. A szövetségláda, mint az Úr trónja, magyarázza meg a 7. és 9. vers felhívását: „Fel, örök Isten kapui, magasba!” Az izraeliták (mint az északszemita népek általában) az Úr mindent meghaladó hatalmát fizikai nagyságra utaló képekkel fejezték ki: a kapuk szemöldökfáinak kell felemelkedniök ahhoz, hogy a ládán trónoló óriás Isten bevonulhasson a templomba. Abban is, akinek az ilyen ókori kép idegen, a költemény a mérhetetlen Isten megdöbbenő jelenlétének tudatát ébreszti fel. Ez a tudat tölti meg feszültséggel az egész verset. Amennyiben a szövetségláda a megtestesült és szentségi jelenlét előképe, a keresztyén lélek könnyen fogékony erre a költői mondanivalóra.

- 1 Dávid-zsoltár.
 A Föld az Úré, övé teljessége,
 a nagyvilág és minden népe.
- 2 Ő állította tengerekre,
 örvénylő óceán fölébe ő helyezte.
- 3 Ki fog az Úr hegyére hágni
 és szent helyén megállni?

- 4 Ártatlan szív és tiszta kéz,
ki bálványokhoz lelkét nem emelte,
s nem esküszik a hamis istenekre.
- 5 Kiárad rá az Úr áldása,
az üdvözítő Isten igasága.
- 6 Keressétek az Örökkévalót,
kik Jákob Urát kívánjátok, a Jelenvalót.
- 7 Kapuk, emeljétek fel fejete!
Fel, örök Isten kapui, magasba!
a Dicsőség Királya közeleg!
- 8 Ki ő, a Dicsőség Királya?
Az Úr, a nagyhatalmu és erős,
az Úr, csatákon nagyhatalmu hős.
- 9 Kapuk, emeljétek fel fejete!
Fel, örök Isten kapui, magasba!
A Dicsőség Királya közeleg.
- 10 Ki ő, a Dicsőség Királya?
Jáhvé, Hadúr, ez ő,
mert ő a Dicsőség Királya!

-
- (10) **Jáhvé Hadúr:** szószerint „a seregek Jáhvéja”, ill. amennyiben Jáhvét „úr”-nak fordítjuk, „seregek Ura”. A szövegösszefüggés ez esetben az istennév megtartását ajánlja. Az ősmagyar izű Hadúr szó könnyebben társul melléje, mint a ritmikailag nehézkes és hosszú „seregek Ura” kifejezés.

25. A REMÉNY ÁBÉCÉJE

Szabályosan megszerkesztett ábécés zsoltár: minden verse az ábécé következő betűjével kezdődik. A költemény főtémája a remény, első-sorban az egyén megpróbáltatásai szempontjából. Csak a záróvers mutatja meg, hogy az egész nép nehéz helyzete az a háttér, amelyben a zsoltáros reményének alapját keresi.

- 1 Dávid-zsoltár.
A lelkem, Uram, hozzád emelem,
én Istenem.
- 2 **B**ízom benned: ne érjen szégyen,
ne ujjonghasson rajtam ellenségem.
- 3 **C**sak aki bízik benned, azt nem éri szégyen,
megszégyenül a csalfa nyelvű hűtlen.

25. zsoltár

- 4 De nekem add, hogy útjaid ismerjem,
Uram, ösvényeidre oktass engem.
- 5 Engedd, hogy hűségedben járjak, légy tanítóm,
mert Te vagy Istenem és szabadítóm.
- 6 Folyton kiáltok én, Uram, naphosszat, egyre:
emlékezz jóságodra, régi sok kegyedre.
- 7 Gonoszságomra, ifjúságom vétkeire ne emlékezz,
maradj hű jóságod híréhez.
- 8 Hiszen az Úr jó és kegyes,
útját a bűnösöknek megmutatja.
- 9 Igazsága vezérli a szegényt,
ösvényét a szegénynek megtanítja.
- 10 Jóság, igazság
az Úr minden ösvénye
azoknak, akik szövetségét, parancsait tartják.
- 11 Kérlek nevedre, én Uram,
bocsásd meg vétkemét,
akármilyen nagy súlya van.
- 12 Lássuk: van-e ki féli az Urat?
ösvényt számára ő mutat.
- 13 Megnyugszik lelke s örömet talál:
a föld utódaira száll.
- 14 Nem rejti az Úr titkait azck előtt,
kik félik őt,
szövetségét eléjük tárja.
- 15 Őrá, az Úrra néz szemem,
a hálóból kimentí lábamat.
- 16 Pártomra állj és irgalmazz nekem:
szerencsétlen vagyok és elhagyott.
- 17 Riadt aggodás gyötri szívemet:
enyhítsd a kínt.
- 18 Szorongásom, fájdalmaim tekintsd
és vedd el minden bűnömet.
- 19 Te lásd tengernyi ellenségem,
sok álnok támadóm: gyűlölnék engem.
- 20 Uram, őrizz és szabadíts meg,
ne hagyj megszégyenülni: bízom benned.

- 21 Védjen az ártatlanság és a jószág,
mikor hozzád esengnek.
22 Zaklatott sorsa gyötrelméből
hozz szabadulást Izraelnek.

26. AZ ÁRTATLAN BIZONYSÁGTÉTELE

Bálványimádással gyanúsított ember bizonykodik az Úr előtt ártatlanságáról. Az Isten ítéletére appellál (1-2.v.), ártatlan voltát tanúsítja (3-8.v.), Istent kéri, hogy eszerint is bánjon vele (9-10.), majd újra ártatlan voltáról tesz vallomást. A költeményen végigvonul a bálványimádástól való teljes elfordulás és az Istennel való bensőséges egység gondolata.

- 1 Dávid-zsoltár.
Uram, ítélj felettem:
én becsületben jártam.
Az Urban bíztam és nem tévováztam.
2 Vizsgálj meg, Uram, tégy próbára engem,
kutasd át szívem és eszem.
3 Szerelmeden függött tekintetem,
útamon hozzád hű maradtam.
4 Bálványimádók közé le nem ültem,
tévelygők otthonába nem léptem be.
5 Gonosztevők gyűléseit gyűlöltem,
a rosszakkal nem ültem össze.
6 Megmostam kezemét ártatlanságban,
hogy oltárodra, Uram, körüljárjam,
7 hogy dicséreted hangosan hirdessem,
csodáid egyre emlegetsem.
8 Uram, szeretem házádban lakásom,
dicsőséged honában.
9 Ne hagyj a bűnösök sorsára jutni,
a pogányokkal életem ne oltsd ki,
10 kik bálkézzel a bálványokat fogják,
és jobbjukkal a vesztegetés díját.
11 Én, látod, becsületben jártam,
küldj megváltást és add irgalmatod.

27. zsoltár

- 12 Az igazak között szilárdan álltam,
Uram, a gyülekezetben imádtalak.

-
- (2) **szívem és eszem:** a héber szöveg **vesét és szívet** mond, a vese az érzelmek, a szív a gondolkodás székhelye. Fordításunk ezáltal csak úgy lehet hű az eredeti szöveg értelméhez, ha képeit megváltoztatja.
- (10) Ez a vers szemléletes módon összekapcsolja a bálványimádás bűnét az azt körülvevő erkölcsi züllöttséggel.

27. AZ ÚR BÁSTYÁM, AZ ÚR HAZA LAKÁSOM

Az Isten földi lakása (a Templom) és örök otthona együtt jelenik meg ebben a versben, mint a zsoltáros bizalmának és biztonságának alapja. Rendíthetetlen remény és bensőséges istenélmény adja meg a zsoltár sajátos szépségét.

- 1 Dávid-zsoltár.

Az Úr világosságom, üdvösségem.
Kitől kell félnem?
Az Úr bástyája életemnek.
Kitől remegjek?

- 2 Mikor a gonoszok megostromolnak,
hogy felfalják a testem,
a támadóim, minden ellenségem
lebuknak, porba hullnak.

- 3 Rohanjon rám egész sereg,
szívem meg nem remeg.
Vonuljanak fel ellenem hadak,
bizalmam megmarad.

- 4 Csak egyet, százszor kértem egyet,
és, Uram, most is arra vágyom:
az Úr házában hadd legyen lakásom
mindegyik napján életemnek.
Az Úr gyönyörűségét lássam,
ha felvirradok templomában.

- 5 Mert mint a kincset őriz lakhelyén,
ha rossz napoknak vége,
és elrejt sátra rejtekén,
magával visz magas hegyére.

- 6 Most is fejem följük emelem,
bár mindenünnen törnek ellenem.
Belépek áldozataimmal sátra belsejébe,
hozom az öröm áldozatait
az Úrnak énekelve és zenélve.
- 7 Halld, Uram, hangom, hogyha hívlak téged,
irgalmas légy és válaszolj.
- 8 Ó jöjjetek és arcát keressétek,
— szívem dobogva szól —,
- 9 Ó Uram, arcod keresem,
arcod ne rejtse el tőlem.
Haraggal szolgád el ne hajtsd,
légy segítségem,
ó el ne űzz és el ne hagyj,
megváltó Istenem!
- 10 Apám-anyám itt hagyhat árván,
az Úr majd befogad.
- 11 Mutasd meg, Uram, utadat,
vezess az egyenes ösvényen,
mert ellenség leselkedik rám.
- 12 Védj meg, ha támadóim torka tátog,
ha ontják ellenem a hazugságot
rossz indulattal tanuskodva.
- 13 A Győztesben remélek,
az Úr gyönyörűségét látnom adja,
ha örök élet országába érek.
- 14 Csak várj az Úrra,
csak légy erős, szíved szilárd,
s az Urat várva várd.

28. SEGÉLYKIÁLTÁS ÉS HÁLA

Ez a zsoltár két részből áll. Az első fele (1-5. vers) panaszos egyéni fohász, a második (8-9.) hálaadó ének nemcsak az egyén, de az egész nép nevében. A 8. vers arra enged következtetni, hogy maga a király az imádkozó személy, aki az első versekben panaszos nyomorúságát, a második részben Isten irgalmas segítségét mutatja be, és a neki adott kegyelemben joggal látja az egész nép iránti jószág megnyilatkozását.

28. zsoltár

- 1 Dávid-zsoltár.
Uram, hozzád kiáltok!
Én kösziklám, ne utasíts el némán!
Ha nem figyelsz rám,
olyan leszek, mint akik már a Mélybe szálltak.
- 2 Hallgass meg, hogyha irgalmat esengve
feléd száll kiáltásom,
ha szentélyed felé kezem kitárom.
- 3 Ne sorolj bűnözőkkel együvé,
gonosztevők közé,
kik társaikkal békéről fecsegnek,
szivükben álnokságot rejtegetnek.
- 4 Fizess nekik úgy, ahogy megérdemlik,
mint álnok tetteikhez illik.
Torold meg amit végbe vitt kezük,
ugyanúgy tégy velük.
- 5 Mert az Úr tetteit nem veszik észbe,
mindazt amit keze vitt végbe.
De őket hogyha lerombolja,
nem építi fel újra!
- 6 Áldás az Úrnak!
Mert meghallotta esengő szavunkat.
- 7 Erőm és pajzsom lett az Úr,
szívem remél öbenne.
És ifjúságom kivirul,
szívem repesve dobban,
dicsérem dalban!
- 8 Az Úr népének menedéke, vára!
Mentséget kap tőle felkent Királya!
- 9 Vidd győzelemre néped
és áldd meg örökséged,
légy pásztora, vezére mindörökre!

(1) **mélybe:** az Alvilágba, azaz a halálba.

(5) Az Úr épít és rombol. Aki műveit nem veszi észbe, majd romboló hatalmát fogja megtapasztalni.

29. AZ ÚR HANGJA ÖZÖNVIZEK FELETT

Ez a zsoltár az ószövetségi költészet legrégibb és legszebb gyöngyszemeinek egyike. A villámlás és mennydörgés között megjelenő Urat ünnepli fenséges képekben. A szentség élménye mint „mysterium tremendum” megragadó módon jut kifejezésre. A fordításban szándékosan lazítottam fel a jambikus ritmust, hogy a képek áramlását szabadabban és változatosabb ritmussal fejezhessem ki. A 6-7. vers felcserélése kritikailag elfogadott.

- 1 Hozzatok az Úrnak, istenek,
 hozzatok az Úrnak dicsőséget és tiszteletet,
- 2 hozzatok az Úrnak neve dicséretét,
 földig boruljatok,
 ha feltűnik az Úr, a Szentség.
- 3 Az Úr hangja a nagy vizek fölött,
 a dicsőség Istene mennydörög,
 az Úr a végtelen vizek fölött.
- 4 Az Úr hangja erősség,
 az Úr hangja fénylő ragyogás,
- 5 az Úr hangja a cédrusokat rázza,
 az Úr a Libanon cédrusait tépázza.
- 7 Az Úr hangja mint tűzsugár hasít át,
6 megugrasztja Libanont mint a borjút
 és Szíriont, mint fiatal bikát.
- 8 Az Úr hangja megrendíti a pusztát,
 az Úr Kádes pusztáját rengeti,
- 9 az Úr hangja a szarvastehenet megelleti,
 letépi az erdők lombját.
 És közben egész templomát bejárja
 a Dicsőséges látomása.
- 10 Özönvizek fölébe az Úr trónjára száll,
 örök időktől trónol és király.
- 11 És győzelemre viszi az Úr népét,
 az Úr népének áldást ad és békét.

(1) **Istenek:** a pogány népek isteneire való utalás nem ritka az Ószövetségben. Itt a zsoltáros, amikor a pogány isteneket hívja, maguknak a pogány népeknek meghódolását követeli Jáhvé előtt.

(6) **Libanon** és **Szírión** hegye földrengéssel visszahangozza az Úr szavát.

30. zsoltár

- (9) **szarvastehenet megelleti:** a vihar félelmének hatására a szarvas-
tehen idő előtt megszüli borját.
egész templomát: valószínűleg a mennyei templomra vonatkozik.
(10) **trónjára száll:** lásd Zsolt 91,2.

30. HÁLAÉNEK GYÓGYULÁSÉRT

A zsoltáros betegségét mint az alvilág mélységébe való leszállást ábrázolja. Felgyógyulásában új életet kapott. A 7-13. vers drámai módon feleleveníti betegsége élményét s az abban fakadó könyörgéseket. A kérő ima az utolsó versekben egyben az Úrtól elnyert új élet örömét is kifejezi. Remek példa ez a költemény arra, hogy a zsoltáros legtöbbször a földi élet javaiért is az örökkévalóság távlatában könyörög.

- 1 Zsoltár, ének templomszentelésre; Dávid-zsoltár.
- 2 Uram, magasztallak, mert kiragadtál,
nem hagytad ellenségem örvendezni rajtam.
- 3 Úristen, hozzád kiáltottam
s meggyógyítottál.
- 4 Uram, kiemeltél az Alvilágból
és új életet adtál,
amikor már a mélybe lezuhantam.
- 5 Áldjátok, hívei, az Urat dalban
és zengjétek dicséretet nevének,
- 6 mert haragjából halál árad
és jóságából élet.
Aki elalszik este zokogással,
hajnalban ujjongással ébred.
- 7 Könnyelmű szóval szóltam:
„Nem botlik soha lábam!”
- 8 Uram, amikor felkarolt kegyed,
szilárdabb lettem, mint roppant hegyek.
De mikor arcodat elfordítottad,
megrendültem nagyon.
- 9 Én Istenem, hozzád kiáltok,
írgalmadért, Uram, rimáncodom.
- 10 Könnyem mit ér neked,
ha már a mélységbe leszálltam?
Zengi a sár dicséreted?
Hirdeti hűségedet a világban?

- 11 Ó hallgass meg, Uram, könyörülj rajtam,
Uram, te légy oltalmam!
- 12 Sírásomból Te perdíts táncra,
tépd le darócruhám, öltöztess boldogságba!
- 13 Hogy szívem áldjon dalban,
ne csordulhasson többé könnye.
Úristen, hálát mondok mindörökre!

-
- (10) **a mélység, a sár:** az Alvilágot az ókori képzelet mint mély, sáros szakadékot festette le.
- (12) **darócruhám:** a gyász jele. A keresztény olvasó az Úr Jézus példabeszédére gondol, amely szerint az utcákon összeszedett rongyosokat menyegzős ruhába öltöztetik.

31. KÉTSÉGBEESÉS ÉS REMÉNY

Egyéni imádság; elhagyott, testi-lelki szenvedésekben gyötrődő, üldözött ember lelkiállapotát festi. A 20. verstől az Isten magához emelő, meghitt szeretetének áldásait ábrázolja. E két, szélsőségesen ellentétes élmény alapozza meg az utolsó vers felhívását: légy szilárd, és bízz az Úrban.

- 1 A karnagynak; Dávid-zsoltár.
- 2 Uram, bizalmamat beléd vetettem,
ne hagyj megszégyenülni, örök Isten!
De szabadíts meg hűségedben.
- 3 Füled hozzám hajoljon,
ments meg sietve.
Te légy biztonságos hegyormom,
erős váram, kelj védelmemre.
- 4 Mert bástyám vagy és erősségem,
hogy tiszteljék neved,
igazgatod, vezérled léptem.
- 5 Te kiragadsz a kelepceből,
mit elrejtenek ellenem,
nálad találok menedékeket.
- 6 Kezedbe ajánlom a lelkemet,
ó válts meg, Uram, Istenem!
- 7 A hitvány bálványokat megvetem,
s az Úrba helyezem bizalmam.
Ujjongok, örvendezek irgalmodban.

31. zsoltár

- 8 Amikor láttad gyötrődésem,
mellém álltál az Ellenféllel szemben,
9 nem hagytad, hogy az Ellenség kezébe essem,
és lábam a kietlen Pusztaságba lépjen.
- 10 Ó Uram, irgalmazz nekem,
mert gyötrelem a sorsom,
a bűtől kiaszott szemem,
a torkom és a gyomrom.
- 11 Életem csupa kín,
panaszkodásban telnek éveim.
A gyötrődés erőmet elapasztja,
felőrli csontom
és testem elsorvasztja.
- 12 Szomszédaim megvetnek,
baj és teher vagyok a jóbarátnak,
az utcán elkerülnek, hogyha látnak.
- 13 Egészen összetörtem én,
mint érzéketlen holttest,
mint eldobott cserépedény.
- 14 Hallom, hogy sugdosnak köröttem,
és rémület vesz körül mindenünnen,
mert ellenem tanácsot tartanak,
szövetkeznek, hogy meggyilkoljanak.
- 15 De én, Uram, bizalmamat beléd vetem,
azt mondtam: Te vagy Istenem!
Kezedben tartod sorsom.
- 16 Ó ments meg ellenségeim kezétől,
az üldözőktől.
- 17 Arcodnak fénye szolgálóra ragyogjon,
jóságod szabadulást hozzon.
- 18 Uram, ne hagyj megszégyenülni, hogyha hívlak,
de érje szégyen a gonoszt,
s a poklokra taszítsad.
- 19 Némíts el minden hazug nyelvet,
akik az Ősigazság ellen
kevélyen, megvetéssel szólni mertek.

- 20 Ó mennyi jót halmoztál fel azoknak,
akiket félelmed betölt,
azoknak gyűjtötted, kik benned bizakodnak,
az emberek színe előtt.
- 21 Jelenléted körülöleli őket
az emberek rágalma ellen,
szállásodon találunk menedéket
pereskedő nyelvekkel szemben.
- 22 Az Urat dicsérjétek!
Csodás jószágát megmutatta
tornyos várából.
- 23 Kétségbeesve szóltam egykor:
„Arcod többé nem látom.”
De meghallottad, amikor irgalmadért esengve
feléd szállt kiáltásom.
- 24 Szeressétek az Urat, jámborok,
az Úr megtartja híveit épségben,
de büntetést zúdit a gőgösökre bőven.
- 25 Csak légy erős, szilárd legyen szíved
s az Úrba vedd minden reményedet.

-
- (2) **örök Isten:** a hagyományos értelmezés szerint **mindörökre** („non confundar in aeternum”) Az itt közölt értelmezés a héber le-olam szóban istennevet fedez fel. Az „olam” szó örökkévalót jelent, az előtte álló héber „l” betű nem prepozíció, hanem a vocativus jele (lamed vocativum). A fordítás tehát nem „in aeternum”, hanem „o. Aeterne”. Ez az értelmezés egyben helyreállítja a kiasztikus szerkezetet is a zsoltár kezdő soraiban.
- (9) **kietlen Pusztaság:** az Alvilág neve. Vö. Zsolt 18,20.

32. A BÜNBOCSÁNAT ÉNEKE

A cím: „tanító ének”, ezúttal a költemény kulcsa. Lírai kompozíció, amely a bűnbocsánat útjára tanít. Először a büntető Isten keze alatti szenvedést írja le (3-4. vers), majd a bűnbevallást példázza (5.), s a bűnbocsánat örömet és az abban gyökerező rendíthetetlen bizalmat (6-7.). A 8. vers isteni figyelmeztetés: az „ostoba” (a bölcsességi íráskor nyelvében a bűnös, akit esztelensége visz bűnbe) gyeplőre és zabolára szorul, a bűnöst is ezért éri büntetése. Az utolsó versek mintegy érzelmiileg összefoglalják a tanítást, örömteli választ adva.

32. zsoltár

- 1 Dávid-zsoltár. Tanító ének.
Ó boldog, aki bűnbocsánatot nyert,
akinek vétkét eltörölték,
- 2 ó boldog az az ember,
az Úr akinek nem rója fel vétkét,
akiben álnokságot nem lel.
- 3 Olyan lettem, mint rossz cserépdarab,
a csontjaim szétmállanak,
napomat jajgatás töltötte be.
- 4 Mert, Magasságos, éjjel-nappal
kezednek súlya rámnehezedett,
és, Mindenható, tönkretett,
akár a nyár heve.
- 5 Én megvallottam bűnömet
és nem titkoltam vétkemet előtted.
Így szóltam: „Felség, íme gonoszságom:
mind-mind, Uram, elédbe tárom.”
S te minden bűnöm eltörölted.
- 6 Hódoljanak imával híveid!
Jöhet az ellenség, egész sereg,
ha árvizek özönlenek,
őket már el nem érhetik!
- 7 Nálad lelek biztos nyugalmat
védj meg, ha ostromolnak,
Oltalmam, ments meg, fogjon át karod!
- 8 „Tanítlak én és utat mutatok,
azt kell követned.
Sosem hunyom le szememet fölötted.
- 9 Ne légy, mint ló, mint öszvér, ostoba.
Kell annak, hogy szilajságát betörje
gyeplő és zabola,
csak akkor léphet ember közelébe.”
- 10 Ó mennyi kín jut ki a gonoszoknak!
De kik az Úrban bizakodnak,
szeretetével átöleli őket.
- 11 Örüljete az Úrban, igazak, vigadjatok,
kiáltatok örömben, tiszta szívek!

(3) **rossz cserépdarab:** Dahood értelmezése újrapontozással Zsolt 22,15-16 mint párhuzamos szöveg alapján.

33. UJJONGJATOK, IGAZAK!

Abécés zsoltár, a Teremtő nagyságát, erejét és népéről való gondoskodását magasztalja. Isten nemcsak minden létező forrása (4-11. vers), minden emberi tett tudója (12-15.), de minden siker végső oka is (16-17.). A 18-19. vers végső tanúságként Isten halálból is megmentő jóságát ünnepli; az utolsó versek feltétel nélküli bizalmat fejeznek ki.

- 1 **Az Úrban ujjongjatok, igazak,**
a Fölséges dicséretében, jámborok.
- 2 **Hárfával dicsérjétek az Urat.**
- Boldog dalt zengjétek tízhúru lanton,**
- 3 **új éneket daloljatok,**
vidám zenével, édes hangon.
- 4 **Csupa őszinteség az Úr szava,**
igazságban ragyognak tettei.
- 5 **Derék és igaz tetteinket szereti.**
Az Úr jósága betölti a földet.
- 6 **Egek az Úr szavára létesültek,**
ajka fuvalatára lettek
a csillagseregek.
- 7 **Felhők felett a tengerek vizét**
korsókba önti.
Gyűjti a mélység özönét
és tárházakba tölti.
- 8 **Hódoljon hát az Úr előtt a föld,**
tisztelje a világ minden lakója.
- 9 **Igy történt: szólt és létrejött,**
valóra vált, ahogy kimondta.
- 10 **Kudarcba fullasztja pogányok terveit az Úr,**
a nemzetek szándékait lerontja.
- 11 **Lám, Isten terve**
szilárdan áll öröktől fogva.
Minden szándéka
megmarad nemzedékről nemzedékre.
- 12 **Nincs nemzet boldogabb,**
mint amelyiknek Istene az Úr,
a nép, amelyet áldással eláraszt,
melyet magának örökrészül választ.

34. zsoltár

- 13 Örök honából az Úr letekint,
az embereket látja mind.
- 14 Pillája rajtunk, úgy ül trónján,
szeme a föld minden lakóján.
- 15 Rájuk tekintve kémleli szándékukat
az Alkotó, vizsgálja minden dolgukat.
- 16 Sajátmagától nem győz a király,
bármekkora is serege,
a harcos meg nem menti önmagát,
akármilyen nagy ereje.
- 17 Téved, ki győzelmét lovától várja,
mentségét erejében nem találja.
- 18 Urunk szeme, jegyezd meg, azokon van,
kik félik őt és bíznak jóságában,
19 kimenti őket a halálból,
megőrzi életüket a Falánktól.
- 20 Várunk az Úrra egyre,
mert harcosunk és pajzsunk,
21 szívünk felujjong benne,
és szent nevében van bizalmunk.
- 22 Záporozd ránk, Uram, kegyelmed,
hiszen minden reményünk benned.

(6)-(7) Isten a világmindenség alkotója. A 7. vers a vizek szétválasztását és korlátok közé szorítását mint a teremtés öszmozzanatait írja le. Az ókori Közelkelet világképe szerint ez az Úr világot meghaladó, mindenek felett álló fenségét festi le.

(19) **Falánktól:** a halál szemléletes képe. Vö. Zsolt 18,5; 49,15.

34. AZ IGAZ BOLDOG SORSA — A BÜNÖS GYASZOS VÉGE

Tanító költemény. Rövid bevezetés után, amelyben a zsoltáros Isten dicséretére buzdít, a jók és rosszak sorsának ellentétét tárulnak elének. A költemény viszonylag laza gondolatfűzését az ábécés szerkezet magyarázza.

- 1 Dávid-zsoltár. Amikor Ákls előtt örültnek tetette magát, az
pedig távozásra kényszerítette.
- 2 **Aldom** mindenkor az Urat,
számban dicsérete örökké megmarad.

- 3 Benne találja dicsőségét lelkem,
a megalázott hallja és örvendjen.
- 4 Csodáit magasztaljátok velem,
dicsérjék nevét közösen.
- 5 Esengve szoltam, és az Úr felelt,
és minden félelmemből kiemelt.
- 6 Feléje néznek: arcuk felderül,
senki közülük meg nem szégyenül.
- 7 Gyötrelméből ez a szegény az Urat hívta,
az meghallgatta s megváltotta.
- 8 Hadával az Úr angyala
azok körül vert tábor, akik félik,
hogy szabadulást hozzon nekik.
- 9 Izleld és idd magadba:
édes az Úr,
boldog, kinek őbenne van bizalma.
- 10 Járuljatok az Úrhoz félelemmel, szentek,
aki féli őt, hiányt sose szenved.
- 11 Koldussá válik, éhezik a gazdag:
akik az Urat keresik,
áldásban dúslakodnak.
- 12 Lépjetek ide, figyeljete, gyermekek,
az Úr félelmére tanítlak titeket.
- 13 Mit tegyen, aki életet kíván,
hosszú napok víg örömét?
- 14 Nyelvedtől távol álljon rossz beszéd,
az álnokságot szádból messze vedd,
kerüld a rosszat, tedd a jót,
keresd a békét és kövesd.
- 16 Őrt áll az Úr szeme az igazak felett,
figyeli füle könyörgésüket.
- 17 Parázs dühe kiárad a gonoszra,
s a földről emlékü is elpusztítja.
- 18 Rimázkodó szavunkra felfigyel
az Úr, gyötrelmeinkből megvált minket.
- 19 Szomorú szívekhez az Úr közel
és megmenti a megtört lelket.

35. zsoltár

- 20 Tömérdék szenvedés éri az igazat,
az Úr véget vet mindegyiknek.
- 21 Úgy óvja minden porcikájukat,
csontjuk nem törhet.
- 22 Végül a Rossz lesújt a gonoszokra,
elpusztulnak a szentek gyűlölői.
- 23 Zálogdíjat fizet az Úr szolgálói életéért,
ki benne bízik, pusztulás nem éri.

-
- (18) Az eredeti szöveg itt is többes szám harmadik személyt használ („szavukra”), de ez a fordításban értelemzavart okozna. Ezért használunk többes szám első személyt.
- (23) **Zálogdíjat fizet:** kissé szabad fordítás az ábécés szerkezet miatt. Az eredeti szövegben egyszerűen váltságról, vagy legfőljebb váltságdíjról van szó.

35. SZALLJ SIKRA ÉRTEM !

Üldözött igaz panasza. Széles érzelmi skálán hol az üldözők elleni szenvedélyes harag, hol az Úr védelméből fakadó öröm és biztonság-érzet, hol a félelem riadt kiáltozása jut kifejezésre. A zsoltár kitűnik drámai erejével: kérdések, felkiáltások és idézetek peregve váltják egymást.

- 1 Támadd meg, Uram támadóimat,
harcolj avval, ki harcol ellenem.
- 2 Páncélt és pajzsot öltö magadra,
csatázni jöjj velem!
- 3 Dárdát és lándzsát lendítsen karod,
szállj szembe üldözőmmel,
mondd lelkennek: „Győzelmed én vagyok!”
- 4 Szégyen, gyalázat sújtsa
azokat, akik életemre törnek,
kotródjanak megzavarodva
mind, akik rontásomra készülődnek.
- 5 Legyenek mint a szélsodorta polyva,
az Úr anygala űzze őket,
- 6 boruljon rájuk sötétség, enyészet,
az Úr anygala száguldjon nyomukba!

- 7 Mert csapdát ástak titkon ellenem,
s hogy hálójukba csaljanak,
fürkészve lesték életem.
- 8 Saját csapdájukat ne vegyék észre!
Titkos hálójuk őket ejtse törbe!
Saját kelepcéjükbe hulljanak!
- 9 Az én lelkem pedig ujjong az Úrban,
diadalában örvend.
- 10 És csontjaim mind visszahangozzák:
„Ó Uram, ki hasonló hozzád?”
Te megmented az elgyötörtet
attól, ki erejével túlesz rajta,
az elgyötörtet, a szűkölködőket
attól, ki rátör, hogy kifossa.
- 11 Hamis tanúk vádolnak,
akiket nem is ismerek, kérdőre vonnak.
- 12 Jóért rosszal fizetnek,
dühödten nekem esnek.
- 13 Pedig míg ők sípszóval muzsikáltak,
én darócruhát öltöttem magamra,
bőjtöltem sorvadozva.
- Magamhoz öleltem imámat,
mint egyetlen testvérem és barátom.
- 14 Úgy jártam, mintha siratnám anyámat,
megrokkantam a gyászban.
- 15 Hogy elbotlottam, vígan körülvettek,
verőlegények körém gyülekeztek,
azok, akiket soha nem ismertem,
izekre szedtek.
- 16 És szünet nélkül rágalmakat szórtak,
csikorgó foggal, gúnyolódva körbefogtak.
- 17 Uram, tétlenül meddig nézed?
Kelepcéjükből mentsd meg életem,
oroszlánkölkyöktől az arcom véd meg!
- 18 S én háladalal hódolok a nagy gyülekezetben,
hatalmas néptömeg előtt dicsérlek!
- 19 Ne hagyj az álnok ellenséget, hogy ujjongjanak,
ne hagyj, hogy akik ok nélkül gyűlölnék,
ravasz szemükkel hunyorgjanak.

36. zsoltár

- 20 Mert nem a békét hirdetik,
de támadják a föld szegényeit.
- 21 És álnok terveket koholva
szélesre tátják szájuk,
és mondják: „Úgy ám! Úgy ám!
Saját szemünkkel láttuk!”
- 22 Ó ne nézd némán!
Uram, ne maradj messze,
23 de indulj, kelj a védelmemre,
Úristenem, szállj síkra értem!
- 24 Ó Uram, igazságod védjen,
Isten, ne hagyd, hogy ujjongjanak rajtam.
- 25 Ne kérkedhessen lelük:
Úgy ám! Lenyeltük!”
Ne kérkedhessenek: „Felfaltuk mind egy szálíg!”
- 26 Szégyen, pironkodás boruljon rájuk,
akik örülnek kudarcomnak,
szégyen legyen és gyalázat ruhájuk,
akik rám rágalmakat szórnak.
- 27 Örüljenek és vigadozzanak,
akik a jussomat keresték.
„Mert nagy az Úr” — örökre emlegessék —
„Mert javát keresi szolgáinak.”
- 28 És akkor nyelvenem igazságodról zeng az ének,
naphosszat egyre csak téged dicsérlek.

(13) A zsoltáros elhagyatottsága szemben áll üldözői mulatozásával. Egyetlen társa az imádság. Az ima megszemélyesítése meglepő, egyedülálló a zsoltáriródalomban. A vers drámai erejét nagyban fokozza.

(18) **nagy gyülekezetben:** a zsoltáros az Úr megmentő tettét a nagy nyilvánosság előtt az istentisztelet keretében fogja előadni.

36. BÜN ÉS KEGYELEM

Ez a zsoltár egyszerűen egymás mellé helyezi a gonosz útjának csúfságát és az Isten kegyelmének gazdag örömet. Az álnokot ravaszság és megátalkodottság jellemzi, végső sorsa örök pusztulás. Ezzel szemben azt, aki az Istenhez menekül, mérhetetlen magasság és mélység, a kegyelem és öröm végtelen bősége fogadja. Az Isten számai-nak menedéke az örök boldogság meghitt jellegét domborítja ki.

- 1 A karnagynak; Dávidnak, az Úr szolgájának zsoltára.
- 2 Álnokság önt sugallatot a rossz ember szívébe,
Isten félelme nem ötlük szemébe.
- 3 Ám Isten pillantása egyből leteríti,
mihelyt utálatos rágalmát kideríti.
- 4 Ajkán csak bűn, csak hazugság terem,
mert lelke eldurvult a bölcsességhez,
ahhoz, hogy jót tegyen.
- 5 Ágyában fekvé is gazságot tervez,
s ahogy rálép a bűn útjára,
kész minden gonoszságra.
- 6 Jóságod, Uram, nagyobb az egeknél,
a felhőkön túlér hűséged,
- 7 irgalmad mint a hatalmas hegységek,
gondoskodásod mérhetetlen mélység,
élettel áldasz embert, állatot.
- 8 Uram, jóságod oly csodálatos!
Istenek, emberek tehozzád menekülnek,
elrejtik őket szárnyaid.
- 9 Gazdagságodból dúsan töltekeznek
és örömeid csorgó patakjából
te inni adsz nekik.
- 10 Igen, az élet forrása tenálad!
Meződön meglátjuk világosságod.
- 11 Élvezze egyre jóságod az, aki ismer,
bőkezűségedet az igaz ember.
- 12 Kevélyek lába ne érjen utol,
gonoszok karja ne terítsen földre.
- 13 Az álnok, nézd, hogy omlik össze, pusztulásba hull,
és fel nem támad mindörökre.

(8) **Istenek, emberek:** Dahood értelmezését követjük szemben azokkal, akik az „elohím” szót az előző sor végéhez csatolva „Isten”-nek fordítják. Az „istenek, emberek” kifejezés az összes evilági és túlvilági teremtmény összefoglalására szolgál, nem tükröz szükségképpen többistenhitet.

(9)-(10) Az örök boldogság leírása. Vö. Zsolt 23,2-3.

37. zsoltár

- (10) **meződön:** Dahood értelmezése átpontozással ('ór helyett 'úr). A masszoréta pontozás alapján a szöveg értelmetlen: „in lumine tuo videbimus lumen”.
- (11) **bőkezűségedet:** a „cedaqah” főnév ilyen értelmezéséről lásd Zsolt 5,9.

37. TANÍTÁS A TURELMES REMÉNYRŐL

A gonosz ember jósorsa miatt elkeseredett igaznak ad útmutatást ez a zsoltár: még kis idő, és a gonosz gazdagságának, hatalmának vége. Az igaz emberről viszont az Úr gondoskodik. Ismét és ismét előfordul „a föld”, mint az igazak osztályrésze. Nem annyira az evilági Igéretföldjéről van szó, inkább az örök hazáról, úgy ahogy a Hegyi Beszédben olvassuk: „Boldogok a szelídek, mert övék lesz a föld” (Mt 5,5).

1 Dávid-zsoltár.

A gonoszok miatt ne háborogj,
ne bosszankodj gonosztevők miatt.

2 Úgy elszáradnak, mint a fű,
réti virág, mit elszárit a nap.

3 **Bízzál** az Úrban s tedd a jót,
élj földeden és élvezd gazdagságát,

4 keresd az Úrban örömed,
s ő majd betölti szived vágyát.

5 **Csak bízd** az Úrra sorsodat,
meglátod, cselekedni fog,

6 és igazságod, mint a napsugár,
jussod, mint déli napfény felragyog.

7 **De** addig várj az Úrra reménykedve,
ne bánd azt, akit felvet a szerencse,
akinek aljas terve sikerül.

8 **Erőt** végy indulatodon, a bosszút ne kívánd,
győzd le a szenvedélyt, mert bajba ránt;

9 a vétkes, meglátod, megsemmisül,
azok pedig, akik az Urat hívják,
a földet kapják örökül.

10 **Figyeld** meg: kis idő, s a rossz eléri végét,
benézel házába, de nem leled.

11 **A földet** örökül kapják a szelídek,
örömmel élvezik bőségét.

- 12 **Galád** tervekkel támad a gonosz az igazakra,
és csikorgatja fogát ellene.
- 13 Az Úr csak nevet rajta,
előre látja: eljön ideje.
- 14 **Hüvelyből** kardot ránt a gonosz, íja már feszes,
kész, hogy levágja a szegényt és szelidet,
megölje azt, akinek útja egyenes.
- 15 A kard saját szívébe szúr,
az íjon elpattan a húr.
- 16 **Igazak** inségét akarom inkább,
mint a gonoszok gazdagságát.
- 17 A gonoszok vagyona szertehull,
az igazaknak támasza az Úr.
- 18 **Jámborok** életére ő gondot visel,
örökrészük sohasem vesztik el.
- 19 Szárazság idején sem szűkölködnek,
inséges esztendőkből bőséget élveznek.
- 20 **Kicsinnyé** törpülnek a rosszak,
az Úr ellenfelei elpusztulnak.
Gyorsabban, mint az égő rétek,
akár a füst, úgy elenyésznek.
- 21 **Lásd**, a gonosz csak kölcsönkér, de nem ad vissza,
az igaz javait önként kiosztja.
- 22 Akit megáld, a földet kapja örökül,
akire átká száll, megsemmisül.
- 23 **Mert** ember léptét Isten igazgatja,
tőle kap támaszt minden törekvése,
- 24 előre lendül és nem hull a földre,
kezét az Úr kezében tartja.
- 25 **Nézd**, ifjú voltam és megöregedtem,
de én elhagyott igazat még nem ismertem,
se olyat, aki gyermekét koldulni küldte.
- 26 Nagylelkű mindig, bármit kérnek,
és áldás lesz a sorsa gyermekének.
- 27 **Őrizkedj** rossztól, tedd a jót,
s örök szállásra lelsz.

37. zsoltár

- 28 Az Úr az igazakat szereti,
és híveit nem hagyja el.
Pártjukat fogja szüntelen,
de kihál a gonoszok nemzedéke.
- 29 Az igazak kapják a földet örökségbe,
hogy ott örökre szállásuk legyen.
- 30 Romlatlan bölcsességet szól az igaz szája,
és nyelve igazat beszél,
31 az Isten törvénye szívében él,
nem ingadozik lába.
- 32 Settenkednek a gonoszok, kémkednek az igazra,
keresik, hogy megöljék.
- 33 Az Úr kezükre mégsem adja,
nem engedi, hogy elítéljék.
- 34 Te várj az Úrra, útjait kövesd,
ő fölemel s a földet neked adja,
majd meglátod, lesújt a gonoszokra.
- 35 Ujjongását én a gonosznak láttam,
magasra nőtt, mint libanoni pálma:
36 de eltűnt, nem maradt nyoma,
mikor kerestem, nem találtam.
- 37 Vezéreljen a Jóság és Igazság,
vég nélkül jövőt lát a békességes.
A bűnösökre pusztulás vár,
a gonoszok jövője véges.
- 39 Zord vész és ostrom idején az Úr az igazaknak
erőd, amely védelmet ad.
- 40 Az Úrnál megváltást és mentséget találnak,
ha támadnak a gonoszok.
Mert biztonságban védi őket,
ha nála kérnek menedéket.

(37) a Jóság és Igazság: szószerint „a Jó és az Igaz”, azaz Isten.

38. KÉTSÉGBEESETT KIÁLTÁS

Bűntudat és testi szenvedés mondatja a zsoltárossal ezt az imádságot. Üldözői kihasználják sanyarú helyzetét, csak Istenhez menekülhet.

- 1 Dávid-zsoltár. Emlékezetből.
- 2 Uram, ne vess el haragodban,
ne büntess meg indulatodban.
- 3 Mert nyilaid belém hatoltak,
mert rám sújtott karod.
- 4 Testemben semmi épség,
ellenem fordult haragod.
Egy csontom épen nem maradt
a bűneim miatt.
- 5 Jaj, vétkeim fejemre szállanak,
súlyos teherként rám szakadnak,
- 6 sebeim gennyesek, rothadnak
ostoba tetteim miatt.
- 7 Meggörnyedtem, leroskadtam a földre,
egész nap gyászban járok körbe,
- 8 és lágyékomban forró láz ég,
testemben nincs már semmi épség.
- 9 Lásd, kimerültem, összetörtem,
csak sír, csak sóhajtozik lelkem.
- 10 Eléd tárom, Uram, rimázkodásom,
arcod jelenlétében jajgatok,
- 11 a szívem láz emészti, erőm elfogy,
ó jaj, szemem világa is,
még az is elhagyott.
- 12 Barátom, társam távolról kerül,
szomszédaim figyelnek messziről.
- 13 Kik életemre törnek, állítják a csapdát,
üldöznek, akik vesztemet akarják.
És egyre csak, naphosszat
rontásról, cselről gondolkoznak.
- 14 Én pedig zsibbadt füllel, süketen,
némán, lezárt ajakkal,

39. zsoltár

- 15 olyan vagyok, mint aki nem hall,
mint aki visszaszólni képtelen.
- 16 De téged, Uram, egyre várlak,
Úristen, várom válaszod,
- 17 szólok: ne hagyj, hogy ujjongjanak rajtam,
amikor lábam meginog,
ne hagyj, hogy szórják rám az átkot.
- 18 Mert bűnöm itt van énvelem,
és bánatom előttem szüntelen.
- 19 Ó jaj, mert rám mered a vétek,
gonoszságom miatt remegve félek.
- 20 Halálos ellenségeim erősek,
kik üldöznek, számuk temérdek.
- 21 Jóért rosszal fizetve
gyaláznak, pedig javukat kerestem.
- 22 Uram, ne maradj messze,
ne hagyj magamra, Isten!
- 23 Hozzád sietve segítséget,
Ó Uram, ments meg!

39. AZ EMBER OLYAN MINT A KŐD

Ez a zsoltár tele van borúlátással, halálváró bánattal. „Míg vígan éli világát az álnok”, a zsoltáros osztályrészé csak szenvedés, bűnei büntetése. Szemben más zsoltárok eszkatológikus reményével, ebben a költeményben a halál csak a végső enyészet kapujának tűnik.

- 1 A karnagynak; Jeduthun. Dávid-zsoltár.
- 2 Így szóltam: minden léptemre vigyázok,
nehogy keresztülessem nyelvemen.
Számát megfékezem,
míg vígan éli világát az álnok.
- 3 Így teljes némaságba burkolóztam,
egy szót se szóltam.
- 4 Aggódás fogta el a lelkem,
szivem lángolva égett,
rá gondoltam s a tűz feléledt,
és szólt a nyelvem:
- 5

- Uram, mutasd meg sorsomat,
hány napot tartogat,
hadd tudjam, mikor érkezik el végem.
- 6 Nézd, napjaimnak hossza pár arasznyi,
előtted életem ideje semmi.
Jaj, minden ember mint a köd, olyan,
az ember, mint a puszták délibábja,
- 7 jaj, mint a ködkép, elsuhan,
hiába minden kínládása:
rakásra halmoz kincseket,
s nem tudja végül is, kinek.
- 8 Most hát, Uram, mit is kiáltok?
Reményem nálad!
Minden bűnömtől ments meg,
gazok gyalázatától védj meg!
- 9 Elnémultam, szólásra nem nyílt ajkam.
Bár cselekednél végre!
- 11 Jaj, büntetésed ne hagyd rajtam,
már elgyötört kezéd verése!
- 12 Az embert botozod, bűneit felrovd,
és mint a moly, testét is elnyüvöd.
Jaj, minden ember olyan, mint a köd!
- 13 Hallgasd meg, Uram, imádságomat,
füledbe jusson kiáltásom, Isten!
- 14 Ne légy könnyemre érzéketlen,
hisz házad vendége vagyok,
mint őseim, zarándokod.
- 15 Fordítsd el tőlem számonkérő arcod,
hadd legyen végre örömdben részem,
mielőtt elmegyek, hogy elenyésszem.

(13) **őseim:** a zsoltáros elsősorban a pátriárkákra és főképp Ábrahámra gondol. (Vö. Ter 23,5). A földi zarándokélet témáját az újszövetségi szentírók, elsősorban Szt. Pál, tovább fejlesztik; de most már bizakodó hangon: „A mi hazánk a mennyben van” (Fil 3,20). Végül is az efezusi levélben már azt olvassuk: „nem vagytok már vendégek és zarándokok (= idegenek és jövevények), hanem a szentek polgártársai és Isten házanépe” (Ef 2,19).

40. zsoltár

40.

HÁLA ÉS KÉRÉS

A költemény két része eredetileg valószínűleg két különálló imádságot alkotott. Az első rész hálaének (2-11.v.). Különlegessége, hogy hálaáldozat helyett az Isten akaratának követését ígéri, és a liturgikus gyülekezetben való nyilvános hálaadásra tesz fogadalmat a zsoltáros. A második rész, kisebb eltérésekkel, mint különálló költemény is szerepel a zsoltárok között: a 70. zsoltár. Hogy itt könnyűszerrel, lényeges változtatások nélkül egy hálaadó ének folytatásává lett, jellemző Izrael lelki világára: a hálaadás élményét szorongó kérdés követi.

- 1 A karnagynak; Dávid-zsoltár.
- 2 Az Urat hívtam szüntelen,
 hozzám hajolt, hogy kiáltásom hallja,
- 3 a romlás mélységéből kivont karja,
 hogy ne temessen el a Sárverem.

 Lábam sziklára állította,
 szilárdddá tette minden léptem.
- 4 Új éneket adott ajkamra,
 hogy Istenünket himnuszban dicsérjem.

 Látják sokan: eltelnek félelemmel,
 s az Úrban van minden bizalmuk.
- 5 Aki az Úrban bízik, boldog ember!
 Csalóka bálványokhoz, szobrocskákhoz nem fut.
- 6 Oly hatalmasak, Uram, tetteid,
 ó Istenem, csodásak műveid!

 És gondolataid mirőlunk
 túltesznek mindenen:

 nem tudnám elmondani, felsorolni őket,
 mert számuk végtelen!
- 7 Mert áldozat és adomány nem kell neked,
 megnyitod fülemet hallásra.
- 8 Mivel az égő s engesztelő áldozatot nem követeled,
 így szóltam: nézd, jövök,
 ahogy a könyvtekercs kívánja,
- 9 hogy akaratod teljesítsem, Isten, az a vágyam,
 törvényedet szívembe zártam.

- 10 Válságod jóhírért én meghirdettem
a nagy gyülekezetben.
Nem némitottam el az ajkam,
Uram, tudod!
- 11 Nagylelkűségedet irántam
nem tartottam titokban.
Hűséged, üdvösséged én elzengtem,
és nem titkoltam el jószágod,
se hűséged a nagy gyülekezetben.
- 12 Uram, te se tagadd meg szerelmedet tőlem,
hűséged és jószágod mindig védett.
- 13 De jaj, a rossz körülvevett mindenünnen,
számuk temérdek,
jaj, vétkeim hatalma leterített,
nincs menekvésem.
Többen vannak, mint fejemen a hajszál,
cserben hagyott a szívem.
- 14 Fuss hozzám, Uram, szabadíts meg,
siess, Uram, hozz segítséget.
- 15 Azt, aki orvul életemre támad,
csúfság, szégyen borítsa,
kotródjék pironkodva,
ki romlást kíván énrám.
- 16 Sápadtta tegye a gyalázat
azt, aki mondja: „Úgy ám! Úgy ám!”
- 17 De akik áhítoznak téged,
ujjongjanak örömben,
akik szeretik üdvösséged,
mindegyre mondják: „Nagy az Isten!”
- 18 Szegény vagyok, a sorsom szenvedés,
az Úr mégis gondol velem.
Te vagy megmentőm, Istenem,
Szabadítóm, ne késs!

(8) A Zsidóknak írt levél ezt a verset a megtestesülésre alkalmazza. Minden áldozatot túlszármal Krisztus eljövetele, aki az Atya akaratának egyetlen tökéletes követője. Jövetele egyben az ószövetségi írásokat is teljesíti: „ahogy a könyvtekercs kívánja”. Vö. Zsid 10,5-10.

41. zsoltár

41. ELHAGYOTT BETEG IMÁJA

A beteg embert ellenségei körülveszik, rágalmazzák, halálát várják és tervezik. Barátai mind elhagyták. Ő azonban ártatlanságára hivatkozva az Úrhoz menekül. A költemény végső kicsengése nem egyszerűen gyógyulásra és boldog földi életre vonatkozik, hanem Isten jelenlétében való örök boldogságot kér. Így, az utolsó sor fényében a 11. vers sem egyszerű bosszúvágyat fejez ki, hanem a végső ítélet igazságának hitét hirdeti.

- 1 A karnagynak; Dávid-zsoltár.
- 2 Boldog, ki gondot visel a szegényre,
az Úr megmenti rossz napokban.
- 3 Az Úr őrizze és éltesse hosszan,
és áldja meg a földön,
ne hagyja, hogy az Ellenség széttépje.
- 4 Az Úr erősítse meg betegágyán
és támogassa gyengeségét,
győzze le betegségét!
- 5 Így szóltam: „Uram, add kegyelmedet,
gyógyíts meg, bár vétkeztem ellened.”
- 6 Gonoszul szól az ellenség beszéde:
„Mikor hal meg már? Mikor jön el vége?”
- 7 Meglátogat, hogy hazugságot szóljon,
álnokságot halmoz magába,
s kimegy, hogy rágalmakat szórjon.
- 8 Ellenségeim, Magasságos,
mind egybegyűlve rólam sugdolóznak,
megrontásomról tanakodnak:
- 9 „Töltsünk beléje mérget,
betegségéből ne keljen fel többet.”
- 10 Barátom is, akiben bíztam,
akivel együtt ettem kenyerem,
csak rágalmakat mesél rólam.
- 11 De Te, Uram,
irgalmaz és emelj magasra,
hadd fizethessek nekik vissza.
- 12 Mert akkor tudom, hogy Te szeretsz engem,
ha nem lesz úr az Ellenség felettem.

- 13 Én ártatlan vagyok, ó végy kezébe
és adj helyet magadnál mindörökre.
- 14 Áldott az Úr, Izrael Istene,
örökkön és örökre. Amen! Amen!

-
- (11) **emelj magasra:** Isten megmentő, megváltó tetteire vonatkozik.
Vö. Zsolt 3,4.
- (14) Ez a vers nem szerves része a költeménynek. Mint dicsérő
záradék (doxológia) a zsoltárok első könyvét zárja le.

42. ISTENVÁGY

A 42. és 43. zsoltár egy költeményt alkot. Modern fordítások gyakran a fogságból hazavágyódó levita énekének nevezik ezt a művet. Az 5. vers valóban a templom és a templomi sokaság utáni vágyat fejezi ki. Ami azonban a a zsoltáros lelkét igazán feszíti, az az Istenlátás kívánsága. Ami bánatának igazi oka, az az Isten távolléte: „hol a te Istened?” A lélek éjszakáját élő emberszív legigazibb Imádsága.

- 1 A kamagynak; Kórá fiainak zsoltára.
- 2 Ahogy a szarvasgím bög forrásvíz után,
a lelkem téged, Isten, úgy kíván.
- 3 Istenre szomjazik, az élő Istenre a lelkem,
mikor lehet már végre
arcát meglátnom és betelnem?
- 4 Éjjel és nappal könny a kenyerem,
egész nap azt mondják nekem:
„Hol a te Istened?”
- 5 Ez mind eszembe jut
és lelkem kitárul előtte,
ha majd átlépek a kaput
s az Isten templomához érve
leborulok a földre,
hatalmas ünnepi tömeg
rivalgó ujjongása közepett.
- 6 Miért vagy, lelkem, bánatos?
Miért száll hozzám sóhajod?
Istenre várj, áldod te még
arcomnak üdvösségét, Istenét.

42. zsoltár

- 7 Bánkódni kezd bennem a lelkem,
amikor gondolok terád,
mélységbe szállva, kelepcek között,
meredek hegygerinc tövében,
- 8 hol örvény örvényért kiált
és zúgó hangod mennydörgése közt
minden hullámod, tajtékos habod
átcsap fejem fölött.
- 9 Nappal az Úr kegyelmét küldi,
és látomással látogat meg éjjel,
- 10 Imám az élő Istent esdi:
„Ó Isten, sziklaszálam,
miért felejtettél el?”
Miért kell elcsüggedve járnom,
mért kell az ellenség bántalmát tűrni,
a Gyilkost, aki csontjaim felőrli?
- 11 Ellenfeleim gúnyolódnak,
és mondogatják egyre csak, egész nap:
„Hol a te Istened?”
- 12 Miért vagy, lelkem, bánatos,
miért száll hozzám sóhajod?
Istenre várj, áldod te még
arcomnak üdvösségét, Istenét.

(2) **bóg:** a szószerinti fordítás — számos angol és német szerző szerint — „kiáltoz” (nem pedig „vágyakozik”, ahogy a régebbi fordításokban olvasható.) A költői kép a kiszáradt patakmedrek-nél vízért bógó, szomjas gímszarvasokat állítja szemünk elé.

(7)-(8) Modern fordítások rendszerint földrajzi helyneveket fedeznek fel a héber szövegben. Így a Neovulgáta is: „de terra iordanis et Hermoniim, de monte modico”. Mi Dahoodot követve a lélek éjszakájának leírását találjuk e versben, az Alvilágra utaló mitológiai képekben.

(6) **lelkem:** e zsoltár jellemzője a költőnek saját lelkével folytatott párbeszéde. A refrén (6. és 12. vers) tehát bátorító felszólítás a költő saját lelkéhez. Bár magyarul valamelyest szokatlan, az ókori Közelkelet ismert stilsztikai eszköze.

(10) **a Gyilkos:** a halál megismerésének eszköze.

43.

KÜLDD FÉNYESSÉGED

A 42. zsoltár folytatása. A 3. és 4. vers Isten égi templomára vonatkozik, nem (csak) a jeruzsálemi szentélyre. Ugyanis a két Isten-től küldött szolga (fényesség és igazság), aki a szentélybe bevezet, másutt világosan eszkatológikus motívumként szerepel. (Vö. Zsolt 23,6.)

- 1 Védelmezz, Isten, fogd pártját ügyemnek
istentelen pogánnyal szemben,
kevély és álnok emberektől ments meg.
- 2 Mert te vagy Istenem, erődöm,
ó miért vetettél el?
miért kell járnom csüggedt szívvel,
s az ellenség gázságát túrnöm?
- 3 Küldd hozzám fényességed, igazságod
s én hadd szegődjem a nyomukba,
vezessenek fel szent hegyedre, otthonodba.
- 4 És ott majd Isten oltárához lépek,
hozzá, ki vígsággal betölti életem.
A lant zenéjével dicsérlek,
ó Isten, Istenem!
- 5 Miért vagy, lelkem, bánatos,
miért száll hozzám sóhajod?
Istenre várj, áldod te még
arcomnak üdvösségét, Istenét.

44.

A NEMZET PANASZA

A történeti helyzet, amelyben ez a zsoltár íródott, aligha határozható meg bizonyossággal. Mindenesetre egy megalázó, nagy vereség utáni helyzetet tükröz. A szerző a szövetség iránti hűségét emlegetve, szinte unszolva kéri Isten segítségét. Ami a nemzet büntudatát illeti, a 19. és azt követő versek homályosak. A nép egyfelől hűségét hangoztatja, másfelől Isten mindentudására bízta, hogy mennyiben vétkes. Így a zsoltár sem a kifejezett bünbánat, sem a lázadó csalódás hangját nem szövegezte meg, inkább a kettő között ingadozik.

- 1 A karnagynak. Kórá fiainak zsoltára.
- 2 Ó Isten, hallottuk saját fülünkkel,
elmondták őseink,
amit korukban tettél,
régmúlt idők csodáit,
mindazt, amit kezeddél végbevittél.

44. zsoltár

- 3 A népeket földönfutókká tetted,
de őket elültetted,
a nemzetek széthulltak,
s ők gyarapodni kezdtek.
- 4 Nem kardjuk szerezte a földet,
és diadalát nem kezük aratott,
de jobb kezed, de jobb karod,
és fénylő arcod sugara,
mivel szeretted őket.
- 5 Királyom, Istenem,
parancsnokom, te Jákob Megváltója!
- 6 Hadunk veled rohant az ellenségre,
s a támadót nevedben eltaposta!
- 7 Nem nyilaimban van bizalmam,
Nem kardom vitt a győzelemre,
8 az ellenségen győzelmet tetőled kaptam,
te hoztál szégyent ellenfeleinkre.
- 9 Csak Istenben volt mindig dicsekvésünk,
áldjuk neved örökre!
- 10 És mégis elvetettél, megaláztál minket,
és nem kísérted többé seregünket.
- 11 Megfutamítottál az ellenfél előtt,
hagytad, hogy ellenség kifosszon,
12 mint birkanyáját felkoncoljon,
és szétszórtál a nemzetek között.
- 13 Eladtad semmiért a népet,
árát ugyancsak kevésre becsülted.
- 14 És gúnytárggyá tettél szomszédainknak,
aki körülvesz, csúfol, megvet.
- 15 A népek közmondásként emlegetnek,
a pogányok rajtunk mulatnak.
- 16 Elöttem áll csúfságom szüntelen,
szemembe tűnik szégyenem,
17 Hangjuk körülfog: becsmérlő és bántó,
dühöng az ellenség, a bosszúálló.
- 18 Minden gyalázat ránk hullt,
mégsem felejtettünk el téged,
és nem bontottuk fel a szövetséget.

- 19 És szívünk el nem fordult,
utadról lábunk le nem lépett.
- 20 Pedig megtörtél: lágyékunk elgennyedt,
s a sötétség már teljesen körülvelt.
- 21 Ha Istenünk nevéől elfeledkezünk,
s más istenek felé tárjuk kezünk,
- 22 talán az Isten nem lát,
ő, aki ismeri a szívnek minden sarkát?
- 23 Hiszen miattad gyilkolnak egész nap,
mint vágóhídra hajtott birkanyáját.
- 24 Kelj fel Uram! Miért, hogy alszol?
Ébredj! Ne tartsd haragod örökre!
- 25 Miért fordult el arcod?
A kint, az elnyomást miért nem veszed észre?
- 26 Fejünk a porba gömnyedt,
hasunk a földön csúszik.
- 27 Kelj fel! Segíts meg!
Irgalmad szerint szabadíts ki!

(20) Betegség és sötétség képletes értelemben festi le az egész nemzet helyzetét.

45. KIRÁLYI MENYEGZŐS ÉNEK

Udvari költő műve királyi nászünnepségre. Az első nyolc vers a dávidi királyeszményt állítja elének a maga messiási távlataival. Ez az eszmény csak lelki értelemben és csak Krisztusban teljesedhet be. A költemény második fele a menyegzőre vonatkozik. Ahogy az Énekek Éneke egész könyvét, úgy ezt a zsoltárt is már az ószövetségben Isten és népe viszonyára alkalmazták. A keresztény hagyomány az első századok óta mind Krisztus és az egyház, mind Krisztus és a megszentelt lélek, mint jegyes viszonyára alkalmazza.

- 1 A karnagynak. A „Liliomok”-ra. Kóra fiainak zsoltára. Nászének.
- 2 Szívemnek édes dallama kicsordul:
király, a művemet elédbe tárom,
nyelvem mint írnok fürge tolla fordul.
- 3 Szépséged minden embert meghalad,
a báj előnti ajkadat.
Megáldott Isten mindöröktől fogva.

45. zsoltár

- 4 Csatold fel kardod oldaladra,
vezessen győzelemre fényességed,
arasson diadalt fenséged.
- 5 Az igaz ügyet győzelemre vidd,
kelj a szegények védelmére.
Hatalmas jobbod minden csodaműve,
akárcsak éles nyilaid,
rád valljanak.
- 6 A nemzetek lábadhoz hullanak,
leroskad minden ellenséged.
- 7 Az örökkévalóság Istene
emelt a trónra téged.
A jog legyen hatalmad vesszeje.
- 8 Szeresd a jót, a gonoszságod gyűlöld,
mert Isten, a te Istened
téged királlyá felkent.
- 9 Palástod, nézd, az öröm olaja,
ruháid: mirrha, áloe, kázia.
- 10 Ó mennyi elefántcsont palota,
ó hányan mulattatnak!
Házadban királylányok laknak,
a királyné áll jobodon: befedi Ófir aranya.
- 11 Figyelj, nézz és hallgass, leányka,
feledd el hazádat és házadat.
- 12 Mert szépségedet a király kívánja,
hódolj előtte, ismerd el: urad.
- 13 Tíruszi díszruha a nászajándék,
kegyeid áhitozza minden vendég..
- 14 Királyi minden köntöse: aranytól csillog belseje.
Kelméjét aranyszállal szőtték.
- 15 Vigyék a többi lányt is a királyhoz,
vonuljanak társnői a nyomába.
- 16 Kísérjétek be ünnepi örömmel,
vigyétek a királyi palotába.
- 17 Fiaid lesznek őseid helyett
uralkodók az egész föld felett.

- 18 S én zengem neved minden nemzedéknek,
 hogy mindörökre áldjanak a népek.

-
- (11) **hazádat és házadat:** szó szerint „népedet és atyád házát”.
 (14) **Kelmélét aranyzállal szőtték:** szó szerint „azoktól jön, kik arany-zzállal szőnek” (Dahood értelmezése alapján).
 (3)-(6) A királyt emberfeletti tulajdonságokkal ruházzák fel ezek a sorok. Nemcsak kiváló szépséget és korlátlan erőt tulajdonítanak neki, hanem „fényességben és fenségben” jelenítik meg, ahogy ezt más zsoltárok Istennel teszik (vö. Zsolt 96,6; 104,1). Az Isten Felkentje ebben a versben valóban Isten fényének dicsőségében ragyog.

46. VELÜNK A MINDENSÉG URA

A zsoltár alap gondolata: a világmindenség minden ereje nem tudja legyőzni a várost, amelyben maga az Isten van jelen. Ez a költemény sokban Izaiásra emlékeztet: a hatalmas Úr nemcsak győztes harcos, de a béke forrása is (10.v.) Az utolsó két versszak végül is Jáhhé egész világ feletti uralmát jelenti ki.

- 1 A karnagynak; Kóra fiától; a „Szűzek”-re, dal.
- 2 Az Isten oltalmunk és erősségünk,
 ősidők óta bajban segítségünk.
- 3 Nem félünk hát, hogyha kitárul
 az alvilág mélysége,
 ha minden hegy aláhull
 a tenger fenekére,
- 4 bár a vizek tombolnak, tajtékoznak,
 s a hegyek benne meginognak,
 s a tengerár és minden özöne
 felágaskodnak.
- 5 Az Isten boldogsággal áldja városát,
 a Magasságos megszenteli otthonát.
- 6 Mert benne Isten van jelen,
 meg nem inoghat:
 segítségével virradatkor ott terem.
- 7 Népek remegnek, birodalmak tántorognak,
 felzúg szava,
 s a föld elolvad.
- 8 Velünk a seregek Ura,
 oltalmunk Jákob Istene.

47. zsoltár

- 9 Gyertek, figyeljétek az Úr csodáit!
Ő teszi termővé a földet,
10 és minden háborút megszüntet
a föld legvégső határáig.
Ijakat szétzúz, kettétör lándzsákat,
pajzsokból máglyát rak.
11 Megálljatok, lássátok: én vagyok az Isten,
alattam a föld minden nemzete,
alattam a világ maga.
12 Velünk a seregek Ura,
oltalmunk Jákob Istene.

47. IZRAEL URA A FÖLD KIRÁLYA

A zsoltár Jáhvé trónfoglalását írja le az egész teremtett világ felett. Az „istenek” hódolata elsősorban a pogány népek hódolatát jelzi, azokét, akik ezeket az isteneket imádják. Ugyanakkor az egész láthatatlan szellemi világra is utal ez a kifejezés.

- 1 A karnagynak; Kóra fiaitól; zsoltár.
2 Tapsoljatok, Hatalmasságok,
örömmel harsogjatok, istenek.
3 Félelmetes az Úr, a Magasságos,
felséges nagy király a föld felett.
4 Alánk alázott népeket,
lábunk elé sok nemzetet,
5 kiválasztotta országunkat,
és Jákob szemefényét, amit szeretett.
6 Isten felhág; felzúg az ének,
az Úr felszáll, a trombiták zenélnek.
7 Zengjétek, istenek, zengjétek,
zengjen Királyunknak, zengjen dicséret.
8 Mert ő az egész föld királya,
ő istenek, legszebb dalotok áldja.
9 Isten király a nemzetek felett,
helyet foglalt szentséges trónusán:
ti népek nagyjai, köréje gyűljetek.

- 10 Ábrahám Istene, ő a hatalmas,
valóban Isten, ő vezérli a világot,
legyen Fölsége áldott.

-
- (5) **Jákob szemefényét:** szószerint „Jákob büszkeségét”, Sion hegyét, amit Isten Izrael (Jákob) Iránti szeretetében lakóhelyül választott.

48. UJJONGÓ ÉNEK AZ ISTEN VÁROSÁRÓL

A szent város ószövetségi teológiája teljes buzgalommal és örömmel fejeződik ki ebben az énekben. Három gondolat fonódik egybe: 1. Isten különösképpen magáévá tette a várost és Siont (a templomot). 2. A város az egész világ öröme és büszkesége. 3. Isten mindörökké őrzi városát. Ezek a gondolatok földi-politikai síkon csalódásokhoz, vakmerő bizakodáshoz és végül is katasztrófához vezették a népet, de az újszövetségben megláttuk mindennek örökkérvényű értelmét és távlatait. A „nem kézzel épített templom”, amely a jeruzsálemi templom lerombolása után is Isten örök lakóhelye, nem más, mint az Úr Jézus feltámadt teste (vö. Jn 2,21-22), az új város pedig a szentek minden népből egységbe forrt mennyei közössége (lásd főképp Jel 21,9-22,5).

- 1 Dal. Kórá fiainak zsoltára.
- 2 Az Úr hatalmas, nagy dicséret áldja!
Az Isten városában szent hegye.
- 3 Hegycsúcs, amelynek nincsen párja,
a földkerekség öröme.
Sion hegye: Észak Csúcsának orma,
a Nagy Király fővárosa.
- 4 A fellegvár Isten maga,
ő lett a tornya.
- 5 Mert íme a királyok összegyűltek,
haragra gyűltek,
- 6 de meglátták és megtorpantak,
s ijedten menekültek.
- 7 Úgy tört rájuk a félelem,
mint asszonyokra szülés szorongása,
- 8 ahogy a napkeleti fergeteg
Tarsis hajóit szétdobálja.

49. zsoltár

- 9 Ahogy hallottuk, látta is szemünk,
 Hadak Urának városában,
 az Isten városában.
 Megőrzi mindörökre Istenünk.
- 10 Uram, jószágod forgattuk elménkben
 a templom belsejében.
- 11 Isten, miképpen az egek,
 a földhatárig ér dicséreted.
- 12 Mert jobbod bő áldással van tele,
 örvendezték Sion hegye,
13 s ujjongjon Júda lánya,
 mert gondviselő tetteidet látja.
- 14 Kerüld körül Sion hegyét, járd körbe,
 számold meg tornyait, vizsgáld meg falait,
 a felleghárat vedd szemügyre.
 S kiáltsd a jövő nemzedék felé:
 „Ez mind az Istené!”
- 15 Ő a mi Istenünk, örök és végtelen,
 vezeti lépteinket szüntelen.

(12) bő áldással: „sedaqah” ilyen értelmezéséhez lásd (Zsolt 5,9) jegyzetét.

49. AZ EMBER VÉGSŐ SORSA

A bölcsességi iratok borúlátó hangulatában a halál általános és kérielhetetlen törvényéről elmélkedik a zsoltáros. A vagyonában bízó gonoszt ledönti az elmúlás ereje: így enyészik el minden bűnös szándék. Bár a halál mint az emberi lét általános törvénye társul elénk, az örök boldogság reménye ismételten áttöri a borúlátás homályát (10. és 16. v.), anélkül azonban, hogy a költemény lemondó végkicsengését megakadályozná.

- 1 A karnagynak; Kórá fiaitól, zsoltár.
- 2 Hallgassatok rám, minden népek,
 figyeljen rám a föld minden lakója,
3 előkelő vagy szolgál,
 jómóduak, szegények.
- 4 Bölcsességet beszélnek ajkaim,
 kitárom titkos gondolataim.

- 5 A fülem példabeszédekre hajtom,
s találós verset zümögök a lanton.
- 6 A rossz napoktól minek féljek,
ha aljas rágalmazók körülvesznek,
7 akik csak vagyonban remélnek
és gazdagsággal dicsekednek?
- 8 Bizony az ember magát meg nem menti,
Istennek nem tud váltságot fizetni!
9 A végső hajlék lesz a megváltása,
ha eljön vége.
- 10 Bárcsak örök lehetne boldogsága
s nem kellene leszállnia a Mélybe!
- 11 A bölcsre nézz: halál a sorsa.
Figyeld az ostobát:
az is hamar lehull a porba
és másra hagyja vagyonát.
- 12 Mind végső otthonukba jutnak,
s örökre ott maradnak,
bár fenn a föld felett
még tovább emlegetik nevüket.
- 13 A Végső Hajlékban az ember sorsa:
csak álom és enyészet,
akár az állat, semmivé lesz.
- 14 Így járnak mind,
akik vagyonban dúslakodnak,
ez lesz a vége mindazoknak,
akik habzsolnak vágyaik szerint.
- 15 Mint birkanyáj, az Alvilágba úgy vonulnak,
mögöttük pásztoruk, a Halál lépked:
torkában elsüllyednek, mint a borjak.
- Az Alvilág lenyeli minden tagjuk,
a Falánk megemészti őket.
- 16 De Isten engemet kivált,
az Alvilág kezéből kiragad!
- 17 Ne irigyeld a gazdagot,
ha gyarapodni látod vagyonát:
- 18 ha meghal, nem viszi magával,
nem szállhat sírba vagyonával,

50. zsoltár

- 19 imádja bár a vágyait,
míg tart az élet.
- 20 Amíg jól megy sorod, dicsérnek,
de végül megtérsz őseidhez,
s a fény örökre eltűnik.
- 21 A Végső Hajlékban az ember mit sem érez,
akár az állat, elhull, semmivé lesz.

50. NÉPE FELETT ÍTÉL AZ ISTEN

A zsoltár első része az ítéletre érkező Istent írja le, amint a világ színe előtt törvényt ül népe felett (1-6.v.). A vádbeszéd a templomi áldozatok üres külsőségeit szembesíti az erkölcsök gonoszságával. A költemény alaphangja gúnyos, de éppen ez a gúny fejezi ki a vád lényegét: miféle Istennek gondoltok ti engem? Az a nép, amely azt hiszi, hogy egy pár állat feláldozásával eleget tesz az istentisztelet kötelességének és erkölcstelenül él, igazában bálványimádó. Az erkölcs nélküli kultusz az igaz Isten hitével nem fér össze. A fenyegető és korholó szavak után az utolsó vers az igazi vallásosságért az örök vendégség örömét ígéri.

1 Aszáf zsoltára.

- Az Úr, a magasságos Isten,
szólt és magához gyűjtötte a földet,
meghívott napkelettől napnyugatig mindent.
- 2 Sionból, mint a szépség teljessége,
az Isten ragyogása feltűnt.
- 3 Jön Istenünk és szótkan nem marad.
Színe előtt emésztő tűz halad,
körötte tomboló vihar.
- 4 Az eget és a földet megidézte,
hogy népén ítéletet mondjanak.
- 5 „Jámor szolgáit vigyétek elébe,
kik szövetséget kötöttek vele,
és áldozattal pecsételték.
- 6 Igazságos vádját az eget képviseljük,
mert ő igazság Istene.”
- 7 „Népem, figyelj, hadd szólak hozzád,
Izrael, bizonyosságot teszek ellened,
én, Isten, a te Istened.

- 8 Nem áldozataid miatt emelek vádat,
nem a sok égő áldozat miatt,
hisz mindig színem előtt állnak.
- 9 Bikákat csordáidból sose kérek,
se nyájadból kecskéket.
- 10 Enyém az erdő minden állata,
a hegyvidék vada,
- 11 a hegyek madarait ismerem,
ami csak futkos kinn a réteken,
itt van velem.
- 12 Nem szólok neked, ha megéhezem,
enyém a nagyvilág s ami csak benne él!
- 13 Tán azt hiszed, bikáid húsából eszem,
vagy italom a kecskevér?
- 14 Dicsérd az Istent: áldozatod az legyen.
Tartsd meg a Felségnek tett fogadalmad.
- 15 Akkor, ha vész napján hozzám kiáltasz,
megszabadítlak és vendégül látlak."
- 16 A gonoszokhoz Isten így szól:
Parancsaim ajkadra venni hogyan merted,
és szövetségem szádhoz, hogy emelted?
- 17 Mert tanításom nem fogadod el,
minden szavam magad mögé veted,
- 18 ha tolvajt látsz, azonnal követed,
minden paráznával szövetkezel.
- 19 Gonosz tervet kovácsol ajkad,
álnokságot szó nyelved.
- 20 Leülsz, hogy testvéred megszóljad,
anyád fiáról rágalmakat terjessz.
- 21 Te tetted mindezt. Szótlan hogy maradnék?
Gonosz vágyak töltik be lelked.
Talán hozzád hasonló lennék?"
- 22 Ti akik elfelejtitek az Istent,
vegyétek észbe:
ha ő ragad meg, nincs, aki megmentsen!

51. zsoltár

- 23 „Ki a dicséret áldozatát hozza,
meglátja házam vendégségét,
aki nem tér le ösvényemről,
kortyokban issza Isten üdvösségét.”

-
- (14) **Dicséred az Istent:** természetesen nemcsak szájjal, de szívvel és léttel. Az Újszövetségi könyvek, amikor a templomi áldozatokkal szemben az Isten „lélekben és Igazságban” való Imáadásáról (Jn 4,24) beszélnek, ezt a gondolatot fejlesztik tovább. A keresztény élet maga „jóillatú áldozati adomány” (Ef 5,2).
- (15) **vendégül látlak:** Amint Zsolt 15,4 és 91,15 fordításánál, úgy itt is Dahood, értelmezését követjük. (Lásd a jegyzetet a 15. zsoltárhoz.) Így az örök lakoma témáját ismerjük fel ebben a zsoltárban is (vö. Zsolt 23,5).
- (23) **kortyokban issza:** az örök lakoma témájához itt is, akárcsak a 91. zsoltárban a dúslakodás, bőség, nagy kortyokban való ivás képe kapcsolódik. Dahood a „jr”, ige értelmét elsősorban Péld 11,25 alapján elemezte, de összevetette más szövegekkel is (Iz 53,11 Jób 10,15 és Zsolt 91,16). Vö. még Zsolt 34,9.

51.

MISERERE

A legismertebb bűnbánati zsoltár, amit a hagyomány Dávid házasságtöréséhez fűz. Amennyiben a lerombolt városra utaló 20. vers az eredeti költeményhez tartozik, a zsoltár Dávidnál jóval későbbi. A költemény az egyéni bűnbánat legigazibb hangját szólaltatja meg. Bűnét szemlélve a szerző lényge bűnbe ágyazott eredetére döbben rá (7.v.). Az Újszövetség fényében ezt az élményt az eredeti bűnre vonatkoztatja a keresztény hagyomány. A megújulás vágyától ihletve a zsoltáros új szívet, az Úr jelenlétét és örömet kéri (12-14.v.), s a többi bűnös megterítésére tesz fogadalmat. (15.v.). A 18. és 19. vers sok prófétai szöveg és egyben az 50. zsoltár tanítását is összefoglalja: Isten az engesztelő áldozat helyett inkább bűnbánó szívet akar. Amikor viszont a templom újjáépítését említi, azért fohászodik, hogy a templomi áldozatok ismét elkezdődhessenek. Ahelyett, hogy itt ellentmondást vagy két szerző kezenyomát kellene felfedeznünk, inkább arra következtetünk, hogy a zsoltáros nem a templomi kultuszt magát, hanem csak annak lélek nélküli végzését veti el.

- 1 A karnagynak. Dávid zsoltára.
- 2 Amikor Nátán, a próféta hozzá ment, miután ő bement Betsabéhoz.
- 3 Irgalmazz, Isten, jószágod szerint,
nagy irgalmadban vedd el bűneim.
- 4 Gonoszságomtól moss meg teljesen,
tisztítsd le rólam minden vétkeimet.

- 5 Én ismerem a bűnt, mely rám mered,
szemem előtt áll vétkem szüntelen.
- 6 Csak ellened vétettem egyedül,
a rosszat színed előtt cselekedtem,
ezért igazságos vagy, hogyha megítélsz,
s ha elítélsz is, feddhetetlen.
- 7 Lásd, én gonoszságban születtem
és vétekben fogant anyám.
- 8 Tudom, az igazság előtted kedvesebb,
mint ravaszság és titkos tudomány.
Bölcsességedre taníts engem!
- 9 Töröld el vétkem: hadd legyek tisztább forrás
vizénél,
moss meg, fehérebb legyek hófehérenél.
- 10 Fülembé ujjongás dalai zengjenek,
szétzúzott csontjaim hadd örvendezzenek.
- 11 Fordítsd el bűneimtől arcodat,
töröld el minden gonoszságomat.
- 12 Teremts bensőmben tiszta szívet, Isten,
újítsd meg lelkemet szilárd erőben.
- 13 Jelenlétedtől meg ne fossz:
szent lelkedet ne vedd el tőlem.
- 14 Add vissza üdvösséged örömét,
jó lelked tartson, védjen.
- 15 Hadd tanítom a bűnöst útjaidra,
a vétkest hogy tehozzád visszatérjen.
- 16 Ó szabadíts meg könnyeimtől,
én Istenem, Uram.
- 17 Engedd, hogy jószágodat, Üdvözítőm,
hirdessem dallal, hangosan.
- 18 Ha áldozatban találod tetszésed,
kész vagyok, hogy megadjam.
De nincsen örömed az égő áldozatban,
előtted legszebb áldozat a töredelmes lélek.
- 19 Uram, a rokkant, összetört szívet
el nem veted.
- 20 Sion hegyét karolja fel jószágod,
építsd fel Jeruzsálem falait!

52. zsoltár

- 21 S akkor a törvény áldozatait
ismét örömmel látod,
égő és engesztelő áldozatokat:
a tinók teste ellepi oltárod.

-
- (8) **ravaszság vagy titkos tudomány:** utalás a környező pogány népek vallásos gyakorlataira, mágikus szertartásaira. A zsoltáros ezektől elfordul, megváltását az Isten megbocsátó szavától várja.
- (10) **szétzúzott csontjaim:** betegségből, sőt halálból való újjászületés képe, itt, úgy tűnik, hogy csak képletes értelemben.

52. AZ ÁLNOK ELBUKIK, VIRUL AZ ISTENFÉLŐ

A jók és rosszak ellentétes végső sorsát éles és szinte harcias módon adja elő ez a költemény. A rossz, aki kedvét gonoszságban leli, menthetetlen. Csak teljes és gyökeres kiirtása vethet véget merkedésének. Ugyanakkor az istenfélő az Úr házának bőségére és meghitt otthonára vágyik, ahol, „mint viruló olajfa”, soha el nem múló életet talál (vö. Zsolt 1,3).

- 1 A karnagynak. Dávid-ének.
2 Amikor Dóeg, az edomita, Saulhoz jött és így szólt:
„Dávid Ahimelek házához érkezett.”
- 3 Miért hencegsz gonoszságoddal, hős vitéz?
Miért, hogy eszed, Isten jámbora,
mindig gazsággal van tele?
- 4 Éles a nyelved, mint a kés,
ámítás mestere!
- 5 Te nem a jót, a rosszat szereted,
hazugságot igazmondás helyett.
- 6 Örölsz minden szavadnak,
amit kiejt rontó és álnok ajkad.
- 7 Dördüljön rád az Isten, sújtson földre!
Sarjadtól fosszon meg örökre!
Bár sátradból kitépne
s e földről fiaidat elragadná élve!
- 8 A jók ijedten rámerednek,
de aztán felnevetnek:
- 9 „Így jár, aki nem Istenben kereste menedékét,
csak vagyonába vetette reményét,
és gazságában volt minden bizalma!”

- 10 Én pedig, mint a viruló olajfa
Isten házában,
bízom a végnélküli, örök Isten
szerelmes irgalmában.
- 11 Örök Uram, dicsérni foglak,
mert cselekedtél végre.
És hirdetek, neved dicsérve,
mert híveidhez jószágos vagy.

53. A TÉVELYGŐ EMBERISÉG

A 14. zsoltár egy második, északi változata. Itt Jáhvé (fordításunkban „Úr”) helyett az istennév „Elohim” (Isten), amint ez sok más északi hagyományból ránk maradt ószövetségi szövegre jellemző.

- 1 A karnagynak. „Mahallath” szerint. Dávid-ének.
- 2 Az esztelen magában így beszél: „Nincs Isten.”
Ocsmány, gyalázatos dolgokra vetemednek,
és jót ki tenne, nincs közöttük egy sem.
- 3 Az égből Isten letekint,
az embereket figyeli,
van-e ki töpreng és kutat,
van-e ki Istent keresi.
- 4 Mindegyik szörnyeteg,
a rosszban tévelyeg.
Mert nincs aki a jóra törekednék,
nincs közöttük egyetlen egy.
- 5 Vajon a gonoszok nem értik,
hogy akik az ő népét elemésztik,
felemésztik az Úr vetését,
pedig nem ők szedték a kévét?
- 6 Nézd, egybegyűlnek, mint a hadsereg,
de ostromuknak hamar vége lett.
Isten halomba rakta csontjaik,
szenvedtek, amíg begyűjtötte őket.
- 7 Sionból jönne már megváltás Izraelnek!
Népének kincseit Isten ha visszahozza,
ujjongjon Jákob, Izrael örüljön vigadozva!

(6) E vers értelme meglehetősen homályos. A 14. zsoltárban nem találjuk meg párját. Mindenképpen a gonoszok végső vereségére vonatkozik.

54. zsoltár

54. AZ ISTEN PÁRTFOGÓM LETT

Míg az első versszakok az üldözött igaz könyörgését elevenítik meg, a zsoltár második fele (6-9.v.) már azt mutatja, hogy Isten meghallgatta kérését. Az utolsó versben a szerző elégtétellel szemléli ellenségei romlását. Öszövétségi távlatban sem jelent ez bosszúálló szenvedélyt vagy kárörömöt, mert a szerző saját ügyét teljesen azonosítja Isten ügyével. A keresztény imádságban az üdvörtörténet logikája mindezt a végítéletre vonatkoztatja.

- 1 A karnagynak; vonós hangszerre. Dávid-ének.
- 2 Amikor a zifiták Saulhoz jöttek és így szóltak:
„Nézd, Dávid köztünk rejtőzik!”
- 3 Istenem, szabadíts meg neved által,
védelmezz erőd hatalmával.
- 4 Istenem, halld meg könyörgésemet,
ajkam szavát füledbe vedd.
- 5 Idegenek támadtak ellenem,
barbárok fenyegetik életem,
nem tudják: Isten a vezérem.
- 6 De íme Isten pártfogóm lett,
az Úr támasza életemnek.
- 7 A rosszat visszafordította a gyalázkodókra,
hűségében megsemmisíti őket.
- 8 Nagylelkűségedért most áldozattal lépek hozzád,
áldom neved, Uram, mert csupa jószág.
- 9 Mivel a támadók közül kimentett engem,
szemem az ellenségre néz
és lakmározik nagy örömben.

55. MIKOR A RÉGI JÓBARATBÓL ADÁZ ELLENSEG LESZ

A zsoltárost honfitársai, sőt gyermekkori barátai is elárulták. Legszívesebben elmenekülne hazájából. Kétségbeesett átka mellett azonban a remény szava is megszólal: akihez menekül, abban változás nincsen, arra továbbra is hagyatkozhat. A költemény szenvedélytől fűtött tartalmának jól megfelel szaggatott gondolatmenete. Kodály, egy XVI. századi fordítás alapján, ezt a zsoltárt dolgozta fel a „Psalmus Hungaricus”-ban.

- 1 A karnagynak. Vonós hangszerre. Dávid-ének.
- 2 Füledbe jusson imám, Istenem,
ne tedd magad, hogy süket vagy szavamra,
- 3 figyelj, felelj nekem,
hajolj le hozzám panaszomra.
- 4 Az ellenség hangjától reszketek,
ha a gonoszok szeme rám mered,
mert ocsmány vádakkal tetéznék egyre,
gyaláznak szemtől-szembe.
- 5 Szívem itt benn dobogva ver,
vad halálfélelem fog el,
- 6 és rettegés és rémület:
vacogva reszketek.
- 7 „Ha, mint a vadgalambnak, szárnyam lenne,
hogy tovaszálljak s nyughelyet találjak,
8 bizony, én elrepülnék messze
és a vadonban verném fel tanyámat.
9 Rohannék menedékhelyemre,
viharból, fergetegből menekülve.”
- 10 Pusztítsd el villás nyelvüket, Uram,
a városban vizályt és erőszakot látok,
11 éjjel-nappal járkálnak,
álnokság, rosszaság mászkál a falakon.
- 12 Mindenféle gaztettek ömlenek
és telepik a város közepét,
csalás és elnyomás fedi a tereket.
- 13 Nem vetélytárs halmoz gyalázatot fejemre,
nem attól szenvedek,
nem ellenség tette a hírem tönkre,
akitől elrejtőzhetek.
- 14 Hanem te, egyívású társam és barátom,
15 kit velem együtt tanítottak Isten templomában,
kivel a nép közé is együtt jártam.
- 16 Szálljon rájuk halál hatalma,
süllyedjenek le elevenen a pokolba!
Sok rossz szavuk miatt, mely mint a méreg feltör
torkukból és mellükből.
- 17 De én Istenhez kiáltottam
s az Úrnál leltem üdvösségem.

56. zsoltár

- 18 Esténként, reggel, délben
panaszos szóval rimámkodtam.
És Szabadítóm meghallotta hangom,
19 megváltja életem,
mert idelépett mellém,
amikor annyian támadtak ellenem.
20 Meghallgatott és válaszolt az Isten,
felelt az Alkotó,
mert változás önála nincsen.
Egyikben sincs az Úr félelme:
21 kezét meghitt barátja ellen felemelte,
szövetségét megszegte.
22 Beszéde kenetnél puhább volt,
de szíve háborút akart,
szava olajnál finomabban csorgott,
de vágni készült, mint a kard.
23 A Felséges viseli gondod,
Fenntartód, Jótevőd lett,
mert igaz embert elbukni nem enged.
24 Süllyeszd el őket, Istenem, az Ocsmányság Vermébe!
Bálványozók, szoborimádók napjaik felét se élhes-
sék le!
És én továbbra is remélek benned.

56. IMÁDSÁG FÉLELEMBEN

A zsoltáros félelmének oka: rágalmazó és gyalázkodó ellenség, orvul életére törő üldözői. Az imádság erejével a kétségbeesés ellen és a remény erejéért tusakodik. Félelme a halál képét festi, reményében az „élet mezeje” tárul eléje.

- 1 A karnagynak; a „Távoli istenek” „galambjái”-ra, Dávid miktámja, amikor a filiszteusok Gáthnál fogságba ejtették.
- 2 Irgalmazz, Istenem, mert üldöznek az emberek!
Naphosszat tele szájjal bántalmaznak.
- 3 Rágalmazóim üldöznek egész nap,
ellenfelem temérdek!
- 4 Felséges Úr, amikor félek,
beléd vetem minden reményem:

- 5 „Gyalázóm! Én az Úrtól kapom minden dicsekvésem!
Az Úrban bízom én, nincs bennem félelem!
Tehet-e test valamit ellenem?”
- 6 Gyalázóim egész nap bántanak,
romlásom tervezik:
- 7 gonoszul összefognak, elrejtőznek,
lépéseim lesik,
hogy orvul törbe csalják életem.
- 8 Álnokságukból szabadíts meg minket!
Légy úrrá, Isten, minden népen!
- 9 Panaszaim te magad ird le,
jegyezd fel könnyeimet pergamenre,
tekerceidre minden gyötrődésem.
- 10 Ha visszahőköl ellenségem,
ha meghátrál kiáltásomra,
akkor tudom: velem az Isten.
- 11 Gyalázóm! Dicsekvésem Isten adja!
Gyalázóm! Én az Úrtól kapom dicsekvésem!
- 12 Istenben bízom én, nem rémít félelem.
Tehet-e test valamit ellenem?
- 13 Igérem, magasságos Isten,
dicséreteddel fogadalmam teljesítem.
- 14 Csak szabadíts meg a Haláltól,
csak tartsd a lábam a Tömlöctől távol,
s az Isten színe előtt hadd járhassak én
az élet mezején.

(14) **Tömlöctől:** az Alvilág egyik neve.

57. FEKVŐHELYEM OROSLÁNOK TANYÁJA

Az 5. vers miatt kapta a zsoltár héber alcímét: Saul elől menekülve, Dávid barlangban (= oroslánok tanyáján) éjszakázott. Első olvasásra nehéz a költemény egységes kompozícióját felfedezni: az üldözött ember félelme magabiztos bizakodással váltakozik. Közelebbi vizsgálódásra két részt különböztethetünk meg. Az elsőben (2-7.v.) a szerző fenyegetett helyzetét írja le, a másodikban (8-12.v.) Isten segítségét biztosnak, sőt elérkezettnek tekinti. A két részt refrén (6. és 12. v.) köti össze.

57. zsoltár

- 1 A karnagynak. „Ne rontsd le.” Dávidi miktám. Amikor Saultól a barlangba menekült.
- 2 Irgalmazz, Isten, irgalmazz nekem,
oltalmamat nálad kerestem.
Oltalmam szárnyaid árnyékában lelem,
míg átvonul a vész felettem.
- 3 Az Istent hívom én, a Magasságost,
a bosszúálló Isten ő, a Felség.
- 4 Az égből küldi üdvösségét,
megment attól, ki üldöz és elátkoz,
jóságát küldi és hűségét.
- 5 Fekvőhelyem oroszlánok tanyája,
mind emberi zsákmányra éhes,
foguk akár a nyíl, akár a lándzsa,
és mint a kard, a nyelvük éles.
- 6 Egekbe nyúlik magasságod
és dicsőséged betölti a földet!
- 7 Nézd, lábam elé hálót szőttek,
a hurkot megkötötték már nyakamnak,
és gödröt ástak, hogy belézuhanjak.
- 8 Szilárd a szívem, Istenem, szilárd a szívem!
Zengek zenével, dallal.
- 9 Ébredj lelkem! Kelj dalra hárfám, lantom!
Hadd ébredjen a Hajnal.
- 10 A népek között, Uram, hálát mondok,
Nagyúr, a nemzetek közt éneklek neked.
- 11 Jóságod meghaladja az eget,
az égboltnál hatalmasabb hűséged.
- 12 Egekbe nyúlik magasságod
és betölti a földet dicsőséged.

(9) A zsoltáros dalával a hajnalt keltegeti, vagyis siettetni az Isteni kegyelem idejét, ami a zsoltárokból sokszor a kora órákat jelenti. (Vö. Zsolt 46,6; 84,7; 88,14 stb.) A költői kép mögött valószínűleg mítológiai téma rejlik, hiszen az egyik kánaáni isten neve „Hajnal”, a mi zsoltárunkban azonban a téma már „mítosztalanítva”, mint stilisztikai elem jelenik meg. A keresztény hagyomány főképp a feltámadás vigiliájának ünneplése során új üdvörténeti tartalommal töltötte meg ezt a képet, és

mind a hajnali ima szokását, mind a hajnalnak, mint a kegyelem idejének gondolatát tovább fejlesztette.

- (6) Isten mérhetetlen felségét a biblikus szövegek nem egyszerű óriási méretű emberalak leírásával szemléltetik. Vö. Iz. 6,1.

58. VAN ISTEN, VAN IGAZSÁGOS BÍRÓ

Ez a zsoltár kemény ítélet azok felett, akiknek kezében van a bírás-kodás és vezetés hatalma, de rosszra használják. Az utolsó versszakok átkal és bosszúálló hangulata nem egyszerűen az ószövetségi ember durvább lelkivilágának tulajdonítandók. A zsoltáros tudja és átérzi, hogy Isten végső uralma csak akkor valósul meg, ha a megátalkodott gonoszok veresége teljes. Hogy ezt Krisztus a kereszti királyi útján és az ellenségszeretet programjával valósítja meg, azt a zsoltáros még nem tudja. Ugyanakkor az evangéliumban is olvassuk Krisztus szavait: „Aki a Szentlelkét káromolja, nem nyer bocsánatot” (Mk 3,29. A megátalkodás témájáról lásd még 1Jn 5,17; Zsid 10,29.)

- 1 A karnagynak. „Ne rontsd le!” Dávidi miktám.
- 2 Tanácsosok, vezérek,
bár igazsággal ítélnétek,
bár jog szerint kormányoznátok!
- 3 De nem! A szívetek gonoszság szállta meg,
szeszéllyel, törvény nélkül kapkod kezetek.
- 4 Gonoszok már az anyaméhtől fogva
és mind hazugnak született.
- 5 Mérgük halálos kígyóméreg,
süketek mint a vipera, mikor fülét bedugja,
- 6 a bűvölő szavait fel nem fogja,
bűvész-varázsigéket.
- 7 Ó Isten, törd ki a méregfogat,
verd ki, Uram, az oroszlán fogát!
- 8 Legyen patak, mely gyorsan elapad,
elszáradt kézzel löje el nyilát!
- 9 Mint nyomorék sorvadjon, semmivé legyen!
Mint elvetélt poronty, ne lásson napvilágot!
- 10 Száradjon el a kóró, mielőtt tüskét terem!
És hordja el a szélvész a bogáncsot!
- 11 Az igaz ujjong, látja diadalmát,
a gonosz vérét lábáról lemossa.

59. zsoltár

- 12 Az emberek megvallják:
„Az igaz mégis elnyeri jutalmát,
s van Isten, ki a földet kormányozza.”
-

- (5)-(6) A megátalkodott gonoszt ábrázoló remek kép: a süket vipérát még a kígyóbüvölő sem tudja ártalmatlanná tenni. A 7. vers levonja a következtetést: „törd ki a méregfogat!”
- (7) A kígyó és oroszlán mint a fenyegető rossz szimbólumai együtt szerepelnek a 91. zsoltárban is (13.v.).

59. ISTEN LETT BASTYÁM

A költeményt formailag kettéosztja a 7-11.v.-ig terjedő rész, amely azután mint refrén kisebb változtatással visszatér a zsoltár végén. Az első rész a gonoszok fenyegető hatalmát írja le, a második Isten büntetését sürgeti. A gonoszok olyanok, mint városszerte csatangoló csahos kutyák, Isten olyan, mint hatalmas, tornyos, megdönthetetlen fellegvár.

- 1 A karnagynak. „Ne rontsd le.” Dávidi miktám, amikor Saul figyeltette házát, hogy megölje.
- 2 Ó ments meg, Isten, ellenségeimtől,
légy bastyám, támadóim ellen.
- 3 Ó ments meg a gonosztevőktől,
bálványozóktól védj meg engem.
- 4 Nézd, életemre törnek,
erősek összefognak ellenem.
Pedig én nem vétettem,
pedig nincs bűnöm, Istenem.
- 5 Nem volt hibám,
mégis támadnak, készek törni rám.
Fel hát, Uram, csatámra! Lásd magad!
- 6 Uram, seregek Istene, Izrael Istene!
Kelj fel, fenyítsd meg a pogányokat,
s ne irgalmaz az aljas árulóknak!
- 7 Mert estig várakoznak
és aztán városszerte
csahos kutyákként csatangolnak.
- 8 Nézd, tátják szájuk öklendezve
és ajkuk kardot forgat:
„Ki hallja meg szavunkat?”

- 9 De Te, Uram, te rajtuk csak nevetsz,
kigúnyolsz minden nemzetet.
- 10 Az én Uram: erőd,
védelmez biztonsággal,
Isten maga lett bástyám,
11 az én Uram a várfal.
- Isten vezeti léptemet,
s én tort ülök gyalázóim felett.
- 12 Ó Isten, sújts le, nehogy népem meginogjon!
Csapj rájuk váradból, hogy mind felbukjon
és roskadjon a porba!
Az Úr lett népünk pajzsa.
- 13 Vétkes szavuk, gyalázó szájuk
legyen vesztükre.
Fennhéjázásuk, szitkuk, hazugságuk
átkot hozzon fejükre.
- 14 Pusztítsd el őket haragodban,
pusztítsd és irtsd ki őket mind egy szálig!
Hogy meglássák: Isten hatalma
kiterjed Jákobtól a földhatárig.
- 15 Mert estig várakoznak
és aztán városszerte
csahos kutyákként csatangolnak,
16 csaholva járnak prédát lesve,
amíg csak jól nem laknak.
- 17 De én csak zengem a Te erősséged,
hatalmad reggelente hangosan dicsérem.
Hiszen Te voltál bástyám,
amikor ostromoltak, menedékem.
- 18 Az én Uram: erődöm,
megóv és védtelenül nem hagy.
Isten maga a bástyám,
én Uram, biztos várfalam vagy.

60. zsoltár

60. VERESÉG UTÁN GYŐZELEMÉRT

Az első két vers (3.-5.) a leverт nemzet sorsát ábrázolja, a következő kettő kérést tartalmaz, hogy Isten újra álljon népe élére. Ezután a zsoltáros isteni orákulumot hirdet (8.-10.v.), amelyben az Úr magát Izrael és a környező népek legfőbb parancsolójának, földjük egyedüli birtokosának jelenti ki. A zsoltáros újra győzelemért könyörög (11.-13.v.), majd győztes biztonsággal a sikert előre meghirdeti (14.v.).

- 1 A karnagnak; a „Liliomok”-ra. Ünnepeíyes parancs.
- 2 Dávid-miktám betanításra; amikor Árám-Naharaimmal és Árám-Zohával viaskodott, és Joáb visszatérve levágott Edomból a Sós Völgyben tizenkétezeret.
- 3 Isten, haragra keltél és magunkra hagytaí, bosszús kedvedben hátat fordítottál.
- 4 Az országot megráztad: darabokra hullt, derékba tört, megtántorult.
- 5 Népeddel a kupát fenékig ürítetted, borral itattad, lerészegítetted.
- 6 Azoknak, akik téged félnek, adj lobogót kezükbe, íjász hadakkal szemben toborozd őket össze.
- 7 Szeretett szolgád mentsd meg, jobbod vezessen győzelemre minket és diadalt szerezzen.
- 8 Szentélyéből ezt mondta Isten:
„Ujjongva Sekem földjét feldarabolom.
Felmérem Szukkot völgyét.
- 9 Enyém a Gileád, elfoglalom Manasszét,
és Efraim lesz sisakom,
Júda a kormányzó botom,
Moáb a mosdó tálam.
- Edom népét sarúm alá alázom,
s Filisztea felett
felhangzik csatakiáltásom.”
- 11 Ki visz a Sziklák városába?
Ki ültet engem Edom trónusára?
- 12 Ó Isten, haragszol-e még?
Már nem kíséred többé seregünket?

- 13 Azoktól, akik ránk törtek, Te ments meg,
hisz ember ereje semmit sem ér.
- 14 Isten velünk: ő diadalra vezet minket
és legázolja ellenfeleinket.

-
- (6) A hadi lobogó a szétszórt csapatok egyesítésére is szolgál. A zsoltáros Istent kéri, vezesse a hadat ismét zászló alá.
- (7) **Szeretett szolgád:** a király, akinek nevében az egész zsoltár íródott.
- (8) **Sekem:** Efralm törzséhez tartozó város, Palesztina közepén.
Szukkot völgye: Gád törzsének területén, a Jordántól keletre.
- (9) **Gileád, Manasszé és Efraim:** mind az egykori dávidi birodalom részei.
- (10) **Moáb, Édom és Fílisztea:** hűbéres fejedelemségek, a dávidi királysághoz tartoztak. Moáb a Holt-tenger partján terült el, ezért nevezi az Úr, lemosolyogva „mosdótálnak”. Édom a Holt-tenger és az akabai öböl közötti rész. A zsoltár szövege elsősorban Édom ellen irányul. Isten, mint győztes hadvezér Édom királyának nyakára teszi lábát (vö. Zsolt 110,2). Fílisztea Izrael nyugati szomszédja volt.
- (11) **Sziklák városa:** Bozra, Édom fővárosa, valóban hatalmas sziklákra épült.
Édom trónusára: korábban elfogadott fordítások szerint „Édomig”. Dahood azonban a héber „ad” szócskának az ugariti filológia segítségével „szék, trón” értelmet ad. Lásd ugyanezt a szót a 110. zsoltár elején (2.v.).

61. A KIRÁLY IMAJA HALÁLVESZÉLYBEN

Ez a költemény királyzsoltár annak ellenére, hogy a 7. és 8. v. harmadik személyben beszél a királyról. Az ókori Közelkelet udvari költészeti stílusában ez gyakori. A költeményt legkönnyebben úgy értjük meg, ha a beteg Ezekiás király történetére gondolunk (Iz 38,10-20), akinek az Úr végül is meghosszabbította életét. Ugyanakkor ez az imádság nem feltétlenül és kizárólag földi életért könyörög: Isten fényében, társaságában, „szárnyai alatt” található boldogságot kér. Úgy, ahogy a 21. zsoltárban (5.v.) az „élet teljességét” kéri a király, ami messiási és eszkatológikus értelemben magyarázandó.

- 1 A karnagynak; vonós hangszerre. Dávid-zsoltár.
- 2 Ó Isten, halld meg kiáltásom,
hallgasd meg imádságom.
- 3 Az Alvilágnak pereméről
kiáltok: szívem már-már beleszédül.
Vezess magas hegyedre!

62. zsoltár

- 4 Ó hadd találjak nálad védelemre!
Te légy az ellenséggel szemben tornyos váram.
- 5 Engedd, hogy sátradban lakásra leljek,
és menedékre szárnyad árnyékában.
- 6 Én Istenem, hallgasd meg fogadalmam,
kéréssem teljesítsd: nevedet félelem.
- 7 Növeld a király napjainak számát,
terjeszd ki éveit, túl minden nemzedéken.
- 8 Trónoljon Isten előtt mindörökre,
jószág és hűség oltalmazza.
- 9 Én akkor zengem neved szüntelen,
s betöltöm fogadalmam napról-napra.

62. AZ ISTENÉ A HATALOM

A gonoszok hazug mesterkedéseivel és a gazdagok hamis látszaterejével szemben a zsoltáros Isten hatalmát magasztatja. Az utolsó vers orákulumot tartalmaz: „az Istené a hatalom” — ez a zsoltáros életsejleletének alapigazsága.

- 1 A karnagynak; Jeduthun szerint. Dávid-zsoltár.
- 2 Istenek Istene: az én hatalmas váram.
Lelkem, ne félj: győzelmem tőle várom.
- 3 Ő győztes hegyem, biztos bástyám,
hálóban nem botlik meg lábam.
- 4 Meddig kérkedtek, meddig gyalázkodtok?
Mindegyik mint leomló fal, kidőlt kerítés.
- 5 Szavuk csak ámitás, ferdítés,
hazug szavakkal romlást hoznak.
Mig áldást zengedez a szájuk,
szívükből dől az átok.
- 6 Az Isten az én váram,
lelkem ne félj: győzelmem Tőle várom.
- 7 Ő győztes hegyem, biztos bástyám,
nem botlik el a lábam.
- 8 A Magasságos Isten diadalmam,
a Dicsőséges: hegycsúcs és erőd,
az Isten: ő az én védelmem.

- 9 Csak benne bízz, ő lesz erőd,
és lelkedet elébe öntsd,
a mi oltalmunk: Isten.
- 10 Nézd a közembert: mint a köd,
Előkelő: csak álom délibábja.
Könnyebb a súlya, mint a falevélnek,
elszáll, könnyebben, mint a pára.
- 11 Pénzgyűjtésben ne keress támaszt,
a gazdagságot ne bálványozd,
ha Isten szól, figyelj szavára.
- 12 Egyszer szólt Isten, kétszer hallgatom:
13 „Az Istené a hatalom.”
Uram, az erő egyedül tied,
tettei szerint megfizetsz mindenkinek.

-
- (10) **közember** . . . **előkelő**: a zsoltáros gondolatrítmust használva, két lépésben mondja ki az igazságot: minden ember élete röpke.
- (12) **egyszer** . . . **kétszer**: a Közelkelet ókori költészetében ismert költői forma, majdnem olyan értelemben, mint magyarul „egyet mondok, kétfő lesz belőle”, csak természetesen sokkal komolyabb hangsúllyal.

63. A LÉLEK ISTENVÁGYA

Ez a költemény érzelmi gazdagságával és stílusbeli szépségével a zsoltáriróadalom legszebb gyöngyei közé tartozik. A 3. versben szereplő szentély nem a jeruzsálemi templom, hanem Isten örök lakása. Nem igazolt a sok modern kiadásban található cím: „fogságban lévő levita éneke”. Inkább királyzsoltár, amint ez az utolsó versből kitűnik. A király élete viszontagságai közt, ellenségtől fenyegetve Isten arcának öröméért eped.

- 1 Dávid-zsoltár. Amikor Júda pusztaságában tartózkodott.
- 2 Ó Isten, Istenem, kívánlak!
Lelkem úgy szomjazik utánad!
Rád vágyik testem is epedve,
jobban, mint száraz rög a harmatcseppre.
- 3 Szentélyedben hadd lássalak,
szemléljem hatalmad és dicsőséged.
- 4 Mennyivel édesebb jószágod, mint az élet,
mint ajkam íze, amikor dicsérlek!

64. zsoltár

- 5 Míg élek, áldjalak,
egek felé kitérve karomat!
- 6 Ott nálad, dúslakodva tejben-vajban,
elégüljön ki vágyam,
szám zengjen örömkialtásban,
dicsérjen ajkam.
- 7 Rád gondolk az ágyamon pihenve,
ha virrasztok, Te jutsz eszembe.
- 8 Te légy a segítségem!
És menedékem hadd találjam
szármayid árnyékában.
- 9 Lelkem hozzád tapadjon,
beléd kapaszkodjék a jobbm.
- 10 Azok pedig, kik gyilkos módon életemre törnek,
zuhanjanak a mélység fenekére.
- 11 Kardélre hányják őket,
mind legyenek sakálok étke.
- 12 A király pedig Istenben vigad,
ki rá esküdt, megdicsőül,
bezárul mind a sok hazug ajak.

64. ISTEN IGAZSÁGOT TESZ A GONOSZOK FELETT

A gonoszok bűne elsősorban a rágalmazás és az ócsárló beszéd: szavuk nyilával gyilkolnak. A rosszat rejtekben teszik. Isten előtt azonban semmi sem marad titokban, és igazán csak az Ő nyíla halálos. A 10. vers Isten ítéletét mint nagyságának megnyilatkozását ábrázolja. Az utolsó vers az Úr örömet ígéri az igazaknak.

- 1 A karnagynak. Dávid-zsoltár.
- 2 Panaszos hangom halld meg, Istenem,
az ellenség falkáitól oltalmazd életem.
- 3 Nyújts menhelyet, ha fenyeget a gonoszok gyűlése,
a rosszak összeesküvése.
- 4 Élesre fenik nyelvük, mint a szablyát,
szavuk nyilát méregbe mártják.
- 5 Lesből az ártatlanra lőnek,
rálőnek hirtelen, semmit se félnek.

- 6 Keverik gyilkos főztüket,
nagy gonddal rejtik kelepccéjüket.
- 7 Gondolják: „Van-e aki lát?
ki fedí fel tökéletes bűnünk nyomát?”
De Ő, a Nyomozó, az ember belsejét nyomozza,
a szív mély titkait felszínre hozza.
- 8 Áldott az Isten, ő az én nyilam!
Kétannyi seb borítsa őket.
- 9 A Magasságos felbuktatja ócsárlóimat
és megalázza a pöffeszkedőket.
- 10 Megáll mindenki bámulatban,
hirdetni kezdi Isten műveit
és tettein elmélkedik.
- 11 Az igaz ujjongjon az Úrban,
oltalomért hozzá repüljön,
minden igaz szív
dicsőségében tündököljön.

65. HIMNUSZ A MINDENSÉG URÁHOZ

A zsoltáros büntudattal és egyben bizalommal lép az Úrhoz. Az örök isteni szállás után vágyakozva tekint az Úrra, aki mint Teremtő győzedelmeskedett az óskáosz felett, és azóta is egyre kinyilvánítja nagyságát, mint a világ szépségének, termékenységének és minden csodájának forrása. Az utolsó versekben az egész természet is szinte egysül a zsoltárossal, hogy Istent kórusban dicsérje.

- 1 A karnagynak. Dávid-zsoltár. Dal.
- 2 Hatalmas várakban dicséret áldjon,
Isten, Sion lakója!
- A fogadalmak teljesüljenek,
3 Te hallgatsz a könyörgő szóra.
- Hozzád tér minden test,
4 feltár előtted minden vétket.
- Nincs száma lázadásaimnak,
bocsásd meg őket.

65. zsoltár

- 5 Boldog, akit magadhoz hívsz, hogy hozzád lépjen,
s elszállásolod udvarodban.
Hadd töltekezzünk házad szépségében,
szentséges templomodban!
- 6 Ha ítéletre jössz, győzelmes Isten,
hadd gyönyörködjünk csodatetteidben.
A föld s a messzi tengerek határát
lecsitítottad rendben.
- 7 A hegyeket erővel megszilárdítottad,
és hatalommal magad felővezted,
csendet parancsoltál a zúgó tengereknek,
zúgó hullámhegyeknek,
mikor a népek háborogtak.
- 9 A földhatár minden lakója
csodáidat bámulva állt.
Kelet-Nyugat szikrázó csillagát
ihlesd örömkialtásokra!
- 10 A földet látogasd meg, keljen boldog táncra,
termékenyítse harmat.
Nyisd meg az égi zsilipet,
hullassa esőjét a gabonára,
hisz erre szántad.
- 11 Öntözd barázdáit, göröngyét áztasd,
és porhanyítsd bőséges záporokkal,
áldást és virulást adj!
- 12 Esőd a hegycsúcsokra fonjon koronát,
gazdag kenet borítsa el a legelőket,
a végtelen mezőkön keneted csorduljon át,
övezze ujjongás a hegytetőket.
- 14 A nyájak, mint palást fedjék a réteket,
búzából adj a völgyre takarót,
daloljanak ujjongó éneket!

(5) **töltekezzünk**: az igemódok fordításában itt Dahoodot követjük, aki ennek a zsoltárnak legtöbb „qatal” igéjében az ún. „könyörgő múlt” („precativ perfect”) eseteit látja.

(9) **csillagát ihlesd**: Innentől kezdve a költemény esőért való imádság. A kép mitológiai eredetű: az örvendező csillagok (égi se-regek) hullatják a földre az esőt. Vö. Zsolt 68,13-14.

66. HIMNUSZ A SZABADÍTÓ ISTENHEZ

Az Isten csodáit, elsősorban a Vörös-tengeren való áthatolást idézve (6.v.) és a nép sivatagi megpróbáltatásaira emlékezve, a zsoltáros háláját és bizalmát fejezi ki. A 13.-15.v. tanúsága szerint imáját áldozat bemutatása keretében mondja el. Az utolsó versek alapján látjuk, hogy hálaadó áldozatot végez feleletül Isten megmentő, szabadító tettéért.

- 1 A karnagynak. Dal, zsoltár.
Kiáltt örömmel Istenhez, világ!
- 2 Dalold dicsőséges nevét,
harsogd dicsőségének himnuszát.
- 3 Mondd: „Istenem, oly félelmetes minden műved!
Erőd olyan hatalmas,
hogy ellenséged eltörpül előtted.
- 4 Egész világ hódol neked,
dalolva áld és áldja nevedet.”
- 5 Gyertek, lássátok Isten műveit,
a rettentő csodákat,
miket az emberek láttára végbevitt.
- 6 A tengert szárazföldre tette,
s az áron száraz lábbal áthatoltak.
Ó gyertek, örvendezzünk Bennel!
- 7 Örök várából mindent ő igazgat,
és minden népen örködik szeme,
nehogy fellázadjanak ellene.
- 8 Áldjátok Istenünket, népek,
teli torokkal dicsérjétek.
- 9 Az élők közt nekünk is részt adott,
lábunkkal Sárverembe lépni nem hagyott.
- 10 De Istenünk, mégis próbára tettél,
mint ahogy tisztítják a színezüstöt.
- 11 Bolyongani a sivatagba vittél,
fekélyt hoztál ránk, oldalunk sebes lett.
- 12 Kórság gyötrelme jött fejünkre,
vonultunk tűzön-vízen át,
amikor elhagytuk a bőség otthonát.
- 13 Hozom az égő áldozatokat, házadba lépve,
és teljesítem fogadalmam,

67. zsoltár

- 14 amint ajkammal megfogadtam,
amint a szám, amikor bajban voltam, megigérte.
- 15 Hozom a hizlalt állatot,
égő kosok füstjével áldozok,
bikát és kecskét készítek neked.
- 16 Gyertek, halljátok mind, akik az Istent félitek,
elmondom, mit művelt velem.
- 17 Ajkam hozzá kiáltozott,
dicséret zengett nyelvemen.
- 18 Ha bűn terhelte volna lelkem,
az Úr bizony nem hallott volna meg,
- 19 de lásd, az Isten hallgatott rám
és elfogadta könyörgésemet.
- 20 Áldott legyen az Isten,
mert nem vetette el imámat,
jósağa hírét százszor elismétlem.

67. KÖZÖS KÖNYÖRGÉS A NÉPEK URAHOZ

A 7. vers rámutat a könyörgő ima tulajdonképpeni tárgyára: a föld termékenységét kéri a zsoltár. De a zsoltáros víziója ennél sokkal szélesebb. A mindenség és a történelem urának magasztalására szólít fel minden népet, litániázó ismétlésekkel. Ebben az összefüggésben Isten áldása úgy tűnik, mint a legfőbb Úr ingyenes, de mégis biztos bizalommal elővételezett ajándéka.

- 1 A karnagynak; vonós hangszerre. Zsoltár, dal.
- 2 Az Isten irgalmazzon, adja ránk áldását,
derítse fölének arca ragyogását.
- 3 Uralmad hogyha betölti a földet
s a nemzetek elismerik győzelmed,
- 4 a népek mind dicsérni fognak, Istenem,
a népek mind dicsérnek közösen.
- 5 A nemzetek mind zengenek, ujjonganak,
mert mindnyájuk uralkodója vagy.
A népeket síkságra vezeted,
földedre viszel minden nemzetet.
- 6 A népek mind dicsérni fognak, Istenem,
a népek mind dicsérnek közösen.

- 7 A föld bőséges termést hozzon,
szálljon ránk Istenünk, az Úr áldása.
- 8 Áldását adja Isten,
s a föld minden határa
hódoljon neki félelemben.

(7) **hozzon:** Dahood értelmezése szerint „könyörgő múlt” (precative perfect), nem egyszerű kijelentő múlt.

68. ISTEN NÉPÉNEK GYŐZELMI ÉNEKE

A zsoltár főtémája az Egyiptomból való kivonulás. Ehhez kapcsolódik a termékenység, esőt adó és hadakban győztes népet vezérlő Jáhvé dicsérete. A zsoltár szövege nyelvileg sok nehézséget rejt magában. Csak újabb kutatások engedték a költemény alaptémáit és költői, illetőleg mitológiai képeit úgy-ahogy tisztázni. Mi itt elsősorban Dahood értelmezését követjük, ő pedig sokban Albright kutatásaira támaszkodik. Nem lehetetlen, hogy a zsoltár ünnepi körmenet számára, tehát liturgikus használatra íródott. Ez értetné meg, hogy miért ábrázolja Isten népét hadi illetőleg diadalmenet formájában.

- 1 A karnagynak. Dávid-zsoltár, dal.
- 2 Mikor az Isten felkel,
ellenfelei menekülnek tőle,
ellenségei elfutnak előle.
- 3 Mint a gomolygó füst, tolulnak,
ahogy a tüztől a viasz elolvad.
Isten láttára eltűnnek a rosszak.
- 4 De örvendeznek mind az igazak,
és Isten láttára ujjonganak,
víg dalban énekelnek.
- 5 Zengjetelek angyalok, daloljatok, egek!
A Felhők Lovasának
utat készítesetek.
- És gyönyörködjetelek az Úrban,
ujjongjatek előtte vígan.
- 6 Apátlan árvák atyja lett,
felemeli az özvegyet
az Isten szentélyéből.
- 7 Bolyongóknak hazát adott,
dalolva vonultak ki a rabok;
a pusztaság a lázadók sírboltja lett.

68. zsoltár

- 8 Ó Isten, mikor néped élén kivonultál,
s a pusztaságon keresztülhatoltál,
9 rengett a föld, az ég zuhogta záporát,
meglátta Istenét a Sínai hegyen,
meglátta Istent, Izrael urát.
- 10 Esőd, ó Istenünk, bőséggel áraszd,
támaszd fel örökséged és országod.
- 11 Lakóinak, családnak viseld a gondját,
minden lakosát, Istenünk, esőddel tápláld.
- 12 Az Úr bocsássa ki szavát,
ujjongjanak az égi seregek,
13 királyaik hajlongjanak,
ajándékuk borítsa el a réteket,
14 s a nyájakra hullassák adományukat.
- A galamb szárnya színezüst
és minden tolla aranyból való:
- 15 Mikor a királyokat elfedi a Felség,
Szalmón csucsán lehull a hó.
- 16 Hatalmas hegy, Básán hegye,
sokcsúcsú hegy, Básán hegye!
- 17 Miért vagy irigye,
sokcsúcsú hegy, a másik hegynek,
amelyre Istent vágya vitte,
és így örök szállása lett?
- 18 Húszezer volt az Isten szekere,
ezernél több volt íjász csapata.
Óvé a Sínai és rajta temploma.
- 19 Magasra szálltál, foglyokat ejtettél,
mind ajándékot vitt kezében.
Úristen, minden lázadót egészen eltemettél.
- 20 Az Urat napról-napra áldás zengje.
A váltság Istené: terhünk levette.
- 21 Az Isten ő, megváltó Istenünk lett,
halálból bennünket kimentett.
- 22 Az Isten minden ellenséget megtör,
rásújt fejükre,
amikor harcra kel az égből.

- 23 Így szólt az Úr: „A Sárkánykígyót letépertem,
a Tenger szörnyét láncra vertem.”
- 24 Ezért volt hát, hogy vért köpült a lábad,
kutyáid nyelve nyalta,
mikor az ellenséget koncul odavágtad.
- 25 Vonul az Isten csapata,
én Istenem hada.
Szentélyéből a király harcba indul.
- 26 Elöl az énekes sereg,
zenészek hátul,
köztük citerákkal lányok lejtene.
- 27 Isten megáldja gyülekezetük,
az Úr kíséri seregük.
- 28 Nézd, a kis Benjámin ott megy elől,
Júda vezérei kettős sorokban lépnek,
lám Zebulon és Neftalin törzseiből
ott vonulnak a hadvezérek!
- 29 Küldd, Istenem, erődöt,
amit felépítettél, erősítsd meg.
- 30 Felséges! Szentelyeddé tetted Jeruzsálemet,
királyok hódolnak: ajándékot hoznak neked.
- 31 Légy úr a Nádasok Vadállatán,
ha vadbikák és borjak csordája közeleg.
Legázolják a népeket, kutatva kincs után,
szétkergetik a népet, öldöklésben lelnek örömet.
- 32 Egyiptom árusa hozzon a vászon legjavából,
áradjon Istenhez az áru Etiópiából.
- 33 Ó föld királyai, daloljatok,
Dicsérjétek az Urat, angyalok.
- 34 Nézzétek fenn a magas Ég, az Egek Lovasát,
figyeljétek, mert küldi már szavát,
hatalmas szózatát.
- 35 Istennek zengjen a dicséret,
Izrael magasságos Istenének.
Mert felséges hatalma
az eget meghaladja.

69. zsoltár

36 Félelmetes az Isten szentélyében.

Valóban ő Izrael Istene.

Ő ad hatalmat és erőt népének.

Aldás nevének!

-
- (1) **Felhők Lovasa:** Jáhvé, mint az esők Ura, viharfelhőkön száll. Ez a kép a 18. zsoltárban is megjelenik (10.v.). A kifejezés kánaáni eredetű.
- (8)-(9) Az **égi seregek** a csillagokat jelentik, **királyaik** valószínűleg a fényesebb csillagok, a Földhöz közelebb eső bolygók. Az esőt adó csillagokról lásd Zsolt 65,9.
- (14)-(15) A két vers tartalma homályos. Valószínűleg a csillagok bizonyos állására utal, amely biztosan esőt eredményez.
- (17) Úgy tűnik, hogy a 15. és 16. vers Szalmón és Básán dús csapadékú lejtőire vonatkozik, és népi, mitológiai hiedelmeket idéz. Ezzel szemben a Sínai hegy (illetőleg Sion hegye, mert a két hegy közötti párhuzam nem ritka) kopársága ellenére is minden más hegynél különb, mert Isten szállásul választotta. A zsoltár tehát a mitológikus vallásokkal szemben Jáhvé népének üdv-történetét magasabbrendűnek vallja.
- (18) A Sínai hegy mint Isten szálláshelye szerepel. Vö. MTörv 33,2-3.
- (23) A **Sárkánykígyó** (Leviathán) és a Tengerszörny mitológiai alakok. Isten győzelme felettük valószínűleg nem a teremtésre, hanem az Exodusra utal. Tehát Egyiptom megszemélyesítői.
- (24) A sárkányölő Jáhvé vadászként, kutyáitól kísérve jelenik meg. Ismét mitológiai eredetű kép.
- (25)-(28) Az Isten hada a törzsszövetség serege. Lehetséges, hogy ezek a versek tulajdonképpen a liturgikus menetet írják le.
- (31) **Nádasok Vadállata:** Egyiptom, ismét mint mítikus szörny.

69. BETEG ÉS ÜLDÖZOTT IGAZ PANASZA

A zsoltáros ellenségei „többen vannak, mint hajaszála” (5.v.), mégis legfenyegetőbb ellensége a halál. Ugyanakkor legközelebbi barátai, rokonai is ellene fordultak. Amikor az ellenség pusztulását és élete megmentését kéri, nemcsak saját ügyét tartja szem előtt. Az utolsó versekben fogságban lévő népe szabadulásáért könyörög. A költemény tehát a babiloni fogság idején íródott.

1 A karnagynak. „Liliomok”-ra. Dávid-zsoltár.

2 Ó szabadíts meg, Isten,
nyakig merít az áradat.

3 A sáros Szakadékba elsüllyedtem,
lábam nem ér talajt.

A feneketlen áradatba estem,
az örvény összecsap felettem.

- 4 Kifáradtam már a kiáltozásban,
a torkom cserepesre száradt,
és elhomályosult látásom,
Istenem, téged várlak.
- 5 Többen vannak, mint hajam szála,
kik rám támadva fenyegetnek,
hajamnál több a száma
csalárd ellenfelemnek.
- 6 Hogy adnám vissza, amit el se vettem?
Te ismered sok balgaságomat.
Hibám előtted nem marad rejtve.
- 7 Miattam, Uram, seregek Ura,
ne hagyd felsülni azt, ki bízik benned.
Izrael Istene, ne érje énmiattam szűgyen
azokat, kik téged keresnek.
- 8 Teérted ócsárolnak,
arcomba gyalázatot szórnak.
- 9 Testvéreim között idegen lettem,
anyám házában ismeretlen.
- 10 Mert házaért a buzgóság emésztett,
kik téged bántanak, bántalmakkal tetéznék.
- 11 Így lelkemet böjtölve kiöntöttem,
az ócsárlásban szinte elmerültem,
- 12 és darócruhát öltöttem magamra,
gúnytárgyuk lettem.
- 13 A tivornyázók és a korhelyek
csúfondáros dalokat költenek.
- 14 És én? Uram, hozzád kiált imám.
Én Istenem, gondolj ma rám,
nagy jószágodban adj feleletet.
- 15 Ó mentsen ki hűséges segítséged,
ne süllyedjek a Sárba.
Az ellenségtől szabadíts meg,
ne fulladjak a feneketlen árba.
- 16 Nehogy a tengerörvény átkaroljon,
a szakadék felfaljon,
ne engedd, hogy a mély Gödör zárjon magába.

69. zsoltár

- 17 Felelj, Uram,
szereteted határtalan.
És mert irgalmad mértéket nem ismer
fordulj felém arcoddal.
- 18 Szolgádtól arcod ne fordítsd el;
bajban vagyok: felelj azonnal!
- 19 Jöjj hozzám, hozz váltságot,
az ellenség fogságában ne hagyj.
- 20 Gyalázatom tudod,
sok megaláztatásom, szégyenem előtted nem titok.
- 21 A becsmélés bensőmet összetörte,
a betegség szívemet meggyötörte.
És nem volt senki, aki felkaroljon,
senki se jött, hogy vigasztaljon.
- 22 Az ételembe mérget raktak,
szomjamban ecettel itattak.
- 23 Kelepcévé legyen az asztaluk,
az asztaltársaságuk legyen csapda,
24 szemük vaktság borítsa,
állándó reszketés kinozza derekuk!
- 25 Zúdítsd le rájuk haragod,
tajtékzó mérged hömpölyögjön rájuk,
26 legyen a hely, hol táboroznak, elhagyott,
és lakatlan a sátruk.
- 27 Mert akit kezéd megvert,
azt vették üldözőbe,
akit te megsebeztél, rágalmuktól szenved.
- 28 Halmozzanak vétekre vétet,
ne jussanak örök meződre.
- 29 Az élet könyvéből töröld ki őket,
nevük az igazak közé ne írd be.
- 30 Nekem viszont, míg kín és baj szakad rám,
az Isten segítsége legyen bástyám.
- 31 Isten nevét dicsérjem dalban,
és hálaénekekkel magasztaljam.
- 32 Mert ezt az Úr bikáknál többre tartja,
ez kedvesebb neki, mint ökreid patája, szarva.

- 33 Halljátok meggyötörtek:
ujjongjon aki Istent keresi!
Éledjen újra bátorsága!
- 34 Szegényeit az Isten meghallgatja,
az Úr övéit vissza nem veti.
- 35 Dicsérje őt a föld, az ég,
a tenger s minden, ami benne él.
- 36 Igen, az Isten megváltja Siont
és Júda minden városa felépül,
földjükre visszatérnek mind a száműzöttek,
- 37 szolgálai sarja kapja örökségül,
és akik szeretik nevét, hazára lelnek.

(29) **örök meződre:** lásd Zsolt 5,6-hoz a jegyzetet.

(32) A szívből fakadó Istendicséret többet ér, mint az áldozat. Vö. Zsolt 50,14 és a hozzá írt jegyzetet.

70. SEGÉLYKIALTÁS

A zsoltárt rövidsége és egyszerű szerkezete teszi erőteljesen kifejezővé. Első része átok az üldözőkre, majd drámaian azok kiáltozását szóltatja meg. A második rész áldás a jókra, s azok dicsérő énekét idézi. Az első és utolsó vers (2. és 5. v.), inklúziós keretet adva, Isten segítségét sürgeti.

- 1 A karnagynak. Dávid-zsoltár. Emlékeztető.
- 2 Ó Isten, szabadíts meg!
Uram, siess, segíts meg!
- 3 Azokat, akik életemre tömek,
csúfság, szégyen borítsa,
mind, aki vesztemet kívánja,
kotródjék pironkodva.
- 4 Mert rágalommal támadtak rám,
űzd vissza őket,
akik mondják: „Úgy ám! Úgy ám!”
- 5 De akik áhitoznak téged,
ujjongjanak örömben,
akik szeretik üdvösséged,
mindegyre mondják: „Nagy az Isten!”

71. zsoltár

- 6 Szegény vagyok s a sorsom szenvedés,
jőjj, Istenem, sietve,
te segítőm vagy, szabadítóm vagy te,
én Uram, jőjj, ne késs!

71. AZ ÚR ÖREGKOROM REMÉNYE

Isten szolgálatában megőszült ember kesergő, segélykérő és istendicsérő éneke. Testi gyengeségét az ellenség kihasználja, halálos veszedelem környékezi, az ő lelkét azonban Isten nagy tetteinek dicsérete tölti el (refrén: 15. és 24. v.), áldozatot mutat be, és áldást énekel. A 21.-23. v. alapján egyesek a szerzőt templomi levitának (Dhorme), mások zenésznek (Dahood) vagy énekesnek (Podéchar) tartják.

- 1 Uram, minden bizalmam benned,
ne hagyj megszégyenülni, örök Isten.
- 2 Ó szabadíts ki, válts meg hűségedben,
füled hajoljon hozzám, ments meg.
- 3 Hegycsúcsom, légy enyém, nyújts menedéket,
ha hívlak, ments meg, hiszen megígérted,
légy kösziklám és fellegváram.
- 4 Ó Istenem, a gonoszok kezéből szabadíts meg,
rablók és bűnösök markából.
- 5 Uram, reményemet nálad találtam,
benned bízom gyermekkoromtól.
- 6 Anyám méhétől oltalmam te voltál,
anyám ölétől fogva felkaroltál.
Téged dicsér örökre éneke.
- 7 Ijászok céltáblája lettem,
de benned mentsváramra leltem.
- 8 Dicséreted betölti ajkam,
egész nap dicső tetteidet zengem.
- 9 Ne vess el, hogyha megöregszem,
ha gyengülök, ne feledkezz el rólam.
- 10 Mert ellenségeim árgus szemmel figyelnek,
akik halálom tervezik, tanácsot ülnek.
- 11 Azt gondolják: „Az Isten elfeledte,
üldözd, ragadd meg,
mert úgy sincs, aki védelmére kelne.”
- 12 Én Istenem, ne maradj messze,
Uram, siess segítségemre.

- 13 Földig alázzad őket, kik gyaláznak,
rútsággal, szégyennel ruházzad
azokat, akik romlásomra törnek.
- 14 De én beléd vetem minden bizalmam
és egyre csak dicsérlek.
- 15 Szám elsorolja sok hűséges műved,
megváltó tetteid naphosszat hirdetem,
bár számuk sincs, hogy mindet elmondhassam.
- 16 Uram, hatalmas házádba betérek
és elzengem hűséged,
a Tiedet egyedül, Istenem.
- 17 Te tanítottál ifjukorom óta
és mostanig csodáidat soroltam.
- 18 Ősz fejjel is, öregkoromra,
én Istenem, ne feledkezz el rólam.
Hogy elmondjam a közösségnek karod erejét,
mindenkinek elmondjam,
aki csak hatalmas házádba lép.
- 19 Hűséged, Istenem, felér az égbe,
nagy tetteket vittél te végbe!
Ó Isten, ki hasonló hozzád?
- 20 S bár látnom adtad énnekem
az élet bűját, kínját, minden harcát,
mégis tudom, hogy új életet adsz,
s az alvilág mélyéből kiragadsz.
- 21 Fogadd el ezt az áldozati állatot,
borítsd fölém vigasztalásodat.
- 22 Hangos szóval dicsérlek, hárfám pengetem,
hűségedért, én Istenem,
dalolok, lantomon zenélve
tenéked, Izrael szentsége.
- 23 Az örömtől megnyílik ajkam,
igen, dicsérlek dalban:
s kinyílik lelkem is, mert te vagy megváltója.
- 24 És nyelvem hangos szóval elsorolja
naphosszat sok hűséges művedet.
Ó add, hogy mind megszegyenüljenek!
Alázd meg őket,
azokat, akik életemre törnek.

72. zsoltár

72. LEGYEN AZ ÚJ KIRÁLY SZEGÉNYEK TÁMASZA

A zsoltár a trónralépő királyt ünnepli. Jókívánságait és áldásait feltételekhez köti: csak ha az elnyomottak és szegények támasza, felemelője lesz, akkor kapja meg az Úr támogatását. A költemény jól tükrözi az ószövetségi hit társadalmi igazságosságot követelő erkölcsi erejét. Ugyanakkor ezen túlmutat, amennyiben egy tökéletes király és a messiási ország előképét festi. Megvalósulása akkor kezdődik, amikor az Úr Jézus a vakok, bénák, sánták, azaz az emberiség lelki-testi nyomorékai számára meghirdeti az Isten országát, és mindannyiunkat — Isten szegényeit — magához emel.

- 1 Salamoné.
Add át ítéletedet, Isten, a királynak,
és igazságodat fiának.
- 2 Igazságoddal kormányozza néped,
ítéleteddel védje meg az elnyomottakat.
- 3 A hegyek hozzanak népedre békességet,
küldjék a halmok igazságodat.
- 4 Védje az elnyomottat, a nélkülözőket,
pusztítsa azokat, kik fosztogatják őket.
- 5 Tiszteljen téged amíg ég a napvilág,
amíg a hold el nem veszíti sugarát.
- 6 Szálljon le mint eső a friss szénára,
mint zápor hull a föld száraz porára.
- 7 Jólétben éljenek az igazak alatta,
és béke permetezzen, míg a hold világít.
- 8 Tengtől tengerig terjedjen ki uralma,
a Folyamtól a földhatárig.
- 9 A puszta törzsei hódoljanak neki,
a földet nyalják ellenségei.
- 10 Adót fizessenek
Tarsis királyai s a szigetek.
Sébának és Szébának urai
kincsekkel jöjjenek.
- 11 Minden király imádja,
szolgálja minden nemzet.
- 12 Ha segíti a szenvedőket,
akik hozzá kiáltanak,
akiken senki nem segít, az elnyomottakat,

- 13 ha könyörül a szenvedőn és a szegényen,
 ha ő az inségesek megmentője,
 14 ha bitang zsarnokoktól védi életük,
 ha vérük drága kincs előtte,
 15 akkor sokáig éljen,
 és hozzák Séba aranyát eléje,
 állandó imádság szálljon fel érte,
 egész nap áldás zengjen.
 16 Búzapalást borítsa a mezőket,
 temérdek nyáj a hegytetőket,
 és dús legyen akár a Libanon,
 viruljon, mint a fű a réten,
 17 és neve mindörökre éljen,
 utóda fennmaradjon, amíg ég a napvilág,
 az áldás utódjára szálljon át,
 általa boldog legyen minden nemzet.
 18 Áldott legyen az Úr, az Isten,
 Izrael Istene.
 Ő egyedül művel csodákat,
 19 legyen dicsőséges neve
 örökre áldott.
 A földet árássza el dicsősége. Amen. Amen.
 20 Evvel befejeződnék Dávid, Jessze fiának imái.

-
- (8) **tengertől tengerig:** a Vörös-tengertől a Földközi-tengerig? A **Folyamtól** (Eufrátesz?) a **földhatárig:** az új király hatalmának korlátlan kiterjedését írják le ezek a kifejezések. Lehet, hogy mindkét sor ugyanazt jelenti, azaz „az egyik víztől a másikig”, a Föld nyugati határától a keletig. A zsidó világkép szerint a földet köröskörül óceán határolja.
- (10) **Tarsis . . . a szigetek:** a föníciaiak gyarmatai a Földközi-tenger partjain. **Séba és Széba:** délarab országok.
- (18)-(19) Ez a doxológia nem része a zsoltárnak, hanem a zsoltárok második könyvének lezárása.
- (20) Ez a jegyzet nem zárja ki más Dávid-zsoltár jelenlétét a további könyvekben. Nyilvánvaló, hogy a zsoltárok könyvekben való összegyűjtése nem egyszerre, hanem számos lépésben történt.

73. zsoltár

73.

A VÉGSŐ SORS FELTÁRUL

A gonoszok boldog sorsát látva, már-már irigység tölti el a zsoltárost, de hite és reménye ellenáll. Először ugyan a rosszak magabiztos boldogságát ecseteli (4.-12.v.), majd a szívében felmerülő kísértő gondolatokat idézi (13.-14.v.), de aztán fontolóra veszi a végső dolgok igazságát, s azok távlatai szerint oktatja szívét. A rosszak alvilági pusztulásával (18.-20.v.) szembehelyezi saját élete örök reményét (24.-26.v.). Az utolsó sorok (27.-28.v.) lelkének helyreállt bizalmát tükrözik.

1 Aszáf zsoltára.

Ó Izrael, de jó az Isten
azokhoz, kiknek szíve tiszta!

2 És mégis majdnem elbotlott a lábam,
és csaknem megroppant a térdem,

3 mikor a kérkedőkre irigykedtem,
mikor bántott a gonosz boldog sorsa.

4 Ők bizony ellenséggel nem csatáznak,
a testük csupa erő és egészség,

5 halandó élet terheit nem hordják úgy, mint mások,
csapások őket sosem érték.

6 A fennhéjázás csillogó nyakláncuk,
a gonoszság palástként borul rájuk.

7 Ragyog a szemük, mint a tej,
semmi se jó, hogy elcsitítsa szívük vágyát.

8 Gonosznak kiáltják ki a Mindenhatót,
gúnyolják, szidják zsarnokságát.

9 Szájuk az égre feltátották,
az Alvilágra nyelvük kiöltötték,

10 magukat hamar teletöltték,
a tengerék vizét magukba szívták.

11 És mondogatják: „Mit tud Isten?
hogyan tudná mindezt az egekben?”

12 Minden gonosz csak így cselekszik:
Istenre rá se hederít,
vagyonuk mégis egyre csak növekszik.

13 „Hiába őriztem meg szívem tisztaságban,
hiába mostam kezemet ártatlanságban,

- 14 a büntetés hull rám egész nap,
és reggel újra csak szidalmak!"
- 15 Ha így gondolkoznék, ha így beszélnek,
elárulnám fiaid közösségét.
- 16 Amikor keresgéltem értelmét mindennek,
beláttam: túl nehéz eszemnek.
- 17 Addig, míg be nem lépek Isten szentélyébe,
amíg csak végső sorsuk fel nem tárul.
- 18 Mert biztos: elsüllyed az Enyészetbe,
az Elmulás Gödrébe mind aláhull.
- 19 Nézd csak, milyen hamar a Pusztulás Honába térnek,
a Rémület elsöpri őket végleg.
- 20 Uram, mint ébredés után az álom,
szétfoszlanak előtted mind az árnyak városában.
- 21 De mert az elmém keserű lett,
s a lélek bennem teljesen kiszáradt,
22 bolond és bárgyu lettem teelőtted
és értelmetlen, mint az állat.
- 23 De lásd, veled vagyok még szüntelen.
Ragadd meg jobbkezem.
- 24 Vezess, barátaid körébe végy fel,
engedj magadhoz dicsőséggel.
- 25 Mi kell nekem az égben?
Veled vagyok.
Más vágyam itt a földön sincsen.
- 26 Testem, szívem bár elenyésszen,
szívem sziklája, osztályrészem,
te vagy örökre, Isten!
- 27 Kik messze vannak tőled, elpusztulnak.
Veszítsd el mindazt, aki elhagy! .
- 28 De engem Isten közelléte boldogít:
Uram, beléd vetek minden bizalmat
és hirdetem hatalmas tetteid.

(9)-(10) A gonoszok az egész mindenséget sajátjuknak vallva pöffesz-
kednek. Ez az egyedülálló kép egyszerre fejezi ki a gőgöt, a
kapzsiságot és a hatalomvágyat, mint az Istennel való vetél-
kedés formáit.

74. zsoltár

(13)-(14) E két vers a zsoltáros lelkében kísértő gondolatokat idézi, ezért kíván idézőjelet.

(17) **szentélyébe:** Isten égi lakásába.

(25)-(26) E két vers csak nyelvi nehézségek árán fordítható, értelme mégis világosan az örök istenbírás reménye. Dahood a test feltámadásának reményét is kifejezve találja bennük, érvelése azonban nem világos, hiszen éppen a test és szív enyészete-ről van szó. A mi fordításunk legközelebb áll Podé-
chard magyarázatához.

74. A NEMZET GYALÁZATA ÉS GYÁSZÁ

A legyőzött nép jajkiáltása és szégyene hallatszik ki ebből a költeményből. Az első rész a lerombolt templomot (3.-4.v.), a szétzilált közösséget (8. v.) és a vezetők nélkül maradt népet (9. v.) ábrázolja. Isten mintha tétlen volna. A második rész azonban felidézi a Teremtő Isten végtelen erejét (13.-17.v.), és evvel új bizalmat önt az imádkozóba, hogy kérje Istentől „maga-nevelte” népe megmentését. A harmadik rész ismét a romba döntött várost tárja elénk (20.-21.v.). Isten közbelépését nemcsak a nép imája, de ellenségeinek elbizakodott, káromló zaja is egyre sürgeti (23. v.).

1 Aszáf maskilja.

Isten, miért haragszol ránk örökre?
Miért lövell ki orrod füstje
meződ juhaid ellen?

2 Emlékezz nyájadra: már ősidőkben a tiéd lett,
sújts le botoddal, váltsd meg örökséged
szállásodról, Sion hegyéről.

3 Emeld fel népedet a romlás fenekéről.
Szentélyedet az ellenség feldúlta:

4 a gyülekezet közepén bömbölt a hangja,
százával lengtek zászlaik.

5 A felső kaput felgyújtották,
baltával verték falait,

6 az ajtókat szétvágták darabokra.
Csattogtak rajtuk csákányok és fejszék.

7 Szentélyed felégették,
nevednek szállását gyalázat borította.

8 Szívükben szóltak:
„Utódaikat tűz eméssze,
e földnek pusztuljon el minden közössége.”

- 9 Nem látunk már csodákat,
s a próféta közölünk kiveszett,
nincs aki megfejtse a jeleket.
- 10 Ó Istenünk, az ellenség meddig gyalázhat?
Győzelmes, meddig káromolják még neved?
- 11 Miért, hogy visszahúzod balkezed,
jobbod miért pihen a melleden?
- 12 Pusztítsd el, Istenünk, Kelet királyait
s a Föld középpontján jelenj meg győztesen!
- 13 Győzelmet arattál a tenger erején,
te szétzúztad Tannín fejét
az álnok víziszörnyet.
- 14 A Leviátánt lefejezted,
testét kimérted ételül,
ették a sivatagi törzsek.
- 15 Te fakasztottál forrást, patakot,
ki nem fogyó vízáradatból
Te formáltad a szárazföldet.
- 16 Tiéd a nappal és tiéd az éj,
Te alkottad a napot és a holdat,
- 17 az évszakok határait megvontad,
a te műved a nyár s a tél.
- 18 Az ellenség gyalázkodását ne feledd,
mert káromolnak, Uram, tégedet,
az ostobák nevedet ócsárolják.
- 19 Ne hagyd, hogy a vadállatok felfalják
magad-nevelte népedet.
A meggyötörtek életéről, Győzedelmes,
kérünk, el ne feledkezz!
- 20 Tekints le templomodra.
A várost sötétség borítja,
vérontás lepi el környékét.
- 21 Legázoltak: ne hagyj szegényben ülni!
Szegények és szűkölködők neved dicsérjék.
- 22 Ó Isten, kelj fel, vidd ügyedet diadalra!
Mert emlékezz: az ostobák egész nap káromolnak.

75. zsoltár

- 23 Jusson füledbe ellenségeid kiáltozása
és egyre hangosabb zaja a támadóknak.

(13)-(14) Az óskáosz feletti győzelmet — mitológiai téma — a zsoltáros Jáhvének tulajdonítja. Ez azt jelenti a korabeli kultúra nyelvén, amit mi így fogalmazunk: „Te vagy a Teremtő!” A következő versek részletezik ezt az igazságot.

(18) **az ostobák:** a bölcsességi irodalom nyelvén: istentelenek, gonoszok.

(19) **vadállatok:** ellenséges népek.

75. Ő A GYŐZTES!

Az Ítélező Istenről szól ez a zsoltár. Stílusa szaggatott: a beszélő hol Isten, hol a zsoltáros maga. Néha nehéz megállapítani, kinek a nevében beszél.

Két jellemző bibliai kép jelenik meg a zsoltárban. Az egyik a felemelt szarv: a dicsőség és erő szimbóluma. Eredetében lehet, hogy pogány, mert a kánaáni vallásokban a szarv, sőt szarvakból készített korona isteni erő jelképe. Zsoltárunkban azonban a kép teljesen „mítoszatlanított”, csak mint költői eszköz szerepel. A másik kép: Isten kelyhe, amelyből tölt mindenkinék. Az életsora jelképe.

- 1 A karnagynak. „Ne rontsd le.” Ászáf zsoltára, dal.
- 2 Isten, hálát adunk neked,
Jelenvaló, magasztaljuk neved,
és elzengjük minden csodádat.
- 3 „Hadd hívom össze a gyűlést, hadd hirdetem
igazságos ítéletem.
- 4 A föld amikor ingadoz
mindennel, ami rajta létezik:
én tartom fenn pilléreit.”
- 5 Így szólok: „Fennhéjázó, hagyd a fennhéjázást!
Gonosz, ne told magasra gőgöd szarvát!
- 6 Ne ágaskodj fel szarvaddal a Felségesre,
ne szállj az ősi Hegyorommal perbe!”
- 7 Mert napkelettől napnyugatig ő a győztes,
a pusztától a hegyvidékig diadalmas ő lesz.
- 8 Az Isten, lásd, uralkodik:
amíg az egyik elbukik,
egy másik embert felemel.

- 9 Az Úr kezében a kehely,
borával teletöltve.
Merít és önt belőle.
Meglátod, kiisszák az alját,
utolsó cseppjeit a gonoszok felhajtják.
- 10 De én áldom az Örökkévalót
és ajkam Jákob Istenét dalolja.
- 11 „Én letöröm szarvát a gonoszoknak,
és felemelkedik az igaz szarva.”

-
- (2) **Jelenvaló:** más fordítások az imádkozókra alkalmazva így adják vissza a héber szöveget: „mi, akik közel vagyunk nevedhez”. A „qarob” (közel) szóban azonban Dahood helyesen isten nevet fedez fel, ahogy ezt a gondolatritmus is megköveteli. Az Isten, mint „aki közel van”, gyakori téma a zsoltárokból (vö. Zsolt 22,12,20; 69,19; 119,151 stb.). Figyelemre méltó, hogy ebben a zsoltárban gyakori a kéttagú istennevek szerepeltetése, két részre bontva, a gondolatritmus szabálya szerint jelentkezőnek egy versen belül (2., 6., 8.-9., 10. v.).
- (3)-(4) Ezeket a szavakat a szerző Isten szájába adja.
- (6) **ősi Hegyórom:** az eredeti szövegben a szó **sawwar** (= nyak), amit Dhorme, Kraus és Dahood egyetértésben **sú'r-ra**, illetőleg (a „becsúszott alef” kihagyásával) **súr-ra** pontoz át. Így ismét helyreáll a gondolatritmus és a kéttagú istennév használata két párhuzamos sorban.
- (6) Az utolsó cseppeket, a bor seprűjét, a gonoszok fogják felhajtani. E kép mondanivalója a 74. zsoltár alapgondolatával rokon: vedd figyelembe a gonoszok végső sorsát!
- (11) A zsoltáros ismét az Úr nevében szól.

76. A FÉLELMETES ISTEN

A zsoltár egyszerre ünnepli az Istent, mint a város megmentőjét (talán Szanherib Kr.e. 701-es sikertelen ostromáról van szó?) és mint az egész föld végső ítélőre érkező Biráját. Az utolsó vers az Isten természetfeletti hatalmát különösképpen kiemeli azzal, hogy mindent látó és kormányzó tekintetűre utal, ami félelmet kelt az emberekben.

- 1 A karnagynak; húros hangszerre. Aszáf zsoltára, dal.
- 2 Júdában megmutatta magát Isten,
neve hatalmas Izraelben.
- 3 Jeruzsálem lett a lakása,
Sion hegyén tanyát vert.
- 4 Ijat hasít villámcsapása,
páncélt és kardot, hadi fegyvert.

77. zsoltár

- 5 Ó Tündöklés, fenséged fenn ragyog!
6 Az Oroszlán hegyén rabolni készülődtek,
de végső álmaikba dőltek,
leroskadtak a harcosok.
A katonák vitézségükkel együtt elenyésztek.
7 Dörgő kiáltásodra, Jákob Istene,
megtorpantak a szekerek s a hadi ménék.
8 Egyedül Tőled retteg, tőled minden.
Van-e, ki haragoddal szembenéz,
ha felkelsz ösdühödben?
9 Szavad az égből ítéletet hirdet,
a föld megreszket és megdermed.
10 Amikor jössz, ó Isten, hogy ítélj
s e föld szelideit megváltod,
11 dicsérni kezd, ki látja haragvásod,
körülvesz, akit haragod kimél.
12 Mondjátok és tartsátok fogadalmatok
az Istennek, az Úrnak.
Akik körötte álltok,
bő ajándékot hozzatok.
13 Tekintete a világot bejárja,
uralkodók szándékait vizsgálja.
Reszkessen tőle
a föld minden királya.

(6) **Az Oroszlán hegyén:** Dahood értelmezése átpontozással, ami a költemény egészébe nagyszerűen beleillik. Júda Oroszlánja maga az Úr, Sion az Ó hegye.

(10) **a föld szelideit:** a jók vagy „szegények” vagy „meggyötörték” másikként szentírási neve.

77. A NÉP SORSA MIATT CSÜGGEDŐ SZÍV IMÁJA

A zsoltár első fele (2.-11.v.) remek pszichológiával írja le a csüggedt lélek nyugtalan tépelődését. A második rész (12.-20.v.) ezzel szemben az Exodus, Isten szabadító tette emlékét idézi fel. Vihar kíséri a teofániát (17.-19.v.), de Isten, ahogy Illés történetében olvassuk, „nincs a viharban”, láthatatlanul vonul át a tenger felett a nép élén, lába nyomát nem látni. Az utolsó vers azt kéri, hogy az Úr ismét pásztor-ként vezesse a népet, mint egykor Mózes és Áron keze által.

- 1 A karnagynak; Jeduthun szerint. Ászáf zsoltára.
- 2 Hangom, ó isteneknek Istene,
kiált esengve.

Hangom, ó isteneknek Istene,
hamar jusson füledbe.
- 3 Amikor hívom Istenem,
amikor Uram keresem:
keze még éjjel hadba száll
és meg nem áll,
elméje nem pihen.
- 4 Istenre gondolok, feltör keservem,
megszólalok, bágyadt a lelkem,
- 5 a virrasztástól kiszáradt szemem,
járkálok, nyugtom nem lelem.
- 6 Régmúlt napok emlékeit idézem,
elém tárulnak mind a régi évek
- 7 és pengetem az éjszakában lantom,
a szívemmel beszélek,
várom, hogy lelkem elnyugodjon.
- 8 Vajon örök az Úr haragja?
Jóságát többé nem mutatja?
- 9 Megszűnt irántunk kegyessége?
Vajon már minden látomásnak vége?
- 10 Vajon kiszáradt Isten belseje,
haragjában kiaszott keble?
- 11 Talán betegség verte,
vagy megbénult a Mindenható jobbkeze?
- 12 Elmondom minden csodaműved,
csodáidat régmúlt időkből,
- 13 mind egytől egyig elsorolom őket,
zengek hatalmas tetteidről.
- 14 Isten, Te minden bálvány ura vagy!
Van isten, aki tenálad nagyobb?
- 15 Ó legfőbb Isten, bámuljuk csodádat,
erősséged a nemzetek között.
- 16 Népedet megváltották karjaid,
Jákob és József fiait.

78. zsoltár

- 17 Mikor a vizek láttak, Isten,
mikor a vizek láttak, megremegetek,
a mélységek reszkettek félelemben.
- 18 Gomolygó fellegekből folyt az áradat,
az égből visszhangozta hangodat,
tüzes nyilak cikáztak,
- 19 az égi kupola dörögve zengett,
villámok vonták fénybe a világot,
az alvilág remegve rengett.
- 20 Átvitt utad a tengerek felett,
átnyúlt a végtelen vizen,
lábad nyomát nem látta senki sem.
- 21 Vezesd a népet, nyájadat, vezérelj,
vezesd mint Mózes és Áron kezével.

78. RÉGMŰLT IDŐK TANULSÁGAI

A nép bűneit és Isten pedagógiáját domborítja ki ez a költemény. amikor Izrael történelmének első korszakát vizsgálja, sorra véve a legfőbb eseményeket, az Exodust, a sivatagi vándorútát, a fillszteusok elleni harcokat és a királyság megalapítását. A zsoltár a dávidi királyságban a nép viszontagságos sorsának megoldását, ereje megazillárdulását és vallási hűségének biztosítékát látja.

- 1 Aszáf maskilja.
Ó népem, tanításomat füledbe vedd,
ajkam szavára hajtsd füled.
- 2 Szám megnyitom hasonlatokra,
és ősi bölcs mondásokat idézek.
- 3 Amit hallottunk és amit tanultunk,
amit atyáink elmeséltek,
- 4 az unokáktól nem tartjuk titokban,
de elmondjuk a jövő nemzedéknek.
- 5 Jákobnak parancsot adott,
és Izraelben törvényt állított,
hogy amit őseinknek megparancsolt,
hagyják a fiaikra,
- 6 hogy az új nemzedék is megtanulja,
s a születendő gyermekek
felnőve kioktassák gyermekeiket.

- 7 Hogy Istenben legyen reményük,
ne feledjék a Mindenható műveit,
8 hogy mindig megtartsák parancsát,
ne legyenek mint őseik
tékozló és lázongó nemzedék,
amelynek szíve ingatag
s lelke Istenhez nem tapad.
- 9 Efraim fiai: íjász csapata voltak,
az aljas íjasok
a csata napján hátat fordítottak.
- 10 Istennel szövetségüket megszegték,
nem jártak törvénye szerint,
11 és elfeledték tetteit,
a jeleket, amiket végbevitt.
- 12 Mert atyáik saját szemükkel látták
Egyiptomban, Zoán földjén sok-sok csodáját.
- 13 A tengert megnyitotta s átvezette őket rajta,
vizét falként feltorlaszolta.
- 14 Felhő által vezette őket nappal,
az éjszakában tűzoszloppal.
- 15 A sivatagban szétrepezttette a sziklát
és vízzel öntözte a pusztát,
16 a szirtből forrást csorgatott,
folyatta mint a patakot.
- 17 Mégis tovább vétkeztek,
a pusztában a Felségest felingerelték,
18 szívükben Istent kísértették:
ínyüknek ennivalót követeltek.
- 19 Az Isten ellen lázadoztak:
„Tud-e teríteni a pusztaságban asztalt?”
- 20 Mert hát, ha úgy lesújtott ő a kőre,
hogy víz fakadt belőle,
és zúgó habja mindent elárasztott,
21 képes-e, lássuk, kenyeret is adni,
és népét hússal jóllaktatni?”
- 22 Mert nem hitték Isten szavát,
és üdvözítő erejében nem reméltek.

78. zsoltár

- 23 De erre mégis parancsolt az égnek,
s kitárta mennyek ajtaját.
- 24 Eső módjára mannát hullatott,
az égből gabonát adott.
- 25 Angyalok kenyerét ette az ember,
ellátta őket bőven eledellel.
- 26 Kelet szelét röpítette az égből,
várából Dél szelét kibocsátotta.
- 27 Hullott a hús akár a poreső,
a szárnyas mint a tengerek homokja.
- 28 Odahullatta táborhelyük közepére,
egyenest sátraik körébe.
- 29 Ettek belőle, jóllaktak bőséggel,
és betöltötte minden kívánságuk.
- 30 De folytatták panaszkodásuk,
miközben szájukban volt még az étel.
- 31 A legerősebb fiakat levágta,
lehullott Izrael virága.
- 32 Mert vétkeztek tovább,
csodáiban nem hittek,
- 33 ködnél gyorsabban napjaik letűntek,
és éveik akár a délibáb.
- 34 De hogy rájuk sújtott, keresni kezdték,
megbánták bűneik, s az Istent komolyan keresték.
- 35 Megemlékeztek: Isten volt Hegyormuk,
a magasságos Úr a megváltójuk.
- 36 De hízélgésre csak a szájuk nyílott,
nyelvük hamis volt.
- 37 Szívük nem volt szilárd,
elvesztették szövetségében hitüket.
- 38 Az Irgalom mégis feledte bűnüket,
nem hozott rájuk pusztulást.
Bosszúját megfékezte újra,
haragját tovább nem szította.
- 39 Eszébe vette: mindahányan testi lények,
eltűnnek mint a pára, vissza sose térnek.

- 40 A pusztaságban mennyit ingerelték!
mennyit bántották a kietlenségben!
- 41 Folyton csak Istent kísértették,
és lázadtak Izrael Szentje ellen.
- 42 Nem emlékeztek erejére,
mikor az ellenségtől megmentette őket,
- 43 amikor Egyiptomban nagy jeleket művelt,
mikor csodáit meglátta Zoán vidéke.
- 44 Mikor a folyók vérré váltak,
patakban ivóvízre nem találtak.
- 45 Mikor marásukra a legyek raját küldte,
s a békák seregét vesztükre.
- 46 Lelegelték a gabonát a szöcskék,
sáskák falták fel munkájuk gyümölcsét.
- 47 A szőlőskerteket jég pusztította.
fagy irtotta a fügefákat,
- 48 a barmokat a jégverésnek adta,
villámcsapások martalékául a nyáját.
- 49 Izzó haragját ellenük elküldte,
mérget és lángoló bosszúját,
halálthozó angyalcsapat vonult előtte
és egyengette útját.
- 50 Haláltól azokat ő meg nem védte,
átadta életük a döghalál kezére.
- 51 Levágta Egyiptom minden elsőszülöttét,
Hám ereje első gyümölcsét.
- 52 És mint juhokat kivezette őket
nyájként a sivatagban vezérelte,
- 53 félelem nélkül vonultak mögötte,
s a tenger elnyelte az ellenséget.
- 54 Elvitte őket a szent hegyvidékre,
s a Hegyhez, melyet jobbja szerzett.
- 55 Futott előlük minden nemzet,
örökségül a hegyvidéket rájuk hagyták.
Izrael törzsei sátrukba beköltöztek.
- 56 És mégis lázadozva Istent kísértették,
a Fölségest parancsaival együtt elvetették.

78. zsoltár

- 57 Elhagyták őt mint őseik, hitük megszegték újra,
íj lettek, melynek meglazult a húrja.
- 58 Szentélyeik a csúcsokon fölkellették haragját,
bálványaik féltékenységét felajzották.
- 59 Hallotta Isten, és haragra kelt,
és elvetette Izraelt.
- 60 Silóban szállását elhagyta,
az emberek közt felvert sátrát,
- 61 várát az ostromlóknak adta,
és ellenség kezére a frigyládát.
- 62 Népét kardjuknak odadobta,
örökségére rázúdult haragja.
- 63 Az ifjakat felégették a lángok,
nem zengedezték nászadaluk a lányok.
- 64 A papság kard prédája lett,
nem sírtak siratót az özvegyek.
- 65 Aztán az Úr felkelt, akár álomból,
mint részeg harcos bódulatból.
- 66 Az ellenséget hátulról leverte,
örök szégyennel fedte.
- 67 Eltaszította József sátrait
és Efraimra választása nem esett:
- 68 magának Júdát választotta,
Sion hegyét, amelyet szeretett.
- 69 És ott, akár az égben, templomot emelt,
és mint a földet, mindörökre megszilárdította.
- 70 És szolgáját kiválasztotta, Dávidot,
akit a birkanyáj mögül hívott,
- 71 akit a juhok közül kiemelt,
hogy pásztorként vezesse
a népet: Jákobot és örökségét: Izraelt.
- 72 S ő tiszta szívvel gondjukat viselte,
bölcs kézzel őket terelgette.

(9) **Efraim** a legnépesebb északi törzs. Hiába voltak Jáhvé válogatott íjásza, gyávaságuk miatt Isten elvetette őket. Az „aljas

ijasok" kifejezett a héber „rāmān” szó kettős értelmét próbálja szójátékkal visszaadni: „aljas, áruló” és „ijász”.

- (12) **Zoán:** egyiptomi város a Nílus deltájánál, az Exodus idejében Egyiptom fővárosa.
- (25) **Angyalok kenyérét:** költői kép a magasból hulló, Isten adománya-ként fogadott manna leírására. János evangéliumának 6. fejezetében az Úr Jézus önmagát (és szentségi jelenlétét az eukarisztiában) a mannához hasonlítja. Evvel különös erőt kölcsönöz az égből szállott kenyér hasonlatának, mert ő valóban mint a természetfeletti élet táplálékát adja magát nekünk, mind tanításában, mind az oltáriszentségben.
- (54) **hegyvidéket:** Júda hegyes vidéke; a **Hegyhez:** Sionhoz.
- (58) **szentélyeik a csúcsokon:** kánaáni szokás szerint a bálványok szentélyeit a hegytetőkre építették.
- (60) **Síló:** hosszú ideig a törzsszövetség közös szentélye és a szövetségláda helye. A filiszteusok rombolták le, s akkor a szövetségláda is az ellenség kezére került. Vö. 1Sám 1,1-4. Jeremiás gyakran utal erre az eseményre: Jer 7,16; 16,4-5; 23,9; 26,6.
- (67) Az északi törzsek elvetésének témája a Salamon utáni Időket idézi, amikor a két királyság, Izrael és Júda egymással szemben állt.
- (69) **akár az égből:** a jeruzsálemi templom az égi szentély mása, tehát ugyanúgy rendíthetetlen és örök.
- (70)-(71) Dávid alacsony sorból való felemelkedése itt teológiai jelentést kap: Isten őt népe pásztorává tette. Minthogy az Úr maga is mint pásztor jelenik meg az Exodusban, aki a juhokat előttük járva vezeti át a tengeren (52.v.), ez a kép a dávidi királyságnak nemcsak eszményt, de méltóságot is ad. Egyben a jó Pásztor előképe.

79. SIRALOM A LEROMBOLT VÁROS FELETT

Isten büntetéseként pusztulás tarolta le a várost. A zsoltáros a rombadöntött város leírása után Isten irgalmáért esedezik. A győzelem-ittas pogányok büntetésére, és hogy a foglyok kiszabaduljanak kell, hogy az Úr végül is sikra szálljon.

- 1 Aszáf zsoltára.

Ó Isten, örökségedet a pogányok megszállták,
szent templomodot meggyalázták,
Jeruzsálemet romhalmazzá tették.

- 2 Szolgáid tetemét eszik az égi madarak,
a föld vadállatai széttépik híveid testét.

- 3 Ömlött a vér, akár az áradat,
a város körül ember nem maradt,
hogy őket eltemessék.

80. zsoltár

- 4 Szomszédaink gúnytárgya lettünk,
ócsárlás, megvetés hangzik körülöttünk.
- 5 Ó meddig még, Uram?
Haragod mindörökre megmarad?
meddig lobog mint tűz feltékenységed?
- 6 Ömljön rájuk, Isten, a harag,
népekre, akik nem ismernek téged,
uralkodókra, akik nem hívják neved.
- 7 Mert Jákobot felemésztették,
szállását pusztasággá tették.
- 8 Örök jegyző, ne írd terhünkre
atyáink vétkeit:
ó küldd elénk irgalmas tetteid,
már egészen leroskadtunk a földre.
- 9 Segíts, ó diadalmas Istenünk,
neved dicsőségére ments meg minket,
neved miatt bocsásd meg bűneinket.
- 10 Ne engedd, hogy a pogány népek kérdjék:
„Hol az ő Istenük?”
Csak tudják, lássák meg a nemzetek:
bosszuld meg szolgálid kiontott vérért.
- 11 Jusson a foglyok minden sóhaja eléd,
roppant karod haláltól védje meg az elítéltek életét.
- 12 Borítsd szomszédaink ölébe hétszer
Uram, a gúnyt, amivel kigúnyoltak téged.
- 13 Mi pedig, meződ juhait, mi a te néped,
hálát adunk neked örökre,
és nemzedékről nemzedékre
hirdetjük dicsőséged.

80. SEREGEK ISTENE, TÉRJ VISSZA!

A költemény az északi királyságból ered, mert az elején említett törzsek oda tartoztak. Refrénje (4., 8., 15. és 20. v.) négy részre oszta: a) Invokáció, b) a szenvedő, meggyalázott nép, c) Izrael, Isten szőlője, d) ima a nemzetért és a királyért. A refrénben különösen szép Isten arca fényének gondolata: ha az a népre ráragyog, szabadulása biztosítva van.

- 1 A karnagynak; a „Lillomok”-ra. Ünnepestes parancs. Ászáf
zsoltára.
- 2 Izrael Pásztorá, figyeljen ránc fűled
ki Józsefet nyájként vezéred,
ki trónon űlsz a kerubok felett,
- 3 Efraim, Benjámin és Manasszé előtt
jelenj meg!
Keltsd fel hatalmad, jőjj és válts meg minket!
- 4 Ó Istenűnc, térj vissza hozzánk!
Arcodnak fényét ragyogtasd fel
és szabadulást hozz ránc.
- 5 Seregek Istene, Ura, meddig tájtékszol,
míg hozzád száll a nép imája?
- 6 A könnyet adad táplálékul,
itattál könnyel pohárszámra.
- 7 A szomszéd népek nevetsége lettűnc,
az ellenség gűnyt űz belőlűnc.
- 8 Seregek Istene, térj vissza hozzánk,
arcodnak fényét ragyogtasd fel
és szabadulást hozz ránc.
- 9 Egyiptomból egy szőlőtövet hoztál,
a népeket kihajtottad, azt pedig elűltetted,
- 10 elődeit elűzted,
gyökeret vert és ellepte a földet.
- 11 A hegyeket árnyékba vontá,
indája felfutott hatalmas cédrusokra.
- 12 A tengerig kiterjesztetted ágait,
elágazott egész a folyamig.
- 13 Mért pusztítottad el sövényét,
hogy minden jött-ment rajta lakmározszék?
- 14 Erdei vadkan letarolta,
a mező minden élőlénye falta.
- 15 Seregek Istene, kérűnc, térj vissza hozzánk,
az egekből tekints le, nézz ránc,
és ezt a szőlőt látogasd meg.
- 16 Oltalmazd, amit jobbod űltetted,
s fiad, akit magadnak neveltél fel.

81. zsoltár

- 17 Azokat, akik elemésztik tűzzel,
haragod sújtsa, semmisítse meg.
- 18 Védd meg a férfit jobboldon, terjeszd fölé kezed,
hisz magadnak neveltéd.
- 19 Nem fordultunk el tőled,
add vissza életünk, hadd szólítsuk neved.
- 20 Urunk, seregek Istene, térj vissza hozzánk,
arcodnak fényét ragyogtasd fel
és szabadulást hozz ránk.

(16)-(18) A királyt Isten jobbra emelte ki és az ő jobbán ül. Az Isten őt is, akár a népet, a maga számára választotta ki és ültette trónra.

81. ÜNNEPI ÉNEK ÉS ISTENI INTÉS

A zsoltár első része minden bizonnyal a sátoros ünnepre készült himnusz. Ezt az ünnepet őszi telihold (szept.-okt.) idején ülték, amikor sátorban lakva emlékeztek meg az Egyiptomból való kiszabadulásról. A második rész (a 9. v.-tól) szigorú hangú intő szózat a néphez, hogy térjen vissza Ura hűségére. A vád és a szenvedélyes kérés egybefonódik.

- 1 A karnagynak; a „Liliomok”-ra. Ünnepeles parancs. Ászáf zsoltára.
- 2 Ujjongjatok Erődünk Istenének,
dicsérje Jákob Istenét győzelmi ének.
- 3 Daloljatok, verjétek a dobot,
csendüljön hárfaszó, zenéljen lantotok.
- 4 Az újhold kezdetét jelezzék harsonák,
holdtölte éjjelét, az ünnepet magát.
- 5 Mert ez a törvény, Izrael,
mert Jákob Istene rendelte el.
- 6 Józsefnek ilyen parancsot adott,
amikor Egyiptom földjéről távozott.
- 7 „Szavára hallgattam annak, kit nem ismertem,
terhét válláról leemeltem,
kivettem kezéből a kosarat.

- 8 Szorongásodban hívtál engem,
s én megszabadítottalak.
Mennydörgő rejtekemből szóltam hozzád,
pedig Meriba vizeinél lázadoztál.
- 9 Halld népem, tanúskodom ellened,
ó Izrael, bár szavaimra hallgatnátok!
- 10 „Nem lesz más isten köztetek,
idegen istent többé nem imádtok.”
- 11 Én vagyok Jáhvé, én az Isten,
én hoztalak ki Egyiptomból,
sőt éhes szád is betöltöttem.
- 12 De az én népem nem figyelt szavamra,
Izrael rólam tudni sem kíván.
- 13 Így hát makacs szívéért elvettem,
hadd fusson vágypai után.
- 14 Ó, bárcsak rám figyelne népem,
bárcsak követné Izrael ösvényem.
- 15 Ellenségeit azonnal leverném,
kezemet támadói ellen felemelném.”
- 16 Akik az Urat gyűlölik,
a földön csúsznának előtte,
és vesztük megpecsételnék örökre.
- 17 Őt pedig táplálná a búza velejével,
sziklából jóllakatná mézzel.

(6) **József:** itt a nép egészét jelenti.

(7) Evvel a verssel kezdődik az isteni orákulum. A 8. v.-ig bezárólag az Isten jötteteit sorolja, a 9. v.-tól kezdve vádbeszéd.

(8) **Meriba vizeinél:** a sivatagi vándorlás során történt, pontos helye nem állapítható meg. Vö. Kiv 17,7.

(10) A tízparancsolat kezdő szavaira emlékeztet (Kiv 20,2-3).

82. ÍTELET A POGÁNYSÁG FELETT

A zsoltár olyan irodalmi témát használ, amit sok más ókori népnél is megtalálunk: az istenek gyűlést tartanak az égben. A zsoltáros látomásában azonban Jáhvé elnököl, és a gyűlésen vádbeszédet mond az istenek ellen. Ez a vádbeszéd a pogány fejedelmek ellen szól, akik isteneik nevében uralkodnak. A zsoltár hátralevő része igazában a pogány istenek „mitosztalanítása”, annak kijelentése, hogy nem rendel-

83. zsoltár

keznek sem isteni tudással, sem isteni örök életerővel. A költemény fohással zárul, amely Jáhvé mindenek fölötti uralmának megvalósulását sürgeti. A keresztény imádkozó számára ez a zsoltár is az Isten országának jézusi gondolatkörébe kell, hogy illeszkedjék.

- 1 Aszáf zsoltára.
Az istenek gyűlésén Isten elnököl,
ítélkezik az istenek között:
- 2 A vétkest meddig véditek,
még meddig fogjátok a gonosz pártját?
- 3 Védjétek meg a gyengét és az árvát,
pártoljátok a szenvedőket és szegényeket!
- 4 Válságot hozzatok gyengének és szegénynek,
gonoszok rabságából mentsetek ki őket.”
- 5 Értés, tudás nélkül, sötétben kóborolnak,
a föld alapjai alattuk imbolyognak.
- 6 Én isteneknek tartottalak titeket,
ó fiaim a Fölségesnek!
- 7 De ti is meghaltok, akár az emberek
és összeestek, mint a fejedelmek.
- 8 Ó kelj fel, Istenünk, s a földet te vezérel,
magad kormányozz minden népet!

83. IMADSÁG AZ ELLENSÉG GYÜRÜJÉBŐL

A mindenünnen támadó ellenség a nemzetet megsemmisítéssel fenyegeti. Szinte minden fontosabb szomszéd nép az ellenség oldalán áll. Hatalmas pártfogójuk az asszír birodalom. A zsoltáros imájában két történelmi példát említ: ahogy az Úr Gedeon vezérletével a midániakat és Debóra és Bárak vezetése alatt Sziszer csapatait megsemmisítette, most is bánjon el az ellenséggel. A súlyos helyzet ellenére a költemény hangulata magabiztos és harcias.

- 1 Dal. Aszáf zsoltára.
- 2 Van, Istenem, hozzád hasonló Isten?
ne hallgass, én Uram, ne maradj néma!
- 3 Nézd, ellenséged összecsődült,
ellenfeled fejét magasra nyújtja.
- 4 Nézd, néped ellen álnok terveket koholnak,
és kincsed ellen összefognak.
- 5 Mondják: „Gyertek, tartsuk ezt a népet feledésbe,
senki se emlékezzék Izrael nevére.”

- 6 Igen, tanácskozásra gyűlnek,
ellenfeleid összeállnak szövetségbe:
- 7 Ott vannak Édom sátrai és Izmael,
ott van Moáb és Hágár népe.
- 8 Velük van Biblosz, Amalek,
Tirusz lakói és Filisztea,
- 9 közējük állt Asszíria,
Lót népének hatalmas karja lett.
- 10 Mint Midiánnal, Sziszerával, úgy bánj el velük,
mint Jábinna a Kíson vize mellett,
- 11 a föld színéről irtsd ki őket,
és trágyázza a földet tetemük!
- 12 Úgy járjon minden hadnagyuk, mint Óreb és Zeb,
akár Zéba és Zelmunna, a hadvezérek!
- 13 Mert azt mondták: „Raboljuk el a legszebb
legelőket”,
- 14 én Istenem, akár a kórót,
akár a pelyvát, szél sodorja őket.
- 15 Ahogy a tűz az erdőt égeti
és lángra gyúl a rengeteg,
- 16 rohanjon rájuk viharod,
pusztítsa őket tomboló szeled.
- 17 A szégyen arcukat befödje,
és neved álljon önmagáért bosszút,
- 18 szégyen, gyalázat szálljon rájuk mindörökre,
temesse őket teljes pusztulásuk.
- 19 Tudják meg: Jáhvé a neved,
Te vagy az egyedüli Felség
az egész föld felett.

-
- (7) **Édom, Izmael, Moáb és Hágár:** szomszédos szemita népek, a választott nép hagyományos ellenségei.
- (8) **Biblosz és Tirusz:** föníciai városok, **Amalek:** nomád nép Izrael-től délre.
- (9) **Asszíria** említése mutatja, hogy a zsoltár fogság előtti. **Lót fia:** Moáb és Édom (vö. Ter 19,36-37).
- (10) Midián vereségéről lásd Bír 6-7, Sziszeráról és Jábinról Bír 4-5.

84. zsoltár

- (12) **Óreb és Zeb:** midianita fejedelmek, akik elestek a csatában (vö. Bír 7,25). **Zéba és Zelmunna:** Midián két királya, akiket Gideon ölt meg (vö. Bír 8,21).
- (19) A zsoltáros ellenségei pusztulását azért keresi, hogy népe győzelmében az Úr dicsősége diadalmaskodjék.

84. VÁGYAKOZÁS A TEMPLOM UTÁN

A zsoltáros Isten templomában otthont és bensőséges elnyugvást keres. A költemény eredeti értelme vitatott, világos azonban, hogy távlata túllép a templomba való zarándoklás egyszerű tényén. Dahood a költemény második felében (7.-13.v.) esőért mondott ima elemeit fedezi fel, ez a felfogás azonban összefügg az ő fordításával, amelyet csak jegyzetben közlünk. Mások a zarándokok élményeire vonatkoztatnak sok részletet.

- 1 A karnagynak; „gittith”-re. Kóra fiainak zsoltára.
- 2 Milyen csodálatos a te lakásod,
seregek Istene!
- 3 Lelkem sóvárgó vággyal van tele,
kívánja, Uram, udvarod.
Vágyódva hív a szívem és a testem,
ó Isten, élő Isten.
- 4 Van a verébnek lakhelye,
fecskének fészke,
hol fiókáinak helyet találjon:
oltárodnál, seregek Istene,
Uram Királyom.
- 5 Boldog, kit mindörökre házádba fogadsz,
hogyan magasztaljon tégedet,
- 6 boldog, kinek oltalmat adsz,
szívéből felbuzog dicséreted.
- 7 Kiszáradt völgyön ahogy áthalad,
forrás fakad,
földjét a hajnal zápora
felöltözteti áldásaiba.
- 8 Városról városra vonulnak,
mennek meglátni Sion Istenét.
- 9 Urunk, seregek Istene,
halld meg szavunkat,
ó Jákob Istene, fordítsd füled felénk.

- 10 Isten, Nagyúr, tekints ránk,
és nézd Felkent Királyod arcát.
- 11 Sokkal jobb egy nap udvarodban,
mint ezer lenn az alvilág ölén.
Jobb megmaradni házad küszöbén,
mínt lakni benn a Gonosz Sátorokban.
- 12 Az Úristen ragyogó Felség,
és ajándéka: kegyelem, dicsőség.
Az Úr javait nem tagadja meg
azoktól, akik ártatlanul járnak.
- 13 Seregek Ura, boldog az az ember,
kinek reménye nálad.

-
- (7) A vers értelme vitatott. Dahood rekonstrukciójában így hangoz-
nék:

Bocsásson patakozó vizet a völgyre,
buzogjon fel a forrás,
zengjen az égből mennydörgő kiáltás,
s a víz a tavakat betöltse.

85. ENGESZTELŐ IMÁDSÁG

A zsoltár a haragvó Istenhez fordul engesztelő szavakkal. A 9. vers-
ben Isten válaszát halljuk. A hátralévő sorok a megvalósuló bőség és
boldogság ajándékait szemléltetik. A 13. vers tanúsága szerint a zsol-
táros elsősorban esőt és termékenységet remél. A zsoltár távlata azon-
ban túlmegy ezen a konkrét földi szükségleten: az ég és föld egységét
és harmóniáját ünneplik az utolsó sorok.

- 1 A karnagynak. Kóra fiainak zsoltára.
- 2 Uram, vedd pártfogásba földedet,
add vissza Jákob vagyonát,
3 néped bűnét bocsásd,
minden vétkét feledd.
- 4 Csituljon haragod heve
és csillapodjék bosszús lángolásod,
5 térj vissza, boldogságunk Istene,
hárítsd el tőlünk háborgásod.
- 6 Hát haragodnak nem lesz soha vége?
dühöd kiterjed minden nemzedékre?

86. zsoltár

- 7 Te vagy a Győztes, életet hozz ismét!
Hogy néped benned újra vigadozzék.
- 8 Mutasd meg nekünk, ó Uram, jóságod,
adj boldogságot.
- 9 Hadd hirdetem, az Isten szava ez:
„Jáhvé békét ígér
népének, jámborainak,
annak, ki hozzá visszatér.”
- 10 Bizony közel van boldogító jelenléte
azokhoz, akik félik őt!
Igen, szállást vett országunkban dicsősége!
- 11 Itt egybekel a hűség és a jóság,
igazság, béke átöleli egymást,
- 12 a hűség kisarjad a föld alól,
az égből az igazság lehajol.
- 13 Az Úr hullatja mennydörögve záporát,
s itt megterem a föld gyümölcse.
- 14 Az igazság vonul előtte,
szépség követi lábnyomát.

86. SZEGÉNY VAGYOK: TÉGY CSODÁT ÉRTEM!

Könyörgő esdeklés és Isten iránti lelkes csodálat adja a költemény alaphangját. A 14.-16. v. világosan mutatja, hogy az Imádkozó nem más, mint a király, az Úr „hű fia és szolgája”.

- 1 Dávid imája.
Figyelj, Uram, és adj feleletet:
szegény vagyok és szenvedek.
- 2 Híved vagyok: oltalmazd életem,
szolgádat szabadítsd meg,
mert benned bízok, Istenem.
- 3 Ó Uram, irgalmazz nekem,
egész nap csak hozzád kiáltok.
- 4 Deríts szolgád lelkére vigasságot,
hisz lelkem, Uram, hozzád emelem.
- 5 Mert jó és megbocsátó vagy, Uram,
mindahhoz, aki hív, jóságod gazdag,

- 6 Uram, imámat hallgasd,
füled figyelje könnyörgő szavam.
- 7 Mikor szorongatnak, hozzád kiáltok.
A válaszodra várok!
- 8 Az istenek közt nincs hasonló hozzád,
Uram, nincs párja műveidnek.
- 9 Ha cselekszel, a népek hozzád jönnek,
Uram, hogy leboruljanak
és áldást mondjanak nevednek.
- 10 Hatalmas vagy, csodák szerzője
Te vagy, ó Isten, egymagad!
- 11 Uram, taníts ösvényeidre,
csak a Te hűségedben járjak utamon.
- 12 Tanítsd szívem, neved tiszteljem félelemmel,
én Uram, Istenem,
hálát mondok egész szívemmel,
ó Örökkévaló, neved magasztalom.
- 13 Felség, túlcsonduló szeretettedben
az Alvilág aljáról is kimentesz engem.
- 14 Isten, kevélyek keltek ellenem,
barbár csapat keresi életem,
nem értik: Vezérem Te vagy.
- 15 De Te, Uram, Jóságos és Irgalmas,
haragban lassú, kegyességben, hűségben hatalmas,
- 16 fordítsd hozzám kegyelmed,
szolgádnak adj győzelmet,
legyen hű fiad diadalmas!
- 17 Jóság, tégy csodát értem,
hadd lássa ellenségem,
s fejére szégyen szálljon.
- Uram, te légy segítőm,
te légy vigasztalásom.

(13) A zsoltárok eszkatológikus hitének forrása talán itt jut kifejezésre: Isten végtelen szeretete kiszabadít engem az Alvilág örök halálából.

87. zsoltár

87. MINDEN NÉP SION SZÜLTETTE

Ez a zsoltár tanúskodik legvilágosabban arról, hogy Isten általános, minden népet felölelő üdvösségtervéről az ószövetségi kinyilatkoztatás is beszélt. Sionban született minden nép, azaz valamiképp polgárjogot nyert az üdvösségre. Ugyanakkor a szent város minden nép anyja, minden nép üdvösségének forrása. Ezért is védi ezt a várost az Úr minden viszontagságban. A keresztény imádkozó itt az apostoli Egyházzal együtt az égi Jeruzsálemre s annak földi mására, az Egyházra gondol.

- 1 Kóra fiainak zsoltára. Dal.
Ó városunk, a szent hegyek felett,
- 2 ó Sion valamennyi kapuja,
az Úr szeret!
- 3 Aki ékessé tette Jákob minden otthonát,
belőled hallatja szavát,
ó Isten városa!
- 4 Bejegyzem Ráhábót és Babilóniát
azok közé, kik engem elismernek.
Tírusz, Filisztea és Etiópia:
„Mind itt születtek!”
- 5 És Sionról ezt mondják:
„Mindegyik nép az ő szülötte,
a Magasságos öröközik fölötte.”
- 6 Beírja majd az Úr a népek lajstromába:
„Ez mind itt született.”
- 7 S mindaz, ki benned szenvedett,
nótázik és a táncot járja.

(3) **Jákob minden otthonát:** minden zsidó települést és várost.

(4) **Ráháb:** Egyiptom neve. A zsoltáros az általa ismert legnevesebb pogány országokat sorolja fel.

88. A HALÁL ÁGYÁN KITERÍTVE

Súlyosan beteg, sír szélén álló ember panaszos imája. A költemény komor, halálváró sötétségében csak a 14. vers fohásza gyújt némi világosságot. Megrázó vallomás a halál közeledtének élményéről.

- 1 Dal. Kóra fiainak zsoltára. A karnagynak; betegségben,
gyötrődésben. Hémán, a bennszülött költeménye.
- 2 Ó Uram, Istenem, Megváltóm,
hozzád kiáltok éjjel-nappal egyre.

- 3 Jusson elédbbe imádságom,
kiáltozásom vedd füledbe.
- 4 Eltölti lelkemet a gyötrelem,
s az Alvilágra süllyedt életem.
- 5 Azok közé soroltak,
akik a mély Gödörbe hulltak.
Minden erő elhagyta testem,
- 6 a halál ágyán kiterítve,
mint akit meggyilkoltak, sírban fekszem,
mint akit elfeledtél és jószágod elhagyott.
- 7 Alászálltam az Alvilágba,
sötét és mély országba.
- 8 Egész súlyával rám dőlt haragod,
minden felindulásod rám csapott.
- 9 Barátaimat messze vitted tőlem,
utálat lettem a szemükben.
Börtönbe estem, nincs szabadulásom,
- 10 homályt borít szememre bánkódásom.
Uram, naponta hívlak egyre,
kitárom feléd karomat.
- 11 A holtak látják-e csodáidat?
Az árnyak felkelnek dicséretedre?
- 12 Talán a Sírban jószágodat hirdetik?
hűségedet a Pusztulásban?
- 13 Csodáidat a Sötétségben ismerik,
kegyességed a Feledés honában?
- 14 De én, Uram, csak egyre hívlak,
érjen hozzád imám, ha virrad.
- 15 Ó Uram, miért utasítasz vissza?
Miért fordítod el tekinteted?
- 16 Gyötrődöm, jajgatok és haldokolva,
kerékbe törve reszketek.
- 17 Már haragod hulláma elborított,
vad támadásod összezsugorított,
- 18 özönlött rám egész nap, mint az ár,
magam maradtam: körülvettek.

89. zsoltár

- 19 Minden barátom messze vitted,
egyetlen társam lett az Éjhomály.

-
- (4) **az Alvilágra süllyedt életem:** az Alvilág neveinek hosszú listáját tartalmazza ez a zsoltár: mély Gödör (5.v.), sötét és mély Ország (7.v.), börtön (9.v.), a Sír (12.v.), a Pusztulás (uo.), a Sötétség, a Feledés hona (13.v.), az Éjhomály (19.v.).

89. KIRÁLY IMÁJA A HÜSÉGES ISTENHEZ

A költemény főtémája Isten Dávidnak tett ígérete és Dávid utódai számára ígért hűsége. Ennek a hűségígéretnek látszólag ellentmond a király elhagyatott és szorongatott helyzete, amelyből az Úrhoz rimáncodik.

- 1 Étám, a bennszülött költeménye.
- 2 Szerelmed, Uram, mindörökre zengem
és korról-korra hirdetem hűséged,
- 3 kimondja tisztán nyelvem:
Az ég szerelmed alkotása, örök Isten,
és hűséged még annál is erősebb.
- 4 „Választottammal szövetségre léptem,
Dávid szolgámnak megesküdtem:
- 5 Utódod mindörökre megmarad,
és minden nemzedéken át fenntartom trónodat.”
- 6 Uram, ígéreted dicsérik az egek,
dicsérik hűséged a szentek seregében.
- 7 Kicsoda olyan, mint az Úr az égben?
Van-e hozzá hasonló isten?
- 8 Remeg az Úr előtt a szentek serege,
rémülten reszketnek körötte:
- 9 Seregek Ura, Istene, ki olyan mint te?
Hatalmas Fölség, híveid sereglenek köréd,
te uralkodsz a tenger tükrén,
lecsitítod háborgó özönét.
- 11 Ráháb a zsákmányod lett,
erős karoddal szétszórtad az ellenséget.
- 12 Tiéd az ég, s a föld tied,
a világ mindenestül a te teremtményed.

- 13 Amán és Záfon: kezéd művei,
Tábor és Hermon hegyei
előtted himnuszt zengenek.
- 14 Ó Harcosunk! Karod hatalmas,
csatákon győztes balkezed és jobbod diadalmas.
- 15 Jog és igazságosság tartja széked,
szeretet és igazság áll előtted.
- 16 Boldog a nép, mely ragyogásod látja,
Uram, fénnel borítja útjukat
arcod világossága.
- 17 Naponta jelenlétedben vigadnak
és örvendeznek jóságodnak.
- 18 Mert tőled támad győzelem, dicsőség,
diadalt kegyelmedtől várunk.
- 19 Nekünk az Úr a legmagasabb Fölség,
Izrael Szentje: ő a mi királyunk!
- 20 Így szóltál egykor látomásban,
hívednek magad mondtad:
„Harcos helyett gyereklegényt avattam fel királynak,
hős férfi helyett gyenge ifjat.
- 21 Szolgámat, Dávidot meglettem,
és szent olajjal királyommá kentem.
- 22 Kezem őt felruházza hatalommal,
és erőssé teszem karommal.
- 23 Ellenség nem támadhat ellene,
a Gonoszság fia nem győzi le.
- 24 Lesújtok minden támadóra,
és gyűlölői lehullnak a porba.
- 25 Hűségem, szeretetem mellette marad
és nevem által diadalt arat.
- 26 Balját a tenger fölé emelem,
jobbját a nagy Folyóig nyúlni engedem.
- 27 Felém fordulva ezt kiáltja:
Én atyám, Istenem,
Te üdvösségem köszikléja!
- 28 Elsőszülött fiammá őt teszem,
ő lesz a földkerekség legnagyobb királya,

89. zsoltár

- 29 örökké megmarad szeretetem iránta,
és szövetségemet meg nem szegem.
- 30 Fiára száll majd trónusa,
uralma mint az égbolt fennmarad;
nem múlik el soha.
- 31 Ha gyermekei törvényem elhagyják,
ha rendeléseim nem követik,
- 32 ha szabályaim megszegik,
ha parancsaimat nem tartják,
- 33 akkor a lázadókat bottal büntetem,
és álnokságuk korbáccsal verem,
- 34 de szeretetem vissza nem vonom,
nem hamisítom meg hűségem,
- 35 én nem szegem meg szövetségem,
szavamat meg nem tagadom!
- 36 Én szentségemre örök esküt tettem,
én Dávidhoz nem leszek hűtlen:
- 37 Királyi háza mindörökre megmarad
és trónja áll előtttem, mint a nap,
- 38 akár a hold, nem múlik sarja,
erősebb lesz az egeknél uralma."
- 39 Lám mégis elvetted őt dühödben,
felindultál felkent királyod ellen.
- 40 Szövetséged szolgálóddal felbontottad,
a koronát fényétől megfosztottad.
- 41 Falait ledöntötted,
sok várát romhalmazzá tetted.
- 42 Aki csak arra jár, kifosztja,
minden szomszédja kigúnyolja.
- 43 Lám támadói jobbját felemelted
és ellenségei kezük magasra tartják.
- 44 Pengéjét haragosan földre verted,
nem támogattad kardját.
- 45 Hagytad hadai közt letűnni csillagát,
és felborítottad királyi trónusát.
- 46 Rövidre szabta ifjúsága idejét,
hagytad kihűyni férfi erejét.

- 47 Uram, még meddig maradsz távol?
Győzelmes, haragod még meddig lángol?
- 48 Gyötrelmeimet ne feledd,
csak pár nap van még életemből hátra.
Hiába alkottad az emberi nemet?
- 49 Van ember, aki nem hull a halálba?
Van-e ki elszökik az Alvilágból?
- 50 Uram, szerelmed régi tettei hol vannak,
amint azt hűséggel Dávidnak megfogadtad?
- 51 Gondolj, Uram, szolgád gyalázatára:
nyilát minden pogány szivembe mártja!
- 52 Emlékezz, ellenségeim gyaláznak engem,
felkent királyodat gyalázzák gonoszul.
- 53 Áldott legyen az Úr
örökkön és örökké. Ámen. Ámen.

-
- (8) **a szentek serege:** valószínűleg az „istenek gyülekezete”, amelyről a 82. zsoltár szól.
- (11) **Ráháb:** Egyiptom.
- (13) **Ámán:** a mai Alma Dag hegycsúcs Dél-törökországban.
Záfon: ma Dzsebel el 'Akra Szíriában. A kánaáni istenek lakóhelye, a görög Olümposzhoz hasonló hiedelmek vették körül.
Tábor és Hermon: magas hegycsúcsok Palesztinában, illetőleg Libanonban.
Ókori források beszélnek a föníciai vallás négy szent hegyéről, bár nem világos, hogy a fenti négy is ekként szerepelt volna. Mindenesetre a zsoltáros, amikor a négy hegy hódolatát bemutatja, Jáhvénak a pogány istenek feletti hatalmát ábrázolja.
- (14) **Harcosunk:** Jáhvé megszólítása, aki a király oldalán síkra száll.
- (26) **tenger . . . nagy Folyó:** a Vörös Tengertől az Eufráteszig vagy valószínűbb, hogy a „Föld egyik szélétől a másikig”. Vö. Zsolt 72,8.
- (53) Ez a vers a Zsoltárok harmadik könyvének záradéka.

90. MINT A SÓHAJ SZÁLLNAK ÉVEINK

Az emberélet törekeny, múltó voltát tárja a zsoltáros az Úr elé. Az ember a Mocsárból — a föld mélyének nedves agyagából —, azaz a halál országából származik, oda is kell visszatérnie. Az Úr fényének fölénk ragyogása az, amiben remélünk, ami kárpótol a földi lét gyötrelméért, és kezünk munkájára áldást hoz.

90. zsoltár

- 1 Mózesnek, Isten emberének imája.
Ó Uram, támaszunk, állj mellénk,
mindenkor légy mellettünk, el ne hagyj!
- 2 Még mielőtt a hegyek lettek,
a föld s a mindenség mielőtt megszülettek,
te mindöröktől mindörökre vagy!
- 3 Ne küldd az embert vissza a Mocsárba,
ne mondd: „Térjete vissza emberek!”
- 4 Egy ezredév előtted lepereg
oly gyorsan, mint a tegnap,
akár az éj egyetlen örváltása.
- 5 Hogyha letéped őket este,
hajnalra olyanok, mint fű, mit lekaszáltak,
virul, mikor levágják reggelente,
de alkonyatra elhervad, leszárad.
- 7 Ó jaj, haragod leterít
és indulatod elemészt bennünket,
szemed előtt tartottad bűneinket,
arcod fényében ifjuságunk vétkeit.
- 9 Napjaink eltűnnek, ha ránk sújtasz dühödben,
és mint a sóhaj szállnak éveink.
- 10 Mindössze hetven év az életünk,
legfölből nyolcvan, hogyha engedi az Isten.
Csak bűnbe visz és bajba a kevélység;
az öröm illan, s elenyészünk végkép.
- 11 Ki érti bosszúd szörnyű erejét?
Hogy azokra, kik félnek téged,
így ráborítod haragod hevét?
- 12 Tanítsd számlálni napjaink sorát,
szívünket bölcsességgel áldd.
- 13 Urunk, térj vissza! Ó még meddig?
Légy irgalommal szolgálid iránt.
- 14 Szerelmed töltsön el, ha ránk köszönt a hajnal,
egész nap ujjongjunk vigadva dallal.
- 15 Kárpótold boldogsággal szenvedésünk napját,
a sok gyötrelmes évet,
- 16 hogy tetteidet lássa minden szolgád,
hogy lásson végre uralkodni téged.

- 17 Az Úristen gyönyörűsége
ragyogjon ránk és kezünk munkájára,
kezünk munkáját értünk s önmagáért
ereje támogassa, áldja.

-
- (3) Valószínűleg: utalás egy mitológiai témára, amely szerint Isten az embert az Alvilág agyagából gyúrja, ahová azután vissza is kell térnie. A gondolat rokon a Teremtés könyvének tanításával: „porból vagy és porrá leszel” (Ter 3,19). Vö. Zsolt 139,15.

91. AZ ÚR OLTALMA VÉDI A KIRÁLYT

Mitchell Dahood ezt a költeményt az ún. „királyzsoltárok” közé sorolja. Döntő érv az első sor fordítása („Ki trónon ülsz . . .”), de az egész zsoltár új fényben jelenik meg, ha az uralkodó feletti isteni oltalomra vonatkoztatjuk. Az utolsó három vers isteni ígéret. A zsoltáros a próféták stílusában ünnepélyesen biztosítja a királyt Jáhvé örök védelméről. Ilyen orákulum a királyzsoltárok egyik jellemzője. A záróvers az örök élet vendégségéről szól.

- 1 Ki trónon ülsz a Magasságos hajlékában,
és nyugalmad a Mindenható árnyékában lated,
- 2 elmondhatod: „Uram, én menedékem és köszálam,
én Istenem, reményem benned.”
- 3 Kiment a kelepcéből téged,
megóv, ne érjen gyilkos méreg,
- 4 tollával tested betakarja,
és szárnya alatt lesz a menedéked.
Páncélod, pajzsod lesz a karja.
- 5 Éji falkáktól nem kell félned,
nappal suhanó nyíl téged nem érhet,
- 6 sem döghalál, mely éjsötétben lappang,
pusztító vész, mely délben nyíltan lépked.
- 7 Hulljon bár balfelől ezer és jobbról tízezer,
hozzád nem érhet el.
- 8 Látja a romlást két szemed,
látod, hogy meglakolnak mind a vétkesek.
- 9 De hogyha az Úr lesz a menedéked,
a Magasságos támasztó pilléred,
- 10 téged nem érhet semmi baj,
sátradhoz döghalál nem férhet.

92. zsoltár

- 11 Mert angyalait küldi melléd,
vigyázzák minden utadat,
12 kezükben visznek:
ne üthesd kőbe lábadat.
13 Oroszlánt, viperát taposol össze,
kígyóra hágsz és oroszlánköllyökre.
14 „Ha ragaszkodik hozzám,
én váltságot hozok neki,
és védőbástyája leszek,
ha nevemet elismeri.
15 Ha kiált hozzám, felelek,
és mellette leszek,
és szorongásából megszabadítom.
Fényes lakomán lesz vendégem,
16 végnélküli napokkal boldogítom:
kortyokban issza üdvösségem.”

-
- (15) **Fényes lakomán lesz vendégem:** a kbd szó ilyen értelméről lásd Zsolt 15,4 és 50,15.23. Fordításunk tudatosan „bőbeszédű” mind a kifejezés árnyalati követelményei, mind a költemény ünnepestélyes befejezése miatt.
(16) **kortyokban issza:** Vö. Zsolt 34,9 („idd magadba”) és 50,23 (jegyzettel).

92. AZ IGAZ EMBER BÖLCSESSÉGE

A zsoltáros hitből eredő életbölcseességét fejezi ki. A rosszak virágzása olyan mint a gyomé, ideig-óráig tart csak. Az igaz viszont, mint a pálma Isten udvarában, örökre virít. Rokon az 1. zsoltárral.

- 1 Zsoltár. Szombati dal.
2 Uram, jó neked hálát mondani,
Fenséges, dalban dicsérni neved.
3 Szerelmedet hirdetni virradatkor,
s az éj óráiban hűségedet.
4 Kisérni lanttal, citerával,
a hárfa dallamával.
5 Mert alkotásod ujjongással tölt el,
dalolom kezéd műveit örömmel.

- 6 Mily nagy vagy, Uram, teremtményeidben,
elméd mélysége mérhetetlen!
- 7 Az oktalan nem látja át,
az együgyű nem érti meg:
- 8 mikor az álnok, mint a gyom, burjánzott,
s a gonosztevők sorsa felvirágzott,
ő egy csapásra letarolta őket.
- 9 Uram, öröktől fogva áll Fenséged,
10 hisz látod, Uram, minden ellenséged,
hisz látod, ellenségeid a porba buknak.
- A gonoszok mind szétfutottak,
11 de mint a vad bikáét, szarvamat magasra emeled,
felfrissít rám csorduló keneted.
- 12 Láttá szemem romlását mindazoknak,
kik gyalázkodva rútul rám rohantak.
- 13 Saját fülem hallotta:
„Az igazak virulnak mint a pálma,
mint libanoni cédrus, úgy gyarapszanak,
14 átültetve az Úr házába,
az Isten udvarán virítanak.
- 15 Egyik sem szárad el öreg korára,
hanem üde és friss marad.”
- 16 Szívem az Úr igazságát hadd zengje:
„Köszálam ő és nincs álnokság benne.”

(11) **szarvamat magasra emeled:** lásd a 75. zsoltár bevezetését.
rám csorduló keneted: keleti szokás, ünnepi vendégnek szól.
Vö. Zsolt 23,5.

Az Isten felségét fejezi ki ez a költemény az ősi kánaáni kultúra nyelvén. A föld szilárd: Isten úr lett az őskáosz felett, és uralma nem rendülhet meg. A tenger dübörgése, amely a káosz felé törő elemi erőket jelképezi, nem tudja többé megrendíteni uralmát. Amit mai filozófiai nyelven Isten transzcendens voltának nevezünk, itt élményszerű képekben jut kifejezésre.

94. zsoltár

- 1 Az Úr uralkodik, felségbe öltözött,
felöltözött, övet kötött magára győzelemből.
Szilárdan áll a föld
és soha meg nem rendül.
- 2 Áll trónod ősi korok óta,
Te állsz öröktől fogva.
- 3 Uram, a tengerár magasra csap,
felzúg a tengerár dübörgő mennydörgése,
felzúg a tengerár szilaj hullámverése.
- 4 Erősebb, mint a dörgő áradat,
viharzó tengernél hatalmasabb,
a magas mennyeknél hatalmasabb az Isten.
- 5 Trónod szilárdná tetteid ősidőkben,
a szentek templomokban magasztalnak egyre,
Uram, vég nélkül és örökre.

-
- (5) a szentek templomában: Isten udvara az égi templomban. Lásd a 82. zsoltárt az „istenek gyülekezetéről”. Más magyarázat szerint a választott nép gyülekezete a jeruzsálemi templomban.

94. A SZÁMONKÉRŐ ISTEN

A zsoltáros a gonoszok feletti ítélet sürgetésével kezdi költeményét (1.-7.v.), majd a számonkérő Istenbe vetett hitét fejezi ki (8.-11.v.), aki jóknak és rosszaknak egyaránt megfizet (12.-15.v.). A költemény második része az Úr szabadító és támogató erejéről számol be, s az ellenség pusztulását mint befejezett tényt jelenti.

- 1 A számonkérés Istene, az Úr,
a számonkérő Isten megjelent.
- 2 Kelj fel, ítélj meg a világot,
hajtsd ki a pusztaságba a kevélyeket.
- 3 Uram, a gonoszt meddig tűröd,
a gonoszok még meddig örvendeznek?
- 4 Még meddig ontják magukból a gőgöt,
a bűnözők még meddig dicsekednek?
- 5 Uram, népedet eltaposták,
és örökséged meggyötörték,
- 6 az özvegyet, a hontalant megölték,
meggyilkolták az árvát.

- 7 Azt gondolták, az Úr semmit se lát,
 hogy Jákob Istene nem tudja meg.
- 8 Legyetek okosabbak, ostobák!
 Örültek, mért nem értitek?
- 9 Nem hall, aki a fület teremtette?
 Nem lát a szemek alkotója?
- 10 Nem büntet, ki a népeket nevelte?
 Vagy tudatlan az emberiség tanítója?
- 11 Az ember minden gondolatát ismeri az Úr,
 és tudja, hogy értéktelen;
- 12 boldog, akit magad tanítasz, Istenem,
 ki tőled, törvényeidből tanul.
- 13 A rossz napok után elnyugszik nálad végül,
 míg a gonoszok végső gödre készül.
- 14 Igen, az Úr nem hagyja cserben népét,
 nem árulja el örökségét.
- 15 A törvényszék előtt kiderül az igazság,
 mikor megítélik az igaz jussát.
- 16 Ki kelt fel éntem a gonoszok ellen?
 ki védett meg a bűnözőkkel szemben?
- 17 Ha nincs az Úr, hogy mellém álljon,
 a Tömlöc lenne régen a lakásom.
- 18 Amikor szóltam: „Süllyedni kezd lábam!”
 Uram, kegyelmedben támaszt találtam.
- 19 Mikor a gondok között elmerültem,
 vigasztalásod harmatozta lelkem.
- 20 Ki gonoszság szerint ítél, lehet-e majd vendéged?
 Vajon a rendbontókat véded?
- 21 Az igaz életét támadva összefogtak,
 az ártatlan fejére ítéletet hoztak.
- 22 De énnekem védőbástyám az Úr lett,
 én Istenem: megmentőm és köszálom.
- 23 Hagyta, hogy rosszaságuk a fejükre szálljon,
 gonoszságukért eltáposztá,
 Uristenünk elpusztította őket.

(17) ■ Tömlöc: az Alvilág, illetőleg a halál.

95. zsoltár

95. GYERTEK, IMÁDJUK!

Istendicséretre való felszólítás. Az Istent mint teremtet és a világ urát vallja, akinek a választott nép „legelésző nyája”. Ezt a szinte „bukolikus” képet megtöri a mult bűneinek, a sivatagi vándorlás hűtlenségének emléke. Masszánál és Meribánál a lázadás mintegy előrevetített összefoglalása volt a nép későbbi bűneinek. A zsoltár így a fenyegető figyelmeztetés hangján zárul.

- 1 Gyertek daloljunk boldogan az Úr előtt,
ujjongva áldjuk Üdvösségünk Kőszikláját.
- 2 Lépjünk hozzá, dicsérjük őt,
harsogja himnuszunk az áldást.
- 3 Mert ő az Úr, a nagyhatalmu Isten,
a nagy Király az istenek fölött.
- 4 Az alvilág mélységeit ő tartja a kezében,
övéi mind a hegytetők.
- 5 Ővé a tenger, az ő alkotása,
övé a szárazföld: keze formálta.
- 6 Gyertek, imádjuk, boruljunk eléje,
Urunk és Alkotónk előtt roskadjunk térdre.
- 7 Hiszen ő a mi Istenünk,
mi pedig mezejének népe,
földjének legelésző nyája.
Bár hallgatnátok ma az ő szavára!
- 8 „Ne keményítsétek meg szívetek,
ne úgy, mint Meribánál és Masszánál
a sivatagban cselekedtetek.
- 9 Ott ősatyáitok próbára tették engem,
kihívtak ellenük, pedig szemlélték minden tettem.
- 10 Egy nemzedéktől undorodtam negyven éven át,
és végül is kimondtam:
E népnek szíve messze jár,
ösvényeimet nem ismerték.
- 11 És haragomban esküvel fogadtam:
nem látják meg nyugalmam földjét.”

(8) **Meribánál:** „Meriba” perlekedést jelent, mert itt pereskedett Izrael az Úrral (Szám 20,13). **Masszánál:** „Massza” jelentése próbatétel, mert itt tették próbára Istenük türelmét (Kiv 17,7).

- (11) **nyugalmam földjét:** az Ígéret Földje, mint Isten lakóhelye. A Zsidóknak írt levél az örök égi lakásra, vándorló egyházunk nyugalmának földjére alkalmazza (Zsid 3,7).

96. AZ ÚRNAK ZENGJEN AZ EGÉSZ VILÁG!

Jáhvénak egész világ feletti uralmát ünnepli ez a zsoltár: a világ minden népét és az egész természetet hódolni hívja. Két versszak (1.-2.v. és 7.-8.v.) szerkezete a kánaáni költészet stílusára utal (vö. a 29. zsoltárral).

Az Úr jövetelének gondolata a költemény végén Isten uralmának megvalósulását mint folyamatot állítja elénk. A záró vers a megvalósult Isten-országa igazságra alapozott rendjét hirdeti.

- 1 Az Úrnak zengjete új éneket,
az Úrnak zengjen az egész világ.
- 2 Az Úrnak zengjete és áldjátok nevét.
- 3 Mondjátok el tengertől tengerig diadalát,
minden csodás tettét a nemzetek között.
- 4 Mert nagy az Úr, dicséret illeti meg őt,
félelme minden istent meghalad,
- 5 pogány bálvány — csak hitvány rongydarab.
Az Úr az eget maga teremtette,
- 6 előtte fény és ragyogás halad,
erő és szépség áll mellette.
- 7 Az Úrnak hozzatok, ó minden népek,
az Úrnak hozzatok áldást és dicsőséget,
- 8 az Úrnak hozzatok neve dicséretét.
- 9 Hozzatok adományt, keressétek fel udvarát,
s mikor a Szentség megjelent, boruljatok az Úr elé,
remegve hódoljon előtte a világ.
- 10 Hirdessétek a nemzetek között:
„Az Úr uralkodik, szilárd a föld,
nem rendülhet meg sohasem;
igaz módon ítél a népeken.”
- 11 Az ég örüljön és a föld vigadjon,
a tenger s ami benne él, harsogjon,
- 12 a fennsík s ami rajta áll, örüljön,
az erdő minden fája
ujjongó dalba fogjon:

97. zsoltár

- 13 Amikor látja, hogy az Úr jön,
jön, hogy uralmát átvegye a földön.
14 Igaz ítéllettel uralkodik a föld felett,
igazsággal kormányoz minden nemzetet.

97. JÖN AZ ÚR, HOGY HIVEIT MEGMENTSE

A költemény három részből áll: a) az Úr a természet erőinek tombolása között megjelenik (vö. 18. zsoltár), b) a pogányok pusztulnak, Sion ujjong, c) az Úr hiveit szeretetével elhalmozza (vö. Zsolt 36,10-11).

- 1 Az Úr uralkodik, vigadjon a világ
és ujjongjon a sok sziget.
2 Körülveszik gomolygó fellegek,
jog és igazság tartja trónusát.
3 Előtte égő lángok,
parázs izzik mögötte,
4 villáma fénybe vonja a világot,
nézi a föld remegve.
5 A nagy hegyek viaszként mállanak szét,
mikor az Urat látják,
mikor az Urat meglátja a földkerekség.
6 Igazságát az egek harsonázzák,
és minden nép meglátja dicsőségét.
7 Bálványimádók szégyenüljenek meg,
mind akik rongyaikkal dicsekednek.
Boruljatok elébe, istenek.
8 Hallja Sion: törjön ki ujjongásba,
örüljön Júda valamennyi lánya,
mert Te, Uram, gondjukat viseled.
9 Mivel Te vagy a Magasságos Úr
az egész föld felett,
és minden istennél felségesebb.
10 Az Úr szereti azt, ki gonoszságot gyűöl.
Mégvédi híveinek életét,
kimentí gonoszok kezéből.
11 Az igaz termékeny mezőre lép,
a tiszta szívűek ujjonganak.

- 12 Örüljetek az Úrban, igazak,
s áldjátok szent nevét.

-
- (7) **rongyaikkal:** a héber 'elilim szó etimológiája vitatott. A Neovulgáta ebben a versben „simulacrá”-nak, a 96. zsoltárban (5.v.) „inaniá”-nak fordítja. Ez utóbbi fordítás valószínűbb, tehát értéktelen holmit, kacatot, rongyot jelent. Talán a ruhadarabokból készült bálványbábukra utal.
- (11) **mezőre:** Dahood átpontozása alapján. Vö. Zsolt 36,10.

98. EGÉSZ VILÁG, DALOLJ AZ ÚRNAK!

Ez a költemény nagyon hasonlít a 96. zsoltárhoz, utolsó sorában szóról-szóra azonos vele. Itt azonban a 4.-6. vers egész zenekart sorakoztat fel az Úr dicséretére, amely abból hiányzik. Itt viszont a természet hódolatának leírása nem annyira részletes (7.-8.v.).

- 1 Zsoltár.
Az Úrnak új dalt énekeljetek,
mivel csodákat alkotott,
mert jobbkeze diadalt aratott,
karjával győztes mindenek felett.
- 2 Az Úr győzelmét megmutatta
a nemzetek előtt,
és ítéletét kinyilatkoztatta.
- 3 Izrael háza, ne feledd
az Úr jóságát és hűségét.
Világ minden határa, nézz szét,
és lássa győzelmét szemed.
- 4 Egész világ, dalolj az Úrnak boldogan,
víg dalra gyűjts, zenélve hangosan,
- 5 zenélj az Úrnak, pengesd lantod,
lantod pengesd, csendüljön hangod.
- 6 Fújjátok meg a kürtöket s a harsonákat,
velük daloljatok az Úrnak és Királynak.
- 7 A tenger s ami benne él, harsogja,
egész világ és mindaz, aki lakja.
- 8 A folyamok tapsoljanak,
a nagy hegyek vígan kiáltsanak,

99. zsoltár

- 9 amikor látják, hogy az Úr jön,
jön, hogy uralmát átvegye a földön.
- 10 Igaz ítéllettel uralkodik a föld felett,
igazsággal kormányoz minden nemzetet.

99. ÉNEK SION SZENTSÉGES KIRÁLYÁHOZ

Isten nagysága és királysága előtt hódol ez a zsoltár, refrénje (3., 5. és 9. vers) az Úr szentségét imádja. A Törvény és a Templom tisztelete árad soraiból.

- 1 Az Úr uralkodik, a nemzetek remegnek,
ki ülsz a Kerubok felett, rengesd a földet.
- 2 Az Úr Sionon túl hatalmas,
minden Hatalmasságon túltesz.
- 3 Neved dicsérje minden,
Hatalmas és Félelmes!
Szentséges Isten!
- 4 Erős király, igazság szeretője,
törvényesség szerzője.
Jákob földjén jog és igazság
Tőled veszi alapját.
- 5 Urunknak zengjete ujjongó énekekben,
boruljatok le lába számolyához,
szentséges Isten!
- 6 Mózes és Áron papjai közt ott áll,
az Úr nevét hívókkal ott van Sámuel.
Hívják az Urat s Ő felel.
- 7 Felhőoszlopból szólt hozzájuk,
s ők megtették parancsait,
a Törvényt, amit állított.
- 8 Úristenünk, te feleltél nekik,
jó Urunk voltál és elnéző,
másokhoz szigorú és számonkérő.
- 9 Az Úristent ujjongva áldja minden,
boruljatok le szent hegyéhez,
mert szent az Úr, az Isten!

(1) **a Kerubok felett:** Isten a frigyládán kerubok felett trónol.

(9) **szent Hegyéhez:** az 5. verssel való párhuzam mutatja, hogy a szerző Sion hegyében Isten lábának számolyát látja.

100. FELHÍVÁS ISTEN DICSÉRETÉRE

Akárcsak a 94. zsoltár, imádságra és hódolatra szólít. A 4. vers mutatja, hogy templomi liturgia része volt.

- 1 Hálaadó zsoltár.
Egész világ, ujjongj az Úrnak hangosan,
szolgálj az Úrnak boldogan,
- 2 járulj eléje, énekelj örömben.
- 3 Tudd meg: az Úr az Isten,
mi pedig, az ő alkotása,
semmiből lettünk az ő népe
és mezejének nyája.
- 4 Mondj hálát kapuin belépve, ,
áldással lépj be udvarába,
hálaadással és nevét dicsérve.
- 5 Mert jó az Úr:
öröktől fogva fennmarad jósága,
hűséges nemzedékről nemzedékre.

101. A TÖKÉLETES KIRÁLY PANASZA

A zsoltáros maga az uralkodó király. Jáhvéhoz való hűségét tanúsítja. Mégis híján van Isten jelenléte örömének. „Mikor látogatsz meg?” — kérdi csüggedten a 3. versben. A király érényei meglehetősen negatív jellegűek: a bálványokhoz, gonoszokhoz és garázdákhoz kíméletlen, minden rossztól távol tartja magát. Vajon mi hiányzik ahhoz, hogy Isten szeretetét is megtapasztalja? Talán ez a kérdés a költemény legnagyobb tanulsága.

- 1 Dávid-zsoltár.
Jóságod, igazságod dalolom,
Uram, teneked szól dalom.
- 2 Határtalan hatalmadról zenélve zengek.
Ő mikor látogatsz meg?
- 3 Ártatlan szívvel éltem
palotám belsejében,
szemem nem tűrte meg
a hitvány képeket.
Faragott bálvány
— úgy gyűlöltem — nem tapadt hozzám.
- 4 Az álnok szív tőlem távol maradt,
rossz emberek barátja sose voltam.

102. zsoltár

- 5 Ki másokat hátuk mögött rágalmozott,
azt mind elnémitottam.
Ha kevély volt és gőgös volt szive,
nem volt közöm vele.
- 6 E föld hű fiaira tekintett szemem,
csak ők laktak velem.
Akinak feddhetetlen volt az élete,
csak azt fogadtam fel szolgámnak.
- 7 Nem lakta soha palotámat
csalások mestere.
A hazug nyelvet
soha nem tűrtem magam mellett.
- 8 De mint a barmot pusztítottam
e földnek minden garázdáit,
az Isten városából kiirtottam
a gonoszokat mind egy szálíg.

-
- (2) **határtalan hatalmadról:** úgy látszik, hogy ebben a zsoltárban a héber „dêrêk tamim” kifejezés két értelemben szerepel, itt tökéletes vagy határtalan hatalmat, a 6. versben viszont feddhetetlen életet jelent. A dêrêk szó értelméről lásd Zsolt 1,1-hez írt jegyzetünket.

102. A MEGALÁZOTT KIRÁLY PANASZA

A Neovulgáta fogságban lévő izraelitának véli a szerzőt, mások több szerző művének tartják ezt a zsoltárt. A mű egysége azonban valószínűbb. Dahood érvelése meggyőzőnek tűnik, hogy az imádkozó maga a király, aki egyéni szenvedését és a nemzet megaláztatását egyetlen imádságban foglalja össze.

- 1 Meggyötört ember imája, amikor összeroskadva az Úr elé tárta panaszát.
- 2 Ó Uram, halld meg imádságom,
jusson elédbbe kiáltásom.
- 3 Ne vond el tőlem arcod
gyötrelmem napján.
Füledet fordítsd hozzám,
ha kiáltásom hangja szól,
sietve válaszolj.
- 4 Mert napjaim gyorsabban tűnnek mint a füst
és csontjaim, mint bronz, izzóan égnek.

- 5 Szivem, mint száraz fű, elhervadt,
a falánk ellenség egészen elemésztett.
- 6 Sebes lett szám a jajgatásban,
csontvázzá sordadt testem.
- 7 Olyan vagyok, mint keselyű a pusztaságban,
gubbasztó ölyv magányos réten.
- 8 Reggeltől estig mint veréb tünődöm,
naphosszat mint a csipogó madár a háztetőkön.
- 9 Az ellenség gúnyt űz belőlem,
és gyalázóim lakomáznak rajtam.
- 10 Hamu lett étellem, ital a könnyem.
- 11 Dühödben, haragodban
életem megragadtad, földhöz vágta.
- 12 Elfogynak napjaim mint kúszó árnyak,
és mint a fűszál elhervadtam.
- 13 De Te, Uram:
te ülsz öröktől fogva trónodon,
és széked fennmarad minden koron.
- 14 Felkelsz, hogy megkönyörülj Sionon,
itt az idő: légy irgalmas vele,
bizony, érkezett az ideje.
- 15 Szolgáid minden kövét szeretik,
ragaszkodnak utolsó porszeméhez.
- 16 A nemzetek, Uram, nevedet tisztelik,
s a föld királyai megvallják dicsőséged.
- 17 Az Úr, ha felépíti Siont ismét,
megnyilvánítja dicsőségét,
- 18 az inséges imáját elfogadja,
kérésüket meg nem tagadja.
- 19 Írásban hagyjuk az új nemzedékre,
hogy majd az eljövendő nép is
az Urat így dicsérje:
- 20 „Az Úr a szent magasságból lenézett,
lepillantott az egeből a földre,
- 21 hogy hallja a foglyok rimázkodását,
hogy azoknak, akik haláluk várják,
váltságát küldje,

22 hogy ők az Úr nevét Sionból áldják
és Jeruzsálemből dicsérik,
23 amikor odatódul végül is minden nép
s királyaikkal együtt Őt szolgálják.”
24 Erőm az Úr hatalma megalázta,
Isten viruló napjaim rövidre vágta.
25 Így szóltam: „ne ragadj el, mielőtt még napjaim
bevégzem,
Te, kinek évei túlszállnak minden nemzedéken.”
26 A Föld alapjait Te ősidők előtt leraktad,
az eget kezeddal megalkottad,
27 ők elpusztulnak, míg te megmaradsz,
akár a köntös, mely ronggyá szakad,
rongyos ruhát, leveted őket
és tovatűnnek.
28 De megmaradsz Te változatlan,
és éveid nem érnek véget,
29 szolgálód fiai megbújnak oltalmadban,
utódaik jelenlétedben élnek.

A bűnből, betegségből, sőt halálból kiszabadító Istent magasztalja ez a költemény. A halandó emberi életéről szóló borúlátó képek ebben a keretben (14.-16.v.) elvesztik nyomot az angulatukat, inkább csak az Úr jóságát domborítják ki még jobban. A 20. vers az Isten udvarának szolgálóiról, az angyalokról beszél, akik akaratainak végrehajtását haladéktalanul biztosítják.

- 1 Dávid-zsoltár.
Ó áldd az Urat, lelkem!
Egész bensőm, nevét áldd.
- 2 Ó áldd az Urat, lelkem,
és ne feledd el minden ajándékát.
- 3 Ki minden bűnöd megbocsátja,
meggyógyít minden betegségből,
4 megmenti életedet a mélységből,
megkoronáz kegyelme és jósága.
- 5 Akinek szépségét örökre látod,
mikor, mint sasmadár, megújul ifjúságod.

- 6 Az Úr, ki számonkérést biztosít
és igazságot minden elgyötörtnek,
- 7 Mózesnek megmutatta útjait,
csodáit Izraelnek.
- 8 Az Úr jóságos és irgalmas,
haragja lassú, bőséges kegyelme,
- 9 mindvégig nem szidalmaz,
és nem haragszik mindörökre.
- 10 Nem bánik velünk bűneink szerint,
nem büntet úgy, ahogy kívánják bűneink.
- 11 De mint az ég az alvilágnál magasabb,
ahhoz, ki féli őt, kegyelme hű marad.
- 12 Kelettől napnyugat amilyen távol,
oly messze dobta lázadásainkat önmagától.
- 13 Ahogy az apa gyengéd gyermekéhez,
az iránt, aki féli őt,
az Úr irgalmat érez.
- 14 Mert tudja, miből lettünk,
emlékezik: sárból születtünk.
- 15 Akár a fű, az ember napjai,
virul, mint vadvirág a réten,
- 16 egy szélfuvallat, s eltűnik egészen,
még otthona sem ismeri.
- 17 De az Úr kegyessége mindöröktől fogva
örökre kiterjed azokra,
akik őt félik.
- 18 Jósága betölti fiait, unokáit,
azokat, akik tartják szövetségét
és parancsait nem felejtik.
- 19 Bár az Úr trónja fenn van az egekben,
királyi hatalmát követi minden.
- 20 Áldjátok hát az Urat, angyalok,
hatalmas harcosok,
készek, hogy teljesítsétek parancsát,
rögtön, mihelyt hallatja hangját.
- 21 Áldjátok mind az Urat, katonái,
akarátának készsége szolgálói.

104. zsoltár

- 22 Áldjátok hát az Urat, minden műve,
bárhol és bármi: minden alkotása.
Lelkem az Urat áldja!

104. ELMÉLKEDÉS A TEREMTÉSRŐL

A zsoltáros a teremtett világ rendjét és szépségét szemléli. Megkapó az egyes képek plasztikus volta és az a szeretet, amellyel a szerző a természet és az ember életének részletein elidőz. A végén ez az összkép tárul elénk: Isten gondoskodásától függ minden élet, az Isten lelkének teremtő hatása alatt lélegzik minden, ami él. A zsoltárosnak sincs más öröme, mint részt venni abban az örömben, ami Istent teremtményei láttára eltölti.

- 1 Lelkem, az Urat áldd!
Valóban nagy vagy, Uram Istenem,
fényesség, fenség a ruhád.
- 2 A napot mind palástot felöltötte,
széfbontotta, mint sátrát, az eget.
- 3 A vizet magas kamrákba töltötte,
szekere száll a fellegek felett.
- 4 Útján röpitik szárnyai,
a szelek lettek hírvivői
és tűz és láng csatlósai.
- 5 Talapzatára helyezte a földet,
soha meg nem inoghat,
- 6 a tenger takarójával bevontad,
víz fedte be a hegytetőket.
- 7 Dörgő szavadra menekültek,
mennydörgő szózatodra elfutottak,
- 8 hegyekre tornyosultak,
tátongó mélybe lemerültek,
ahogyan helyüket megszabtad.
- 9 Határt szabtal és át nem léphetik,
a földet többé el nem lephetik.
- 10 Forrást fakasztott, patakot,
hogy a hegyek közt folyjanak,
- 11 vizük igyák az állatok,
s eloltsák szomjukat a vadlovak.

- 12 Ég madarai odatelepednek,
a bokrok közül csiripelnek.
- 13 A hegyeket kamráiból megöntözi,
és ellátják tárházai
az egész földet.
- 14 A barmoknak növeszti a füvet,
az igásállat takarmányát,
kikelti a szántóföld gabonáját,
- 15 borral vidítja az emberszívet,
kerek képét megfényesíti,
jó eleséggel szívét erősíti.
- 16 Az Úr fáira bőven önt vizet,
a libanoni cédrusra, mit keze ültetett.
- 17 A madarak lombjukban fészket raknak:
a gólya ráül a borókafára.
- 18 A csúcsokon a zergék laknak,
a sziklahasadék borzok tanyája.
- 19 A hold követi a hónap szakát,
a nap ismeri alkonyát.
- 20 Sötétedik, leszáll az éjszaka,
prédát keres az őserdő vada.
- 21 A párduc kölyke bög zsákmány után,
Istentől eledelt kíván.
- 22 Fölkel a nap, eltűnnek nesztelen,
mindegyik barlangjában elpihen.
- 23 Az ember munkálkodni kezd
és szánt-vet, amíg le nem száll az est.
- 24 Uram, milyen sokféle a te műved!
Veled volt, mikor megalkottad, Bölcsesség,
teremtményeid betöltik a földet.
- 25 Úr ő a tengeren: szélét-hosszát befogja,
sikamlós élőlénnel telerakja;
kicsik-nagyok, temérdek állat!
- 26 Hajókat tesz rá utazásra,
belé Leviátánt teremt játékszerű magának.
- 27 Mind rád tekint,
hogyan tápláld őket idejük szerint.

105. zsoltár

- 28 Amikor adsz, ételre lelnek.
Kezed kitárod, Jóság, s ők betelnek.
- 29 De ha csak elfordítod arcodat, kimúlnak,
ha lelked elvonod, halálba, porba hullnak.
- 30 Bocsásd ki lelked, új életre kelnek,
s a föld színét újjáteremted.
- 31 Az Úr dicsősége örökre éljen!
Az Úr találja örömét művében!
- 32 A föld tekintetétől megremeg,
hegyekhez hozzáér: füstölni kezdenek.
- 33 Hadd zengek én az Úrnak, míg csak élek,
ó Istenem, míg létezem, dalommal hadd dicsérlek!
- 34 Ha eljut hozzá ez az ének,
az Úrban örömöm megleltem.
- 35 A földről kotródjanak el a vétkesek,
a gonoszok mind elenyésszenek.
- 36 Ó áldd az Urat, lelkem!

-
- (2) A 2. és 3. személy váltakozására nézve l. a 18. zsoltár bevezetését.
- (3) **magas kamrákba:** az Izraeliták világképe szerint a vizeket Isten az égbolt felett hatalmas tömlőkbe gyűjti össze.
- (7)-(9) A vizek szétválasztásának drámai leírása.
- (26) **Leviánt:** a mítikus tengeri szörny, itt mint Isten játékszere jelenik meg.

105. IZRAEL CSODÁS KEZDETEI

A zsoltár a nép őstörténetét adja elő. Lendületes invokáció után (1.-7.v.) a pátriárkák történetének rövid összefoglalása (8.-15.v.) József részletesebb története (16.-23.v.) az egyiptomi csapások leírása (24.-36.v.), majd a kivonulás (37.-39.v.) és a pusztában való vándorlás eseményei következnek (40.-41.v.). A nép történetét összefoglalva és főképp a szövetség gondolatát megismételve a zsoltár végül is figyelmeztető szóval végződik: mindez a törvény megtartására kötelez (45.v.).

- 1 Alleluja!
Az Úrnak hálát adjatok, nevét hívjátok,
hadd tudják tetteit a népek,
- 2 zengjen a dal és csendüljön az ének,
csodáit daloljátok.

- 3 Nevében dicsekedjétek,
ó istenkeresők, ujjongjon szívetek!
- 4 Kivánjátok az Urat és hatalmát,
mindegyre keressétek arcát.
- 5 Idézzétek minden csodás jelét,
nagy tetteit, ajka ítéletét,
- 6 magzata Ábrahámnak, szolgájának,
fiai Jákobnak, választottjának.
- 7 Mert ő az Úr, ő a mi Istenünk,
ítéletétől függ a nagyvilág.
- 8 Ő nem feledi el a szövetséget,
amit előírt ezer nemzedéknek,
- 9 az Ábrahámmal kötött egyezséget,
és amit esküvel kapott Izsák,
- 10 amit Jákobnak parancsban adott
és Izraelnek örök szövetségül.
- 11 Így szólt: „Nektek adom e földet,
a kánaáni hegyvidéket örökségül.
- 12 Mikor kevesen voltak,
apró kis nép, bolyongva vándoroltak,
- 13 hazát cserélve országról-országra,
egyik földről a másik királyságba,
- 14 Nem tűrt felettük mégsem zsarnokot,
királyokat miattuk földre vert:
- 15 „Felkentjeimet bántani ne merd!
Próféta népemhez ne nyúljatok.”
- 16 Majd országukra éhínséget rendelt,
letarolta a búzaföldeket.
- 17 S elküldött előttük egy embert,
József rabszolga lett.
- 18 Két lábára bilincs szorult,
igába hajtották nyakát.
- 19 De végül elküldte szavát,
s az Úr ígérete igaznak bizonyult.
- 20 Küldte a királyt, hogy kimentse,
népek urát, hogy szabadon engedje.

105. zsoltár

- 21 S az mesterévé tette udvarának,
urává minden vagyonának.
- 22 Hogy kioktassa fejedelmeit,
bölcsségre tanítsa véneit.
- 23 Izrael aztán Egyiptomba jött,
és Jákob Kám honába költözött.
- 24 A Nagyúr népét megsokasította,
hogy ellenségét rémületbe hozza.
- 25 Hogyta, hogy népét szívük meggyűlölje,
hogy szolgálit csalárd módon becsapják.
- 26 Aztán szolgáját, Mózeszt elküldötte,
és Áront, választottját.
- 27 Csodákat műveltek a pusztaságban,
nagy jeleket Egyiptom országában.
- 28 Sötétséget küldött, rájuk szakadt,
már nem látták, hogy mit csinálnak.
- 29 A vizek vérré váltak,
kipusztította mind a halakat.
- 30 Békák borították a földet,
királyi palotájukba is bejutottak.
- 31 Szólt és legyeket küldött,
mindenfelé a szúnyogok rajzottak.
- 32 Nem esőt, hanem jégverést adott,
mindenütt villám csapkodott,
- 33 a szőlőt és a fügét mind lerázta,
a domboldalak fáit megtépázta.
- 34 Majd szólt és sáskahadát küldött,
rovarok töméntelen raja nyüzsgött,
- 35 földjükről minden fűszalat fölettek,
minden termést fölemésztettek.
- 36 Az ország minden elsőszülöttét levágta,
lesújtott erejük első sarjára.
- 37 És arany-ezüst kincseikkel kivezette őket,
nem esett baja egyetlenegy törzsnek.
- 38 Örült Egyiptom, hogy kimentek,
vége szakadt a félelemnek.

- 39 Bevonta őket sűrű fellegével,
és tűz világított le rájuk éjjel.
- 40 Hogy kérték, fürjeket hozott,
laktatta őket égi gabonával,
- 41 a szikla megrepedt és víz forrásozott,
patakban folyt a sivatagon által.
- 42 Szent egyezségét lásd el nem feledte,
mit Ábrahám szolgájával kötött.
- 43 S így népét örömrivalgás között,
választottait énekszóval kivezette.
- 44 Pogányok földjét odadta nekik,
a népek vagyonát birtokba vették.
- 45 Csak megtartsák törvényeit,
és minden parancsát kövessék!
- Alleluja!

(12) **apró kis nép:** a pátriárkák házanépe.

(19) József börtönéből álomfejtés útján szabadult ki. Vö. Ter 41,1-36.

(23) **Kám honába:** Egyiptomba. Az egyiptomiak Kám leszármazottjai.

106. IZRAEL LÁZADÁSAINAK TÖRTÉNETE

Ez a zsoltár Izrael őstörténetét mint bűnök és lázadások sorozatát tárja elénk. „Vétkeztünk, mint elődeink” (6.v.) — mondja a szerző, és bizonyítja a kivonulás pillanatából kezdve. Az utolsó versek mutatják, hogy a zsoltár már a szétszórás éveiben íródott. A nemzeti büntudat kifejeződése a nemzet bűnhődésének idején.

- 1 Alleluja!
Az Úrnak zengjen hála,
mert jó és mindörökre megmarad jósága.
- 2 Ki tudja elmondani erejét,
elzengeni dicséretét?
- 3 Boldog, ki minden parancsra ügyel,
s igazságot cselekszik szüntelen.
- 4 Ó Uram, engem se feledjen el
néped iránti kegyességed,
találjon rám megváltó segítséged.

106. zsoltár

- 5 Hadd bővelkedjem választottaid között,
néped körében hadd találjak örömet,
örökségedben dicsőséget.
- 6 Vétkeztünk, mint elődeink,
gazságot tettünk, rosszat cselekedtünk.
- 7 Egyiptomot elhagyva, őseink
csodáidat tekintetbe se vették,
nem emlékeztek túlsorduló irgalmadra.
- A Vörös-tengernél a Magasságot megvetették,
8 pedig nevéért megmentette őket,
és hatalmát előttük megmutatta.
- 9 A tengert megdorgálta,
a nádas vizét szárazföldre tette,
kellős közepén járva,
száraz homokba léptek.
- 10 Az ellenség kezéből kimentette,
az üldözőktől megkímélte őket.
- 11 Rátódultak az ellenségre a vizek:
mind ott veszett.
- 12 És akkor hittek is szavának
és dicséretét énekelték.
- 13 De műveit azonnal elfeledték,
tanácsot tőle sose vártak.
- 14 A pusztában kitört dacos panaszkodásuk,
a sivatagban Istent kísértették.
- 15 Mégis minden vágyuknak eleget tett,
nem hagyta, hogy felkopjon álluk.
- 16 A táborban Mózesrel szembeszálltak,
és Áronnal, az Úr választottjával.
- 17 Megnyílt a föld, Dátánt elnyelte,
Abírám követőit eltemette.
- 18 Pusztító tűz támadt rá híveikre,
a láng a gonoszokat felperzselte.
- 19 Hóreb hegyén egy borjat kovácsoltak,
egy ércszobor előtt földre borultak.
- 20 Fűvet zabáló barom szobrát
dicsőségük helyett imádták.

- 21 És elfeledték a megváltó Istent,
ki Egyiptom földjén csodákat művelt,
22 Kám országában sok hatalmas tettet,
rettentő jeleket a Vörös-tenger mellett.
23 Úgy döntött akkor, hogy kiirtja őket,
de ott volt Mózes, választotta:
elébe állt és közbelépett,
hogyan pusztító haragját visszafogja.
24 Az ígéret Országát megvetették,
szavát nem hitték.
25 És sátraikban zúgolódva
az Úr vezérlő hangját nem követték.
26 Ezért kezét ellenük felemelte,
hogyan a pusztában őket leterítse,
27 a népek között magjukat széthányja,
országról országra dobálja.
28 Magukra vették Peor Báál igáját,
ették a holtak lakomáját.
29 Haragját felkeltette sok gaztettük,
ragály ütött ki köztük.
30 Felállt Pinhász, hogy közbenjárjon,
és megszüntette a ragályt.
31 (És ezt azóta érdemének tudják
örökre, minden nemzedéken át.)
32 Haragra keltették Meriba vizei felett,
Mózes miattuk szenvedett.
33 A lelket, aki szólt belőle, megtagadták,
dühödt szavak hagyták el ajkát.
34 Nem irtottak ki minden pogány népet,
amint az Úr parancsolta nekik,
35 hanem belőlük vettek feleséget
és átvették szokásaik.
36 S így bálványait tisztelni kezdték,
és azok lépre csalták őket.
37 Fiaik, leányaik testét
feláldozták az ördögöknek.

106. zsoltár

- 38 Ártatlan vért ontottak,
fiak, leányok vérét.
A kánaáni istenek kedvéért
véráradattal gyalázták e földet.
- 39 Tetteik által tisztátlanok lettek,
parázna módon cselekedtek.
- 40 Az Úr haragja népe ellen fordult,
és örökségétől elszörnyedt.
- 41 A nemzetek kezére adta őket,
hogy ellenségük uralkodjék rajtuk.
- 42 Az ellenfél elnyomta őket,
és keze alatt semmivé törpültek.
- 43 Újra és újra megmentette őket,
lelkük mégis kemény lett
és bűneikben elsüllyedtek.
- 44 De mikor bajban voltak, letekintett rájuk
és meghallgatta kiáltásuk.
- 45 Eszébe jutott szövetsége,
vezette őket irgalmának árja.
- 46 Kiáradt rájuk irgalma bősége
rabtartóik szeme láttára.
- 47 Úristen, ments meg,
a nemzetek közül gyűjts minket össze,
hogy hálát mondhassunk nevednek
dicséretedben örvendezve.
- 48 Áldott az Isten, Izrael Ura,
örökkön és örökké áldja minden.
Az egész nép felelje: „Ámen.
Alleluja!”

(28) **Peor Báál:** kánaáni kultusz Peor hegyén (Moáb), amelyben Szám 25 tanúsága szerint az izraeliták is résztvettek. Ez a kultusz, úgy látszik, az ősök tiszteletével volt összekapcsolva, a „holtak lakomái” az ősök tiszteletére szentelt ételáldozatok és ünnepségek lehettek.

(37)-(38) Utalás az emberáldozat szokására, amelynek a kánaáni példa nyomán az izraeliták is nem egyszer hódoltak.
az ördögöknek: a pogány isteneknek, akiket a zsoltáros rossz szellemeknek, démonoknak nevez.

107. ISTEN SZABADÍTÓ IRGALMA

Az Úr irgalmának megmentő erejét adja elő ez a zsoltár, hosszú láncolatban felsorolva azokat a körülményeket, amelyekből az Úr ismét és ismét kiragadja övéit. Az egyes helyzetek leírását refrén választja el, a refrén középső sorai azonban változók, aszerint, hogy milyen témát zár le vele a szerző. Nem egy részben felismerhető Izrael kollektív tapasztalatainak, mint pl. a sivatagi bolyongásnak emléke. A zsoltár kerete azonban nem üdvtörténeti, inkább általánosítani próbálja a történelem tanulságait.

- 1 Az Úrnak hálát adjatok, mert jó,
mert mindörökre megmarad irgalma.
- 2 Akit az Úr megmentett, mind hirdesse,
hogy őt az elnyomó kezéből kimentette,
- 3 hogy őket minden földről összeszedte,
nyugatról és keletről,
északról és a déli tengerekről.
- 4 Pusztában vándoroltak,
kietlenségben kóboroltak,
nem leltek várost, ahol lakjanak.
- 5 Étlen-szomjan bolyongtak,
erejük elapadt.
- 6 Keservükben az Úrhoz kiáltottak,
szorongásukban kimentette őket:
- 7 egyenes útra értek,
városba, ahol lakhelyet találtak.
- 8 Most mind az Úr előtt irgalmát zengjék,
az emberek előtt
mondják el minden csodatettét.
- 9 A szomjú torkot kielégítette,
az éhes gyomrot minden jóval betöltötte.
- 10 Azoknak, akik éjhomályban laktak,
keserves rablánc alatt sorvadoztak,
- 11 mert Isten törvényeit elvetették,
s a Magasságos rendeleteit semmibe vették,
- 12 a szenvedés porig alázta lelkük,
nem volt segítség, mikor földre rogytak.
- 13 Keservükben az Úrhoz kiáltottak,
szorongásukból kimentette őket,

107. zsoltár

- 14 az éjhomályból kivezette,
és láncukat levette.
- 15 Most mind az Úr előtt irgalmát zengjék,
s az emberek előtt
hirdessék minden csodatettét,
- 16 mivel a bronzkapukat összezúzta,
a vasrudakat kettéroppantotta.
- 17 Lázadó lelkük elcsigázta őket,
sok bűnük miatt elerőtlenedtek.
- 18 Szájuk megutált minden étket:
az Alvilág tornácához jutottak.
- 19 Keservükben az Úrhoz kiáltottak,
szorongásukból kimentette őket.
- 20 Küldte szavát, hogy őket meggyógyítsa,
égő sebük fájdalmát csillapítsa.
- 21 Most mind az Úr előtt irgalmát zengjék,
az emberek előtt
hirdessék minden csodatettét.
- 22 Hozzák a hála áldozatait,
ujjongva áldják alkotásait.
- 23 Kik hajón járnak a tengereket,
a széles áron áruikat hordják,
- 24 az Úr műveit látták,
csodáit a mélység felett.
- 25 Parancsa szólt: a szél feltámadt,
vihara hullámait felvetette.
- 26 Az ég felé magasra szálltak,
s lehullottak a mélységekbe.
- Gyomruk a félelemtől reszketett,
forogtak, tántorogtak, mint a részegek:
és minden bölcsességük odalett.
- 27
- 28 Keservükben az Úrhoz kiáltottak,
szorongásukból kimentette őket,
- 29 a szélviharból suttogó szellő lett,
a zúgó hullámok lecsillapodtak.
- 30 Örültek, mikor minden elcsitult
s a kikötőben célhoz értek.

- 31 Most mind az Úr előtt irgalmát zengjék,
az emberek előtt
hirdessék minden csodatettét.
- 32 a népgyűlés ujjongva áldja,
dicsérje őt az öregek tanácsa.
- 33 Folyómederből sivatag lett,
és forrásból száraz agyag,
- 34 szikszós mezővé változtak a termőföldek
lakóik bűnei miatt.
- 35 S a sivatagot vízzel borította,
szikskadt földet forrássá változtatta.
- 36 Oda vitte az éhezőket,
várost adott, hogy lakják:
- 37 bevetették a földet,
szőlőt ültettek
és dús termését betakarították.
- 38 Áldását adta és megsokasodtak,
nem volt hiánya barmaiknak.
- 39 Hiánya volt — mert védte őket —
az elnyomásnak, veszélynek és vésznek.
- 40 Szégyennel halmozott nagyurakat,
úgyhogy elnyelte őket az enyészet.
- 41 Szegényeinek otthonát biztonságossá tette,
és őket szaporává, mint a juhokat.
- 42 Lássák az igazak és örvendezzenek!
És záruljon be minden gonosz szája.
- 43 A bölcs töprengve megfontolja ezeket,
s az Úr irgalmas tetteit csodálja.

108. HAJNALI IMA AZ ISTEN HATALMÁRÓL

Ez a zsoltár nem eredeti alkotás, két másik zsoltár elemeiből tevődik össze nagyon kis változtatással. Első fele (2.-7.v.) Zsolt 57,8-10, második fele Zsolt 60,7-14 szövegével azonos.

- 1 Dal. Dávid-zsoltár.
- 2 Szilárd a szívem, Istenem,
zengek zenével, dallal.

109. zsoltár

- 3 Ébredj lelkem, kelj dalra hárfám, lantom!
hadd ébredjen a hajnal.
- 4 A népek között, Uram, hálát mondok,
Nagyúr, a nemzetek közt éneklek neked.
- 5 Jóságod meghaladja az eget,
az égboltnál hatalmasabb hűséged.
- 6 Egekbe nyúlik magasságod, Isten
és betölti a földet dicsőséged.
- 7 Hogy kedvelt szolgád megváltást találjon,
győzelmes jobbod mellém álljon
és diadalt szerezzen.
- 8 Az Úr ezt mondta szentélyében:
„Szekem földjét vígan felosztom én,
Szukkot völgyét felmérem,
- 9 enyém a Gileád, Manasszé is enyém,
nézd, Efraim a sisakom
és Júda kormányzó botom,
- 10 Moáb a mosdótálam,
Édomra teszem sarumat,
Filisztea fölött felhangzik csatakiáltásom.”
- 11 Ki visz fel majd a Fellegvárba?
Ki ültet Édom trónusára?
- 12 Ó Isten, haragszol-e még,
már nem kíséred többé seregünket?
- 13 A támadóktól ments meg minket,
mert ember ereje semmit sem ér.
- 14 Isten velünk: ő diadalra vezet minket
és legázolja ellenfeleinket.

109.

ÁTOKZSOLTÁR

Óreg és beteg ember átkainak sorozata a „rosszak és álnokok” ellen, akik elpusztítással fenyegetik. Rövid bevezetés után (1.-5.v.) az átkok hosszú sorát találjuk (6.-20.v.), majd a zsoltáros saját nyomorúságos helyzetéről olvasunk, rimánkodását halljuk (21.-27.v.). Erre ismét átok (28.-29.v.), majd dicséret (30.-31.v.) következik. A zsoltáros távlatai szerint a megátalkodott gonosz pusztulása elkerülhetetlen, ő tehát átkaival Isten igaz ítéletének diadalát sürgeti. Számunkra is csak ebben az eszkatológikus távlatban válhat a zsoltár imádsággá, de úgy, hogy a tévelygő bűnös szeretetét ne zárja ki bűne iránti gyűlöletünk.

- 1 A karnagynak. Dávid-zsoltár.
 Ne légy süket dicséretem szavára, Istenem,
 2 mivel a rosszak szájukat,
 az álnokok szélesre tátják szájuk ellenem.
- 3 Hazug nyelvükkel üldözőbe vesznek,
 gyűlölködő szavakkal körülvesznek.
 Ok nélkül rám támadnak,
 4 és szeretetemért cserébe
 terjesztik ellenem a sok rágalmat.
- 5 Imámat rovásomra írják,
 jótetteimet rosszal viszonozzák,
 a szeretetet gyűlölettel.
- 6 Gerjeszd a Gonoszt ellene,
 a Sátánt állítsd oldalára,
 7 az ítélőszék bűnösnek találja,
 imája bűnné váljon,
 8 az élete rövid legyen,
 és hivatala másra szálljon,
- 9 fiai elárvuljanak,
 a feleségét hagyja özvegyen,
 10 gyermekei koldulni járjanak,
 a háza végrehajtók prédája legyen,
 11 a hitelező foglalja le minden birtokát,
 idegenek hordják szét vagyonát.
- 12 Ne legyen irgalmas iránta senki,
 árváit meg ne szánja,
 13 a jövő életből legyen kizárva,
 nevét az utókorból töröljék ki.
- 14 Apja bűnét az Úr jegyezze fel,
 és anyja vétkét ne feledje el,
 15 az Úr előtt maradjon mindig,
 miközben innen eltűnik az ő emléke.
- 16 Mert irgalmat mutatni nem jutott eszébe,
 de a szegényt, az inségest kopóként kergeti,
 a megtört szíveket halálba üldözi.
- 17 Mert szerette az átkot,
 szálljon fejére.
 Mert nem talált áldásban boldogságot,
 maradjon messze tőle.

109. zsoltár

- 18 Mert káromlás a köntöse,
éltető nedve, csontja veleje,
19 legyen palást, mely beburkolja,
naphosszat mint a derékövet hordja.
20 Rágalmazóim szégyenét tetézve,
Uram, fizess meg nekik százszor,
mindannak, aki gonoszsággal vádol.
21 Úristen jöjj, tégy csodát értem,
neved jóságát kérem,
hozzon megváltást kegyességed.
22 Szegény vagyok, szükségét szenvedek,
keresztüldöfték szívemet.
23 Akár az árnyék senyvedek és elfogyok egészen,
elmúlt az ifjuság, előregedtem,
24 testem remeg a böjtölésben,
elsorvadt izmos testem.
25 Aki találkozik velem, kigúnyol,
aki csak lát, fejét csóválva csúfol.
26 Én Uram, Istenem, hozz segítségét,
és adjon szabadulást kegyességed,
27 hadd tudják: ez a kezed műve,
lássák meg: magad léptél közbe.
28 Átkuk hadd szórják,
amíg tetőled áldás árad!
Csak jöjjenek, elérj őket a gyalázat,
és örvend szolgád.
29 Vegyék magukra gyalázóim szégyenük,
gyalázatuk legyen a köntösük!
30 Őmlik az Úrnak ajkamról a hála,
a vének közt zengem dicséretét,
31 mivel az inséges jobbára állva
bíráitól megmenti életét.

(8) Az Apostolok Cselekedetei ezt a verset Júdás sorsára alkalmazta (Csel 1.20).

110. AZ ÉN URAM KIRÁLY ÉS FŐPAP

Mind az újszövetségben, mind a liturgiában gyakran szerepel ez a zsoltár. Az Úr Jézus is idézte első sorait (Mk 12,36p). Az ósrégi szöveg sok fordítási nehézséget tartalmaz, valószínűleg azért, mert értelmezése az ószövetség századai során a mássalhangzós szöveg más és más vokalizálásával többször is változáson ment át. Itt főszövegként azt az értelmezést adjuk, amely a Hetvenes fordítás tanúsága szerint is az ószövetség utolsó századaiban általános volt, s aminek az alapján az újszövetség is idézi a zsoltárt. Ugyanakkor jegyzetben hozzuk az ószöveg Dahood-féle rekonstrukciójának költői fordítását.

1 Dávid zsoltára

Uramhoz szólt az Úr:

„Jobbom felől foglald el széked,
amíg én minden ellenséged
lábához vetem zsámolyul.”

2 Az Úr Sionból messze nyújtja jogarod:
„uralkodj ellenségeid felett!”

3 „Tiéd a hatalom: győzelmed napján
szentséges fényben, mint a harmatot,
a hajnalcsillag előtt szültelek.”

4 Megesküdött az Úr, nem bánja meg:
te pap vagy mindörökre, mint Melkizedek.”

5 Az Úr áll jobboldon,
haragja napján összezúzza a királyokat,
ítél a népeken, holttesteket halomba rak,
6 fejekre sujt a földön szertesztét.

7 Patakból iszik útján,
ezért emeli magasra fejét.

-
- (1) **Uramhoz . . . Úr:** a héber szöveg két különböző szót használ: Adonaihoz szól Jáhvé. Adonai a király megszólítása. **amíg:** a héber 'ad szócskát a latin fordítások is **donec**-nek adják vissza. Azonban valószínűleg széket jelent (lásd az összöveg alábbi fordítását). Fennmaradt közelkeleti ábrázolások szerint a győztes király ellenségei nyakára tette lábát, evvel ki-fejezve diadalát, ugyanakkor egyes ábrázolások szerint a földre borult ellenség szolgált székéül is, nemcsak lába zsámolyul.
- (3) Ez a vers a szöveg legnehezebb része. Mi lényegében a Neovulgáta által elfogadott értelmezést követjük. A vers a messiás-király istenfiúságáról szól, amely eredetileg fiúvá fogadást jelentett, de jézusi beteljesülésében valódi istenfiúság értelmében tárult elénk.

111. zsoltár

- (4) **Melkizedek:** Ábrahám történetében olvasunk Sálem főpapjáról és királyáról, Melkizedekről, aki Ábrahámot megáldotta. (Ter 14,18). A Zsidóknak írt levél, zsoltárunkra támaszkodva, Krisztus királyi és papi alakjának előképét látja benne (Zsid 5,6 és 7,1).

A 110. zsoltár Dahood rekonstrukciója alapján:

- 1 Uramhoz szólt az Úr:
„Jobbomra ülj,
az ellenséget adtam székedül,
lábadhoz számolyul.”
- 2 Győzelmed jogarát faragta,
az Úr Sionból kovácsolta.
- 3 Erőd volt ádáz harcokon,
hős bajnokod a diadálnapon.
A Szent, hogy felkaroljon, megjelent neked.
életed hajnala,
fiatalságod harmata,
- 4 esküt tett és nem szegi meg:
„Te vagy az Örökkévaló Főpapja,”
amint szövetségben meghagyta.
Uram, te törvényes királya vagy,
amint azt jobbod elfogadta.
- 5 Haragja napján királyokra sujtott,
népeket irtott,
holttesteket halomba hordott,
fejeket zúzott mindenfele szerteszét.
- 6 Méltóságát a Trón Urától nyerte,
Ő, aki törvényt támaszt, fölemelte
magasba a fejét.

111. ISTEN TETTEINEK DICSÉRETE

Abécés zsoltár: minden betűre egy sort tartalmaz. Ez a szerkezet fordításunkban valamivel több költői szabadságot követelt, a sorokat azonban alapértelmükben sorrend szerint követjük.

A zsoltár elsősorban a szövetséget és a Törvényt ünnepli, mint Isten jóságának és hűségének bizonyítékait. Stílusa a bölcsességi könyvekre jellemző. A 10. vers valóban a bölcsesség kezdetére tanít.

- 1 Alleluja!
**Az Urat zengem, szívem csupa hála.
Beállok az igazak tanácsába, gyülekezetükbe.**
- 2 **Csodás az Úr sok műve!
Döbbsenten eszmélődik, aki bennük örömét találja.**
- 3 **Erő, fényesség minden tette.
Fennmarad igazsága mindörökre.**

- 4 **Gazdag csodáiról emléket állít.**
Határtalan az ő jósága, kegyessége.
- 5 **Igy táplálgatja azokat, akik őt félik.**
Jelen van emlékezetében ősi szövetsége.
- 6 **Keze művének erejét hívei látták.**
Lám övék már a pogány népek öröksége.
- 7 **Minden műve jog és igazság.**
Nem rendül meg egyetlen rendelése.
- 8 **Öröktől mindörökre állanak.**
Parancsai mind jók és igazak.
- 9 **Rabságból népét kimentette.**
Szövetséget kötött velük örökre.
- 10 **Tele van szentséggel, félelmet áraszt a neve.**
Urunk félelme a bölcsesség kezdete.
Valóban akik tartják, azok értik.
Zengjen dicsérete mindvégig!

112. AZ IGAZ ÉLET ÁBÉCÉJE

Abécés zsoltár, amely az igaz ember életútjának biztos és boldog voltát ecseteli a bűnös hiábavaló életével szemben. Szépen kapcsolódik az előző zsoltárhoz, amennyiben az az istenfélelem szabályával végződik, ez pedig az istenfélő ember életstílusát írja le. Az itt lefestett életeszményt az Isten és embertárs iránti szeretet egyaránt jellemzi.

- 1 **Alleluja!**
Az boldog, aki féli az Urat,
Bősséggel élvezi minden parancsát.
- 2 **Családja megsokasodik a földön,**
Dús áldás éri az igazak sarját.
- 3 **És háza jóléttel, vagyonnal megtelik,**
Fennmarad igazsága: él örökkön.
- 4 **Gazdag fényt gyújt az igazra az éjben**
Hűséges Urunk jósága, irgalma.
- 5 **Ingyen az igaz kölcsönad, javait osztja.**
Jog szerint cselekszik minden ügyében.
- 6 **Kőbe nem botlik útján lépve,**
Le nem hanyatlik az igaz emléke.

113. zsoltár

- 7 **Meg nem rettentí rágalmazók ajka,
Nem inog meg, az Úrban van bizalma.**
- 8 **Őrzi szívét szilárdan, félelem nem éri,
Pillantása az ellenséget vígan végigméri.**
- 9 **Rongyosnak, inségesnek bő adományt juttat,
Sosem ér véget igazsága.
Szarva dicsőséggel magasra horgad.**
- 10 **Tajtéksz a gonosz, amikor látja,
Üvöltve csikorgatja fogát, összeroskad.
Végülis füstbe megy a gonosz vágya.**

113. A KÖNYÖRÜLŐ ISTEN DICSÉRETE

A magasban trónoló, de ugyanakkor a kicsinyekhez lehajoló Istent dicséri ez a zsoltár. Az Isten megosztja dicsőségét a szegényekkel és kicsinyekkel, mert magasra emeli őket, és az emberi terméketlenséget felruházza saját életadó erejével. A Szűzanya Magnificatjához közelálló költemény.

- 1 **Alleluja!**
- 2 **Dicsérjétek az Úr minden művét,
dicsérjétek az Úr nevét.**
- Az Úr nevét áldás övezze
mostantól mindörökre.**
- 3 **Napkeltétől napestig
áldás az Úr nevére.**
- 4 **Az Úr hatalmas minden nemzeten,
dicsősége túlér az egeken.**
- 5 **Ki olyan, mint az Úr, mint a mi Istenünk?
Trónját magasra állította.**
- 6 **A földre letekint
az égből lehajolva.**
- 7 **Az inségest a porból felkarolja,
szeméből a szűkölködőket,
és nagyjai közé sorolja őket,
népének nagyjai közt helyet ad neki.**
- 9 **A meddő asszonynak családot ad,
gyermekük boldog anyjává teszi.**
- Alleluja!**

114. KIVONULÁS EGYIPTOMBÓL

Ez a zsoltár egyedülálló a maga drámai-epikai tartalmával. Az Exodus természeti csodáit írja le, hogy bemutassa Jáhvé erejét és a választott nép kiváltságos helyzetét. A fordítás szabálytalan ritmusa szándékos.

- 1 Amikor Izrael kivonult Egyiptomból,
Jákob háza a barbároktól,
- 2 ő szentélyévé Júdát tette,
Izraelt birtokába vette.
- 3 Láttá a tenger, messze futott,
hátrálni kezdett a Jordán.
- 4 Ugráltak a hegyek, mint a bakok,
a dombok, akár a bárány.
- 5 Tenger, minek futsz, mi bajod?
Mi készíted hátrálni, Jordán?
- 6 Hegyek, mit ugráltok, mint a bakok,
ti dombok, akár a bárány?
- 7 Az Úr előtt remegj te föld,
Jákob Urának színe előtt.
- 8 Nyomán sziklából víz fakad,
szikrázó kőből zuhogó patak.

-
- (4) **Ugráltak a hegyek:** földrengésre utal, erről szól a 6. és 7. vers is.
- (8) **szikrázó kőből:** az eredeti szöveg kovakőről beszél. Amiből az ember tüzet csíhol, abból Isten vizet fakaszt.

115. AZ IGAZ ISTEN DICSÉRETE

Az egész zsoltáron végigvonul a mi Istenünk szembeállítás a pogány népek bálványaival. A pogány istenek halottak és kultuszuk is halált hozó (5.-8.v.), bennük az ember saját kezeművét imádja (4.v.). Ez a gondolat érteti meg az első sorokat: a Jáhvét dicsérő zsoltáros nem a saját művének nagyságát ünnepli, nem a saját dicsőségét keresi himnuszával. A költeményt litániázó ismétlések jellemzik, minden biznnyal templomi liturgiában használták.

- 1 Ne értünk, Urunk, ó ne értünk:
nevedért nyilvánítsd ki dicsőséged!
Jóságod tegye és hűséged!

115. zsoltár

- 2 Ne mondhassák a népek:
„Ugyan hol az ő Istenük?”
- 3 Istenünk fenn az égben:
követi akaratát minden.
- 4 Csillog a bálvány arany-ezüst fénye:
mind emberkezek teremtménye.
- 5 Szájuk van, mégsem szólnak,
6 szemük van, mégsem látnak,
fülük van hallás nélkül,
orruk van szaglás nélkül.
- 7 Kezüik van: nem tud fogni,
lábuk, de nem tud járni,
és torkuk nem tud hangot adni.
- 8 Ugyanilyenné válnak alkotóik,
s aki csak bennük bízik.
- 9 Ó Izrael, az Úrba vedd reményed:
Segítőd és Vezéred!
- 10 Áron háza, az Úrba vedd reményed:
Segítőd és Vezéred!
- 11 Mindazok, kik az Urat féltetik,
az Úrba vessétek reményeteket,
Segítőtök, Vezéretek!
- 12 Trónunkra az Úr küldjön áldást,
áldása szálljon Izrael házára,
áldja meg Áron házát.
- 13 Áldja meg mindazt, aki féli az Urat,
kicsinyeket és nagyokat.
- 14 Adja az Úr, hogy gyarapodjatok,
áldjon meg téged s minden gyermeked.
- 15 Az Úr áldása legyen rajtatok,
aki teremtett földet és eget.
- 16 Az Úr országa: mennyek birodalma,
de a földet az emberekre bízta.
- 17 Uram, nem a halottak áldanak,
nem ők, akik leszáltak a Tömlöcbe.

- 18 Hanem mi áldjuk az Urat
mostantól mindörökre.
Alleluja!

-
- (10) **Áron háza:** a papi nemzetségekre vonatkozik. Jelzi, hogy a zsoltárt a templomi papság imádkozta.
(17) **Tömlöcbe:** az Alvilágba. Vö. Mk 12,27:
„Isten nem a holtak Istene, hanem az élőké”.

116. HÁLAÉNEK

A zsoltáros halálos betegségéről számol be, amiből az Úr kimentette. Hálaénekét áldozat bemutatása közben mondja el. Az Isten jó-téteménye azt mutatja, hogy Isten őt barátságába fogadta, így már a haláltól sem fél többé (vö. a 15. v. állítását).

- 1 Az Úr szerelme meghallgatta
könyörgő imádságom.
- 2 Fülét hozzám hajtotta,
mikor felhangzott kiáltásom.
- 3 Halál hálói körém tekeredtek,
pokol szolgálói fölém kerekedtek,
kín és bánat borult fölém,
- 4 de az Úr nevét hívtam én:
„Uram, esengek,
a lelkem mentsd meg!”
- 5 Isten kegyelmes, igazságos
a mi Urunk jóságos.
- 6 Az ártatlanok oltalma az Úr lett,
amikor leroskadtam, felsegített.
- 7 Csak vissza, lelkem, térj meg nyughelyedre,
jól bánt veled az Úr kegyelme.
- 8 Kimentett téged, lelkem, a halálból,
szemem, téged a könnyek országából,
téged, lábam, a Tömlöc fogságából.
- 9 Az Úr előtt fogok majd járni én
az élet mezején.
- 10 Mikor hajszoltak, hű maradtam,
pedig szorongatott a vész.
- 11 Ijedten így szóltam magamban:
„Emberben nincs bizalmam!”

117. zsoltár

- 12 Az Úrnak hogyan viszonyozhatsz
irántam való sok kegyelmét?
- 13 Feltartom üdvössége kelyhét,
s az Úr nevét hívom.
- 14 És fogadalmam teljesítem
az egész nép szeme láttára.
- 15 Az Úr szemében drága kincs
a jámborok halála.
- 16 Én, Uram, lásd, szolgád vagyok,
szolgád és hű fiad.
Tépd szét a láncokat!
- 17 És hálaáldozatom elhozom neked,
Uram, segítségül hívom neved.
- 18 És fogadalmam teljesítem én
az egész nép szeme láttára,
belépve az Úr háza udvarára,
ott Jeruzsálem közepén.
- Alleluja!

-
- (8) Szép példa a héber vers párhuzamos szerkesztésére. Az Al világ egy-egy színoním nevét a szerző összepárosítja az ember egy-egy részével, amely természetesen minden esetben az egész embert jelenti.
- (9) **az élet mezején:** vö. Zsolt 56,20.
- (13) Az italáldozat két mozzanata itt is párhuzamosan jelenik meg: ivás a kehelyből s az Úr nevének segítségül hívása. Vö. Zsolt 16,4.

117. AZ ÚR HÜSÉGE SOHA NEM ÉR VÉGET

Rövid felhívás az Úr dicséretére, de teológiai tartalma mély. A „hatalmasságok” minden bizonnyal a pogány isteneket jelentik, azaz a pogány népeket, amelyeket azok jelképeznek. A zsoltáros tehát a pogányságot szólítja fel, hogy Jáhvének népe iránti hűségét ünnepi dicséretben áldja. Ez a gondolat az ószövetségi univerzalizmus gyökere: az Úr népe sorsát irányítva minden nép javán munkálkodik.

- 1 Dicsérjétek az Urat, minden népek,
hatalmasságok, áldását zengjétek!
- 2 Szilárdná tette szerelmét irántunk,
az Úr hűsége soha nem ér véget.
Alleluja!

Egyes magyarázók szerint elsősorban templomi liturgiára készült körmeneti himnusz, mások szerint hadi győzelmet ünneplő hálaének. A két értelmezés nem zárja ki egymást. Eredetileg valószínűleg a király diadalára készült, primitív stílusa a Kivonulás könyvének 15. fejezetében levő győzelmi énekre emlékeztet. A győzelmet követő vallásos ünnep hangulatát árasztja.

- 1 Az Úrnak hálát zengjete, mert jó,
 kegyelme örökkévaló.
- 2 Hadd mondja Izrael:
 kegyelme örökkévaló.
- 3 És Áron háza is hadd mondja el:
 kegyelme örökkévaló.
- 4 Csak mondja mind, ki féli az Urat:
 kegyelme örökkévaló.
- 5 Szorongásomban hívtam az Urat,
 s ő széles birodalmából felelt nekem:
- 6 Az Úr velem, nem félek,
 ember mit tehet ellenem?
- 7 Az Úr velem, hatalmas harcosom,
 az ellenséget én kinevetem.
- 8 Mert jobb az Úrhoz menekülni,
 mint emberekben bízni,
- 9 mert jobb az Úrhoz menekülni,
 mint fejedelmekben remélni.
- 10 A népek körém jöttek,
 az Úr nevében felkoncoltam őket.
- 11 Körém tódultak, körém özönlöttek,
 az Úr nevében felkoncoltam őket.
- 12 Körém tódultak, mint a méhek,
 mint tűzön égő túske, sisteregtek,
 az Úr nevében felkoncoltam őket.
- 13 Fellöktek, úgy, hogy mélyre essek,
 az Úr mégiscsak felsegített.
- 14 Az Úr erődöm, dicsérő dalom,
 ő lett diadalom.
- 15 Zengik a diadalt vidám dalokban
 a győztes sátorokban.

118. zsoltár

- 16 A váltságot az Úr jobbjá szerezte,
az Úr jobbát dicsővé tette,
a váltságot az Úr jobbjá szerezte.
- 17 Nem estem el, megvédte életem,
hogy az Úr műveit hirdesse énekem.
- 18 Az Úr sok kínra juttatott,
de a Halál kezére nem adott.
- 19 A győzelem kapuit nyissátok ki,
megyek az Úrhoz hálát adni.
- 20 Ez az Úr kapuja!
A győztes lépjen be oda!
- 21 Hálát adok, mert diadalt szerezteél,
mert győzelmem Te lettél!
- 22 A kő, amit az építkezők elvetettek,
sarkköve lett az épületnek.
- 23 Mindez az Úré, az ő műve,
csodálatos a mi szemünkben.
- 24 Ez az a nap: az Úr cselekedett!
Nagy örömmel vigadjunk benne.
- 25 Urunk, hozd el győzelmedet,
Urunk, hadd élvezzük bőséged.
- 26 Áldott, ki jön az Úr nevében!
Az Úr házából áldunk titeket.
- 27 Az Úristen hozott ránk fényességet:
lombos ágakkal fedjétek a szentélyt,
az oltár szarvát díszítsétek.
- 28 Te vagy én Istenem: hálát adok,
ó Istenem, újjongva hódolok.
- 29 Az Úrnak hálát zengjétek, mert jó,
kegyelme örökkévaló.

(22) A vers eredeti értelme Izraelra vonatkozik: e nép ugyan kicsiny volt és megvetett, mégis nagy dolgokat vitt végbe. Az Új-szövetség Krisztus győzelmére vonatkoztatja: bár saját népe is elvetette és halálba küldte, Isten a feltámadásban egy új üdv-rend sarokkövévé tette (vö. Mt 21,42; Csel 4,11; Róm 9,33; 1Kor 3,11; Ef 2,20; 1Pét 2,4).

119. VERSKOSZORÚ AZ ISTEN TÖRVÉNYÉRŐL

Egyedülálló alkotás: huszontkét nyolc párversből álló költemény koszorúja, mindegyik az ábécé más és más betűjével kezdi mind a nyolc párverset. Evvel szimbolikusan az egész ószövetségi gondolkodást és költészetet a Törvény köré gyűjti a zsoltáros. Egyetlen témája ugyanis Isten törvénye. A szerző nem vak engedelmességet akar, hanem a Törvényben fényt, értést, erőt, örömet és menedéket keres. Számára a Törvény útja életet ad most és mindörökké.

A

Aleph

- 1 **Az** boldog, kinek útja büntelen
s az Úr törvényét követi.
- 2 **Az** boldog, aki rendeléseit megtartja szüntelen
és őt egész szívével keresi.
- 3 **Aki** elkerül minden rosszat,
s ösvényeiden megmarad.
- 4 **Azt** határoztad,
hogy tartsuk meg minden parancsodat.
- 5 **Adj** irányt lépteimnek,
hogy végzéseid szerint éljek.
- 6 **Akkor** nem érhet szégyen,
ha mindig rendelkezéseid nézem.
- 7 **Aldom** jó szívedet,
amikor felfogom igaz ítéleted.
- 8 **Amit** végzésed kíván, megteszem készséggel,
ó örök Nagyúr, ne feledj el!

B

Beth

- 9 **Bűn** nélkül ifju ember hogy marad?
ha útját figyeli és követi szavad.
- 10 **Buzgó** szívem kívánva keres téged,
rendelkezéseidtől el ne térjek.
- 11 **Bensőmben** kincsként őrizem ígéreted,
ne engedd, hogy vétkezzem ellened.
- 12 **Bő** áldás zengjen, Uram, teneked:
tanítsd meg nekem végzéseidet.
- 13 **Beszédes** nyelvemen
ajkad ítéleteit hirdetem.

119. zsoltár

- 14 **Bevallom: rendeléseidben több öröm van,
mint minden földi gazdagságban.**
- 15 **Bárcsak parancsaidat fontolgatná elmém
és mindenkor ösvényeid figyelném!**
- 16 **Boldogságot lelek végzéseidben,
szavaid nem felejttem.**

C

Gimel

- 17 **Cselédedet jutalmazd meg, hogy éljen,
hogy tartsam szavaid hűségben.**
- 18 **Csodáid látni tágra nyisd szemem,
hogy ámuljak törvényeden.**
- 19 **Csak vándor vagyok itt a földön,
rendelkezéseid ne rejtse előlem.**
- 20 **Csordultig vággyal van tele a lelkem,
hogy mindig ítéleteid kövessék.**
- 21 **Csak átok jusson ki a kevélyeknek,
akik rendelkezéseidtől tévelyegnek.**
- 22 **Cáföld meg vádlóim, töröld el szégyenem,
mert rendeléseidet követem.**
- 23 **Csúf rágalommal aljasok serege rám tör,
de én elmélkedem végzéseidről.**
- 24 **Csupa boldogság minden rendelésed,
tanácsot tőlük kérek.**

D

Daleth

- 25 **Derekam földre görnyedt: porba ér fejem,
szavad szerint add vissza életem.**
- 26 **Daloltam útjaid és választ kaptam,
oktass, hogy végzéseid megtanuljam.**
- 27 **Derítsd fel értelmét parancsainak,
hogy csodáidról gondolkodjak.**
- 28 **Dermeszt a bánat, megbénítja testem,
szavad szerint emelj fel engem.**
- 29 **De a hazugság útjait tartsd távol,
ó légy kegyes hozzám törvényed által.**

- 30 **D**öntöttem: igazságod útján haladok,
 ítéleteid mindennél különbek.
 31 **D**rágák parancsaid: hozzájuk tapadok,
 Uram, ne szégyeníts meg.
 32 **D**obogó szívvel rendeléseid útján futok,
 míg értelmükre lelkem megnyitod.

E

He

- 33 **E**lmém tanítsd, Uram,
 végzéseid útját hadd értsem,
 és őrizzem, mint legfőbb kincsem.
 34 **É**rtelmem nyisd meg, hogy törvényed tartsam
 s egész szívvel szolgáljam.
 35 **E**gyengesd lépteim rendelkezéseid szerint,
 mert örömöm bennük találok.
 36 **É**s sarkalld szívemet, kövesse rendeléseid,
 ne kapzsi vágy nyomába járjon.
 37 **E**llenzőt tégy szememre:
 bálványra rá se nézzek,
 hatalmadból áradjon élet.
 38 **E**rősítsd szolgálodat ígéretedben,
 mert megmaradtam félelmedben.
 39 **É**nhozzám vád ne érjen: tisztelem neved,
 mert jó minden ítéleted.
 40 **E**mlékezz: én parancsaidra vágyom,
 igazságodban életem találok.

F

Vau

- 41 **F**ogadjon el kegyelmed, Uram, kérlek,
 és válts meg, amint megígérted.
 42 **F**elelni fogok gúnyolómnak,
 szavadba vetettem bizalmat.
 43 **F**elséges örök Úr,
 ajkamból az igaz szót ki ne ejtsem,
 én várva várok ítéleteidre.
 44 **F**olyton csak törvényed kövessem,
 örökkön Élő, mindörökre.

119. zsoltár

- 45 **Felszabadulva járnak,**
parancsaid követve éljek.
- 46 **Fennen hirdessem minden rendelkez,**
hadd hallják a királyok,
s előttük szégyent sose érjek.
- 47 **Felujjong lelke végzéseid látva,**
szeretet árad felénk szivemből,
- 48 **fölemelem magasra két kezem:**
és elmélkedem rendelkezéidről.

G

Zain

- 49 **Gyakran gondol szolgád szavadra,**
reményem alapítom arra.
- 50 **Gyötreimeimben könnyebbséget ad,**
hogy életemet táplálja szavad.
- 51 **Gúnyoltak a kevélyek, örök Isten,**
de törvényedtől el nem tévelyedtem.
- 52 **Gondolatomban ősi ítéleteid ha visszatérnek,**
magamban újra erőt érzek.
- 53 **Gonoszok gazsága felháborít,**
mert elhagyták törvényed.
- 54 **Gondot viselnek rám végzéseid,**
amíg e földön élek.
- 55 **Gyakran, Uram, felöltlik éjszaka neved,**
ha virrasztok, törvényed:
- 56 **Gúnyolják szívemet,**
mert parancsaid szerint élek.

H

Heth

- 57 **Hittel ígérem, én Uram, Teremtőm:**
Szavaid követem.
- 58 **Hívlak, kérem kegyelmedet teljes szivemből**
ahogy ígérted, irgalmazz nekem.
- 59 **Hogy minden léptem rendelkezéidhez szabjam,**
ösvényeim átutattam.
- 60 **Haladék nélkül, azon nyomban**
rendelkezéseitekhez igazodtam.

- 61 Hálójával körülfogott a gonoszok hada,
mégsem felejttem törvényed soha.
- 62 Hogy imát mondjak, felkelek az éjben,
és igaz ítéleteid dicsérem.
- 63 Hű társa lettem mindazoknak,
kik félnek téged s hódolnak parancsaidnak.
- 64 Határtalan jóságoddal, Uram,
tele a földön minden:
végzéseidre oktass engem.

I

Teth

- 65 Irgalmas légy szolgálóddal
irgalmas szavad szerint, Isten.
- 66 Ítélni taníts, gazdagíts tudással,
hiszek rendelkezéseidben.
- 67 Idő előtt tévútra tértem,
de most tartom szavad hűségben.
- 68 Igen, te jó vagy, s minden jó tied:
tanítsd meg végzéseidet.
- 69 Iszonyatosan rágalmaznak a kevélyek:
de én egész szívvel parancsaidnak élek.
- 70 Irdatlan szívük hájas, érzéketlen,
de én törvényedben találok kedvem.
- 71 Így volt jó: szenvedtem, kínlódtam,
hogy végzéseid megtanuljam.
- 72 Igéi törvényt mondó ajkaidnak
túltesznek ezrein ezüstnek és aranynak.

J

Jod

- 73 Jobbodnak alkotása vagyok, teremtményed,
taníts, hadd értsem meg minden rendelkezésed.
- 74 Jámor szolgálid rám néznek vigadva,
várok szavadra.
- 75 Jogosak ítéleteid, tudom, Uram,
igazságod sújtott rám súlyosan.
- 76 Jóságod enyhítse a kint
szolgádnak tett ígéreted szerint.

119. zsoltár

- 77 Jöjj hozzám irgalmaddal, kelts életre,
mert törvényedben telik szívem kedve.
- 78 Jussát a gögös kapja meg, szégyenbe essen:
mert aljas módon bűnre csábított,
de én rendelkezéseidről elmélkedtem.
- 79 Jöjjenek hozzám, akik félnek téged,
hadd tudják minden rendelésed.
- 80 Járhassak tiszta szívvel,
végzéseid kövessem,
szégyenbe sose essem.

K

Kaph

- 81 Keresem üdvösséged sóvárogva,
várom szavad.
- 82 Kő borítja szemem: vágyom szavadra,
mikor jössz már, hogy enyhét adj?
- 83 Két szemem, mintha füstben járnék, könnyezik,
Mégsem feledtem el végzéseid.
- 84 Ki tudja, szolgáltnak hány napja van?
Mikor ítélsz már támadóimon?
- 85 Kelepcémül a fennhéjázók árkot ástak,
azok, kik nem törvényed szerint járnak.
- 86 Követem én igazságát rendelkezéseidnek,
hazugságokkal üldöznek: segíts meg!
- 87 Kis híján kiüldöztek a világból,
mégsem feledkeztem meg én parancsaidról.
- 88 Kimélje kegyességed életem,
én ajkad rendelését követem.

L

Lamed

- 89 Legfőbb Uralkodó, örök a Te szavad!
az egeknél erősebb.
- 90 Lefektetted igazságodat minden nemzedéknek,
szilárdabb mint a föld és megmarad.
- 91 Léteben mindezt akaratod tartja,
számodra minden létező csak szolgál.

- 92 **Lelkem**, ha törvényedben nem vigadna,
rég elemészténé fájdalma.
- 93 **Lásd**, parancsaid soha nem felejttem,
megőrzik életem.
- 94 **Lelkem** tiéd: ó ments meg engem,
mert parancsaid keresem.
- 95 **Lesnek** rám aljasok, hogy életem ledöntsék,
amíg én rendeléseidet figyelem.
- 96 **Láttam** minden szépséget, végső Fölség,
törvényed túltesz mégis mindenem.

M

Mem

- 97 **Mennyire** szeretem törvényed!
egész nap azon jár eszem.
- 98 **Mert** támadóimnál rendelkezésed bölcsebbé tett,
és mindig itt marad velem.
- 99 **Máris** túlteszek tanítóimon,
mert rendeléseid fontolgatom.
- 100 **Mélyebben** értem, mint a vének,
mert parancsaid szerint élek.
- 101 **Minden** rossz ösvénytől eltoltom lábamat,
hogy mindig megtartsam szavad.
- 102 **Megmaradok** szabályaidnál,
hisz magad tanítottál.
- 103 **Milyen** jó ízzel tölti szám szavad!
Elönti édessége ajkamat.
- 104 **Mélyén** parancsaidnak értelmet lelek,
ó igazszavú Fölség,
s így minden hamis utat elvetek.

N

Nun

- 105 **Nyomon** követem szavadat, lámpása lépteimnek,
utamra fényt sugároz.
- 106 **Nagy** esküvel fogadtam, nem szegem meg:
ítéleteid szerint járok.
- 107 **Nyomoruságom**, Uram, kínba dönt:
védelmezd életem szavad szerint.

119. zsoltár

- 108 **N**yerjen tetszést dicsérő szám előtted,
szabályaidra oktass engem.
- 109 **N**álad van életem: örök kezekben,
és nem felejttem el törvényed.
- 110 **N**ekem az aljasok kelepécét készítettek:
parancsaidtól el nem térek
- 111 **Nó Örökkévaló,
ez kelt igazi örömet szivemben.**
- 112 **N**ógasd szivem, hogy végzéseid tartsa,
örökké tartó lesz jutalma.

O

Számek

- 113 **Ó** hogy gyűlölöm a kétszínűséget,
mennyire szeretem törvényed!
- 114 **O**ltalmazóm, Királyom,
szavadat várom.
- 115 **Ö**rökre távozzék a gonosz tőlem,
hogy Istenem rendelkezéseit kövessem.
- 116 **Ő**rizz ígéreted szerint, hogy éljek,
reményeimben meg ne szégyenüljek.
- 117 **Ó**vjon kezéd, bajból kimentsen,
s én végzéseidet tiszteljem, örök Isten.
- 118 **O**moljanak halomra mind, kik elvetik végzésed,
bálványaik semmit sem érnek.
- 119 **O**csmány salakként elvetek e földön minden rosszat,
mivel szeretem rendelésed.
- 120 **O**ly félelmes vagy: testem beleborzad,
ítéletedtől félek.

P

Ain

- 121 **P**erelj érettem, védj jogaim, jussom,
ne hagyd az elnyomót, hogy eltaposson.
- 122 **P**ártját fogd szolgáltnak, ó Kegyességes,
ne nyomjon el a gőgös.
- 123 **P**illantásom feléd száll, mentségért eped,
kivánja igazságban tett ígéreted.

- 124 **Pazar jószágodat szolgád hadd lássa,**
tanítsd meg végzéseidet.
- 125 **Parányi szolgád vagyok én: oktass ki, kérlek,**
hogy értsem minden rendelésed.
- 126 **Páratlan pillanat, hogy fellépj:**
Uram, törvényed összetörték!
- 127 **Pártatlan Igazság vagy, ó Uram,**
én szeretem minden rendelkezésedet,
mert drágábbak, mint kincs, mint színarany.
- 128 **Pártatlan, igazságos Isten,**
parancsaid mind helyesek,
én minden hamis utat elvetek.

R

Pe

- 129 **Rendeléseid mind csodások,**
pártatlan, igazságos Isten,
hozzájuk igazodik lelkem.
- 130 **Ragyognak szavaid, add, hogy mélyükre lássak,**
megérti őket, kiiben vétek nincsen.
- 131 **Riadtan tágra nyílt a szám, lihegve**
vágott rendelkezéseidre.
- 132 **Reám tekints és add kegyelmedet,**
azok közt, akik szeretik neved.
- 133 **Rendíthetetlen lábbal, szavad szerint lépjek,**
ne uralkodjék rajtam vétek.
- 134 **Rút elnyomóktól ments meg,**
hogy megtartsam minden parancsodat.
- 135 **Ragyogtasd fölém arcodat,**
és végzéseidre taníts meg.
- 136 **Remegve sírok, arcomon patakzanak a könnyek:**
Felség, nem tartják meg törvényed.

S

Cáde

- 137 **Szent Istenem, igaz vagy,**
minden szavad igaz ítélet.
- 138 **Szépen kiszabtad minden rendelésed,**
magadra meg, ó Nagyúr, a hűséget.

119. zsoltár

- 139 Sarkamban járt, hogy leterítsen, az ellenség,
igéid nem ismerték.
- 140 Szavad, Hatalmas, megállja a próbát:
szereti szolgád.
- 141 Semmibe vesznek fiatalságom miatt,
de nem felejttem parancsaidat.
- 142 Szent a te igazságod, örök Isten
és nincs hamisság törvényedben.
- 143 Szorongó kínjaim bár rám szakadnak,
rendelkezéseidben felujjongok.
- 144 Szent végzéseid mélyére hadd lássak,
életre bennük, örök Isten, hadd találjak.

T

Qoph

- 145 Teljes szívvel kiáltok, válaszolj, Uristen,
hogy végzéseidet kövessem.
- 146 Teli torokkal hívlak, ments meg,
ó add, hogy tartsam minden rendelésed.
- 147 Terád tekintve hajnalban segítségedet hívtam,
szavadra vártam.
- 148 Tekintetem feléd fordult az éjben,
mikor igédet forgattam elmémben.
- 149 Te jó vagy: halld meg hangom, Istenem,
igazságodban véd meg életem.
- 150 Tolong a bálványimádó itt közelemben,
de törvényedtől messze tévedt.
- 151 Te pedig közel vagy, ó Uram Isten!
színigazság minden rendelkezésed.
- 152 Teremtő Kezdet, elfogadom minden rendelésed,
öröktől fogva alkottad meg őket.

U

Res

- 153 Úgy szenvedek: nézz rám és ments meg engem,
mert törvényedet nem feledtem.
- 154 Ugyemet támogasd és szabadíts meg,
örizd meg életem, úgy ahogy megígérted.

- 155 **U**dvösséged a rosszakat kerülje,
mert nem vágytak végzéseidre.
- 156 **U**ram, irgalmad végtelen,
ítéleted őrizze életem.
- 157 **U**ldöznek, támadnak — ellenségem temérdek,
de rendeléseidtől el nem térek.
- 158 **U**tálkozom, mikor a hitszegőkre nézek,
mert nem tartják ígédet.
- 159 **Ü**gy szeretem minden parancsodat,
életem őrizd meg jóssággal.
- 160 **U**tolsó szálig igazság minden szavad:
ítéleted, Örökkön Élő,
csordultig tele igazsággal.

V

Sin

- 161 **V**áltig hajszolnak ok nélkül a rosszak,
az üldözőktől szívem borzad.
- 162 **V**íg örömöm szavaidban találok
ígéd kincse lesz az én zsákmányom.
- 163 **V**isszataszít minden hazugság: elvetem,
törvényed szeretem.
- 164 **V**allom dicséreted: naponta hétszer áldalak
igaz ítéleted miatt.
- 165 **V**irágzás, béke lesz a sorsa,
annak, ki szereti törvényed,
és lába botlás nélkül léphet.
- 166 **V**árok, Uram, megmentő jószágodra,
rendelkezéseid követve élek.
- 167 **V**ezetnek rendeléseid:
forrón szeretem őket.
- 168 **V**állalom rendelésed és minden parancsod,
kitárva állnak útjaim előtted.

Z

Tau

- 169 **Z**engő szavam, ó Uram, hozzád érjen,
és add, hogy szavaidat értsem.
- 170 **Z**okog a kérés: színed elé engedd,
és ahogy megigérted, ments meg.

120. zsoltár

- 171 Zsoltárban áldjon nyelvem,
végzéseidre kioktattál engem.
- 172 Zúgó szavad ajkaim visszhangozzák,
mert minden rendelésed színigazság.
- 173 Zavarban, vészben segítsen kezed,
én parancsaidhoz szegődtem.
- 174 Zaklatott lelkem üdvödért eped,
Uram, kedvem találtam törvényedben.
- 175 Zengje vég nélkül dicséreted lelkem,
támaszt találjak ítéleteidben.
- 176 Zord utakon eltévedt bárányként ha járok,
keresd szolgádat,
mert rendeléseidet nem feledtem.

120. BÉKESSÉGÓHAJTÁS

A zsoltáros az álnok nyelvek, azaz rágalmazók áldozata. Szinte a világból szeretne kifutni, mert hiába minden békességes szava, ellenségei nem hagyják abba rágalomhadjáratukat.

- 1 Fölmenő ének.
Az Úrhoz, mikor ostromoltak,
kiáltottam, és ő felelt.
- 2 Uram, ments meg, ne érjen el
hazug ajak és csalfa nyelv.
- 3 Majd ad neked, majd elbánik veled,
te csalfa nyelv!
- 4 Oly éles, mint a harcosok nyila,
oly izzó, mint boróka parazsa.
- 5 Jaj nekem! Hogyha Mesebben lakom,
vagy Kédárnál verem fel sátorom,
túl közel élek akkor is
azokhoz, kik a békét gyűlölik.
- 7 Én csak békéről beszéltem velük,
de háború volt a feleletük.

(1) **Fölmenő ének:** ez az alcím a Zsoltároskönyv nem egy hátralevő költeménye élén szerepel. Értelme vitatott. Egyesek szerint zárandokéneket jelent, mert a Templomba való „felmenetelre”

használták, mások szerint a vers bizonyos stílusbeli sajátosságára utal. Késői keresztény hagyomány szívesen látott e szavakban utalást arra, hogy a zsoltárok földi életünk Istenhez való „felmenetelét” kísérik, az életút meredek ösvényein adnak útmutatást és biztatást. (Vö. Szent Bernát első beszédét az Énekek Énekéről).

- (5) **Meseiben:** Ter 10,2 említi, a Káspi-tenger és a Fekete-tenger közti terület. **Kédárnál:** Kédár Ter 25,13-ban szerepel, nomád törzs az arabiai félsziget déli részén. A vers értelme szabad magyar fordításban így hangoznék: „még ha az óperenciás tengeren túlra is telepednék, akkor is túl közel lennék hozzájuk!” Mindkét helynév ugyanis messze fekvő, ismeretlen tájakra utal.

121. A HEGYRE NÉZ SZEMEM

Zavartalan bizalmat, istenrehagyatkozást fejez ki ez a rövid költemény. A „Hegy” Istent magát jelenti, de utal egyben Isten jelenlétének szimbólumára, a Sion-hegyre is. A „Sár” az alvilág, ahonnan az Úr híveit megmenti.

- 1 Fölmenő ének.
A Hegyre néz szemem.
Honnan jöhet már segítségem?
- 2 Az Úrtól várom segítségemet,
aki teremtett földet és eget.
- 3 Nem hagyja ő a Sárba rogyini térded,
nem alszik el, ki őriz téged.
- 4 Nem alszik ő, nem szunnyad el,
ki téged őriz, Izrael.
- 5 Az Úr tenéked oltalom,
az Úr tenéked árnyék.
A Magasságos áll a jobboldon.
- 6 Nem sújt a nappal sugara,
a hold nem árthat éjszaka.
- 7 Az Úr megőriz minden bajtól téged,
az Úr lesz életednek őrizője,
- 8 ha jársz, ha kelsz, vigyazza lépted
mostantól mindörökre.

122. JERUZSÁLEMI ZARÁNDOK ÉNEKE

A szent város láttán érzett öröm sugallta ezt az éneket. A költő a kapuk előtt állva végigtekint a városon: minden része egybeépült, a törzsszövetség központja, a dávidi királyság fővárosa ez a csodálatos város! Békét és bőséget kíván a városnak: ez az imádság felőleli test-

123. zsoltár

vérei és barátai minden javát és boldogságát. A keresztyén imádkozónak így kell tekintenie az Egyházra, az égi Jeruzsálem földi zárandok-közösségére.

- 1 Fölmenő ének. Dávid-zsoltár.
Velük örültem, mikor mondták:
„Megyünk az Úr házába!”
- 2 Lábam megjárta Jeruzsálemet,
eljutott kapujába.
- 3 Ó Jeruzsálem! Városává tette,
szorosan egybe építette.
- 4 A törzsek mind oda vonulnak fel,
az Úrnak törzsei,
törvényed szerint, Izrael,
az Úr nevének hálát zengeni.
- 5 Mert ott áll széke mindazoknak,
kik az ítélet trónjain,
Dávid házának trónján uralkodtak.
- 6 Rád, Jeruzsálem, békét esdjenek,
akik szeretnek, boldoguljanak.
- 7 Falaid közt békében éljenek,
jólét övezze fellegváradat.
- 8 Testvéreim, barátaim miatt
„Békesség benned” — zengve hirdetem,
- 9 Urunk, Istenünk hajléka miatt
javadat keresem.

123. TEHOZZÁD EMELEM SZEMEM

A szerzőt gógösök és kevélyek gyötrik, de az ő igazi ura és irányítója maga az Isten. Az első versekben a rabszolga és rabszolgatartó viszonyának képe az Istentől való tökéletes függést hangsúlyozza.

- 1 Fölmenő ének.
Tehozzád emelem szemem,
ki trónon ülsz az égben.
- 2 Ahogy a rabszolgák szeme
uruk kezére,
ahogy rabszolgánők szeme
néz asszonyuk kezére,
az Úristenre úgy tekint szemünk,
amíg irgalmat nem nyerünk.

- 3 Ó irgalmazz, Urunk,
irgalmazz, Mesterünk!
- 4 A megvetésből már túl sok jutott.
Túl hosszan torkig laktatott
kevélyek dölyfös kénye,
a gőgös megvetése.

124. SEGÍTSÉGÜNK AZ ÚR NEVE

A zsoltár kollektív vallomás arról, hogy csakis az Úr segítsége mentette meg Izraelt, a nép életét és fennmaradását egyedül neki köszönheti.

- 1 Fölmenő ének. Dávid-zsoltár.
Ha nincs az Úr velünk,
csak mondja bátran Izrael,
- 2 ha nincs az Úr velünk,
mikor az emberek fölkeltek ellenünk:
- 3 eleven testünk falták volna fel,
mikor haragra keltek ellenünk.
- 4 Árvíz nyelt volna el,
átcsapott volna a fejünk felett,
- 5 fejünkön csaptak volna át
háborgó vadvizek.
- 6 Áldás az Úrnak!
Nem hagyott zsákmányul foguknak.
- 7 Megmenekedtünk,
madár a madarász törétől:
a csapda széttört,
szabadok lettünk.
- 8 Segítségünk az Úr neve,
ki ég és föld teremő Istene.

125. AZ ÚR KÖRÜLOLELI NÉPÉT

Az Úrban való bizalom olyan rendíthetlenné tesz, mint amilyen Sion hegye, s az Úr szeretete és védelme úgy veszi körül az embert, mint Jeruzsálemet a hegyek. A szerző azonban a nép biztonságát csak akkor látja biztosítva, ha erkölcsében Istenhez hűséges marad.

126. zsoltár

- 1 Fölmenő zsoltár.
Akik az Úrban bíznak,
mint Sion hegye, olyanok.
Ki Jeruzsálem trónján székel,
soha meg nem inog.
- 2 Ahogy a hegyek állnak körülötte,
az Úr körülöleli népét
most és örökre.
- 3 Mert biztos, hogy a rosszak vesszeje
nem nyugszik az igazak birtokán,
hacsak az igazak keze
ki nem nyúl gonoszság után.
- 4 Tégy jót, Uram, a jóknak
tégy jót az igazszívűeknek,
de akik tévelyegve tántorognak
végezz velük, akár a gonoszokkal.
Békesség Izraelnek!

126. AZ ÚR NAGYSÁGÁT MEGMUTATTA

A költemény keletkezésének körülményei nem állapíthatók meg. Isten nagy jótéteményét népe iránt a pogányok is ámulva szemlélik. Izrael szenvedéseiért dús kárpótlásban részesül. Az utolsó versszak drámai módon fejezi ki a hasonlatot, amikor az aratók örömét a szántás-vetés könnyes kínládásával egybeveti.

- 1 Fölmenő ének.
Az Úr amikor visszaadta Sion kincseit,
mint tenger homokja, olyanok lettünk.
- 2 Megtelt nevetéssel a szánk,
örömkialtással a nyelvünk.
Elismerték maguk a népek:
„Az Úr nagyságát megmutatta
azzal, amit velük tett.”
- 3 Az Úr nagyságát megmutatta
azzal, amit velünk tett,
mert boldoggá tett minket.
- 4 Úgy tértek vissza kincseink az Úrtól,
mint Negebre megáradt patakok:
- 5 ki könnyet hullatva vetett,
örömujjongva aratott.

- 6 Ment a határba, ment zokogva,
 vitte kötényét,
 s jött haza kurjongatva,
 hozta a kívét.

-
- (1) **kincseit:** legtöbb fordítás szerint „a foglyokat”, ami a babilóniai fogságra vonatkoznék. Ez a fordítás azonban a szöveg állítólagos „romlottságára” és kijavítására támaszkodik. Újabban megtalált szövegek és tanulmányok a kijavítást feleslegessé teszik, és az itt közölt fordítást javasolják. Eszerint a szöveg párhuzamos helyei: Zsolt 14,7 és 85,2.
- (4) **Negeb:** a júdeai puszta déli része.

127. HÜSÉGES Ő: MINDENT MEGAD!

A zsoltár egységét megtaláljuk, ha királyzsoltárnak tekintjük. A palotát az Úr építi, a várost ő védi, s azoknak, akik a bálványimádástól távol maradnak, mindent megad. A király családját is ő áldja fiakkal, akik őt minden ellenséggel szemben támogatják. Eszményi kép, amely Izrael történetében csak vágy maradt! Mint minden királyzsoltár, ez is a Messiásra alkalmazható.

- 1 Fölmenő ének. Salamontól.
- Hogyha az Úr nem építi a palotát,
 hiába fáradoznak az építkezők.
 Hogyha az Úr nem őrzi városát,
 az örök mindhiába állnak őrt.
- 2 Csak keljetez korán hiába,
 csak virrasszatok késő éjjel,
 kik bálványok kenyerét eszitek!
- Húséges Ő: minden bőséggel
 ellátja azt, akit szeret.
- 3 Fiúutódok: az Úr hagyatéka,
 a méh gyümölcse: az ő ajándéka.
- 4 Mint harcosok kezében a nyilak,
 az ifjukorban felnevelt fiak.
- 5 Boldog, ki bőven töltött tegezébe,
 nem éri szégyen, ellenáll erőben
 a kapunál, ha támad ellensége.

128. — 129. zsoltár

128.

HAZIÁLDAS

Az Isten félelmében élő izraelita boldog otthonát és eszményi családi életét festi meg a zsoltár. Az utolsó vers a család boldogságán túl a város és a nemzet javáért könyörög.

- 1 Fölmenő ének.
Boldog az, aki féli az Urat
és útjain jár.
- 2 Élvezheted munkád gyümölcsét,
bőség és boldogság vár.
- 3 Mint dúsan termő tőke, feleséged
pompázik házadon belül,
és gyermekeid, mint olajfavesszők
az asztalod körül.
- 4 Ő hűséges: megáldja azokat,
kik félik az Urat.
- 5 Sionnak Istene áldását adja rád,
hogy élvezd Jeruzsálem jósorát
minden napján az életednek.
- 6 Örülhess gyermekeidnek, unokádnak.
Békesség Izraelnek!

129.

SOKAT GYÖTÖRTEK

A zsoltár első része visszapillantás Izrael szenvedéseire (1.-3.v.). második része átok a gonoszokra. Érdekes módon a zsoltáron kevésbé érződik az átokzsoltárok hangulata, mert utolsó verse áldást tartalmaz, azt az áldást, amitől a szerző ellenségeit meg akarja fosztani. A költői bájnak ez a közvetett megjelenítése a versben tudatos és magafokú művészi munka jele.

- 1 Fölmenő ének.
Sokat gyötörtek ifjuságom óta,
— hadd mondja Izrael —
- 2 sokat gyötörtek ifjuságom óta,
de mégsem pusztítottak el.
- 3 Ekével szántották a hátam,
és véstek rajta hosszu, mély barázdát.
- 4 Az igazságos Úr bár összetörné
a gonoszok igáját!

- 5 Megszégyenülve kotródjanak el
mind, akik gyűlölik Siont!
- 6 Legyenek mint a fű a háztetőn
amely szemed láttára hervad el.
- 7 Aki kaszálná, üres kézzel áll,
szénagyűjtő semmit se visz ölében,
- 8 nem üdvözli, ki arra jár:
„Az Úr áldása legyen rajtad,
áldunk az Úr nevében!”

(6) **fű a háztetőn:** a keleti lapos háztetőkön kinő a fű, de hamar el is szárad, mert nincs elég talaja.

130. DE PROFUNDIS

A „mélységből”, azaz mintegy az Alvilágból kiált a zsoltáros, a halál és a pusztulás országából. Könyörgésének célja bűnbocsánat. Kitartó reménnyel várja Isten válaszát, mint éjjeli őrség a hajnalt. Az utolsó vers mutatja, hogy nemcsak magáért, hanem egész népéért könyörög.

- 1 Fölmenő ének.
- A mélységből kiáltok, Uram, hozzád,
2 ó Fölség, halld meg hangomat.
Füled figyelje
esengő imádságomat.
- 3 Ha felrovd, Uram, a vétkeket,
Fölség, van-e, aki megállhat?
- 4 De a bocsánat kész tenálad,
övezzen érte tisztelet.
- 5 Hívom az Urat, lelkem hívja,
várok szavára.
- 6 A Fölségest a lelkem várja
az őrség óráin, míg fel nem virrad.
- 7 Az őrség óráin, míg fel nem virrad,
ó Izrael, az Urat várjad.
Mivel az Úrtól jóság árad,
bőséggel ontja üdvösségét.

131. zsoltár

- 8 Ő üdvözíti Izraelt,
 eltörli minden vétjét.

(1)-(2) **Uram . . . Fölség:** a héber eredetiben Jáhvé . . . Adonáj. A latin fordítások mindkét szót Dominus-szal fordítják, s ezért a latintól függő modern szövegek sem tesznek különbséget. A két megszólítás párhuzama végigvonul a költeményen.

131. LELKI GYERMEKSÉG

A zsoltáros egészen kicsiny akar lenni az Isten előtt. Akár egy gyermek, elnyugszik Teremtője ölén. Az Úr Jézus tanítása szerint „ilyeneké az Isten országa” (Mk 10,14).

- 1 Fölmenő ének. Dávid-zsoltár.
 Uram, nem gőgös a szívem,
 nem nagyralátó a szemem.
 Nagy dolgokat sose kerestem,
 Csodán, mely meghalad, nem jár eszem.
- 2 Lecsitítottam lelkem, elnyugtattam,
 s mint anyja karján csecsemője,
 Vele a lelkem úgy van.
- 3 Ó Izrael! Remélj az Úrban,
 mostantól mindörökre.

(2) **vele:** ti.⁴ Istennel. Mint másutt is a zsoltárokbán, a szerző a második és harmadik személyű Istenre-utalást váltogatja.

132. A SZÖVETSEGLÁDA ÜNNEPLÉSE

A zsoltár feltehetően a frigyszekrénnel való körmenetre készült, talán arra az alkalomra, amikor Dávid azt Jeruzsálembe hozatta. Mindenesetre úgy tűnik, hogy első fele (1.-9.v.) erre az eseményre vonatkozik. A zsoltár másik fele próféciaát tartalmaz: az Úr megőrzi Dávid házát, amennyiben az hű marad a szövetséghez (11.-12.v.), és a város is örökre élvezni fogja Isten jelenlétének áldásait (14.-18.v.).

- 1 Fölmenő ének.
 Ó emlékezz az Úrra, Dávid,
 és ne feledd el győzelmes csatáit.
- 2 Az Úrnak esküvel fogadta,
 Jákob Hatalmasának szavát adta:

- 3 „Be nem megyek az ágyasházba,
 4 fel nem szállok megvetett nyoszolyámra,
 4 pillámra pihenés nem szállhat,
 álmom nem éri szememet,
 5 amíg az Úrnak szállást nem találok,
 Jákob Hatalmasának lakhelyet.”
- 6 Nézd, Efratában is hallottunk róla,
 és Jár földjére híre eljutott már:
 7 Gyerünk, vonuljunk szállására,
 hódoljunk lába zsámolyánál.
- 8 Kelj fel, Uram, foglald el nyughelyed,
 Te és erődöd: a szövetségláda.
 9 Papjaid igazságba öltözködjének,
 szentjeid törjenek ki ujjongásba.
- 10 Nézd Dávidot, nézd szolgád,
 ne vesd el Felkentednek arcát.
- 11 Az Úr megesküdü, ó Dávid,
 és nem szegi meg sohasem:
 „Tested sarját trónodra ültetem.
- 12 S ha fiaid is tartják szövetségem,
 egyezségem, amire őket oktatom,
 akkor az ő fiaik is örökre
 ülnek királyi trónodon.”
- 13 Mivel az Úr Siont kiválasztotta,
 trónolni ide szíve vágya hozta:
 14 „Ez mindörökre nyughelyem,
 ez székem, így tetszett nekem.
- 15 Zarándokait megáldom bőséggel,
 szegényeit ellátom eleséggel,
 16 üdvösségembe öltöztetem papjait,
 a szentek harsogják ujjongó dalaik,
 17 és Dávid szarvát fénnel elborítom,
 felkent királyom, lámpásod magasra szítom,
 18 míg ellenségeinek szégyen lesz ruhája,
 fején feltündököl királyi koronája.”

(1) E vers fordításában Dahoodot követjük, aki a „le-david” kifejezésben vocativust lát.

133. — 134. zsoltár

- (2) **fogadta:** a második személyből harmadikba való átváltás egyik esete.
Jákob Hatalmasa: Jáhvé, aki megmutatta Jákob előtt hatalmát (vö. Ter 49,24).
- (6) **Efrata:** talán Betlehem, Dávid városa. **Jár földjén:** valószínűleg Kirjat Jearim, ahol a szövetségládát Sámuel idejétől Dávid trónalépéséig őrizték. (Vö. 1Sám 7,1-2.)

133. AZ ÚR ÁLDÁSSAL ÁRASZTJA EL A TESTVÉRI KÖZÖSSÉGET

A zsoltár mindössze két kép párhuzamából áll: illatos kenet Áron szakálláról végigömlik a ruháján; dús harmat ömlik végig Sion hegyének lejtőin. Mindkét kép Isten áldását jelképezi, amely életforrás a testvéri közösség számára.

- 1 Valóban milyen jó, milyen szép
az együttélő testvéri közösség!
- 2 Mint drága kenet, mely homlokra csordul,
szakállon csurran, Áronnak szakállán,
nyakán lefut s előmlik a ruháján.
- 3 Mint amikor a Hermon harmata
előnti lejtőit Sion hegyének.
Az Úr áldása onnan árad,
és mindörökre élet.

-
- (3) **Hermon harmata:** Hermon hegye Libanonban van, de hófödte csúcsát majdnem egész Palesztinából látni lehet. Itt nem arról van szó, hogy Hermon harmata valamiképp átkerülne Sion hegyére, hanem hogy amennyire a harmat elborítja Hermont, úgy dúslakodik Sion (egyébként csapadéktalan) hegyoldala is.

134. ESTI HIMNUSZ

Valószínűleg templomi használatra készült, esti imára hívja fel a papságot. Az 1. és 2. verset minden bizonnyal előimádkozó mondta vagy énekelte, míg a 3. vers a közösség felelete.

- 1 Jöjjetek, az Urat áldjátok,
áldjátok az Úr alkotásait,
akik az Úr házában virrasztjátok
az éj őrsváltásait.
- 2 A szentély felé tárva kezetek
áldásotok az Úrhoz szálljon.

- 3 Az Úr Sionból téged is megáldjon,
aki teremtett földet és eget.

135. TEMPLOMI HIMNUSZ A TEREMTŐ ÉS SZABADÍTÓ ÚRHOZ

A 2. vers mutatja, hogy a zsoltár a Templom papjaihoz szól. Az Isten nagyságát mind a természet feletti hatalma (5.-7.v.), mind a nép történelmét irányító ereje (8.-12.v.) mutatja. Míg ő népének támasza, a pogány bálványok csak erőtlén és élettelen emberi alkotások (13.-18.v.). A zsoltár nem egy része más zsoltárokból vett idézet, így pl. 10.-11.v. = 136.17-22; 15.-20.v. = 115.4-11.

- 1 Alleluja!
Dicsérjétek az Úr nevét,
az Úr minden művét áldjátok,
- 2 akik az Úr házában álltok,
Isten házának udvaraiban.
- 3 Dicsérjétek az Urat, mert kegyes,
daloljátok nevét, mert áldott.
- 4 Az Úr kiválasztotta Jákobot magának,
és Izraelt saját tulajdonának.
- 5 Ő nagy az Úr — elismerem,
hatalma túltesz minden istenen.
- 6 Véghezviszi az Úr, amit akar
a földön és az égen,
a tengeren s a mélyben.
- 7 A föld széléről felhőket sodor,
villámot gyújt a záporok felett,
kamráiból röpíti a szelet.
- 8 Ő Egyiptom elsőszülötteire lecsapott,
lesújtott embert, állatot.
- 9 Fellépett csodákban, jelekben
Egyiptom kellős közepén
a fáraó s alattvalói ellen.
- 10 Sok népet összetört,
erős királyokat megölt:
- 11 Szihont, ámoriták királyát
és Og királyt, Bászán uralkodóját,
sőt Kánaán minden királyát.

136. zsoltár

- 12 Földjük örökbe hagyta,
örökségül népének, Izraelnek adta.
- 13 Uram, örökre él neved,
ó Uram, korról-korra száll dicséreted.
- 14 Igen, az Úr megvédi népét,
szolgái iránt megmutatja gyengédségét.
- 15 Pogány bálványok arany-ezüst fénye
csak emberkezek teremtménye.
- 16 Szájuk van, mégsem szólnak,
szemük, de mégsem látnak,
17 fülük van, mégsem hallanak,
lélegzet nem mozgatja ajkukat.
- 18 Majd ilyenekké válnak alkotóik,
és mindaz, aki bennük bízik.
- 19 Áldjátok az Urat, Izrael háza,
áldjátok az Urat, ó Áron háza,
áldjátok az Urat, ó Lévi háza.
- 20 Mindenki, aki féli az Urat:
áldjátok az Urat!
- 21 Áldás Sion Urára,
Jeruzsálem fenséges lakójára!
Alleluja!

(11) **Szihon, Og király:** vereségükről a mózesi könyvek számolnak be: Szám 21,21-35 és MTörv 2,26—3,11.

(21) Szó szerint: „Áldás a sioni Jáhvéra és arra, aki Jeruzsálemben lakik”.

136. KEGYELME ÖRÖKKÉVALÓ

Antifónás zsoltár Isten örök irgalmának dicsőítésére. Alapgon dolata és részben szövege is rokon a 135. zsoltárral.

- 1 Az Urat hálával zengjétek, mert jó,
kegyelme örökkévaló.
- 2 Zengjétek az istenek Istenét,
kegyelme örökkévaló.
- 3 Zengjétek az urak Urát,
kegyelme örökkévaló.

- 4 Egmaga tesz sok hatalmas csodát,
kegyelme örökkévaló.
- 5 Elméje alkotta az eget,
kegyelme örökkévaló.
- 6 Kigöngyölte a földet a vizek felett,
kegyelme örökkévaló.
- 7 Nagy égitesteket adott,
kegyelme örökkévaló.
- 8 A nappal urát, a Napot,
kegyelme örökkévaló.
- 9 A holdat és a csillagokat: az éj őreit,
kegyelme örökkévaló.
- 10 Lesújtotta az egyiptomiak elsőszülötteit,
kegyelme örökkévaló.
- 11 Közülük Izraelt kihozta,
kegyelme örökkévaló,
- 12 erős kézzel, karját kinyújtva,
kegyelme örökkévaló.
- 13 A Vörös-tengert kettészelte,
kegyelme örökkévaló.
- 14 És Izraelt középen átvázta,
kegyelme örökkévaló.
- 15 Tengerbe vetette a fáraót s hadát,
kegyelme örökkévaló,
- 16 népét vezérelte a pusztaságon át,
kegyelme örökkévaló.
- 17 Nagy birodalmakra lesújtott,
kegyelme örökkévaló.
- 18 hires királyokat kiirtott,
kegyelme örökkévaló.
- 19 Szíhont, ámoriták királyát,
kegyelme örökkévaló.
- 20 És Og királyt, Básán uralkodóját,
kegyelme örökkévaló.
- 21 Földjüket örökségül adta,
kegyelme örökkévaló,
- 22 szolgája, Izrael, örökbe kapta,
kegyelme örökkévaló.
- 23 Megemlékezett rólunk elesettségünkben,
kegyelme örökkévaló,
- 24 az ellenség kezéből kimentett bennünket,
kegyelme örökkévaló.

137. zsoltár

- 25 Megadja minden élő ételét,
kegyelme örökkévaló.
26 Hálával zengjétek az egek Istenét,
kegyelme örökkévaló.

137. BABILON FOLYÓPARTJAIN

A babiloni fogságban írt elégia. A vízpartokon a babiloniak dalt várnak a foglyoktól. Ehelyett a rabok fogadalma hangzik fel, hogy sosem feledkeznek el hazájukról. De az Úr se feledje el a számonkérést. Az utolsó vers keserű átok.

- 1 Babilon folyópartjain
ültünk és zokogtunk nagyon
amikor rád emlékeztünk, Sion.
- 2 Kellős közepén, nyárfaligetekben
felfüggesztettük lantjaink.
- 3 Mert rabtartóink énekszót akartak,
víg éneket, kik ócsároltak:
„Zengjétek nekünk Sion dalait!”
- 4 Hogy énekeljük dalait az Úrnak
itt messze idegenben?
- 5 Ha elfelejtelek, ó Jeruzsálem,
száradjon el a jobbkezem!
- 6 Inyemhez tapadjon a nyelvem,
terád ha nem emlékezem!
Ha, Jeruzsálem, fel nem teszek
fejemre ékes dísznek!
- 7 Megemlegeted te is, Édom népe,
az Úr nevét és Jeruzsálem napját,
te, aki mondtad: „Rajta, tépázd,
csak tépd, minden ruháját tépd le!”
- 8 Babilon lánya, letiportál:
minden rosszért, amit okoztál,
boldog, ki neked megfizet.
- 9 Boldog, ki felragadja és sziklához csapja
csecsemő gyermekeidet.

138. HADBAN JÁRÓ KIRÁLY IMÁJA

A zsoltár megértéséhez a következő hátteret fessük magunk elé: az ószövetségi király hadban jár országán kívül. Innen, „az istenek közül” (a bálványok honából), a Templom felé leborulva zengi el imádságát. Megvallja hitét Isten minden nép fölötti uralmában, ebben van sikerének reménye. A mindent meghaladó és mégis történelmet irányító Isten képe remekül kifejeződik a 6. versben.

- 1 Dávid-zsoltár.
Hálát adok teljes szívemből,
az istenek közül dicsér dalom
- 2 Leborulok szent templomod felé,
és neved hálával magasztalom.
Te jóságodban, hűségedben
mindenki előtt megdicsőítetted
szent neved és szavad.
- 3 Meghallgattál, amikor hívtalak,
s erővel lelkem felövezted.
- 4 Uram, a föld minden királya áld,
ha hallja ajkaid szavát.
- 5 Az Úr uralmát zengi mind:
„Milyen nagy az Úr dicsősége!”
- 6 Magas az Úr, de kicsinyekre letekint,
fenn trónol, mégis idelát a messzeségből.
- 7 Ha járok veszélyektől körülvéve,
oltalmazd életem a támadók dühétől!
Terjeszd ki balkarod,
vigy győzelemre jobbkezeddel.
- 8 Az Úr feleljen értem, míg csak létezem.
Uram, jóságod végtelen,
kezednek alkotását ne feledd el!

(6) **fenn trónol:** a hagyományos fordítás szerint „a gögöst meglátja a messzeségből”. A „gögös”-sel fordított héber betűcsoportban azonban, megfelelő pontozással (gaboah) Dahood felismerte az Isten egyik megnevezését („Magas”, „Magasztos”), amely egyébként Jób 22,12, Préd 5,7 és Zsolt 10,4-ben is megelkelhető. Együttal a gondolatritmus is helyreáll a szövegben.

(8) **feleljen értem,** pontosabban: „álljon értem bosszút” (ha sérelem ér). Egyszerre utal Isten védelmező és büntető hatalmára.

139. zsoltár

139.

URAM, TE ISMERSZ

Az ember ártatlanságát csak Isten igazolhatja. A zsoltáros Isten mindentudásához menekül, és ártatlanságának elismerését kéri. Amint a 19., 20. és 24. versből kitűnik, elsősorban a bálványimádás vádja alól akarja tisztázni magát. Az ószövetségi istenhit egyik legszebb szövegemléke.

- 1 Uram, vizsgálj meg Te magad,
ismerj meg engem.
- 2 Te ismersz álltomban-ültömben,
távolról tudod gondolatomat.
- 3 Figyeled érkezésem, indulásom,
vigyázod minden utamat.
- 4 Szó alig születik meg nyelvemen,
Te máris érted teljesen.
- 5 Elérsz mögém, elérsz elém,
tenyered átfog.
- 6 Túlságosan nagy számomra tudásod,
rám tornyosul és fel nem érem én.
- 7 Lelkedtől hova menekülhetek?
Arcodtól hova szálljak?
- 8 Egekbe hogyha hágok, ott talállak,
ha alvilágra roskadok, ott is csak rád lelek.
- 9 Bár szárnyaim keletre szálljanak,
vagy nyugaton az óceánon túlra telepedjek,
- 10 ott is rám nehezedik súlya balkezednek
és jobbod megragad.
- 11 És akkor megértettem én:
sötétben is rám függeszti szemét,
még éjjel is körülvesz sugara.
- 12 Neked az éj sem éjsötét,
mint napsugár ragyog az éjszaka,
s az éjhomály akár a fény.
- 13 Igen, bensőmet Te alkottad,
mikor anyám ölét lakásul adtad.
- 14 Magasságos, dicsérlek én:
olyan félelmetes vagy!
És imádattal borulok eléd:
oly rettenetes minden műved!

- 15 Lelkem minden zúgát tudod te rég,
 egy csontom sincs rejtve előtted,
 mióta megalkottak a Titkok helyén,
 megmintáztak az Alvilág ölén.
- 16 Szemlélted életem minden szakát,
 tekercseden leírva ott feküdt,
 és sorba raktad napjaim sorát,
 még mielőtt csak egy is rám derült.
- 17 Olyan nehéz nekem minden gondolatod,
 én Istenem, erőtlő duzzad mélye!
- 18 És megszámlálni nem tudom: szaporább mint homok.
 Kelts új életre, hadd legyek veled!
- 19 Isten, végezz a gonoszokkal!
 Bálványimádók, félre veletek!
- 20 Minden szoborra rávetik szemük,
 hitványságokon csügg tekintetük.
- 21 Uram, én gyűlöltem, akik téged gyűlöltek,
 lenéztem, akik ellened szegültek.
- 22 Tökéletes voltam a gyűlöletben
 és mindegyiknek ellensége lettem.
- 23 Vizsgálj meg, Isten, Te magad,
 szívem mélyét kutasd,
 fürkéssz, kutasd ki minden gondomat.
- 24 S látván, hogy bálvány nem lett úr felettem,
 örök uralmad alá vezess engem.

(15) **megmintáztak:** mint ahogy a fazekas formálja és mintázza agyagból edényeit. Az egész vers az ókori Középkelet egyik mitológiai témájára emlékeztet, amely szerint az ember születése előtt az alvilágban él. Az Isten előretudásának témája kelti fel a zsoltárosban a mitológiai kép emlékét.

(22) **Tökéletes voltam a gyűlöletben:** a teljes elfordulást a Szentírás gyakran gyűlöletnek nevezi.

(24) **úr felettem . . . uralmadba.** A héber szó (derek) első értelme „út, ösvény”. A hagyományos értelmezés szerint kb. így hangoznék ez a vers: „Látod, nem vonz bálványimádás útja. Vezess el örök útjaidra.” — Dahood érvelése meggyőzőnek tűnik. A szó elvont értelemben uralmat, birodalmat jelent. Lásd a jegyzetet Zsolt 1,1-hez.

140. zsoltár

140.

MENTS MEG!

A 8. v. sorsdöntő csata közelségét jelzi. Talán ismét királyzsoltárral van dolgunk, s az uralkodó a fenyegető ellenség előtt Istenhez menekül. A rosszak romlását és a jók jutalmát sürgeti.

- 1 A karnagynak: Dávid-zsoltár.
- 2 Ments meg, Uram, az álnokoktól,
a vérengzőktől védj meg.
- 3 Mert szívük álnok terveket kovácsol,
egész nap harcra készülődnek.
- 4 Fenik a nyelvük, mint a kígyó,
szájukból ömlik a vipera-méreg.
- 5 Őrizz, Uram, a gonoszok kezétől,
vérengző emberektől védj meg!
- 6 Mert el akarják gáncsolni a lábam,
mert csapdát rejtettek el a kevélyek,
az aljasok hálót vetettek,
az út mentén felállították már a kelepcéket.
- 7 Így szóltam: „Uram, Istenem te vagy!
Halld meg, Uram, esengő szavamat.
- 8 Uram, Fölséges Úr, biztos erőd!
A csata napján tarts fölém tetőt.
- 9 Uram, a gonoszok vágyát ne törd el,
magasságos, hozz pusztulást tervükre.
- 10 Körém tódult gonosztevők hada,
fulladjanak saját mérgükbe!
- 11 Borítsa őket égő paraszával,
taszítsa őket tűzbe,
ne keljenek föl a Mélység Sarából.
- 12 Gyalázkodónak
a földön ne legyen lakása.
A vérengzőket
az Álnok hajtsa ki a Pusztaságba.
- 13 Tudom, az Úr gondot visel
az üldözött ügyére, a szegény jogára.
- 14 Zengik az igazak dicséretét nevednek,
a jók arcod előtt lakásra lelnek.

(11) **Mélység sara:** az Alvilág. Az **Álnok:** a halál megszemélyesítése.

(12) **a Pusztaság:** ugyancsak az Alvilágot jelenti.

141. A HÜSÉGES ESTI IMÁDSÁGA

A zsoltáros hűségét vallja, hűségének megerősítését kéri, miközben a bálványimádók vallásos összejöveteleikre csábítják. A 4.-5. vers főnői szavai nem hagynak kétséget, hogy a Báál-kultuszra történik bennük utalás. Jáhvé magányos, megtört, szolgájának alakja (7. vers) meghatározó módon szemben áll az ingyenc lakomákon ünneplő, dús olajtól illatos pogány gyülekezettel. A bálványimádók mint gonoszok és gonosztevők szerepelnek, végső soron elpusztulnak, míg az Úr híve el nem bukhat.

- 1 Dávid zsoltára.
Uram, kiáltok hozzád, jöjj sietve,
hangomat vedd füledbe,
mikor hozzád kiáltok.
- 2 Úgy fogadd ezt az imádságot,
mint tömjénillatot.
Kezem magasba emelése
olyan legyen, mint esti áldozat.
- 3 Ó Uram, fékre fogd a szám,
te örködj, Magasságos, ajkam ajtaján.
- 4 Ne hagyd szívem a rossz szóra hajolni,
a gonoszokkal sűrögni-forogni.
Gonosztevőkkel nem ülök le ingyenc lakomákhoz!
- 5 Sújtson le rám az Igazságos,
a Jóságos büntessen,
ha hagyom dús olajuk fejemre csorogni!
Nem ám! Ott lesz imám
ocsmányságaik ellen.
- 6 Bíráik essenek a Sziklaszál vermébe!
Majd meglátjuk, hogy tetszik-e szavai édessége!
- 7 De én, akár a föld ölen,
fekszem tépázottan, halálra váltan,
szétszórva csontjaim az Alvilág szájában.
- 8 Uristen, mégis rajtad függ szemem,
benned bízom, te véd meg életem!
- 9 A csapdától, amit ellenem állítottak,
te óvj nyilaitól az álnokoknak.
- 10 A gonosz, mind egy szálig, hálójába essék
de én szabadon távozhassak.

(4) ingyenc lakomákhoz: valószínűleg pogány áldozati torra vonatkozik.

142. zsoltár

- (5) **dús olajuk:** keleti szokás szerint a lakomára hívott vendég fejére illatos olajat öntöttek. Vö. Zsolt 23.5.
(6) **Sziklaszál:** Isten maga.

142. HALÁLOS FÉLELEMBEN

Halálos veszedelmek között vergődő ember imája. A zsoltáros félelmeit és reményeit örök távlatokba helyezi: az „élők földje” jelenti reményét, míg szorongását a halál és az alvilág képeivel ábrázolja („vergődés”, „Tömlöc”). Magányos nyomorúságát a „szentek köre”, az igazak végső közössége fogja feloldani.

- 1 Dávid zsoltára. Imádsága, amikor a barlangban rejtőzött.
- 2 Hangosan hívom az Urat,
az Úr irgalmát hangos szóval kérem.
- 3 Eléje öntöm kínomat,
eléje tárom vergődésem.
- 4 A lélek bennem már-már elapad.
Te ismered az utamat.
Ösvényemre, amelyen járok,
csapdát tettek, hogy elbuktassanak.
- 5 Nézhetsz jobboldaladra,
lásd, egy sincs, aki felismerne.
Menekülésnek se hire, se hamva:
nincs senki, aki gondjaiba venne.
- 6 Hozzád kiáltok, én Uram,
mondom: „Te vagy a menedékem,
az élők földjén osztályrészem.”
- 7 Figyelj kiáltásomra, Isten:
mélyre süllyedtem.
Szabadíts meg: hajszolnak-űznek
és mind erősebb nálam.
- 8 Vezesd ki a Tömlöcből életem,
hogy a Te neved áldjam.
Szenteid köre fogadjon magához,
Te vagy a Pártfogóm, ó Magasságos!

-
- (5) **hire-hamva**, szószerint: „a menekülés eltűnt mellőlem”: szó-játék-szerű kép, amennyiben azt jelenti, hogy maga a menekvés is elmenekült.

- (8) **szenleid köre**, szószerint: „a szentek (= igazak) kört alkossanak körülöttem”. Egyes magyarázók ellentmondást találtak a zsoltáros magányossága és az igazak köre között. Ha az igazak eszkatológikus közösségére értjük, az ellentmondás eltűnik.

143. URAM, ADJ ÉLETET!

Magát Isten büntető kezében érző, meggyötört ember imája. Elemi erővel tör fel belőle mind a kétségbeesés, mind az Isten utáni vágy. Az örök élet vágya ismételtelen megjelenik a szövegben.

- 1 Uram, hallgasd imám,
ó Isten, könyörgésemre figyelj,
Te hűségedben, igazságodban felelj.
- 2 És szolgádat perbe ne vedd:
nincs élő, aki megáll ellened.
- 3 Az Ellenség a lelkemet vadásztá
és életem a mélységre alázta,
levitő lakni az éjhomályba,
holtak örök honába.
- 4 A lélek bennem elapadt,
és kiszáradt a szívem.
- 5 Az ősi napok felötlöttek bennem,
és tetteid egyenként elsoroltam,
kezednek műveiről elmélkedtem.
- 6 Kinyújtom hozzád két karom,
az alvilágból kiaszott torokkal
utánad szomjazom!
- 7 Küldj hát, Uram, sietve választ,
Isten, kivész a lélek már belőlem!
Ha elfordítod arcod tőlem,
olyan leszek, mint akik már a Mélybe szálltak.
- 8 Halljam meg jószágod, azon a reggelen
bizalmamat beléd vetem!
Mutasd meg, melyik úton járjak,
hisz lelkemet hozzád emeltem.
- 9 Uram, légy megmentőm: ellenség támad,
ó Isten, már-már elmerültem!
- 10 Taníts, hogy akaratodat kövessem,
mert Istenemnek vallak én.
Jó lelked hadd vezessen
sík földed mezején.

144. zsoltár

- 11 Nevedre kérlek, ó Uram, adj életet,
igazságodban életemet mentsd meg
és verd le ellenségemet.
- 12 Jóságodban zúzd szét ellenfelem,
és rontsd le azokat, kik bántanak.
Szolgádnak vallom magamat.

(5) **ősi napok:** Izrael őstörténete.

(6) **azon a reggelen:** Dahood szerint a feltámadást és örök életet
jelentő hajnal. Vö. Zsolt 27,5 és 30,6.

(10) **sík földed mezején:** azonos kifejezés, mint a 67. zsoltárban, ott
egyszerűen „sík föld”-del fordítottuk.

144. AZ ÚR: GYŐZELEM ÉS BOLDOGSÁG FORRÁSA

Más zsoltárok darabjaiból összerakott mozaik. Első fele (1.-11.v.)
Isten nagyságát szemléli, második része (12.-15.v.) imádság győ-
zelemért és jólétért. Dahood szerint a második rész eredeti kompo-
zíció.

- 1 Áldott az Úr, az én köszálam,
ki harcra oktatta kezem
és csatára karom.
- 2 Én védősáncom, fellegváram,
bástyám és menedékhelyem!
Ő az én nagyuram, csak őbenne remélek,
ő, aki népeket a lábamhoz terített.
- 3 Mi az ember, Uram, hogy rá gondot viselj,
emberfia, hogy rá figyelj?
- 4 Az ember mint a köd olyan,
ideje mint az árnyék elsuhan.
- 5 Szállítsd le az eget, Uram, és jöjj le,
érintsd a hegyeket, hogy füstöt ontsanak,
szikrázó villámaidat hajítsd a földre,
kovácsold nyilaid, hadd záporozzanak.
- 7 És nyújtsd le kezedet a magas égből,
az örvénylő vizekből húzz ki, szabadíts meg!
Megmentőm légy idegenek kezéből.
- 8 Mert hazugságra nyitják ajkukat,
és hamis esküre emelik jobbjukat.

- 9 Ó Istenem, dicsérjen új dalom,
hadd zengjelek tízhúrú lantomon.
- 10 Ő a királynak győzelmét megadta,
Dávid szolgáját megszabadította.
A gonosz kardjától engem megmentett,
kimentett kezéből az idegennek.
- 11 Mert hazugságra nyitják ajkukat
és hamis esküre emelik jobbjukat.
- 12 Áldja meg fiainkat: mint üde növények,
mind ifju szépségben virít,
leányainkat: mindegyik mint cifra oszlop,
mely palotákat ékesít.
- 13 Legyen magtárunk dús, telis-tele,
a nyáj ezrével nőjön és a tág mezőket
tömérdék tömegével töltsse be.
- 14 A barmok leljenek bőséges eleséget.
Se támadó, se fogság ne legyen,
se jajveszékelés a tereken!
- 15 Boldog a nép,
melynek ilyenre fordul élete,
boldog, hogyha az Úr az Istene.

145. AZ ISTEN ORSZÁGÁNAK DICSŐSÉGE

A zsoltár Istent mint királyt magasztalja, örök erejének és gondviselő jóságának dicséretét énekli. Az ábécés szerkezet miatt gondolatmenete meglehetősen laza szerkezetű.

- 1 Dicséret. Dávid-zsoltár.
Áldott légy, Istenem, Királyom,
végnélküli és örökkévaló,
nevedet magasztalva áldom.
- 2 **Buzgón magasztallak naponta,**
ajkam dicséreted vég nélkül, mindörökre mondja.
- 3 **Csodás az Úr!**
Nagyságos, minden dicséretre méltó,
és nincs mérték, mit ne szárnyalna túl.

145. zsoltár

- 4 Dicséri egyik nemzedék másiknak műveid,
hirdeti tetteid.
- 5 Elzengik, Felséges, ragyogó fényedet,
s én csodáidról szerzek éneket.
- 6 Félelmes tetteid, ó Erösséges, hangoztatják,
s én sorolom csodáid áradatját.
- 7 Gyengéd jóságodról, ó Mester, sok szavuk özönlik,
Hűséged dalban zengik.
- 8 Irgalmas és kegyes hozzánk az Úr,
haragja lassu és jósága dús.
- 9 Jósága mindenkire elhatol,
az Úr szerelme mindent átkarol.
- 10 Kórusban áldanak, Uram, a műveid,
dicsérnek minden szentjeid.
- 11 Lelkesen hirdetik királyi dicsőséged,
elmondják erősséged.
- 12 Minden tettét az emberek közt mondják,
királyságának dicső ragyogását.
- 13 Nem múlik országod, mert mindörökre áll,
hatalmad nemzedékről nemzedékre száll.
- 14 Oltalma védi azt, ki porba hull:
a hétrét görnyedőt felemeli az Úr.
- 15 Pillantásuk feléd tekint,
Te osztod eleségüket
időszakok szerint.
- 16 Rájuk tekintesz, kezedet kitárod,
és minden élőlényt betölt áldásod.
- 17 Színigazság az Úrnak minden útja,
jóságát minden műve tanúsítja.
- 18 Tehozzád is közel az Úr, ha hívod,
ha igazságban hívja imádságod.
- 19 Utat nyit szándéknak, hogyha féled,
megvált, meghallgat, hogyha kéred.
- 20 Védője mindazoknak, akik szeretik,
de minden rosszat romlásba taszít.

- 21 **Zengő dicsérete az Úrnak ajkamat betöltse,
minden halandó hódoljon nevének
vég nélkül és örökre!**

-
- (13) Egyes kéziratok, valamint a görög és latin fordítás hozzáfűz két sort ehhez a vershez:

Az Úr hűséges minden ígéjében
és szent minden művében.

146. BOLDOG, AKINEK ISTEN A REMÉNYE

Míg a földi királyok gyengék és halandók, Isten örök erejével gondoskodni tud minden hívéről. Az Isten országáról szóló krisztusi tanítás nem egy gondolatát előre vetíti.

- 1 Alleluja!
- Dicsérd az Urat, lelkem,
- 2 az Urat áldjam, amíg élek,
én Istenem, míg létezem, dalommal hadd dicsérlek!
- 3 Ne vesd a fejedelmekbe bizalmad,
ember biztonságot nem adhat.
- 4 Végsőt lehelve országába tér,
és ezzel minden terve véget ér.
- 5 Boldog, akinek Jákob Istene a segítsége,
s a magasságos Úristen reménye,
- 6 ki alkotta az eget és a földet,
a tengert és ami csak lakja,
- 7 aki a meggyötörtnek támasza marad,
az elnyomottak ügyét felkarolja,
s az éhezőknek táplálékot ad.
- Az Úr szabadságot hoz a raboknak,
- 8 kinyitja szemét a vakoknak,
felemeli a hétrét görnyedőt.
- Az Úr a jókat szereti,
- 9 a vándort megvédelmezi,
oltalmazza az árvát, özvegyet,
de lerontja a gonoszok hatalmát.

147. zsoltár

- 10 Az Úr örökre kormányozza birodalmát,
ó Sion, nemzedékről nemzedékre Istened!
Alleluja!

147. AZ ÚJRAKEZDÉS REMÉNYE

Az Úr szegényeit ismét összegyűjti és megdicsőíti. A fogságból visszatérő izraeliták reményeit foglalja össze ez a költemény. „Isten szegényeinek” bizakodó lelkeségét tükrözi. A zsoltár második fele (12.-20.v.) feltehetően külön költemény: a Természet Urát dicsőíti, aki Izraelt saját népévé tette.

- 1 Alleluja!
Milyen jó Istenünknek himnusz énekelni,
de szép a dicsőség Urát dicsérni!
- 2 Az Úr újjáépíti Jeruzsálemet,
és Izrael lenézett népét egybegyűjti.
- 3 Meggyógyítja a megtört szíveket,
a sebeket bekötözi.
- 4 Ő az, aki a csillagokat számon tartja
és mindegyiket nevén nevezi.
- 5 Nagy ő, a mi Urunk, és nincs határa erejének,
tudását ember fel nem fogja.
- 6 Az Úr bátorítást ad a szegénynek,
s a rosszakat az alvilágra dobja.
- 7 Urunkat háladal dicsérje,
az Istent zengje lantok víg zenéje.
- 8 Őt, aki felhővel borítja az eget,
esővel árasztja a földet,
a dombtetőn a fűvet kisarjasztja,
- 9 igás állatnak eleségét osztja,
s a hollónak, amit felcsipeget.
- 10 Paripák erejében kedvét nem leli,
lovak izma nem tetszik neki.
- 11 Az Úr annak örül, ki féli őt,
és nála keres támaszt és erőt.
- 12 Dicsérd, ó Jeruzsálem, az Urat,
magasztald, Sion, Istened.

- 13 Mert megszilárdította kapudat,
megáldja benned minden gyermeked.
- 14 Határaid körül békét adott,
kövér búzával laktatott.
- 15 Leküldi a földre szavát,
hegyek felett száguldó viharát,
- 16 a havat, mint a gyapjút, szétteríti,
a dér hamujával behint,
- 17 a jégesőt, mint morzsát, szórja szét.
Ki bírja ki fagyos nagy hidegét? .
- 18 Majd újra leüzen: olvadni kezd,
szelet bocsát, árasztja a vizet.
- 19 Jákobbal közli szavait,
átadja Izraelnek
törvényét és parancsait.
- 20 Nincs még egy nép, amellyel így bánt volna,
hogy őket törvényére tanította.
Alleluja!

148. A TEREMTŐ DICSÉRETE

Mint valami zenekar hangszereit, orgona regisztereit vagy hatalmas kórus szólamait szolgáltatja meg a zsoltáros a teremtet világ minden élettelen és élő létezőjét, hogy Istent dicsérje. A 8.-9. versben a ritmust szándékosan változtattuk, hogy a felsorolás viszonylagos egyhangúságát ellensúlyozzuk.

- 1 Alleluja!
Dicsérjétek az Urat az egekben,
dicsérjétek a fellegekben.
- 2 Őt dicsérjétek, minden angyala,
dicsérjétek, harcos hada.
- 3 Dicsérd te nap, dicsérd te hold,
s ti, hajnal minden csillaga.
- 4 Dicsérjétek ti, egek egei
és minden víz az ég fölött,
- 5 dicsérjétek az Úr nevét:
mert ő parancsolt, s minden létrejött.

149. zsoltár

- 6 Öröktől örökre felállította őket,
törvénye áll és nem ér soha véget.
- 7 Az alvilágból az Urat dicsérik
tengeri szörnyek, feneketlen mélység.
- 8 Tűz és jégeső,
hó és ködfelhő,
parancsát végző szélviharok,
- 9 hegyek és halmok,
gyümölcsfák, cédrusok,
vadállatok és igás barmok,
csúszómászók és szárnyasok.
- 10 A föld királyai és minden népe,
uralkodói és minden vezére.
- 11 Szép ifjak és leányok,
fiatalok és aggastyánok.
- 12 Az Úr nevét dicsérve magasztalják,
hiszen neve mindennél magasabb.
- 13 Fensége eget-földet meghalad,
s ő felemelte népe szarvát.
- 14 És minden jámbora dicsérje dalban,
Izrael minden gyermeke,
a nép, amely hozzá közel van.

149.

KARDTÁNC

Dahood szerint ez a zsoltár ütközet előtti vallásos összejövetelre íródott. Az ének, tánc és kardot szorító kezek említése kardtáncot juttat eszünkbe. A harc mint vallásos kötelesség jelenik meg az utolsó sorokban, a „szentek” az őszövétségi népet jelentik.

- 1 Alleluja!
Az Úrnak új dal zengjen,
dicsérik szentjei gyülekezetben.
- 2 Örüljön Izrael teremő nagy Urának,
Sion sok gyermeke örvendjen Királyának.
- 3 Nevét dicsérje táncok üteme,
hárfával, dobbal zengjen a zene.
- 4 Mert népében az Úr gyönyörködik,
az alázatost feldiszi diadallal.

- 5 A dicsőség Urát ujjongják szentjei,
vigadjanak sátrukban nótaszóval.
- 6 Isten dicséretét harsogja torkuk,
kétélű kardjukat szorítsa markuk.
- 7 A népeken hogy bosszút álljanak,
a nemzeteknek visszavágjanak.
- 8 Királyaikat láncra fűzzék,
főuraikat vasa verjék.
- 9 A végzést, amely írva van, így hajtsák végre:
ez legyen szentjeinek dicsősége.

150. DICSÉRET MINDEN HANGSZEREN

A zsoltároskönyv végső doxológiája ez a költemény. A dicsőségben trónoló Istent dicsérje minden emberi hangszer, zenészerszám. De a dicséret csúcsa az ember maga, akibe Isten lehelte lelkét: ami csak él (szó szerint „lélegzik”), dicsérje az Urat. Az egész zsoltároskönyv ezt a sokféle emberi hangszert sűríti össze, az Istentől kapott élet és lélek sokszínű kifejezését. Néha kimerült lihegéssel, néha lelkes harsogással, egyszer nagy lélegzetű bátor szavakkal, másszor kifulladás, kapkodással, de szünet nélkül azonos hittel hirdeti: „minden, ami él, az Úrnak dicséretét zengje”!

- 1 Alleluja!
Dicsérjétek az Istent templomában,
dicsérjétek fellegvárában.
- 2 Dicsérjétek hatalmasságát,
dicsérjétek határtalan nagyságát.
- 3 Dicsérjétek harsogó harsonákkal,
dicsérjétek hárfán és citerákkal.
- 4 Dicsérjétek dobszóval, tánccal,
dicsérjétek húrok, sípok szavával.
- 5 Dicsérjétek cimbalmokat pengetve,
dicsérjétek a cimbalmokat verve.
- 6 És minden, ami él,
az Úrnak dicséretét zengje.
Alleluja!

TARTALOM

Bevezetés	5
1. A boldog ember útja	21
2. Az Úr felkent királya és a népek	22
3. Üldözött ember imádsága	23
4. Az Úr az igazi javak forrása	24
5. Az ártatlan imája, mielőtt vádlóival szembeszáll	25
6. Imádság testi szenvedésben	27
7. Az ártatlan Isten ítélőszékéhez menekül	27
8. Isten dicsősége és az ember nagysága	29
9. A világ bírāja, az elnyomottak megmentője	30
10. Isten szegényeinek panasza	32
11. Az Úr ítélő tekintete	33
12. Hamis emberi nyelv — Isten tiszta szava	34
13. Panasz és remény	35
14. A févelgyő emberiség	36
15. Az igaz ember életszabálya	37
16. Hűségeskü	37
17. Az ártatlan segítségért kiált	39
18. A nagyhatalmú Isten szabadítóm	40
19. Az egek hirdetik	44
20. Az Úr győzelmet ad a királynak	45
21. A győztes király dicsősége	46
22. Miért hogy elfeledtél?	47
23. Az Úr a pásztorem	50
24. Jáhvé, Hadúr, a dicsőség Királya	51
25. A remény ábécéje	52
26. Az ártatlan bizonyoságtétele	54
27. Az Úr bátyám, az Úr háza lakásom	55
28. Segélykiáltás és hála	56
29. Az Úr hangja özönvizek felett	58
30. Hálaének gyógyulásért	59
31. Kétségbeesés és remény	60
32. A bűnbocsánat éneke	62
33. Ujjongjatok, igazak!	64
34. Az igaz boldog sorsa — a bűnös gyászos vége	65
35. Szállj síkra értem!	67
36. Bűn és kegyelem	69
37. Tanítás a türelmes reményről	71
38. Kétségbeesett kiáltás	74
39. Az ember olyan, mint a köd	75
40. Hála és kérés	77

41. Elhagyott beteg imája	79
42. Istenvágy	80
43. Küldd fényességed!	82
44. A nemzet panasza	82
45. Királyi menyegzős ének	84
46. Velünk a mindenség Ura	86
47. Izrael Ura a föld Királya	87
48. Ujjongó ének az Isten városáról	88
49. Az ember végső sorsa	89
50. Népe felett ítél az Isten	91
51. Miserere	93
52. Az álnok elbukik, virul az istenfélő	95
53. A tévelygő emberiség	96
54. Az Isten pártfogóm lett	97
55. Mikor a régi jóbarátból adáz ellenség lesz	97
56. Imádság félelemben	99
57. Fekvőhelyem oroszlánok tanyája	100
58. Van Isten, van igazságos bíró	102
59. Isten lett bástyám	103
60. Vereség után győzelemért	105
61. A király imája halálvesztélyben	106
62. Az Istené a hatalom	107
63. A lélek istenvágya	108
64. Isten igazságot tesz a gonoszok felett	109
65. Himnusz a mindenség Urához	110
66. Himnusz a szabadító Istenhez	112
67. Közös könyörgés a népek Urához	113
68. Isten népének győzelmi éneke	114
69. Beteg és üldözött igaz panasza	117
70. Segélykiáltás	120
71. Az Úr öregkorom reménye	121
72. Legyen az új király szegények támasza	123
73. A végső sors feltárul	125
74. A nemzet gyalázata és gyásza	127
75. Ő a győztes!	129
76. A félelmetes Isten	130
77. A nép sorsa miatt csüggedő szív imája	131
78. Régmúlt idők tanulságai	133
79. Siralom a lerombolt város felett	138
80. Seregek Istene, térj vissza!	139
81. Ünnepi ének és isteni intés	141
82. Ítélet a pogányság felett	142
83. Imádság az ellenség gyűrűjéből	143

84. Vágyakozás a Templom után	145
85. Engesztelő imádság	146
86. Szegény vagyok: tégy csodát értem!	147
87. Minden nép Sion szülötte	149
88. A halál ágyán kiterítve	149
89. Király imája a hűséges Istenhez	151
90. Mint sóhaj szállnak éveink	154
91. Az Úr oltalma védi a királyt	156
92. Az igaz ember bölcsessége	157
93. Az Úr uralkodik	158
94. A számonkérő Isten	159
95. Gyertek, imádjuk!	161
96. Az Úrnak zengjen az egész világ!	162
97. Jön az Úr, hogy híveit megmentse	163
98. Egész világ, dalolj az Úrnak!	164
99. Ének Sion szentséges Királyához	165
100. Felhívás Isten dicséretére	166
101. A tökéletes király panasza	166
102. A megalázott király panasza	167
103. Lelkem az Urat áldja!	169
104. Elmélkedés a teremtésről	171
105. Izrael csodás kezdetei	173
106. Izrael lázadásainak története	176
107. Isten szabadító irgalma	180
108. Hajnali ima az Isten hatalmáról	182
109. Átokzsoltár	183
110. Az én Uram király és főpap	186
111. Isten tetteinek dicsérete	187
112. Az igaz élet ábécéje	188
113. A könnyörülő Isten	189
114. Kivonulás Egyiptomból	190
115. Az igaz Isten dicsérete	190
116. Hálaének	192
117. Az Úr hűsége soha nem ér véget	193
118. Győzelmi ujjongás	194
119. Verskoszorú az Isten Törvényéről	196
120. Békességóhajtás	207
121. A Hegyre néz szemem	208
122. Jeruzsálemi zarándok éneke	208
123. Tehozzád emelem szemem	209
124. Segítségünk az Úr neve	210
125. Az Úr körülöleli népét	210
126. Az Úr nagyságát megmutatta	211

127. Hűséges Ő: mindent megad	212
128. Háziáldás	213
129. Sokat gyötörtek	213
130. De profundis	214
131. Leiki gyermekség	215
132. A szövetségláda ünneplése	215
133. Az Úr áldással árasztja el a testvéri közösséget	217
134. Esti himnusz	217
135. Templomi himnusz a teremtő és szabadító Úrhoz	218
136. Kegyelme örökkévaló	219
137. Babilon folyópartjain	221
138. Hadban járó király imája	222
139. Uram, te ismersz	223
140. Ments meg!	225
141. A hűséges esti imádsága	226
142. Halálos félelemben	227
143. Uram, adj életet!	228
144. Az Úr: győzelem és boldogság forrása	229
145. Az Isten országának dicsősége	230
146. Boldog, akinek Isten a reménye	232
147. Az újrakezdés reménye	233
148. A Teremtő dicsérete	234
149. Kardtánc	235
150. Dicséret minden hangszeren	236

Címlapunk: Hárfázó ifjú. Vésett elefántcsont lemez részlete Megiddóból (Kr.e. 1350-1150 között). Jeruzsálem, Rockefeller-múzeum.

F U G G E L É K

A SZENT ZSOLOZSMA ALLANDÓ RÉSZÉNEK BIBLIAI ÉNEKEI

A KIVONULÁS ÉNEKE

(Kiv 15,1–4.8–13.17–18)

Hadd zengem az Urat,
mert felhágott magasra:
a lovat lovasával
tengerbe taszította.

Az Úr az én erőm, az én dalom,
ő lett a menedékem,
én Istenem, dicsérem,
atyáim Istene, magasztalom.

Az Úr a harcok hőse,
Jahvé – így szólítjuk nevét.
A fáraó hadát, sok szekerét
tengerbe lökte.

Orra fuvallatától
a vizek egymásra tolultak,
a hullámok falként feltornyosultak:
megálltak mereven
a tenger mélységeiben.

Így szólt az ellenség:
Utánuk megyek, utolérem őket,
zsákmányuk elveszem, magam jól megszedem,
kardom kirántom és kiirtom őket.

Szelet fujtál lehelleteddel,
rájuk borult a tenger
s az áradatban mint az ólom elmerültek.

Az istenek közül, Uram, ki olyan, mint te?
Dicsőséges, a szentek között ki hasonló hozzád?
Félelmes tetteket, csodákat viszel végbe,
kinyújtod jobbodat s a föld elnyeli őket.

Jóságod vezeti megváltott néped,
hatalmad viszi szent lakóhelyedre.

Elviszed, elülteted őket
a Hegyre, mely örök tulajdonod,
amit te építettél, Uram, szállásodra,
Felség, a szentélybe, mit kezded alkotott.
Az Úr uralma soha nem ér véget.

MÓZES SZÓZATA (MTörv 32,1–13)

Egek, figyeljete szavamra,
föld, halld meg szózatom!

Tanításom esőként hullatom,
szavam szálljon le mint a harmat,
mint zivatar a sarjadó füvekre,
mint zápor a rügyekre.

Mert én az Úr nevét hívom.
Csak zengjete: Nagy a mi Istenünk! Kőszikla!
Amit csak tesz, tökéletes.

Igazság minden útja,
hűséges Isten,
álnokság benne nincsen,
igaz és egyenes.

Ellene fordultak az elfajzott fiak,
alávaló és aljas nemzedék!

Az Úr ezt érdemelte tőled,
ostoba, durva nép?

Nem ő volt atyád, alkotód?
Nem ő formált és adta léted?

Idézd a múlt napok sorát,
az ősi korokra emlékezz!

Kérdezd apádat, majd elmondja,
hagyd, hogy a vének elmeséljék:

Mikor az embereket széttelepítette,
s az angyalok számát követve
a népeknek határt szabott,

az Úr magának választotta népét,
saját örökrészeül Jákobot.

Sivatag közepében lelte
– irdatlan és iszonyu pusztá –,
körülölelte, gondjaiba vette,
mint szeme fényét oltalmazta.

Akár a fészket féltő sasmadár
fiókái felett csapongva repked,
széttárja tollait, felkapja őket
és szárnyaira telepednek:

az Úr volt egyedül vezére,
idegen isten nem kísérte.

Felvitte a magaslatokra,
ellátta eleséggel a mezőkből,
sziklából mézzel jóllakatta,
olajjal kemény kőből.

ANNA ÉNEKE (1Sám 2,1–10)

Ujjong az Úrban szívem:
az Úrban győzelmem felhorgad,
neveti szám az ellenséget,
nagy vígan áldom megváltómat.

Egyedül ő, az Úr a Szent,
egyedül ő, más senki nincsen,
egyedül Istenünk a szikla.

Sok nagyzóló beszédetek némuljon el,
ne nyíljon szátok kérkedő szavakra,
mert az Úr mindentudó Isten
és minden tettet mérlegel.

Hős harcos íja széttörik,
az elcsigázottak ereje megnő;
a gazdag kenyérért magát eladja,
amíg az éhes jóllakik;
hét fiát szül a meddő
s magányban csüggedez sok gyermek anyja.

Az Úr elpusztít és életre kelt,
leküld az Alvilágba s onnan felhoz,
az Úr kifoszt és vagyonnal elhalmoz,
mélységbe dönt és magasba emel.

Az inségest a porból felkarolja,
a szegényt a szemétből felveszi
és nagyjai közé sorolja,
dicsőséges székére ülteti.

Az Úré a világ alapja,
a földet arra állította.

Vigyázza szentjei minden lépését
s a rosszakat elnyeli a sötétség,
senkit se ment meg saját ereje.

Az Úr lesújt ellenfeleire,
az égből feldördül a Magasságos hangja,
az Úr ítél: eléri a föld sarkát,
királyát hatalommal elhalmozza
s magasra emeli Felkentje szarvát.

DÁVID DICSÉRŐ ÉNEKE
(1Krón 29,10–13)

Uram, Izrael atyánk Istene,
áldott légy
öröktől fogva és örökkön.

Tied a nagyság és erő,
dicsőség, győzelem és fölség,
minden tied az égben és a földön.

Tied a királyság, Uram,
minden fölött te trónolsz magasan,
gazdagság, pompa tetőled ered,
te uralkodsz a mindenség felett,
uralom és erő van a kezedben,
tőled kap nagyságot, hatalmat minden.

Hadd zengjünk hálát, Istenünk, neked,
most hadd dicsérjük fölséges neved.

DICSÉRŐ ÉNEK A SZÉTSZÓRTSÁGBAN
(Tób 13,1–8)

Áldott legyen az élő Isten mindörökké,
legyen uralma áldott.

Mert ostoroz és kegyelemmel áraszt,
halálba süllyeszt és feltámaszt,
nem menekül el senki hatalmától.

Izrael népe, zengd dicséretét a nemzetek előtt!
Szétszórt közöttük minket,
hogyan még itt is nagyságát hirdesd.

Minden élő előtt ujjongva áldd,
mert ő a mi Urunk, mert ő az Isten,
atyánk örök időken át.

Mikor vétkeztünk, ránk verte az ostort,
de ismét könyörül
és összegyűjt a nemzetek közül,
akik közt szétszórt.

Ha hozzá fordul egész szívetek,
ha lelked minden szándéka igazság,
akkor ő is hozzátok fordul,
nem rejti többé arcát.

Vedd észbe, mit tett veletek,
teli torokkal zengjétek
és áldjátok az igazság Urát,

magasztaljátok: király ő
örök időken át.

Őt zengem én a számkivetés földjén,
egy bűnös nép előtt meghirdetem
erejét és hatalmát.

Ó térjétek meg, bűnösök,
és igazságban éljétek színe előtt.
Ki tudja, hátha irgalmaz még
és kinyilvánítja kegyelmét.

Istenemet hadd magasztalom én,
lelkem az ég királyát vígan zengi,
az ő nagyságát dicsérje mindenki,
őt áldja Jeruzsálem közepén.

JUDIT DICSÉRŐ ÉNEKE
(Jud 16,2–3.13–15)

Pergő dobokkal dicsérjétek Istenem,
az Úrnak lanton zengjétek zenét,
új éneket daloljatok neki,
magasztaljátok, hívjátok nevét.

Új ének áldja Istenem:

„Nagy vagy, Uram, és dicsőséges,
csodás hatalmad túltesz mindenén.”

Minden teremtményed szolgáljon,
szóltál és létrejöttek,
lelked kiáradt s megalkotta őket,
nincs lény, amely szavadnak ellenálljon.

A hegyek alapjai és a tengerek
megrengenek,
a sziklák teelődtek,
akár a viasz, megolvadnak,

de akik tisztelettel félnek,
azokhoz irgalmas vagy.

IMÁDSÁG BÖLCSESSÉGÉRT
(Bölcs 9,1–6.9–10)

Atyáink Istene, irgalmas Úr,
mindent te alkottál igéddel.

Bölcsességeddel embert teremtettél,
hogy uralkodjék műveid felett,

hogy szentségben és igazságban
vezesse a világot,

s egyenes lélekkel ítéljen
minden ítéletében.

Add nekem trónod társát: bölcsességed,
gyermeked közül ne zárd ki,

mert szolgáló vagyok, cseléded fia,
esendő és halandó ember,

ítélet és törvény terén
tudásban fogyatékos.

Mert lehet valaki tökéletes
az emberek között,
ha bölcsességed hiányzik belőle,
semmit sem ér.

Nálad a bölcsesség; műveid ismeri:
jelen volt, mikor a világot teremtetted,
tudja, mi kedves teelőtted,
parancsaidnak mi felel meg.

Bocsásd le szentséges egedből,
dicsőséges székedről küldd le őt,
hogy velem legyen törekvéseimben,
s tudjam, mi tetszetős színed előtt.

ÚJRA JELEKET, ISMÉT CSODÁKAT!
(Sir 36,1–5.9–13)

Ó irgalmazz Urunk, mindenség Istene!

Ó nézz le ránk:

Áraszd ki félelmedet minden népre!

Emeld fel kezedet a pogány népek ellen,
döbbenjenek hatalmad erejére.

Ahogy nekik szentségedet
nyilvánvalóvá titted általunk,
most minekünk mutasd meg
nagyságod általuk.

Ismerjenek meg, ahogy megismertünk,
hogyan nincs más Isten, Uram, rajtad kívül.

Hozz újra jeleket, ismét csodákat,
dicsővé tedd kezed, karodat erőssé tedd.

Gyűjtsd össze Jákob minden törzsét,
az ősi öröksézt add vissza ismét.

Irgalmazz népednek,
Urunk, hisz neved viseli,
és Izraelnek, hisz elsőszületted.

Szentséges városodat fogadd irgalmadba,
hisz Jeruzsálem a lakásod.

Töltsd be Sion zengő dicséreteddel
és dicsőséggedet népedre áraszd.

VEZESSE LÉPTEINKET AZ ÚR VILÁGOSSÁGA
(Iz 2,1–5)

Ez lesz a végső napokban:
Az Úr házának hegye felmagasul
a hegyek fölé, a halmokon túl.
Minden nemzet feléje ömlik,
temérdek nép oda özönlik.
Gyertek, menjünk fel az Úr hegyére,
Jákob Istenének lakhelyére.
Tanuljuk ösvényét, kövessük útjait.
Mert Sionból tanítás származik,
Isten szava Jeruzsálemből:
A nemzetek között törvényt ül,
sok nép felett ítélkezik.
Kardjuk ekévé kalapálják,
oltókéssé a dárdát,
nép népre kardját ki nem rántja,
nem készül ütközetre.
Jöjj, Jákob népe, lépteink vezesse
az Úr világossága.

A SZABADÍTÓ DICSÉRETE
(Iz 12,1–6)

Uram, hálát adok:
felgerjedt és lelohadt haragod
és vigasztalást hoztál.
Igen, Isten a szabadítóm,
benne remélek és nem félek,
az Úristen: erősségem, dalom
és szabadítóm ő lett.
Ujjongva merítsetek forrásából!
Elmondhatjátok akkor:
„Zengjétek az Urat, kiáltjátok nevét,
műveit mondjátok el minden népnek,
neve fölségét hirdessétek.

Az Úrnak énekeljétek, mert szabadulást szerzett,
adjátok tudtára az egész földnek,
hangoztasd, hirdesd, Sion lánya,
mily nagy Izrael Szentje benned!”

ERŐS VÁRUNK (Iz 26,1–4.7–9)

Erős várunk van: kőfalak és bástyák
védik, vigyázzák.

Nyissátok ki a kapukat,
igaz népet eresszetek be,
amely majd hozzá hű marad.

Te elsimítod az igazat útját,
igazak ösvényét egyenesíted.

Igen, Uram, és bizakodva járjuk
ösvényét ítéleteidnek:
neved és emléked kívánjuk.

Szivem az éjben vágyódik feléd,
a lélek virraszt bennem, vár terád.

Ha ítéleted eléri a földet,
megéri igazságod a világ.

VIGASZTALÓ SZÓZAT (Iz 33,13–16)

Halljátok a távolban,
mit tettem!
Lássátok közelemben
hatalmam!

Sionban reszketnek a vétkesek,
a bűnöst elfogja a rémület.

Melyikünk képes lakni
emésztő tűz hevében?
Melyikünk képes megmaradni
örökké égő lángok közelében?

Ki jog szerint él, igazat beszél,
az erőszakos hasznát elveti,
a vesztegetés díját kezéről lerázza,
fülét befogja – vérontást ne halljon,
szemét becsukja – a rosszat ne lássa.

Hegyormok csúcsán lesz lakása,
búvóhelye sziklaerődben.
Étellet-itallal ellátják bőven.

EZEKIÁS KIRÁLY HÁLAÉNEKE CSODÁS GYÓGYULÁSA UTÁN

(Iz 38,10–20)

Így szóltam én:
már indulnom kell életem delén,
magához hódítja az Alvilág
maradék éveim sorát.

Így szóltam: többé az Urat nem látom
az élők országában,

emberre többé nem tekintek
azok között, akik a földön élnek.

Otthonomat felgöngyölik, lebontják,
mint pásztorember sátrát;

mint a takács, az életem felgombolyítod,
a szövőszékről leszakítod,

reggeltől estig sorsomat bevégzed,
virradatig zokogva sírok,

mint oroszlán, a tagjaim széttéped,
reggeltől estig sorsomat bevégzed.

Mint a csicsergő fecske,
s a panaszosan bűgő vadgalamb,

felnézek bágyadt szemmel az egekbe:
Halld meg szavam, végy gondodba, Uram!

Mit szóljak, mit mondjak? Ő tette ezt.
Mindenkor magasztallak
lelkem kínjai közt.

Mert lám, a boldogság helyett
csak kín lett részem,

mégis, tudom, nem engeded
a pusztulás vermébe jutni lelkemet,
de minden bűnömet egészen
háta mögé veted.

Hiszen az Alvilág téged nem áld,
nem zengi dicséreted a halál:
aki a mélységbe leszáll,
már hűségben többé nem remélhet.

Csak aki él,
csak aki él, mint én, csak az dicsér!

Apák a fiaiknak
hűségéről beszélnek.

Az Úr az én megváltóm!
Dalunk zengjen, zenéljen
életünk minden napján
az Úr házában belsejében.

SZERETŐ PÁSZTOR

(Iz 40,10–17)

Ime az Isten, az Úr
erővel közeleg, karja hatalmas.

Nézzétek, hozza a jutalmat,
ím ajándéka előtte vonul.

Ahogy a pásztor nyáját legelteti,
a bárányokat karján hordja,
öleli, ölében tartja,
s az anyajuhot féltőn vezeti.

Ki töltötte ki markával a vizeket?
Az eget keze hosszával ki mérte meg?

A föld porát ki veti latba?
A hegységeket mérlegre ki rakta?

Az Úr lelkének irányt ki szabott?
Van-e, ki neki tanácsot adott?

Kit kérdezett, hogy felvilágosítsa,
hogy az igazság útjára tanítsa,
értést adjon neki
s az értelem útján eligazítsa?

A népek, lásd, mint vízcsepp a vödörben,
annyit nyomnak, mint mérlegen a porszem,
mint a homokszem a szigetek súlya.

Libanon? Tüzet rakni nem elég.
Állata nincs elég elégő áldozatra.

A nemzetek előtte: mint a semmiség,
annyit sem érnek, mint az üres puszta.

ÍTÉLET ÉS ÍGÉRET (Iz 42,10–16)

Daloljatok az Úrnak új dalt,
a nagyvilág dicsőségét harsogja,
zengje a tenger s ami benne él,
a sok sziget s minden lakója.

Ujjongjon városaival a sivatag,
s akik Kédar sátrait lakják,
akik Szélában élnek, magasztalják,
a hegytetőkről kiáltozzanak.

Az Úrnak dicsőséget zengjenek,
dicséretét mondják a szigetek.

Az Úr, mint harcok hőse, kivonul,
mint aki hadba száll, haragra gyűl,
felcsendül csatakiáltása
és ellenségét leigázza.

„Hallgattam hosszan,
szavamat visszafogtam,
de most vajúddó asszonyként zihálok,
lihegek és kiáltok.

Letarlom a hegyeket-dombokat,
minden zöld virulást lehántok,
a folyamok szárazzá válnak,
vizüket vesztik a tavak.

Vakokat járni készítek,
bár az utat nem ismerik,
ösvényeken, melyeket nem ismernek,
én utat mutatok nekik.

Arcuk előtt a sötétséget
fénné változtatom,
egyenes ösvényt készítetek nekik
göröngyös utakon.”

IZRAEL ELREJTŐZÖTT ISTENE
(Iz 45,15–25)

Igen, tenálad rejtőzött el Isten,
Izrael üdvözítő Istene.

Megalázkodnak és megszegyenülnek,
akik lázadtak ellene.

És szégyenszemre eltakarodnak,
kik bálványképeket faragnak.

De Izraelt az Úr megváltja,
váltsága megmarad örökké,
szégyen és megaláztatás
nem éri többé.

Az Úr ezt mondja, alkotója az egeknek,
az Isten ő, a földet ő formálta,
megteremtette és szilárdná tette,
nem zűrzavaros tömkelegnek,
lakásnak szánta:

„Jahvé vagyok, más senki sincsen,
nem titkos módon szóltam én,
nem a föld vaksötét ölén,
Jákob utódainak nem azt mondtam:
Keressetek a Káosz fenekén!

Jahvé vagyok, szavam igaz,
én igazságot hirdetek.

Mind gyűljetek körém,
gyertek és hozzám tömörüljete,
akik a nemzetekből megmenekültetek.

Mind okatlan, aki faszobrát körbe cipeli,
olyan istenhez könyörög
ki nem képes megmenteni.

Beszéljete, érveljete, tanácsot tartsatok,
ki volt az, aki rég megmondta,
s már jóelőre hírt adott?

Nem én, Jahvé? Nincs rajtam kívül Isten!
Igaz és szabadító Úr más senki sincsen.

Hozzám fordulva üdvösségre letek,
minden határai a földnek.

Mert én vagyok az Isten
és rajtam kívül senki sincsen.

Magamra megesküdtem,
igaz ígét fakasztott ajkam,

s az vissza nem tér hozzám:
meghajlik minden térd előttem,
minden nyelv esküszik rám.”

Az Úrtól árad, hangoztatják,
hatalom és igazság.

Megszégyenülve hozzá térnek,
akik lázadtak ellene.

Az Úrnál igazságot lel és dicsőséget
Izrael minden gyermeke.

„KIRÁLYI KORONA ISTENED KEZÉBEN . . .”
(Iz 61,10–62,5)

Felujjong örömöm az Úrban,
Istenemben vigadok én!

Mert rám adta az üdvösség ruháját
s az igazság palástját
terítette fölém.

Mint vőlegényt, koszorúval diszített,
mint menyasszonyt, ékszerrel ékesített.

Mint ahogy sarjat növeszt a föld,
ahogy a kert sarjasztja a virágot,

úgy sarjaszt az Úr igazságot
és dicséretet a népek előtt.

Sion miatt én szótlán nem vagyok
Jeruzsálemért nem hallgathatok:

mig, fel nem kél, mint hajnal, igazsága
és üdvössége, mint az égő fáklya.

A népek látni fogják igazságod,
dicsőségedet a királyok,
és akkor új néven neveznek,
melyet az Úr ajka jelöl meg,
pompás fejdísz leszel az Úr tenyerében,
királyi korona Istened kezében.
Elhagyatottnak többé nem hívnak,
magányosnak nem hívják földedet.
„Tetszésem benned” – ez lesz a neved,
földedé: „férjes asszony”.
Mert az Úr tetszését találja benned
és feleségül választja földed.
Ahogy a legény elveszi a szűzet,
újjáépítőd feleségül vesz.
A vőlegényt betölti örömmel párja:
Istened benned örömét találja.

A KÖZELGŐ VIGASZTALÁS (Iz 66,10–14a)

Ujjongjatok Jeruzsálemmel
és találjatok benne örömet,
mind, akik szeretitek őt.
Nagyvígán vele vigadozzatok,
akik miatta siránkoztatok.
Szopjatok, töltekezzetek tejéből,
vigasztalása emlőjéből,
gyönyörűségét élvezzétek
kicsorduló keblének.
Így szól az Úr: „Mint áradó folyam,
borítom fölējük a békét,
mint a kiömlő áradat,
a népek dicsőségét.
Karon hordozva, mint a csecsemőket,
ölben ölelve dédelgetem őket.
Mint a fiút ha anyja vigasztalja,
benneteket úgy vigasztallak!

És látva ezt,
szívetek ujjongani kezd
és testetek, akár a fű, kiszárad.”

GYÁSZDAL
(Jer 14,17–21)

Borítsa szememet könnyáradat,
éjjel-nappal ne legyen már nyugvása.

Derékba törve fekszik népem lánya
egy iszonyú csapás alatt.

Ha járom kinn a földeket:
levágott tetemek.

A városba ha visszatérek: itt
az éhség szedi áldozatait.

Pap és próféta koldusmódra jár,
otthonra nem talál.

Hát elvetetted Júdat végképp?

Hát Siontól megutálkoztál?

Mért sebzél úgy, hogy gyógyír sincs már?

Békében bízunk, s nincs reménység,
a gyulladásban, s íme baj szakadt ránk.

Elismerjük, Urunk, sok aljas tettünk
s atyáink vétkeit: teellened vétkeztünk.

Neved miatt ne vess el minket,
ne hagyd, hogy csúfság érje dicsőséges széked!

Emlékezz meg, ne bontsd fel
a velünk kötött szövetséget!

A MEGÚJULÁS ÖRÖME
(Jer 31,10–14)

Az Úr szavát halljátok, népek,
s a messzi szigetekig hirdessétek!

Aki szétszórta Izraelt, össze is tereli,
mint pásztor a nyáját, védelmezi.

Igen, az Úr Jákobnak megváltást hoz,
megmenti attól, aki leigázta.

Sion hegyére ujjongással jönnek,
vonulnak oda mind az Úr javához:

gabona, újbor, olaj várja őket,
borjak, bárányok sokasága.

Olyanok, mint a frissen öntözött kert,
és többé sorvadás nem éri őket.

Örül a lány s úgy lejt a táncot,
öreges, ifjak összefogóznak.

Keservüket örömmé váltom,
vigaszra, vígságra fordul a bánat.

És dúslakodnak papjaim bőségben,
és minden áldással betöltöm népem.

ÚJ SZIV, ÚJ LÉLEK, ÚJ ORSZÁG (Ez 36,24–28)

Kivezetlek titeket a nemzetek közül
és összegyűjtelek minden országból,
elviszlek titeket hazátokba.

Tiszta vizet öntök rátok,
hogy megtisztuljatok minden szennytől:
én minden bálványtól megtisztítlak titeket.

Új szivet adok nektek,
új lelket teszek belétek,

a kőszivet kiveszem testetekből
és húsból adok belétek szivet.

Saját lelkemet teszem belétek
és gondoskodom róla,
hogy parancsaim szerint éljetez,
rendelkezéseimet megtartsátok, megtegyétek.

S majd abban az országban lakhattok,
amit atyáitoknak adtam,

népem lesztek,
én pedig a ti Istenetek.

ISTENNEK KEDVES ÁLDOZAT
(Dán 3,26–27.29.34–41)

Te áldott vagy és dicséretre méltó,
Urunk, atyáink Istene,
neved dicsőséges örökre.

Te igazságos vagy minden művedben,
tetteid helyesek, utaid igazak,
ítéleteid mind méltányosak.

Vétkeztünk, rosszat tettünk,
elhagytunk téged,
mindenféle gonoszat cselekedtünk.

Neved miatt ne vess el végleg,
ne szüntesd meg a szövetséget.

Ő ne vedd el tőlünk irgalmadat,
akit szerettél, Ábrahám kedvéért,
szolgád, Izsák és szented, Izrael miatt!

Te azt ígérted,
hogy ivadékat megsokasítod,
akár az égbolt csillagát,
akár a tengerparti homokot.

De nézd, Urunk:
kisebbé lettünk minden népnél,
ma mindenütt a földön
porig aláztak bűneink miatt.

Manapság nincs köztünk uralkodó,
nincs próféta, nincs vezető,
nincs áldozat, nincs adomány,
égő- vagy hálaáldozat,
nincs hely, ahol a termés zsengei
leesdjék ránk irgalmadat.

Mégis: a megtört szív s az alázatos lélek
tegyen kedvessé minket teelőtted,
mintha kosokkal és bikákkal,
ezer hizlalt birkával
vonulnánk hozzád áldozatra:
mindezt tetszéssel úgy fogadd ma,
úgy legyen kedves ez az áldozat.

Ha benned bízunk, szégyen sose érhet,
most nézd, teljes szívvel követünk téged,
téged félünk, keressük arcodat.

DICSÉRET ÉS MAGASZTALÁS ÖRÖKRE (Dán 3,52–57)

Te áldott vagy és dicséretre méltó,
Urunk, atyáink Istene,
dicséret, magasztalás övezzen örökre.

Áldott legyen szent neved dicsősége,
dicséret és magasztalás
övezzen mindörökre.

Áldott légy dicsőséged szentélyében,
dicséret és dicsőség
övezzen mindörökre.

Áldott légy uralmad királyi székén,
dicséret, magasztalás övezzen örökre.

Áldott légy, ki a mélységekbe nézel,
míg trónon ülsz a kerubok felett,
dicséret, magasztalás övezzen örökre.

Áldott légy fenn az égbolt magasán,
dicséret, magasztalás övezzen örökre.

Ti mindnyájan, az Úrnak művei,
áldjátok az Urat,
zengjétek, magasztaljátok örökre.

MINDEN TEREMTMÉNY DICSÉRŐ DALA (Dán 3,57–88.56)

Ti mindnyájan, az Úrnak művei,
áldjátok az Urat,
zengjétek, magasztaljátok örökre.

Ti mindnyájan, angyalai az Úrnak,
áldjátok az Urat,
zengjétek, magasztaljátok örökre.

Egek, áldjátok az Urat,
vizek az égi boltozat felett,
áldjátok az Urat.

Mindnyájan, hadai az Úrnak,
áldjátok az Urat,
nap és hold, áldjátok az Urat,
ég csillagai, áldjátok az Urat.

Minden permet és harmat,
áldjátok az Urat,
ti szelek, valamennyien
áldjátok az Urat.

Tűz és hőség, áldjátok az Urat,
fagy és hideg, áldjátok az Urat.

Harmat és eső, ti is mind
áldjátok az Urat,
jég és hideg, áldjátok az Urat.

Napok és éjszakák, áldjátok az Urat,
fény és sötétség, áldjátok az Urat,
fény és villámok, áldjátok az Urat.

A föld áldást mondjon az Úrnak,
dicsérje, magasztalja mindörökre.

Hegyek és halmok, áldjátok az Urat,
ami a földből sarjad,
áldjátok az Urat.

Ti források, áldjátok az Urat,
tengerek és folyók, áldjátok az Urat,
ti cethalak és viziszörnyek,
áldjátok az Urat.

Mindnyájan égi madarak, áldjátok az Urat,
Ti mindnyájan, vadak és igás barmok,
áldjátok az Urat,
emberi lények,
áldjátok az Urat.

Izrael áldja az Urat,
zengje, magasztalja örökre.

Mindnyájan, papjai az Úrnak,
áldjátok az Urat.

Ti szellemek, igazak lelkei,
áldjátok az Urat,

ti szentek, ti alázatos szívek,
áldjátok az Urat.

Heneja, Azarja és Misael,
áldjátok az Urat,
zengjétek, magasztaljátok örökre.

Áldjuk az Atyát, Fiút és Szentlelket,
zengjük, magasztaljuk örökre.

Áldott az Úr az égbolt magasan,
dicsőség, áldás zengje
és magasztalás mindörökre.

JÖN AZ ISTEN (Hab 3,2–4.13.15–19)

Uram, hallottam híredet,
remegve néztem, Uram, művedet.

Sok év után éleszd fel újra,
sok év után mutasd meg:
ha haragod felgerjed,
emlékezz irgalmadra.

Témánból jön az Isten,
Párán hegyéről közeleg,
nagysága elárasztja az eget,
dicsérete a földet elborítja.

Villognak előtte a fények,
mellette lángsugár,
rejtett forrása erejének.

Elindulsz megváltani néped,
hozod már Felkentednek a szabadulást.

Lovad a tengerekre hág,
rálépsz az áradat vizére.
Amikor hallom, bensőm reszket,
remeg szavára szájam széle.

Csontom szétmállik,
meginog lábam lépte,
várom a kínok napját: hadd virradjon
a minket gyötrő népre.

Nem hajt ki a fügefa többé,
nem lesz gyümölcs a szőlőtőkén,
nem hoz termést az olajág,
a szántóföld nem terem gabonát.

A nyájból a juhok kivesznek,
nem lakja jószág az istállót,
de én – az Úrban örömet találok,
megváltó Istenem előtt örvendek.

Az Úr a Fölség: ő az én erőm,
akár a szarvasét, lábam erőssé tette,
s majd felvezet magas hegyekre.

ZAKARIÁS ÉNEKE (Benedictus: Lk 1,68–79)

Áldott az Úr, Izrael Istene,
eljött és népe váltságát elhozta:
az üdvösség szarvát felhorgasztotta
Dávid szolgálója családjából.

Ahogy megmondta
a szent próféták ajkán
kezdettől fogva.

Hogy szabadulást hoz az ellenségtől,
hatalmából mindannak, aki gyűlöl.

Irgalmát megmutatja őseinknek
és szent szövetségéről nem feledkezik meg,
az esküről, mit esküdött
atyánknak, Ábrahámnak:

hogy félelemtől és az ellenség kezéből
szabadulást ad,

és így szentségben, igazságban
színe előtt szolgálni enged
minden napján az életünknek.

Téged pedig majd, gyermekem,
a Felséges prófétájának mondanak,
az Úr színe előtt jársz,
neki készítesz utakat,

üdvösségét népének tudtára adod,
a bűnbocsánatot,

irgalmas Istenünk szánakozó szívét,
amely úgy hozta őt közénk,
mint magas égből felkelő Napot.

Hogy azokat, akik az éjben,
halálárnyékban ülnek, megvilágosítsa
s lábunk a békesség útjára igazítsa.

MAGNIFICAT (Lk 1,46–55)

Hadd magasztaljam az Urat!
Hadd újjongjak megváltó Istenemnek!

Mert szegény cselédjére rátekintett:
mostantól minden nemzedék
boldognak hirdet.

Nagy műveket visz végbe az Erős
és Szent az ő neve.

Irgalma nemzedékről nemzedékre
azoké, akik félik őt.

Hatalmas dolgokat cselekszik karja,
a fennhéjázó sziveket szétszórja.

Trónjukról erőseket letaszít
és kicsinyeket magasra emel.

Az éhezőt javaival betölti,
a gazdagot üresen küldi el.

Felkarolja szolgáját, Izraelt:
irgalmát nem feledte.

Amint ígérte őseinknek, Ábrahámnak
és magzatának mindörökre.

SIMEON ÉNEKE (Lk 2,29–33)

Most elbocsáthatod, Uram, szolgádat
békében, ahogy megígérted,

mivel meglátta szemem üdvösséged,
mit készítettél minden nép elébe,
hogy fény legyen: a nemzetek világossága,
népednek, Izraelnek dicsősége.

EGY FŐ ALATT KRISZTUSBAN (Ef 1,3–10)

Áldott legyen az Isten, Urunk Jézus Krisztus Atyja,
aki minden lelki áldással az egekből
Krisztusban megáldott minket.

Már a világ teremtése előtt
kiválasztott minket Őbenne,
azért, hogy szentek és szeplőtelenek legyünk
színe előtt szeretetben.

Előre arra rendelt,
hogy fiakká fogadjon Jézus Krisztus által
akaratainak tetszése szerint,
hogy magasztaljuk kegyelme dicsőségét,
amellyel a szeretett Fiúban kegyébe fogadott.

Benne van megváltásunk vére által,
bűneink bocsánata kegyelme gazdagsága szerint,
amelyet minden bölcsességgel és tudással
kiárasztott ránk.

Tudtunkra adta akarata titkát tetszése szerint,
amit előre elhatározott
s az idők teljességében véghezvinni szánt:
hogy Krisztusban egy fő alatt mindent egységbe összefog,
ami az égben és a földön létezik.

KRISZTUS AZ ELSŐ (Kol 1,12–20)

Adjunk hálát az Atyának,
aki méltóvá tett minket
a szentek örökségére fényességben,
aki a sötétség hatalmából kimentett
és áthelyezett Fia országába.

Benne találtunk megváltásra,
a bűnök bocsánatára.

Ő a láthatatlan Isten képmása,
minden teremtmény elsőszülötte.

Minden teremtmény benne jött létre
az égben és a földön:
a látható és a láthatatlan,
trónusok és uralmak,
fejedelmek és hatalmak.

Teremtett létét minden
általa és benne kapta.

Ő minden előtt létezik
és minden őbenne áll fenn.

Ő a feje a Testnek: az Egyháznak,
ő a kezdet, az elsőszülött
a halottak közül,
hogymindenben ő legyen élen.

Az Atyának úgy tetszett, hogy minden teljesség
benne lakozzék,
hogymen általa mindent
magaival kibékítsen

s vérével a kereszten
békességet szerezzen
mindannak, ami létezik a földön és az égben.

KERESZTHALÁL ÉS MEGDICSŐÜLÉS (Fil 2,6–11)

Krisztus Jézus
az isteni lét állapotában
Istennel való egyenlőségét
nem úgy tekintette, mint féltett zsákmányt,
hanem kifosztotta önmagát
s vállalta a rabszolga létét,
emberekhez lett hasonló,
külsőleg közönséges ember.

Megalázta magát
és engedelmes lett a halálig,
kereszthalálig.

Ezért az Isten is felmagasztalta
és megajándékozta olyan névvel,
mely minden név fölött áll.

Hogy Jézus nevére
mindenki boruljon térdre
az égben, a földön, az alvilágban
s nyelvükkel valahányan
Úrnak vallják Jézus Krisztust
az Atyaisten dicsőségére.

MÉLTÓ VAGY (Jel 4,11;5,9–10.12)

Méltó vagy, Urunk Istenünk,
hogy átvedd a dicsőséget,
a hódolatot és a hatalmat.

Mert mindent te teremtetted,
akaratod alkotta, hozta létre őket.

Méltó vagy, Urunk, hogy átvedd a könyvet
és pecsétjeit feltörjed,

mivel megöltek
és Istennek megváltottál minket véreddel
minden törzsből és nyelvből,
népből és nemzetből,

Istenünknek
országga és papokká tettél,
hogy urai legyünk a földnek.

Méltó a Bárány, kit megöltek,
hogy a hatalmat ráruházzák,
a gazdagságot, bölcsességet, hódolatot,
a dicsőséget és az áldást.

HÁLAADÓ ÉNEK (Jel 11,17–18;12,10b–12a)

Mindenható Őristen,
hálaadással áldunk téged:
te vagy, te voltál és te eljössz.

Mert átvetted a főhatalmat
s az uralom a tiéd lett.

Haragra gerjedtek a nemzetek,
haragod ideje érkezett,
hogy ítéletre keljenek a holtak,
hogy szolgálid megkapják a jutalmat,
a próféták s a szentek,
azok, akik félik neved,
nagyok és kicsinyek.

Eljött Istenünk megváltása,
ereje és országa,
felkent Királyának hatalma.

Letaszították
testvéreink vádlóját,
azt, aki Istenünk előtt
vádolta őket éjjel-nappal.

Legyőzték őt a Bárány vére által,
tanuságtétele szavával.

Nem ragaszkodtak életükhöz a halálban,
ujjongjatok ezért egek
és akik benne laktok valahányan.

HÓDOLAT (Jel 15,3–4)

Nagy és csodás, amit alkottál, minden,
mindenható Úristen!

Utaid igazak és helyesek,
örök Király minden idő felett!

Van-e, Uram, ki nem fél téged
és nem dicsőíti neved?

Mert jószágos csak te vagy egyedül,
mert minden nép körédbe gyűl,
hogy hódoljon előtted,

mivel minden ítéleted
nyilvánvaló lett.

ELÉRKEZETT A BÁRÁNY MENYEGZŐJE
(Jel 19,1–7)

Alleluja!

Az üdvösség, a dicsőség, az erő Istenünké,
ítéletei mind helyesek, igazak.

Alleluja!

Istennek dicséretet mondjatok,
szolgái mindahányan,
akik őt félitek,
kicsinyek és nagyok.

Alleluja!

Az Úr király lett,
a mindenható Isten.
Ujjongjunk víg örömben
és dicsőítsük őt.

Alleluja!

Elérkezett a Bárány menyegzője,
menyasszonya felöltözött.
Alleluja!

TARTALOM

A kivonulás éneke (Kiv 15,1–4.8–13.17–18)	241
Mózes szózata (MTörv 32,1–13)	242
Anna éneke (1Sám 2,1–10)	243
Dávid dicsérő éneke (1Krón 29,10–13)	244
Dicsérő ének a szétszórtságban (Tób 13,1–8)	245
Judit dicsérő éneke (Jud 16,2–3.13–15)	246
Imádság bölcsességért (Bölcs 9,1–6.9–10)	246
Újra jeleket, ismét csodákat! (Sir 36,1–5.9–13)	247
Vezesse lépteinket az Úr világossága (Iz 2,1–5)	248
A Szabadító dicsérete (Iz 12,1–6)	248
Erős várunk (Iz 26,1–4.7–9)	249
Vigasztaló szót (Iz 33,13–16)	249
Ezekiás király hálaéneke csodás gyógyulása után (Iz 38,10–20)	250
Szerető pásztor (Iz 40,10–17)	251
Ítélet és ígélet (Iz 42,10–16)	252
Izrael elrejtőzött Istene (Iz 45,15–25)	253
„Királyi korona Istened kezében . . .” (Iz 61,10–62,5)	254
A közelgő vigasztalás (Iz 66,10–14a)	255
Gyászdal (Jer 14,17–21)	256
A megújulás öröme (Jer 31,10–14)	256
Új szív, új lélek, új ország (Ez 36,24–28)	257
Istennek kedves áldozat (Dán 3,26–27.29.34–41)	258
Dicséret és magasztalás örökre (Dán 3,52–57)	259
Minden teremtmény dicsérő dala (Dán 3,57–88.56)	259
Jön az Isten (Hab 3,2–4.13.15–19)	261
Zakariás éneke (Lk 1,68–79)	262
Magnificat (Lk 1,46–55)	263
Simeon éneke (Lk 2,29–33)	263
Egy fő alatt Krisztusban (Ef 1,3–10)	264
	269

Krisztus az első (Kol 1,12–20)	264
Kereszthalál és megdicsőülés (Fil 2,6–11)	265
Méltó vagy (Jel 4,11; 5,9–10.12)	266
Hálaadó ének (Jel 11,17–18; 12,10b–12a)	266
Hódolat (Jel 15,3–4)	267
Elérkezett a Bárány menyegzője (Jel 19,1–7)	268

